

OVIDII NASO-
 NIS HEROIDUM
 EPISTOLÆ.

Una cum *A. Sabini* Epistolis
tribus, ad totidem *Ovidi-*
anas responforiis :

De remedio amoris,

Libri III.
II.

Aliáque quæ sequens pagella
indicabit.

*Accesserunt in Nafonis Epistolas annotati-
unculae quaedam è variis autoribus
hinc inde excerptae.*

Curâ & Impensis
Societatis Bibliopolarum Londinensis.

LONDINI,

Excudebant *T. Ratcliff & E. Mottershead*
pro Societate Stationario-
rum. 1649.

Ich beschreibe hier
einige wenige

PUB.

QVIDI NASO

NIS HERODIUM

EPISTOLAE

Una cum A. Gelii Epistolis
et ad eundem Ovidii
et ad eundem:

De arte amandi
De rebus amantibus
De rebus amantibus
De rebus amantibus
De rebus amantibus

De rebus amantibus
De rebus amantibus
De rebus amantibus
De rebus amantibus
De rebus amantibus

LONDIN.

Excusavit T. Knapp & H. Knapp
pro Societate Stationaria.
Anno 1649.

Periclitanti sub Musarum fig-
nis, & Veterano, & Tyroni
suppetias præfatto optat.

En qualem nunc Metamor-
phosin ipse vel Naso patitur!
hic ille, quem nobiliores o-
lim Romani in sinu tanquam
religiosè gestabant, qui He-
roidum digitis (fulvo com-
plexus in auro) quondam enitebat, en tuis
nunc manibus asperè tractatus, lacer indig-
nè squallèt. Hæc tua est (O Sororum affe-
cla) inhumanitas? hæc barbaries? barbari-
es certè non est, non est crudelitas, sed de-
bitus, & qualem ipse iussit nec minus spera-
vit, honor.

Grata tua est pietas, sed carmine major imago.

Sunt mea, quæ mando qualiacumq; legas.

Hæc igitur volve, hæc tene, sic delendo in-
delebilem reddes Ovidii tui effigiem, sic pre-
camur ut vivat. Scilicet, viscera hæc sunt Po-
ëtæ, tanquam Phænicea & posthuma; quæ
tibi vetustatis fuligine indecora suas subièrè
flammas, emergunt ab incude ævum in om-
ne reparabilia.

Cum Sulmonenses igitur Manes, tuis præ-

sertim manibus (benè chartivoris) sese redi-
vivos debent. Ecce, tibi Heroides restituit,
resignat & tandem commendat cura Typo-
graphica.

Quò enim rectius advolare ambiant? diù,
diù Penelope obiit, obière Heroina omnes,
& sua, Paris cum Helenâ suâ cum Troiâ ja-
cent. In rem igitur tuam (O Romani candi-
date eloquii) scriptas has nunc crede lite-
ras, & quidem Ad Te: hoc est ut legas, atque
id ipsum ut intelligas: Quod ut expeditius
fiat, marginali face illustrandas tui ergo cu-
ravimus; & notatiunculas, consulis fideliter
commentariis omnibus (salvâ interim Gym-
nasiarcharum pace atque curâ) adjicimus:
quæ utinam sint Epistolis dignæ, certè dignæ
sunt Commentariis Epistolæ: Heroicæ qui-
dem, neque suo minores Titulo, & quas me-
dullitè intelligant, præter Græcolatinos,
nulli. Speramus te, sedulo ingenuum (O clas-
sice Lector) prælectorèmq; tuum haud ali-
ter benevolum. Vale, miserere ferulantis tui
palmae; & disertum sæpe diuque consule
Nasonem.

Huc

¶ Huc accesserunt, ab *Ovidio*,
ut videtur, ante exilium
confecta,

De Nuce Elegia,
De medicamine faciei Elegia,
De Pulice Elegia,
De Philomela Elegia,
Fragmentum, sive Somnium O-
vidii,
Epigrammata Ovidii.

1711

1712

1713

1714

P

Gr
Hele
clez
niam
viri
onem
leret
dece
liqu
Min
lunt
gill
Ch
sta,
han
triz

S

O

N

am
fue
ven
pel

P. OVIDII NASONIS.
EPISTOLARUM.
HEROIDUM.
LIBER.

In Primam Epistolam
Argumentum.

Græcis ad Trojam, cum maximo bellorum apparatu, ob
Helenæ raptum, proficiscentibus, Ulysses Laërtes & Anti-
dæ filius, Penelopes novæ uxoris detentus amore in-
tentionem simulans, comitatum negat. Verum tandem fraude
viri à Palamede detectâ, cum cæteris in Trojanam expediti-
onem ire coactus est: ubi quantum & fraude & virtute va-
leret, ostendit. Tandem pluribus peractis certaminibus, post
decennium Trojâ eversa, cum in patriam rediturus, cum re-
liquis Græcorum principibus naves conscenderet, ob hæc
Minervæ indignationem, vastissimis procellis omnes agitati
sunt. Inter quos Ulysses, acerba tempestatis impulsus, in lon-
gissimam, utpote decennem, peregrinationem agiturus est.
Cum igitur Penelope, Itacii & Polycastes filia, hæcenus ca-
sta, hujuscæ tam longæ moræ causam ignoraret, ad illum
hanc epistolam scripsit: in qua illum multis rationibus in pa-
triam reducere nititur, sic inquiens.

Penelope Ulyssii.

Anc^a tua Penelope^b lento tibi mittit,
Ulysses:
Nil mihi rescribas; attamen ipse veni.
Troja jacet cunctæ Danais invisa puellis:
Vix Priamus tanti, totaque Troja fuit.
O utinam tunc, cum Lacedæmonia classe petebat,
Obrutus insanis esset adulter aquis!
Non ego deserto jacuissem frigida lecto,
Nec quereret tardos ire relicta dios;

acceptunt, non fuit tanti, quanti mea, quæ te marito tandem cunam. Vel, Omnes Trojani non
fuerit tanti valoris de virum, ut te retinerent, ne in patriam redires (nam Troja jacet). Acceperit
veroe ne Calypso, vel alia quavis mulier, in laqueis amoris irrestitum detineat. Quod ipsa Penelo-
pe hæc verbis inferius innuit.

Hinc ego dum stultæ credidi, quæ vestra fide iis,
Esse peregrino coptus amore possis,

a) Scilicet. Vel,
Tua i. quæ ille
tot procos con-
jugium meum
improbe peten-
tes, & animo de
corpore tua res-
manet, scribi hinc,
amica, &c.
b) I. Tanta, seu
motam tantam.
c) Ulysses.
c) &c.) I. Tota
jactura, quam
Priamus con-
tentione. Trojani

PENELOPE

2

a) i. comanti.
b) i. Penelope
c) i. scilicet
d) i. semper
e) i. timor
f) i. timor
g) i. timor
h) i. timor
i) i. timor
k) i. timor
l) i. timor
m) i. timor
n) i. timor
o) i. timor
p) i. timor
q) i. timor
r) i. timor
s) i. timor
t) i. timor
u) i. timor
v) i. timor
w) i. timor
x) i. timor
y) i. timor
z) i. timor

Nec mihi quarentis, ²spaciosam fallere noctem,
Lassaret ³visitas pendula telamanna.
Quando ego, non timui, exiguos pericula veris?
Res est solliciti plena timoris amor.
In te fingebam violentos Troas iuvenis:
Nemine in Hectoreo ⁴palida semper eram.
Sive quis ⁵Antilochum navabat ab Hectore victim;
Antilochus nostri causa timoris erat:
Sive ⁶Menetiadem fassus cecidisse sub armis:
Flebam successu posse carere dolos.
⁷a Sanguine Tlepolemi & Lyfiam tepescere hostem,
Tlepolemi letho cura novata mea ossi.
Denique quisquis erat castris jugulatus Achivis,
& Frigidus glacie pectus haurientis erat.
Sed bene consuluit casto Deus aqua amoris:
Versa est in cineres faspate Troja i viri.
Argolici redire duces: altaria fumant:
Ponitur ad patrios ⁸Barbara prada Deos.
Grata ferunt ⁹nympha pro lacu dona maritis?
Illi vultu sua Troica fata canunt.
Mirantur iussuque feros, repide quo puella;
Narrant ¹⁰conjugis pendet ab ore viri.
¹¹* Atque aliquis postea monstrat fera praelia mensa:
Pingit & exiguo Pergama tota mero.
Hacibat Simon: ¹²hio ¹³ut ¹⁴Sigra tellus:
Hic Hecater Priami regia celsa senis:
Illic ¹⁵Laertes, illic tendebat ¹⁶Klysses:
Hic lacer admissos terruit Hector equos
Omnia namque tuo senior te querere misso
Retulera nata Nestor: at ille mihi
Retulit ¹⁷& ferro Rhesumque Polonaeque casus:
Pique sit hac somno proditus, ille dolo.
Ausus es, o nimium nimiumque obliu tuorum.
Thracia nocturno tangere castra dola:
Totque simul mactare viros, adjutus ab uno.
At bene tantum eris, & memos ante me.
Siqua matu micula sumus, dum visor amicum
Dicitur es Ismarus ille per agmen equis.

Sed

Sed mihi quid prodest vestris dissecta lacertis

Ilios, & murus quod fuit ante solum;

Si manca, & qualis Troja durante manebam;

Virque mihi dempte sine tendendus abest.

Diruta sunt aliis, ubi mihi Pergama restant:

Incola & capivoque & deus victor erat.

Jam seges est, ubi Troja fuit: refecandaque false

Luxuriat & Phrygio sanguine pinguis humus.

Semsepulta vivum curvis feriuntur avatis

Ossa: ruinosas oculis herba domos.

Victor abes, nec scire mihi, qua causa morandi,

Aut in quo latam fortis esse, licet.

Quisquis ad hæc ventis peregrinam litora puppim,

Ille mihi de te multa rogatus abis.

Quamquæ tibi reddat, si modo videris usquam,

Traditur huic digitum charta notata meis

Nos Pylæ, antiquæ Nestora Nestoris arva,

Misimus: incerta est fama remissa Pylæ

Misimus & Sparten: & Sparte quoque nestora veri.

Quas habitas terras, aut ubi lensus abas?

Vtilius starent etiam nunc mania Phæbæ

Iraſcor votis heu & levibus ipsa meis.

Scirem ubi pugnares: & tantum bella timerem

Et mea cum his vulvis juncta querela foret.

Quid timeam, ignora: timeo tamen omnia domenti

Et patet in curas aventata mens.

Quæcumque equar habes, quæcumque pericula tollis,

Tam longa causas suspitor esse moræ.

Hæc ego dum stultæ meditor, qua vestra libido est,

Esse peregrino captus amore potes.

Forſitan & narras, quæ sit tibi rustica conjux:

Quæ tantum tanas non sunt esse iuvenes.

h Fallar: & hoc crimen tenues vaneſcat in auras:

Neve, revertendi liber, abesse valis!

Me Pater scarius! viduo discedere laſſo

Cogit, & immensas increpat usque moras.

Increpat usque licet: tua ſim, tua dicam oportet;

Peneſcopam jux ſemper Phyllis ero.

a) i. Vides, & sine marito.
bb) i. Græci victores, qui post diuturnam Trojam illuc huc ducerunt.
cc) pro habet capis, i. debet qui ante fuerant Trojanorum.
d) i. Trojanorum sanguine pinguis illic effusa &c. i. Ter tam Nestora trojanam a potu cum Nestore. Eui enim Pylæ utro in Messenia, ubi Nestus pater Nestoris cognatus. h. Sparten illi possunt pro herminibus in ea habitantibus.

d) i. incertum de amabili.
e) scilicet aliam mulierem, quo se ipsa comparat de amantem amorem suum. Unde tota mea tolerabilis esset: nam Myrtilonem perierat Juliam Vero v. h. i. i. impolitum.
h) Opertum est modum, & subdolum periculum.
i) scilicet tu, a te derelicto, & in quo sum tanquam vidua.

4 PENELOPE ULYSSI.

a) i. Patet enim
ius quod habet
in filiam.

b) i. quod non
minime lacerari &
absumi dolemus,
quam si nostra
viscera dilania-
rentur.

c) i. procreavit.
d) i. quas non
minime lacerari &
absumi dolemus,
quam si nostra
viscera dilania-
rentur.

e) i. Telemachus.

f) Qui etiam ge-
nere propinqui-
ores, mortuorum
chandeant oculos
g) i. Hoc idem
precantur.

h) i. Sunt tamen qui
hanc carnivora sic
disponenda
existimant.

i) i. Tis iunior, im-
bellis numero: si-
ne ubi ubi nator,
Laertes, puer,
Telemachusque
puer.

j) i. Sed neque Laertes,
ut qui sit inutilis annis,
k) i. Hostibus in mediis regna tenere potest.

l) i. Telemacho veniet (vivat modo) fortior etas:
m) i. Nunc erat auxiliis illa tuenda Patris.

n) i. Nec mihi sunt vires inimicas pellere tellis:
o) i. Tu citius venias portus & aya tuus.

p) i. Est tibi seque precor, natus, qui mollibus annis
q) i. In patrias artes erudiendus erat.

r) i. Respicit Laerten, ut jam sua lumina condas:
s) i. Extremum fati sustinet ille diem.

t) i. Certè ego, quæ fueram, te discedente, puella,
u) i. Protinus, ut redeas, facta videbor anus.

v) i. In secundam Epistolam.

w) i. Argumentum.

x) i. Demophoon, Thesei & Phætriæ filius, à bello Trojano
in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam de-
larus, à Phyllide Lycurgi & Crustumæ filia, quæ tunc
Thracia imperabat, hospicio & lecto benigne susceptus
est: & cum aliquandiu cum illa fuisset, audita morte Mene-
sthe

y) i. Ille tamen pietatè meâ, precibusque pudicis
z) i. Frangetur; & a vires temperat ipse suas.

aa) i. Dulcibus, Samisque, & quos, tulit alta Zacynthos,
ab) i. Turbarunt in melu xuriosa proci:

ac) i. Inque tua regnant, nullis prohibentibus, aula:
ad) i. Viscera nostra, tua diacerantur opes.

ae) i. Quid tibi Pisandrum, Polibumque, Medontaque di-
af) i. Euramashique avidas, Antinoique manus, (rum,
ag) i. Atque alios referam: quos omnes turpiter absens
ah) i. Ipse tuo partis sanguine rebus aliis?

ai) i. Ivis egens, pecorisque Melinthius autor edendi,
aj) i. Vltimus accedunt in tua damna pudor.

ak) i. Tres sumus inbelles numero: sine viribus uxor,
al) i. Laertesque senex, Telemachusque puer.

am) i. Ille per insidias penè est mihi nuper ademptus,
an) i. Dam parat in vitis omnibus, ire Pylon.

ao) i. Dii precor hoc jubeant, ut, cunctibus ordine satis,
ap) i. Ille meas oculos comprimat, ille tuos!

aq) i. Hoc faciant custosque bonum, longævique ius ix;
ar) i. Tertius, immunda cura fidelis hære.

as) i. Sed neque Laertes, ut qui sit inutilis annis,
at) i. Hostibus in mediis regna tenere potest.

au) i. Telemacho veniet (vivat modo) fortior etas:
av) i. Nunc erat auxiliis illa tuenda Patris.

aw) i. Nec mihi sunt vires inimicas pellere tellis:
ax) i. Tu citius venias portus & aya tuus.

ay) i. Est tibi seque precor, natus, qui mollibus annis
az) i. In patrias artes erudiendus erat.

ba) i. Respicit Laerten, ut jam sua lumina condas:
bb) i. Extremum fati sustinet ille diem.

bc) i. Certè ego, quæ fueram, te discedente, puella,
bd) i. Protinus, ut redeas, facta videbor anus.

be) i. In secundam Epistolam.

bf) i. Argumentum.

bg) i. Demophoon, Thesei & Phætriæ filius, à bello Trojano
in patriam rediens, maris tempestatibus in Thraciam de-
larus, à Phyllide Lycurgi & Crustumæ filia, quæ tunc
Thracia imperabat, hospicio & lecto benigne susceptus
est: & cum aliquandiu cum illa fuisset, audita morte Mene-
sthe

sthei, qui post ejectionem ex urbe Athenarum patrem Thesea, imperium occupaverat, regni cupidine caprus, Phyllidis filie datâ, se intra mensem reditum, fingens se ad res suas componendas ire, refertur. cui navibus, Athenas petiit, neque de reditu curavit. Quatuor itaque exactis mensibus, Phyllis epistolam hanc scripsit, in qua suadet ut beneficiorum memor, servatis sponsonibus in fide persistat: quod si negligat, violatum pudorem crudeli morte compensare minatur.

Phyllis Demophoonti.

Hospita tibi Demophoon, tua te Rhodopeia Phyllis
Ultra promissum tempus abesse queror.

Cornua cum lunæ pleno semel orbe coissent,

Littoribus nostris anchora pacta tua est.

Luna quater latuit, tota quater orbe recrevit:

Nec vehit Æthæa Sythonis unda rates.

Tempora si numeres, in qua numeramus amantes,

Non venit anto suam nostra querela diem.

Spes quoque lenta fuit: cardè, que credita ledunt,

Credimus: invitâ nunc & amante noctis.

Sape fui mendax pro te mihi: saepe putavi

Alba procellosos vela referre Notos.

Thesea devovi, quia te dimittere nullet:

Nec tenuit cursus forsitan ille tuos.

Interdum timui, ne, dum vada tendis ad Hebri,

Mersa foret canthaus fraga puppis aquâ.

Sape Deos supplex, ut tu scelerate videres,

Sum prece iuricremis devenerat foci.

Sape videns ventos calo Pelagôque faventes,

Ipsa mihi dixi, Si valet ille venit.

Denique fidus amor, quicquid properantibus obstat,

Finxit: & ad causas ingeniosa fui.

At tu lentus abes, nec te jurata reducant

Numina; nec nostro motus amore redis.

Demophoon ventis & verba & vela dedisti:

Vela queror reditu, verba carere fide.

Dio mihî, quid feci, nisi non sapienter amavi?

Crimine te potius damnavisse meo.

Puniri mescelus est, quod te scelerate recepi:

Sed scelus hoc meriti pondus & in stat habet.

a) Odo est, Demophoon, ego Phyllis Rhodopeia, hostium tuus, quæro ut abesse, &c.

b) i. Thracia. Nam Rhodope mons est Thracie, ubi dicitur a Rhodope Thracum Regina, ibi sepulta.

c) scilicet mihi ara.

d) i. Thraciis, ubi ego habito.

e) scilicet i. Navis tua promissa est.

f) scilicet Quatuor mensem easdem significat.

g) i. tua, Æthiæ nautica.

h) i. Thracia. Nam Sition mons Thracie est.

i) i. metui.

x) xps.

xi) scilicet i. iuxta illud Virgilii.

(Æn. lib. 4. car. 470.) Hunc ego si tantum potui perire dolorem.

k) scilicet i. mihi inrita noceat.

l) i. apud aram, ubi thura cinuntur.

m) i. similis.

nem.

Jura,

a) Scilicet conjugii,
que invariabili-
ter sunt servanda.
Sic Hypsipile ad
Iasonem.

Hec! ubi pa-
da fides? ubi
connubialia
jura?

bb) L. in vitam
nostram socialem
qualis debet esse
vera conjugalis
c) Negamus in-
colligere, qui sunt
proventus Demo-
phontis.

Nonnulli ipsam
Alcum Demo-
phontis nunt
nos in loco in-

tribum qui na-
ve? Intra illa a
Minerata bene

tenet, cum nuda
nuptia proconsu-

to, cum crede sit
eum mortuum.

fuisse, et ex colla-
turi se dicant in
mare, quod ab ip-

so vocatum est
Alcum, et in

deus marium
nuptia dicant

illud hoc in loco
dicant

Nisi fides &
ille est.

d) Sic. L. qui me
maritime info-

stant.

cc) L. etis conju-

galibus.

ff) L. Cereia, qui
cum Proterpi-

dam Alcum a
Furione rapta

nonnulli scilicet
utrum non so-

tant die, sed et
amantem quon-

iam, in Acto
monte pectus se-

us accendit, qui
ibi Jansen nocte
quiescent.

Jura, fides, ubi nunc? commissaque dextera dextra?

Qua; erat in falso plurimus ore Deus?

Promissus socios ubi nunc? Hymeneus bin annos,

Qui mihi conjugii sponsor, & obfex erat?

Per mare, quod totum ventis agitatur & undis;

Per quod saepe iteras, per quod iturus eras;

Perque tuum mihi jurasti (nisi fictus & ille est)

Concita qui ventis æquora mulcet, & avum:

Per Venerem, d. nimumq; mihi facientia tela;

Altera tela arcus, altera tela faces;

Junoemque, & toru que præsidet alma maritus;

Et per te disferæ mystica sacra Dea.

Si de tot lasis sua numina quisque Deorum

Vindictæ, in penas non satis unus erit.

Ab lacerat etiam puppes furiosa refecit:

Vt, quâ desereret, firma carina foret.

Remigiumque dedi, quo me sagitturus abires.

Hæc, pariter telis vulnera facta meis!

Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:

Credidimus generi, numinibusque tuis.

Credidimus lætymis: an & hæc simulare docentur?

Hæc quoque habent artes, quæque jubentur, erunt.

Dii quoque credidimus: quid jam tot pignora nobis?

Parte satis potui qualibet inde capi.

Nec moveor quâ d. te juri portaque locoque:

Debuit hæc meriti summa fuisse meri.

Turpiter hospitium lecto cumulasse jugati

Pœnitet, & latari construisse latui.

Quæ fuit ante illam, vultum suprema fuisse

Nox mihi: dum potui Phyllis bonosita mori.

Speravi melius, quia me meruisse putavi.

Quæcunque ex merito spes venit, aqua venit.

Fallere credentem non est opus a puellam

Gloria: simplicitas digna seculo fuit.

Sum decreta tuis, & amans, & summa, verbis:

Dii faciunt laudem summa sit ista tunc!

Inter & Argæa media statuat in urbe!

Magnificum simulis fiet pater ante suis!

Clam

Que tibi Demophoon, longis erroribus actus,
 Threicio portans, hospitiumque dedi:
 Cujus opes auxere mea: cui divus egeat
 Munera multa dedi, multaitura fui:
 Quæ tibi subjeci latissima regna Lycurgi,
 a Non inæstamineo vix satis apta regi,
 Quæ patet umbrosam Rhodope glacialis ad ^b *Æmili*
 Et sacer ^c admissas exigit Hebrus aquas:
 Cui mea virginitas aribus lobata sinistris;
 Castaque a falati ^d zona recincta manu.
 Pronuba ^e Tisiphona thalamis involavit in illis:
 Et cecini mæstum devæ carmen avia.
 Affuit ^f Alekto brevibus torquata colubris:
 Sântque sepulchrali lumina mota face.
 Mæssa tamen scopulos fruticulosque littora calco,
 Quaque patent oculis æquora lata meos.
 Sive die laxatur humus, seu frigida lucent
 Sydera, prospicio quis mare ventus agat.
 Et quæcunque procul venientia lintea vidi,
 Protinus illa meos auguror esse deos.
 In freta procurre, vix me retinentibus undæ,
 Mobile quæ primas porrigit æquor aquas.
 Quod magis accedunt minus & minis utilis aspo:
 Linquo, & ancillis excipienda cado.
 Est sinu adductos modicè falcatus in arcus,
 Ultima præruptâ cornua moerigent:
 Hinc mihi suppositas immistere corpus in undas
 Mens sua; &, quoniam fallere pergis, erit.
 Ad tua me fluctus projectam littora portant,
 Occurrâque oculis intumescula tuis.
 Duritiâ ferrum ut superes, adamantiæque, roque:
 Non tibi sic, dices, Phyllis, sequendus eras.
 Sape xthenorum sis tibi mibi, sape xruentâ
 Trajectam gladio morte perire juvat.
 Colla quoque, insidii quæ se nocturna tacerent
 Præbuerant, laqueis implicuisse juvat.
 Sicut necs maturâ tenerum pensata pudorem
 In necis electu parva futura mora est.

a) A festina.
 b) monces sunt.
 Thracia.
 c) Hæmunt.
 d) Emiffa.
 e) Celerem quam
 nimirum Hebrus
 f) i. propel-
 lit in mare.
 g) Tui fallaciæ.
 h) Mos erat, ut
 ut discingeret
 Bonæ mulieris
 sita nudaretur.
 i) Illa est ex
 foris, dicta
 Ariolæ ultio
 & obd
 vel. Dorn
 arde, aut mori.
 Mentes ex fide
 de mortis ultio.
 Quæ. Ibo quam
 maxime abomi-
 nationis in no-
 peis.
 l) Una fuit alia
 exclusis, dicta
 quæ. Ibo quam
 & amantem ex-
 fens: ab æ
 pivatione parti-
 cula & Anso
 i) Ibo, cisse:
 quod nullum
 scdus inultum
 præterea.
 k) I. Circendæ
 & quasi totique
 dicta.

*In scribere mao causa invidiosa sepulchro:
Aut hoc, aut simili carmine notus eris;
Phyllida Demophoon, letho dedit vospes amantem,
Ille necis causam præbuit, ipsa manam.*

In tertiam Epistolam.

Argumentum.

Postquam Græci Phrygiam appulerunt, urbes Troja finitimas, & præcipue quæ Lesbos insula erant oppositæ, hostilis more ceperunt depopulari: Inter quos Achilles Pelei & Thetidis filius, utramque Ciliciam, & Thebanam atque Lynceiam, invaluit. Expugnato itaque Chrynesio oppido, duas insignes secum virgines abduxit: Astynooen Chryse sacerdotis Sminthei Apollinis filiam, & Hippodamiam Brise natam, quæ deinde à patre nominibus fuerunt cognominata. Chryseida autem Agamemnoni Græcorum Principi concessit, & Briseida sibi reservavit. Sed cum jam Deorum iussu cogeretur Agamemnon Chryseida patri restituere, Briseida Achilli surripuit. Quamobrem indignatus Achilles, diu bello abstinuit, nec ullius iussione vel precibus ad arma adversus Trojanos sumenda animari potuit: nec postea Briseida acri pere curavit, quamvis illi Agamemnon cum maximis muneribus ultro misisset. Quare Briseis, ad eum hanc epistolam mittit, in qua conqueritur de ejus nimia ira, rogatque ut sumat arma adversus Trojanos, dummodo eam prius ab Agamemnone ultro oblatam recipiat.

Briseis Achilli.

Quam legis, à rapta Briseide littera venit,
Vix bene, barbaricâ Græca notata manu.
Quascunque aspicias, lachryma fecere lituras.
Sed tamen hæ lachrymæ pondera vocis habent.
Si mihi pauca queri de te dominoque viroque
Fas est, de domino pauca viroque querar.
Non, ego poscenti quod sum citò tradita regi,
Culpa tua est: quamvis hæc quoque culpa tua est.
Nam, simul Eurubates me Tali hyblisque vocavit.
Eurubati data sum Tali hybidque comes.
Alicui aliterius jactantes lumina vultus,
Quæphant taciti, noster ubi esset amor.
Differri potius pane mora grata fuisset.
Hæi mihi! discedens oscula nulla dedi.

41. Epistola.
Ita enim licet
poetis uti nu-
mero singulari,
cum in oratione
soluta pro Epistola utantur
tantum plurali
numero.
b71. Mei Briseis
dis hylaræ
c71. Agamemnoni
dicitur, per sin-
gulari, vide-
batur amoris
tamen egi me
nullum esse.
Nam si me videret
amaret, non
tradidisset tan-
cibi.

At

*Tu mihi juratus per numina matris aque se,
Vile, dicebas ipse, fuisse capi.*

Scilicet, ut, quanvis veniam dolata repellar :

Et mecum fugias que tibi dantur opes.

Quinetiam fama est, cū merastina fulserit * Eos,

Te dare ubiferis linea vela Notis.*

Quod scelus ut pavidas miseræ mihi contigit aures,

Sanguinis atque animi pectus inane fuit.

Ibis, & ô misérable cui me violente relinques?

Quis mihi desertis mite loquamen erit?

Devorer antè pretor subito telluris biatù;

Aut rutilo missi fulminis igne cremet.

Quàm sine me Phœbiis canescant æquora remis,

Et videam puppes ire relicta tuas.

Si tibi jam reditúsque placent, patriúsque penates :

Non ego sum classi sarcina magna tuæ.

Vidorem captiva sequar, nonrupta maritum:

Est mihi, quæ lanas molliat, apta manus.

Inter Achaia das longè pulcherrima matres

In thalamo conjux ibit, eâque tuos:

Digna natus socero, Fovis Aeginaque nepote,

Cuique senex Nereus profocer esse velit.

Nos humiles, famuleque tua, data pensa trabemus:

Et minuent plenas flamina nostra colos.

Exagitet nē me tantūm tua deprecor uxor,

Quæ mihi nescio quo non erit aqua modo

Nève meos coràm scindi patiare capillos :

Et leviter dicas, Hæc quoque nostra fuit.

Vet patiare licet, dum nē contempta relinquar :

Hic mihi (væ misera!) concutit ossa metus.

Quid tamen expectas? Agamemnona pœnitet iræ;

Et jacet ante tuos Gracia mea pedes.

Vince animos, iramque tuam, qui cetera vincis.

Quid intrat Danaas impius Hector opes

Arms open and wide; feet met together and crossed.

Le premier dimanche, Marie favorite, vîras.

Propter me: propter me: propter me: definition:

Five hundred dollars a month for me.

En

Nec

* Hotz,
* Lintea
plena.

Nec tibi turpe puta precibus succumbere nostris :
 Conjugis Oenides versus in arma prece est.
 Res audita mihi, vota est tibi : fratibus orba
 Devovit nati spemque caputque parens.
 Bello erat ille ferox : possis secessu ab armis :
 Et patria rigida mente negavit opem.
 Sola virum flexit conjux : felicior illa :
 At mea pro nullo pondere verba cadunt.
 Nec tamen indignor : nec me pro conjuge gessi :
 Sapius in domini serva vocata sorum.
 Me quaedam (memini) dominam captiva vocabat :
 Servitio, dixi, nominis addis onus.
 Per tamen ossa viri subito malè tellus sepulchro,
 Semper iudicia ossa verenda meis :
 Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
 Qui bene pro patria, cum patriâque facent :
 Perque tuum nostrumque caput quod junximus una :
 Perque tuos enses cognita tela meis :
 Nulla Mycenaum sociasse cubilia mecum
 Iuro : fallentem deseruisse velis.
 Si tibi nunc dicam, Fortissime, tu quoque jura,
 Nulla tibi sine me gaudia facta : neges.
 At Danaï mare putant : tibi plestra moventur :
 Te tenet in tepido mollis amica sinu.
 Et si quis querat quare pugnare recuses :
 Pugna vocat, citharæ, noxque Venusque jurant.
 Tutius est jacuisse toro, renuisse puellam,
 Threiciam digitis increpuisse lyram,
 Quàm manibus clypeos, & acuta cuspidis hastam,
 Et galeam pressâ sustinuisse comâ.
 Sed ubi pro tutis insignia facta placebant :
 Partaque bellando gloria dulcis erat.
 An tantum, dum me caperes, fera bella probabam :
 Cumque mea patria tum tua vicia jura ?
 Dii melius : valadque precor vibrata iaceo.
 Transeat Hectorum Pelus hasta latens.
 Assistite me, Danaï, dominum legatorum :
 Missaque mandatis oscula mutis furor.

Non tibi tantum vota virginis fuerunt
 Sed et tuum quoque caput, tuamque salutem

Plus ego quàm Phœnix, plus quàm facundus Phryges,
 Plus ego quàm Teucri (credite) frater, Agam.
 Est aliquid solitis collum terigisse lacertis,
 Præsentisque oculos admonuisse sinu.
 Sis licet immixtis, matrisque ferocior audis:
 Ut taceam, lacrymis comminuerè meis.
 Nunc quoque (sic omnes Pelens pater impleat annos,
 Sic eas auspiciis Pyrrhus ad arma tui)
 Respice sollicitam Briseida sortis Achille:
 Nec miseram lenta ferreus ure mora.
 At si versus amor tuus est in tædia nostris,
 Quam sine te cogis vivere, coe mori.
 Ut que facis, coges: abis corpusque, colorque:
 Sustinet hoc anima, spes tamen una tui.
 Quæ si deficiat, repetam fratresque, virumque:
 Nec tibi magnificum, famina iussa mori.
 Cur autem iubeas? stridulo pete corpora ferro:
 Est mihi qui fosso pectore sanguis eat.
 Me petat ille tuus, qui, si Deus passa fuisset,
 Ensis in Atride pectus iturus erat.
 At posside serues nostram, tua munera, vitam;
 Quod dederas hosti victor, amica rogo.
 Perdere quos melius possis, Neptunia præbent
 Pergamæ; materiam cadu ab hoste pete.
 Me modò, siue paras impellere remige classem,
 Sive manes, domini more venire iube.

In quartam Epistolam.

Argumentum.

Theseus Agæi filius, inuicempto Minotauro, Ariadnæ
 Minos & Pasiphaæ filiam, quam, ob opem sibi præstitam,
 uxorem accepturum promiserat, simul cum Phædra eua lo-
 tore navi imposuit, secum abduxit. Verùm Bacchi adhibiti-
 one in Naxo, sic, ac ali voluit, in Chio insula Ariadnæ celli-
 cit, Phædræ dicit: quæ deinde abscit Theseo in Hippolyti
 privigni quem ex Hippolyte Amazone acceperat, amore ex-
 arsit. Qui cum concubere ducem vitam, sese venando exerceret,
 hæc posset ut illius colloquio, hæc Epistola amorem suum
 indicavit. De qua istam calidè passionibus ad sui amorem
 se dæte comitat, ac cum turpe sit, privignum a noverca

de stupro interpellari, principium ex insinuatione sumplit
in hunc modum.

Phædra Hippolyto.

Quæ, nisi tu dederis, caritura est ipsa, salutem
Mittit Amazonio Cressa puella viro.
Perlege quodcumque est: quid epistola lecta nocebit?
Te quoque, in hac aliquid, quod iurvet, esse potest.
His arcana notis terrâ pelagique feruntur:
Inspicit acceptas hostis ab hoste notas.
Ter tecum conata loqui: ter inutilis hæsit
Lingua: ter in primo desitit ore sonus.
Quæ licet, & sequitur, pudor est miscendus amor:
Diccre quæ puduit, scribere iussit amor.
Quicquid amor iussit, non est contemnere tutum.
Regnat, & in^{*} superos jus habet ille deus.
Ille mihi primò dubitanti scribere dixit,
Scribe: dabit vietas ferrea ille manus.
Adsit: & ut nostras avido foveat igne medullas,
Fingat sic animos in mea vota tuos.
Non ego nequitia socialia fœdera rumpam:
Fama (velim quæras) crimine nostra vacat.
Venit amor gravius, quod serius: urimur intus:
Vrimur: & cæcum pectora vulnus habent.
Scilicet, ut teneros laedunt iuga prima iuvenco,
Frangæque vix patitur de grege captus equus:
Sic malè, vixque subit primos rude pectus amores;
Sarcinæque hæc animo non sedet arcta meo.
Ars fit, ubi a teneris crimen condiscitur annis:
Quæ venit exacto tempore, peius amat.
Tu nova servate cæpes libamina fama,
Et pariter nostrum fiet uterque nocens.
Est aliquid plenis pomaria carpere ramis,
Et tenui primam deligere ungue rosam.
Sed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,
Candor ab insolita labe notandus erat.
At bene successit, digno quod adurimur igne:
Peius adulterio turpis adulter obest.

• Dominos.

• Sic.

Si mihi concedat Jūno fratrēque virūque,
 Hyppolytū videor praeputura Jovē.
 Jam quoque (vix credes) ignotas mistor in arēs:
 Est mihi per sevas impetus ira seras.
 Iam mihi prima dea est, arcu praesignis adunco,
 Delia: judicium subsequar ipsa tuum.
 In nemus ire libet, pressisq; in vetia cervis,
 Hortari celeres per iuga summa canes:
 Aut tremulum excusso jaculum vibrare lacerto,
 Aut in gramina ponere corpus humo.
 Saepe juvat versare leves in pulvere currus,
 Torquentem franis ora fugacis equi.
 Nunc feror, ut Bacchi furūs * Eleleides attē,
 Quaeque sub Ideo tympana colle movent:
 Aut quas semideae Dryades, Faunūque bicornes,
 Numine contāctas attonuere suo.
 Namque mihi referunt, cū se furor ille remisit,
 Omnia: me tacitam conscius vixit amor.
 Forsitan hunc fato generis reddamus amorem:
 Et Venus ex tota gente tributa petit.
 Jupiter Europam (prima est ea gentis origo)
 Dilexit, tauro dissimulante Deum.
 Pasiphaë mater decepto subdita tauro,
 Enixa est utero crimen onusque * suo.
 Persidus Agides ducentia fila secutus,
 Curva meae fugit tecta sororis ope.
 En ego nunc, ne fortē parū Minoia credar,
 In socias leges ultima gentis eo.
 Hoc quoque fatale est: placuit domus una duabus:
 Me tua forma capit; capea parente soror.
 Thesides Thesensque duas rapuero sorores:
 Ponite de nostra bina trophaea domo.
 Tempore qua nobis imita est Cerealis Eleusis,
 Gnosia me velle detinisset humus.
 Tunc mihi praecipue, nec non tamen ante placuisse
 Acer in extremis ossibus haesit amor.
 Candida vestis erat, praecincti flore capilli:
 Flava verecundus tinxerat ora rubor.

* Bacchus sic dicuntur, ab Eleleo, qui Bacchus est.

* Suum.

Quémque vocat alia vultum rigidumque, truciq;

Pro rigido, Phædra iudice, fortis erat.

Sint procul à nobis iuvenes ut femina compati :

Fine coli modico forma virilis amat.

Te tuus iste rigor, positique sine arte capilli,

Et levis egregio pulvis in ore decet.

Sive ferocis equi luctantia colla recurvas,

Exiguo flexos miror in orbe pedes :

Seu lentum valido torques basile lacerto,

Ora strox in se versa lacertus habet :

Sive teneb lato venabula cornea ferro :

Denique nostra iuvat lumina, quicquid agis.

Tu modò duriciem sylvis deponere iugosis :

a. Causa tua

Non sum, materia digna perire tua.

Quid iuvat incuncta studia exercere Diane,

Et Veneri numeros eripuisse suas ?

Quod caret alternâ requie, durabile non est :

Hæc reparat vires, fossâque membra levat.

Arcus & arma tue tibi sint imitanda Diane :

Si nunquam cesses tendere, mollis erit,

Clarus erat Cephalus sylvis, multiæque per herbas

Conciderant illo percutiente fere :

Nec tamen Auroa malè se præbebat amandum :

Ibat ad hunc sapiens à sene diva viro.

b) i. Adonim
Corym filium.

Sæpe sub ilicibus Venerem, & Cinyrâque creatum,

Sustinuit positos qualibet herba duor.

Arcti & Oenides in Menalia Atalanta :

Ille fera spoliū pignus amoris habet.

Nos quoque jam primum turba numeramur in ista :

Si Venerem tollas, rustica sylva tua est.

Ipsa comes veniam : nec me salebrosa movebunt

Saxa, nec obliquo dente rimendus aper.

Æquora bina suis appugnant fluctibus Istmon;

Et tenuis tellus anast utrumque mare.

Hic tecum Træzæa colam Pittheia regnas :

Jam nunc & patriâ charior illa mea est.

Tempore abest, aberatque diu Neptunius heros;

illum Proteus detinet ora sui.

Pro.

Præposuit Thesens (nisi nos manifesta negamus)

Pirothæum Phædra, Piritæumque tibi.

Nec sola hæc ad nos injuria venit ab illo:

In magnis læsi rebus uterque sumus.

Ossa mei fratris clavâ perfractâ trimodi

Sparsi hūmi: soror est præda relicta feris.

Prima securigeras inter virtute puellas

Te peperit, nati digna favore parens.

Si quæras ubi sit, Thesens latus ense peregit:

Nec mater tanto pignore tuta fuit.

At nec nupta quidem tadæque accepta jugali:

Cur, nisi nē caperes regna paterna nothus?

Addidit & fratres ex me tibi: quos tamen omnes

Non ego tollendū causa, sed ille fuit.

O utinam noctura tibi, pulcherrima verum,

In medio * nixu viscera rupta forens!

I nunc, & mariti letum reverere parentis:

Quem fugit, & factis abdicat ille suis.

Nec, quia privignus videar colitur, noverca,

Terruerint animos nomina vana tuos.

Illa vetus pietas, ævo moritura futuro,

Rustica Saturno regna tenente, fuit.

Saturnus periit, perierunt & sua jura:

Sub Jove nunc mundus; jussa sequere Jovis.

Jupiter esse piū statuit quodcumque juvaret:

Et fas omne facit * fratre marita soror:

Illa coit firmâ generis junctura cæcâ,

Imposuit nodos eni Venus ipsa suos.

Nec labor est colare: licet, pete munera ab illa:

Cognato poterit nomine culpa tegi.

Viderit amplexus aliquis: laudabimur ambo:

Dicar privigno fida noverca mea.

Non tibi per tenebras duri referenda mariti

Fansa, nec custos decipiendus erit.

Pitenuit domus una duos, domus una tenebit:

Oscula aperta dabis, oscula aperta dabis.

Tutus eris mecum, laudēque merebere culpâ,

Tu licet in lecto conspiciare meo.

a) i. Cum fra-
tre nupta, ut
subaudiatur
præpositio. Vel
fratre pro fratri
ut sit casus pro
casu.

Tolle moras tantùm, properatâque sædera junge :

Qui mihi nunc servit, sic tibi parcat amor.

Non ego dedignor supplex humilisque precari :

Heus! ubi nunc factus, altaque verba jacent?

Et pugnare diu, nec me submittere culpæ

Certa fui, certi si quid haberet amor.

Victa precor, genibúsque tuis regalia tendo

Brachia: quid deceat, non videt ullus amans:

Depuduit, profugosque pudor sua signa reliquit :

Da veniam fassæ, duráque corda doma. (nos?)

* Quid^a mihi, quòd genitor, qui possidet æquora, Mi-

Quòd veniant proavi fulmina tortae manu?

Quod sit avus radijs frontem vallatus acutis,

Purpureo tepidum qui movet axe diem?

Nobilitas sub amore jacet : misereere priorum :

Et mihi si non vis placere, parce meis.

Est mihi dotalis tellus Iovis insula Crete,

Serviat Hippolyto regia tota meq.

Flecte feros animos: potuit corrumpere taurum

Mater; eris tauro fœvior ipse truci

Per Venerem, parcas, oro, quæ plurimæ tecum est:

Sic, nunquamque te spernere possit, amor.

Sic tibi secretis agilis dea saltibus ad sit,

Sylvāque perdendas praebeat alta feras.

Sic faveant Satyri, montanaque numina Panes:

* Sic cadat adversâ cuspide fossus aper.

Sic tibi dent nymphe, quanvis odisse puellas

Diceris, arenam qua levet unda sitim.

Addimus his precibus lachrymas quoq;: verba precan-

Perlegis: & lachrymas finge videre meas.

In quintam Epistolam

Argumentum.

Cum Hecuba Cissii filii, & Priami uxor, gravida esset, ardentem faciem totam Trojam comburentem se parere somniavit: territus itaque Priamus oraculum consuluit à quo cum accepisset, oriturum filium, qui patris esset exilio, quamprimum partus ederetur, iussit interfici. Hecuba

cuba verò cum puerum, qui postea Paris dictus est, peperisset, maternâ pietate mota, pastoribus regiis clam alendum mandavit. Is autem, cum jam adulesceret, Oenonen nympham adamavit, atque, ut aliquibus placet, in uxorem duxit. Sed cum Juno, Pallas & Venus de pulchritudine contenderent, propter aureum pomum, in quo scriptum erat, *Deus pulchriori*, à Jove ad Parisi arbitrium remissa sunt. Cui cum Juno regnum, Pallas sapientiam, Venus voluptatem & mulierum pulcherrimam promississet, pro Venere sententiam tulit. Qui deinde a patre cognitus, & in gratiam susceptus, Spartam navigans, Helenam Menelai uxorem rapuit, eamque Trojam abduxit. Quod cum Oenone rescivisset, hac epistola de ejus perfidia conquerendo, Helenam Græcis reddi, & se recipi suadet.

Oenone Paridi.

Nympha suo Paridi, quanvis suus esse recuset,
Mittit ab Idæis verb a legenda jugis.
Perlegis? an conjux prohibet nova? perlege: non est
Ista Micenæ littera scripta manu.

Pegasis Oenone Phrygiis celeberrima sylvis,
Lasa queror de te (si finis ipse) meo.

Quis Deus opposuit nostris sua numina votis?

Nè tuas permaneam, quod mihi crimen obest?

Leniter, ex merito quicquid patiare ferendum est:

Que venit indigno, poena dolenda venit.

Nondam tantus eras, cum te contenta marito

Edita de magno flumine nympha fui.

Qui nunc Priamides (absit reverentia vera)

Servus eras, servo nubere nympha tali.

Sæpe greges inter requievimus arbore tecti:

Mixtaque cum foliis præbuit herba torum.

Sæpe super stramen, sænôque jacentibus alta,

* Depressa est humili cana pruina casa.

Quis tibi monstrabat saltus venatibus aptos?

Et tegeret catulos quâ fera rupe suos?

Retia sæpe comes maculis distincta tetendi:

Sæpe citos egi per juga summa canes.

Incisa servant a te mea nomina sagi;

Et legor Oenone salce notata tua,

Et quantum trunci, tantum mea nomina crescant:

Crescite, & in titulos surgite rûd meos.

Populus

* Nescio cur
hoc rejicien-
dum, & cur
substituant
alii ex vet. lib.
Defensa, quod
nunquam legi.

Populus est (memini) fluviali consita ripa;
 Est in qua nostri littera scripta memor.
 Popule vive, precor, quæ consita margine ripæ,
 Hoc in rugoso cortice carmen habes:
 Cum Paris Oenone poterit spirare reliquæ,
 Ad fontem Xanthi versa recurrat a iua.
 Xanthe retro propera, versaque recurrite lymphæ,
 Sustinet Oenonen deseruisse Paris
 Illa dies satum miseræ Mibi duxit, ab illa
 Pessima mutati cepit amoris hyems,
 Quæ Venus & Juno, sumptisque decentior armis
 Venit in arbitrium nuda Minerva tuum.
 Attoniti micuere sinus, gelidæque cucurrit,
 Ut mihi narrasti, dura per ossa tremor.
 Consului (neque enim modice terrebar) anisque,
 Longævusque senes: constitit esse nefas.
 Cæsa abies, sectæque trabes, & classe paratæ,
 Cærua cæratas accipit unda rates.
 Flesti discedens: hoc saltem parce negare:
 Præterito magis est iste pudendus amor.
 Et flesti, & nostros vidisti stentis ocellos:
 Miscuimus lachrymas mæstus uterque suas.
 Non sic appositis vincitur vitibus ulmus,
 Ut tuæ sunt collo brachia nexa meo.
 Ah quoties, cum te vento quererere teneri,
 Riserunt comites! ille secundus erat.
 Oscula dimisse quoties repetita dedisti!
 Quam vix sustinuit discere lingua, Vale!
 Aura levis gelidæ pendentia lincea malo
 Suscitât, & remis eruta cavit aqua.
 Prosequor infelix oculis abouantia vela,
 Quæ licet, & lachrymis humet arena meis.
 Vique celer venias virides Nerci das oro:
 Scilicet ut venias in mea damna celer.
 Votis ergo meis alii reditare redisti:
 Heu mihi! pro dira pellice blanda fui.
 Aspicit immensum moles nativa profundum:
 (mons fuit:) aquoreis illa refert aquæ.

a) Iste amor, scilicet Helena, est magis pudendus præterito, i. turpior tibi quam amor mei.

xanthe retro propera, versaque recurrite lymphæ, sustinet Oenonen deseruisse Paris
 illa dies satum miseræ Mibi duxit, ab illa Pessima mutati cepit amoris hyems, Quæ Venus & Juno, sumptisque decentior armis Venit in arbitrium nuda Minerva tuum.

Hinc ego vela tua cognovi prima carinae,
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.

Dum moror, in summa fulsit mihi purpura prora,
Pertimui: cultus non erat ille tuus.

Fit propior terrasque citâ ratis attingit aurâ:
Femineas vidi corde tremente genas.

Non satis id fuerat (quid enim furiosa morabar?)
Harebat gremio turpis amica tuo.

* Tunc et rorâ rupique sinus, & pectora planxi;
Et secui madidas unguere rigente genas:

* Tunc flevi

Implevique sacram querulis ululatus idam:
Illuc has lacrymas in mea saxa tuli.

Sic Helene doleat, desertâque conjuge ploret,
Quæque prior nobis intulit, * illa ferat.

* Ipsa

Nunc tecum veniunt, quæ te per aperta sequuntur
Æquora, legitimos desituntque viros.

At cum pauper eras, armentâque pastor agebas,
Nulla, nisi Oenone, pauperis uxor erat.

Non ego miror opes: nec me tua regia tangit;
Nec de tot Priami dicar ut una nurus.

Non tamen ut Priamus nymphae socer esse recuset,
Aut Hecuba fuerim dissimulanda nurus.

Dignâque sum, & cupia fieri matrona potentis:
Sunt mihi, quas possunt sceptrâ detere, manus.

Nec me fagineâ quod tecum frande jacebam,
Despice: purpureo sum magis apta toro.

Denique tutus amor meus est: tibi nulla parantur
Bella, nec ultrices advehit unda rates.

Tyndarus infestis fugitivâ reposcitur armis:
Hac venit in thalamos dote superba tuos.

Quæ si sit Danaïs reddenda, vel Hectorâ fratrem,
Vel cum Deiphobo Polydamanta roga:

Quid gravis Antenor, Priamus quid suadet ipse,
Consule: quævis etas longa magistra fuit.

Turpe rudimentum est, patriæ præponere repletam:
Causa pudenda tua est; justa vir arma movet.

Nec tibi, si * cupias, fidam promitte Lacedæam,
Quæ sit in amplexu tam citò versa luot.

* Sapiat.

*Vi minor Atrides temerari sedora te dei
 Clamat, & externo lesus amore dolet;
 Tu quoque clamabis: Nulla reparabilis arte
 Lesa pudicitia est; deperit illa semel.
 Ardet amore tui: sic & Menelaon amavit:
 Nunc jacet in viduo credulus ille toro.
 Felix Andromache certo bene nupta marito:
 Vxor ad exemplum fratris habenda fuit.
 Tule vior solis, tunc cum sine pondere succis
 Mobilibus ventis arida facta cadunt.
 Et minus est in te, quam in summi pondus arista,
 Quae levis assidui solibususta riget.
 Haec tua (nam recolo) quondam germana canebat,
 Sic mihi diffusis vaticinata comis;
 Quid facis Oenone? quid arene semina mandas?
 Non profecturis littora bobus aras.
 Graia iuvenca venit, quae te, patriamque domumque
 Perdet: io prohibe, Graia iuvenca venit.
 Dum licet, obscenam ponto demergite puppim:
 Heu quantum Phrygiū sanguinis ille debet!
 Dixerat: in cursu famula rapuere furentem:
 At mihi flavescentes diriguere come.
 Ab! nimium misera vates mihi vera fuisse
 Possidet (en!) saltus illa iuvenca meos.
 Sit facie quamvis insignis, adultera certe est:
 Deseruit patrios hospite capta deos.
 Illam de patria Theseus (nisi nomine fallor)
 Nescio quis Theseus, abstulit arto sua.
 A iuvene; & cupido, credatur reddita virgo?
 Vnde haec compererim tam bene, quæris? amor.
 Vim licet appelles, & culpam nomine veles,
 Quae toties raptæ est, præbuit ipsa rapi.
 At manes Orni me fallenti castra marito:
 Et poteras falli legibus ipse tuis.
 Me Satyrizeleres (sylvæ ego cœta latebam)
 Quæstiant rapido turba proterva pede:
 Cornigerumque caput pinu præcinctus acutæ
 Faunus in immensis, quæ tumet Ida, jugis.*

• Vdax.

• Demergite.

• Iaculæ.

a b u k e n

Me fide conspicuas Trojae munitor amavit :
Ille mea spoliū virginitatis habet ;
*Id quoque luctando : rupi tamen * ungue capillos,* * Ant.
Oraque sunt digitis aspera facta meis.
Nec pretium stupri gemmas aurūque poposci :
Turpiter ingenuum munera corpus emunt .
Ipse ratus dignam , medicas mihi tradidit artes :
Admisitque meas ad sua dona manus .
Quaecunque herba potens ad opem , radixq; medendi
Vtilis in toto nascitur orbe , mea est .
Me miseram , quod amare non est medicabilis herbis !
Destitit nor prudens artis ab arte mea .
Ipse repertor opis vaccas pavisse Phaeas
** Fertur , & à nostro saucius igne fuit .* * Dicitur & nostro.
Quod neque graminibus tellus fecunda creatis ,
Nec Deus auxilium , tu mihi ferre potes .
Et potes , & merui : dignae miserere puellae :
Non ego cum Danaus arma cruenta fero :
Sed tua sum , tecumque fui puerilibus annis ;
Et tua , quod superest temporis , esse precor .

In sextam Epistolam

Argumentum.

Monitus erat oraculo Pelias Neptuni filius tunc illi
 propinquam fore mortem , cum patri sacrificanti aliquis
 pede nudo sibi superveniret . Itaque cum annua sacra per-
 agent , Jason Ælontis filius , ejusque nepos , dimisso in limo
 Anauri fluvii calceamento , ad sacra properans , altero pe-
 de exuto occurrisset ; Pelias oraculi memor Jasoni su-
 fit , ut Colchos iret , aureum vellus quesitarus ; sperans illic
 cum periturum , quod audisset opus esse humanis viribus
 insuperabile . Jason autem , veluti magnanimus , expediti-
 onem libenter assumens , de multis Græcis nobilibus con-
 vocatis , Argo navem ex Pegaso Thessaliæ sinu solvens ,
 in Lemnon insulam delatus est : ubi cum mulieres viros
 omnes communi consilio una nocte intermisissent , Hyp-
 sipyle Thoantis filia , quem sub falsa mortis simulatione
 salvaverat , tunc imperium occupabat : quæ Isonem &
 hospitio & lecto liberalissime excepit . Veram jam dud-
 bus annis peractis , orantibus somis , & exigente tempore ,
 ut prædictam expeditioem perficeret , Hypsipylem præ-
 gnantem relinquens Colchos navigavit . Ubi arte Medæ
 dracone sopito , taurisque superatis , aureum illud vellus
 adeptus ,

adeptus, ipsam secum abduxit. Quare Hypsipyle Medeam sibi praelatam dolens, hac epistola primum Jasoni, de prospero reditu gratulatur: deinde, Medea crudelitatem atque incantationes execrans, eam in contemptum adducere nititur: postremo, in Jasonem & Medeam imprecatur.

Hypsipyle Jasoni.

Littora Thessalia reduci tetigisse carinā
Diceris aurata vellere dives ovīs.

a) i. De hoc ipso Gratulor incolūmi, quantum finis; * hoc tamen ipso
Debueram scripto certior esse tūo.

b) i. iuxta Nam, ne passa tibi^b prater mea regna redires,
Cum cuperes, ventos non habuisse potes:

* Quamlibet adverso signetur epistola vento:
Hypsipyle missa digna salute fui.

Cur mihi fama prior, quam nuncia littera venit,
Iste sacros Martis sub juga panda boves:

Seminibus jactis segetes adoluisse virorum;
Inque necem dextrā non eguisse iudā:

Pervigilem spoliū pecudis servasse draconem:
Rapta tamen forti vellera futura manu?

Hec ego si possem, timidē credentibus ista,
Ipse mihi scripsit, dicere; quanta forem!

Quid queror officium lenti cessasse mariti?
Obsequium, maneo si tua, grande tuli.

Barbara narratur venisse venefica tecum,
In mihi promissi parte futura tui.

Credula res amor est: utinam temeraria dicar
Criminibus falsis in simuloisse virum.

Nuper ab Hæmoniis hospes mihi Thessalus oris
Venerat, & tactum vix bene limen erat:

Æsonides, dixi, quid agit meus? ille pudore
Hæsit in opposita lumina fixus humo.

Protinus exilui: tunicisque à pectore ruptis,
Vixit an, exclamo? me quoque fata trahunt.

Pluit, ait: timidūque mihi jurare coëgi:
Vix mihi, teste Deo, credita vita tua est.

Utique animus rediit, tua facta requirere capi:
Retrahit, arripides Martis atque boves.

Viperent

e Scil. si ipse
mortuus est.

* Narrat &
arripides.

Vipereos dentes in humum pro semine jactor,
Et subito natos arma tulisse viros :

Terrigenas populos civili Marte peremptos,
Implēsse atatus fata diurna sua :

* Devictum serpentem. Iterum, si vivat Iason
Quarimus; alternant spesque timorque fidem.

Singula dum narrat clypeus studiisque loquendi,
Detegit ingenio vulnere facta * tuo.

Hec ! ubi pacta fides ? ubi connubialia jura ?

Faxque sub arsueros dignior ire rogos ?

Non ego sum furium tibi cognita : pronuba Juno

Adfuit, & fertis tempora vinculus Hymen.

At mihi nec Iuno, nec Hymen, sed tristis Etinnys

Prætulit insauas sanguinolenta faces.

Quid mihi cum Minys ? quid cum Tritonide pinu ?

Quid tibi cum patria, navita Tiphys, mea ?

Non erat hic aries, villo spectabilis aureo :

Non senis Aetæ regia Lemnos erat :

Certa sui primò (sed me mea fata trahant)

Hæspita famineâ pelleret castra manu.

Lemniadesque viros nimium quoque vincere nōrunt :

Milite tam forti vita tuenda fuit.

Urbe virum vidi, teclōque animoque recepi :

Hic tibi bisque æstas, bisque cucurrit hyems.

Tertia messis erat, cum tu dare vela coactus,

Implēsti lachrymis talia verba tui :

Abstrahor Hypsipyle : si dent modò fata recursum,

Vir tuus hinc abeo, vir tibi semper ero.

Quod tamen è nobis gravidâ cclatur in alvo,

Vivat; & ejusdem simus uterque parens.

Hactenus ; & lachrymæ in falsa cadentibus ora,

Cætera te memini non potuisse loqui.

Ultimus è focus sacram conscendis in * Argæ :

Illæ volat ; ventum concitata vela tenet.

Carula propulsa subducitur unda carinæ :

Terra tibi, nobis aspicimur aque.

In latæ omne patens tæreis circumspicit undas :

Huc feror, & lachrymæ osque finisq̃ madent.

* Devicto ser-
pente.

* Suo.

* Argæ.

Per lachrymas specto: cupideque faventia menti
Longius assuetolumina nostra vident.

Adde preces castas, immixtaque vota timori
Nunc quoque te salvo persolvenda mihi.

Vota ego persolvam? Votis Medea fruatur?

* Ica.

Cor dolet, atque * ira minus abundat amor.

Dona feram templis? vivum quod Iasona perdam;

Hostia pro damnis concidet ista meis?

Non equidem secura fui: semperque verbar,

Nè pater Argolicâ sumeret urbe nurum.

Argolicas timui, nocuit mihi Barbara peller.

Non expectat vulnus ab hoste tuli.

Nec facie meritisque placet: sed carmine movit:

Diraque cantatâ pabula falce metir.

Illa relactantem cursu deducere Lunam

Nititur, & tenebris abdere Solis equos:

Illa refrenat aquas, obliquaque flumina sistit:

Illa loco sylvas, vivaque saxa movet:

Per tumulos errat sparsis discincta capillis,

Certaque de tepidis colligit ossa rogis:

Devovet absentes, simulacraque cerea fingit;

Et miserum tenues in jecur urget acus:

Et que nescierim melius. Male queritur verbis,

Moribus & formâ conciliandus amor.

Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in uno;

Impavidus somno nocte silente frui?

Scilicet ut tauros, ita te iuga ferre coëgit:

Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.

Adde, quod ascribi factis procerumque tuisque

Se facit, & titulo conjugis uxor obest.

Atque aliquis Delia de partibus, acta venenis

Imputat, & populum, qui sibi credat, habet.

* Phas.

Non hæc Aesonides, sed filia * Phasis Ate

Aurea Phryxæ terga revulsit ovis.

Non probat Alcimide mater tua: consule matrem:

Non pater, a gelido cui venit axe nurus.

Illa sibi à Tanais, Scythicæque paludibus unda

Quarat, & à patria Phasidis usque visum.

Mobilis

Mobilis Æsonide, vernâque incertior aurâ,
Cur tua polliciti pondere verba carent?
Vir meus hinc ieras, cur non mea inde redisti?
Sim reducis conjux, sicut enitis eram.

Si te nobilitas, generosâque nomina tangunt;
En ego Minoo nata Thoante feror.

Bacchus avus, Bacchi conjux redimita coronâ,
Præradiat stellis signa minora suis.

Dos * mihi Lemnos erit, terra ingeniosa colenti:
Me quoque * jam tales inter habere potes.

* Tibi.
* Res.

Nunc etiam peperî: gratara ambobus Jason:
Dulce mihi gravis fecerat auctor onus.

Felix in numero quoque sum, prolémque gemellam;
Pignora Lucinâ bina favente dedi.

Si queras cui sint similes: cognosceris illis:
Fallere non nōrunt; cetera patris habent.

Legatos quos penè dedi pro matre ferendos:
Sed tenuit ceptas sæva noverca vias.

Medeam timui: plus est Medea novercâ:
Medeæ faciunt ad scelus omne manus.

Spargere quæ fratris potuit lacerata per agros
Corpora, pignoribus parceret illa meis?

Hanc tamen, ô demens, Colchisquæ ablata venenis;
Diceris Hyppisyles præposuisse toro.

Turpiter illa virum cognovit adultera virgo:
Me tibi, teque mihi tædâ pudica dedit.

Prædidit illa patrem; rapui de cade Thoanta:
Deservit Cholchon; me mea Lemnos habet.

Quid * refert, scelerata piâ si vincit, & ipso
Crimine dotata est, emeruitque virum?

* Refertur

Lemniadum facinus culpo, non miror, Jason:
Quelibet iratis ipsa dat arma dolor.

Dic age, si ventis, ut oportuit, altus iniquis
Intrâsses portus tûque comèsque meos;

Obviâque exissem sætu comitata gemello:

(Hisserè * nōnne tibi terrâ roganda foret?)

Quo vultu natos, quo me, sceleratæ, videres?

* Perfidè; quo prætin, quâ necè dignus eras?

* Nempe.
* Perfidis
pœtio quâ me
dignus eras?

C

Ipse

Ipse quidem per me tutus sospesque fuisses:
 Non quia tu digna, sed quia matris ego.
 Pellicia ipsa meos implēssam sanguine vultus;
 Quoque veneficiis abstulit illa suis.
 Medea Medea forem. Quod si quis ab alto
 Fustus adest precibus Jupiter ipse meis;
 Quod gemit Hypsipyle, lælii quaque succuba nostri
 Mæreat, & leges sentiat ipsa suas:
 Utque ego destituor conjux, materque duorum;
 Atotidem natus orba sit, atque viro:
 Nec matè parta diu teneat; pejusque relinquat:
 Exulet, & toto quærat in orbe fugam:
 Quàm fratri germana fuit, miseræque parenti
 Filia; tam natis, tam sit acerba viro;
 Cum mare, cum terras consumpserit, ævatenet:
 Erret inops, expas, cede civenta sua.
 Hec ego conjugia standata Thoantias ero:
 Vivite devoto nuptæque virque toro.

In septimam Epistolam

Argumentum.

Trojæ à Græcis everis, Aeneas Archifæ & Veneris filius, raptus ex incendio secum Penatibus, viginti navibus mare confectus. Qui tempestate vexatus, magnâ parte maris pererratâ, in Libyam quidem delatus est: ubi tunc Dido, ut Virgilius finxit, Bæi filia, & Sichæi Hercules sacerdotis uxor, Tyro urbe profecta, fratris Piemalionis (qui incautum maritum ob ejus divitias interemerat) & faventem & avaritiam tugens, urbem novam Carthaginem condebat, à qua Aeneas cum sociis liberalissimè susceptus, & amatus, curæ ea concutitur. Verùm, cum Mercurii monitu in Italiam sibi ab oraculo promissam navigare cogere, Dido præceptiens (veluti quæ ardentissimo amoris flagrabat incendio) illum à navigandâ proposito revocare; aut saltem differre abstrum persuadere tentans, post multas tandem frustra effusis preces, ad eum moribunda scripsit, quem noverat mortis causam præbuisse.

Dido Aeneas.

† Accipe, Dardaniade, mortuorum carmen Eliza:
 Quæ leges, & mores, & nomina, voca legi.

† Hi duo versus
 nobis habentur.

Sic, ubi fata vocant, adis ubi fatus in hæbit
 Ad vada Meandri concipis albus alor.

Nec, quia te nostrâ sperem prece posse moveri,
 Alloquor; adverso movimus ista Deo.
 Sed meriti famam; corpusque, animûmque pudicum
 Cum malè perdidimus, perdere verba leve est.
 Certus es ira tamen, miserâque relinquere Didd:
 Atque iidem venti vela fidemque scrent.
 Certus es, *Ænea*, cum scdere solvere naves:
 Quæque ubi sint nescis, Itala regna sequi.
 Nec nova Carthago, nec te crescentia tangunt
 Mania, nec sceptro tradita summa tuo.
 Facta fugis, * faciendâ petis: querendâ per orbem * Fugienda.
 Altera quasita est altera terra tibi.
 Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
 Quis sua non notis arva tenenda dabit?
 Alter habendus amor tibi restat, & altera Dido:
 Quàmque iterum fallas, altera danda fides.
 Quando erit, ut condas instar Carthaginiis urbem?
 Et videas populos altus ab arce tuos?
 Omnia si veniant, nea te tua vota morentur:
 Vnde tibi, quæ te sic amet, uxor erit?
 Vxor ut inducto cerate sulphure teda,
 Ut pia fumosis addita thurâ * rogis.
 * *Æneas* oculis semper vigilantibus hæret;
 * *Ænean* animo nôxque diésque refert.
 Ille quidam malè gratus, & ad mea munera sardus,
 Et quo, si non sim stulta, catere velim:
 Non tamen *Æneam*, quanvis malè copulet, odi;
 Sed queror infidum; quæstique, prius amo.
 Parce *Venus* nurui, durûmque amplectere fratrem:
 Frater Amor, castris militet ille tuis.
 * Aut ego quæ cepi (neque enim dedignor) amare:
 Matariam cura præbeat ille mea.
 Fallor, & ipsa mihi falsò iactatur imago:
 Matris ab ingenio dissidet ille sua.
 Te lapis, & montes, innatâque rupibus altis
 Robora, te seva progenies fere:
 Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis:
 Quo tamen adversis fluctibus ire parâs.

* Focis.
 * *Æneas* quoque
 * *Ænean* quoque.

* Aut ego enim
 cepi (neque enim
 dedignor)
 amare. Materiam,
 &c.

Quo fugis? obstat hyems: hyemis mihi gratia proficere.

Aspice ut eversas concitet Eurus aquas.

Quod tibi malueram, sine me debere procellis:

Iustior est animo ventus & unda tuo.

* Quavis me-
rearis inique.

Non ego sum tanti. (* quod non meditaris inique)

Vt pereas, dum me per freta longa fugis.

Exerces pretiosa odia, & constantia magno,

Si, dum me fugias, est tibi vile mori.

Jam venti ponent, strataeque equaliter unda,

* Caruleus.

* Caruleis Triton per mare curret equis.

Tu quoque cum ventis utinam mutabilis esses:

Et, nisi duritia robora vincis, eris.

a) Scil. faceret?

Quid, si nescires insana quid aequora possent?

* Tam.

Experire toties * jam male credis aqua?

Vt pelago suadente etiam retinacula solvas,

Multa tamen lata tristitia pontus habet.

Nec violasse fidem tentantibus aequora prodest:

Perfidiae parras exigit ille locus:

Præcipue cum besus amor: quia mater amorum

Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.

* Nocentior.

Perdita ne perdam timeo, * nocentiorve nocenti:

Non bibat aequoreas nasfragus hostis aquas.

Vive, precor: sic te melius, quam sumere, perdam:

Tu potius laici causa ferere mei.

Finge (age) te rapido (nullum sit in omni pondus)

Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?

Protinus occurrent falsa perjuria linguae,

Et Phrygiâ Dido fraude coacta mori.

Conjugis ante oculos decepta stabit imago

Tristis, & effusus sanguinolenta comis.

* Propterea.

Quicquid id est, totum merui, concedite, dices;

Quaeque cadent, in te fulmina missa putes.

Da breve levitia spatium pelagique, tuaque;

Grande more pretium, tuta futura via est.

Nec mihi tu parca, puero parcaturo Iulo;

Te satis est titulum meras habere mee.

Quid puer Ascanius? quid diu moruere Penates?

Ignibus properat obruet unda Deos?

Sed neque fers tecum; nec, quæ mihi perfide jactas.

Presserunt humeros sacra, patèrque tuos:

Omnia mentiris: neque enim tua fallere lingua

Incipit à nobis, primâque plektor ego.

Si quaras, ubi sis formosi mater Iuli:

Occidit, à duro sola relicta viro.

Hæc mihi narrabas: at me? movere merentem:

Illa minor culpâ pœna futura meâ est.

Nec mihi mens dubia est, quin te tua numina dam-

Per mare, per terras septima jactas hyems. (nenti:

Fluctibus ejectum tutâ statione recepi:

Vixque bene audito nomine regna dedi:

His tamen officiis utinam contenta fuissim!

Et mihi concubitis fama sepulta foret!

Illa dies nocuit: quæ nos dehive sub antrum

Caruleus subitis compulsi imber aquis.

Audieram vides: Nymphas alutasse putavi:

Eumenides satis signa dedere meis.

* Exige lasce pudor pœnæ violatæ? Sichæi,

Ad quem (me miseram!) plena pudoris es.

Est mihi marmoreæ sacraturus inde? Sichæus;

* Opposite frondes, velleræque alba tegunt:

Hinc ego me sensi noto quater ore citari;

Ipse sono tenui dicenti, Elisa, veni.

Nulla mora est, vana quondam tibi debita conjux:

Sum tamen admissi tardus pudore mei.

* Da penam culpæ: decepit idoneus auctor;

Invidiam vox detrahit ille mea.

Divæ parentis fœdusque pater, pia sarcina nati,

Spem mihi mansuri ritè dedere viri,

Si suis errandis, causas habet error, bonestas:

Adde fidem: nulla parte pigrescis eris.

Dares in evitandum, utique novissimis postea

Prosequitur salti, qui fuit ante, terror.

Occidit? interea tenet, multatus ad aras

Et sceleris tanti præmia frater habet.

Exul ager, cunctasque viri, patria mquerelinguas?

Et serox in dardas hoste sequente vios.

a) Exige pœna
Sichæi, i. Summa
de me pœna,
quæ Sichæus
debet exigere.
* Sichæus.
b) i. Sichæi sta-
tua.
* Apposita.

c) Sichæum al-
loquitur.

* In terra.

Applicor ignotis; fratrique elapsa, fretoque,
 Quod tibi donavi, perfide, litus emo.
 Urbem constitui, lateque patentia fixi
 Mœnia, finitimis invidiosa locis.

Bella tument; bellis perergima & sœmina tentor:
 Vixque rudes portas urbis, & arma paro.

* Qui me salere
 querentes.

Mille precis placui, * qui in me cœlere, querentes
 Nescio quem thalamis praposuisse suis.

Quid dubitas victam Getulo tradere Hiarba;
 Præbuerim sceleri brachia nostra tuo?

Est etiam frater, cuius manus impia pascit
 Respergi nostro, sparsa cruore viri.

a) Apostrophe
 ad Ancam.

* Pone Deos, & quæ tangendo sacra profanas:
 Non bene coelestis impia dextra colit.

Si tu cultor evas elapsis igne futurus,
 Panitet elapsas ignibus esse deos.

* Relinquas.

Forſitan & gravidam Didô, scelerate, * relinquit,
 Parsque tui * latitat corpore clausa meo.

* Latet.

Accedet satis matris miserabilia infans;
 Et nondum nati fueris, aut tor aris.

b) Pone matrem,
 Mors una.

Cumque parente sua frater morietur, Julia:

b) Pannagum cœmoxas auferet una dicit.

Sed jubet ire Deum: vellem venisset adire;
 Punica nec Teucris pressa fuisset humus.

c) Scilicet, apostrophe.

Hæc ducet nempe: Deo, ventis agitaris iniquis,
 Et teris in rapido tempora longa frecto.

Pergama vis tanta tibi evant repetenda labore,
 Hæc florent si vivo quanta fuere forent.

Non patrium Simœonta petis, sed Tybridis undas:
 Nempe ut pervenias quod cupis, hospes eris.

* Uſque.

* Utque latet, refugitque inter abstrusacrarunt,
 Vix tibi continget terra petita feni.

* Remissa.

Hos populas potius in datem, ambage * remota,
 Accipe, & aduſtum Parnationis aper.

Ilion in Tyria intransit felicis urbem;

* Sceptaque
 sacra.

Inque loca regis, * sceptra sacra tene.
 Si tibi mens avida est belli, si querit Iulus

Vnde suo patris Marte triumphus eat:

Quem

Quem superet, nē quid desit, præbimus hostem:

Hic patris leges, hic locus arma capir.

Tu modò per patrem, fraternaque tela sagittar,

Pèrque fuga comites, Dardana sacra, Deos:

(Sic a superent, quoscunque tua de gente reportas,
Mars ferus & damni sit modus ille tui:

Ascaniusque suos feliciter impleat annos:

Et semis Anchisa molliter ossa cubent:)

Parce, precor, domui, quæ se tibi tradit habendam.

Quod eximen dicis præter amasse meum?

Non ego sum Phœbiæ, magnisque oriunda Mycenis:

Nec fletorant in te virgo paterque meus.

Si pudet uxoris, non nupta, sed hospita dicar:

Dum tua sit Vido, quidlibet esse feret.

Nota mihi frætâ sunt Afrum tangentiâ litus:

Temporibus certis dantque negantque viam.

Cùm dabit aura viam, præbebis carbasa ventis:

Nunc lenis ejectionem continet alga ratem.

Tempus ut observem, manda mihi: certius ibis,

Nec te, si cupias, ipsa mœnere sinam.

Et socii requiem possunt, laniataque classis

Postulat exiguas semireferta maras.

Pro meritis, & si qua tibi debebimus v'tra:

Pro spe conjugis tempora parva peto.

Dum frætâ mætescunt, & amor dum temperat usum,

Fortiter ediscam tristia posse pati.

Sin mixtus, est animus nobis effundera vitam:

In me crudelis non potes esse diu.

Aspicias utinam, qua sit scribentis imago!

Scribimus, & gremio Troicus exsis adest:

Pèrque genas lacryma stridulum labuntur in ensen,

Qui jam pro lacrymis sanguine tinctus erit.

Quam bene conveniunt fato tua munera nostro!

Instruis impensa nostra sepulchra brevi.

Nec mea nunc primùm feriuntur pectora telo:

Ille locus feri vulnus amoris habet.

Anna soror, soror Anna, mea male conscia culpa,

Jam dabis in cineres v'tima dona meos.

a) i. Vincant.

b) i. Finis.

c) Ille Mars, i.
illud bellum,
scil. Trojanum.

* Amare.

d) i. Contra te.

* Frangentiâ.

e) i. Ad litus
substantiam.

f) Herba Maris,
quæ in tempe-
state tollitur su-
per undas, & in-
terdum mota tur
naves.

* Serius.

g) Hypallage;
dum usus temper-
at amorem.

h) i. Pectus;
meum.

a) scilicet uxor.

*Nec consumpt a rogis inscribat Elisa^a Sichæi;
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit;
Præbuit Aneas & causam mortis, & ense;
Ipsa sua Dido concidit usa manu.*

In octavam Epistolam

Argumentum.

Hermione Menelai & Helena filia, à Tyndaro avo materno, cui domum commendatæ Menelaus, dum iret ad Trojam, Orestis Agamemnonis & Clytemnestra filio desponsata est. Quam eandem Menelaus, huiusce rei inscius, Pyrrho Achillis filio promisit: qui tandem à bello Trojano reversus Hermionem rapuit. Sed cum Pyrrhi coniubium maximo odio haberet, & Orestem adamaret, clam per nuncium monuit, facile se posse à Pyrrhi vinculis liberari. Quod quidem est assecuta. Nam Orestes post Agisthi matrisque eadem furore purgatus, Pyrrho in templo Apollinis interfecto, eam recepit.

Hermione Orestis.

a) i. Patruelsen.

b) Achilides
b) Ad regin.
plum patris.

Alloquor Hermione nuper, fratremq; virumque,
Nunc fratrem: nomen conjugis alter habet.
Pyrrhus^a Achilides, animosus^b imagine patris,
Inclusam contra iusque piūque tenet.
Quod potui, renui, ne non invita tenerer:
Cetera fœmine non valere manu.
Quid facis, Aacide? non sum sine vindice, dixi:
Hæc tibi sub domino est, Pyrrhe, puella suo.
Sui dior illa freto clamantem nomen Orestis
Trazit inornatus in sua tecta comis.
Quid gravius capta Lacedæmone serva tulissem,
Si raperet Graias barbata turba nurus?
Parcius Andromachæ vexavit Achiaæ victrix,
Cum Danæus Phrygiæ ureret ignis opes.
At tu, cura mei si te pia tangit, Oreste,
Injice non timidas in tua jura manus.
An, si quis rapiat stabulis armenta reclusis,
Arma feras? raptâ conjuge, lentus eris?
Sit^c socer exemplo, nupta repetitor adempta:
Cui pia militiæ causa puella fuit.
Si socer ignavus vacuâ stertisset in aula,
Nupta foret Paridi mater, ut antè fuit.

c) Menelaus,
sacer tuus.

Non

Non tu mille rates, sinuosaque vela parabis,

Nec numerum Danaï militis : ipse veni.

Sic quoque eram repetenda tamen: nec turpe marito est

Aspera pro charo bella tulisse toro.

Quid, quod avus nobis idem Pelopeius Atreus?

Et, si non esses vir mihi, frater eras.

Vir, precor, uxori; frater succurre sorori:

Instant officio nomina bina tuo.

Me tibi Tyndareus, vitâ gravis autor & annis,

Tradidit: arbitrium neptis habebat avus.

At pater & Acide promiserat, inscius acti:

Plus quoque, qui prior est ordine, * possit avus.

Cum tibi nubebam, nulli mea tæda nocebat:

Si jungar Pyrrho, tu mihi læsus eris.

Et pater ignoscet nostro Menelaus amori:

Succubuit telis, præpetis ipse Dei.

Quem sibi permixti, genero concedet amorem:

Proderit exemplo mater amata suo.

Tu mihi, quod matri pater, es: quas gesserat olim

Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.

Ille licet patriis sine fine superbiat actis:

Et tu, quæ referas, facta parentis habes.

Tantalides omnes, ipsumque regbat Achillem:

Hic pars militiæ; dux erat ille ducum.

Tu quoque habes proavum Pelopem, Pelopisq; paren-

Si melius numeres, à Jove quintus eris. (rem:

Nec virtute cares: arma invidiosa tulisti:

Sed tu quid faceres? induit illa * pater.

Materiâ vellem fortis meliore fuisses:

Non læta est operi, sed data causa, tuo.

Hanc tamen implēsi: jugulôque Ægisthus apertis

Tæta cruentavit, quæ pater antè tuus.

Increpat Acides, laudemque in crimina vertit:

Et tamen aspectus sustinet illa meos.

Rumpor: & ora mihi pariter cum mente tumescunt:

Pectoraque inclusis ignibus usita dolent.

Hermione coram quisquâmus objecit Orestis?

Nec mihi sunt vires, nec ferus ensis adest:

Flere

a) i. Coniuge.

b) i. Patruelis.

c) i. Pyrrho.
* Possit.

d) i. Cupidinis
acti.

e) i. filiorum Men.
i. Helena.

f) i. Agamem-
non.

* Patrem.

*Flere licet : flendo certè diffundimus iram,
 Pèrque finus lachryma fluminis instar eunt.
 Has semper solas habeo, semperque profundo
 Hument inculta fonte perenne gena.
 Hoc generis fatum, quod nòstros errat in annos :
 Tantalides matres apta rapina sumus.
 Non ego flumine referam mendacia cygni :
 Nec querar in plumis delituisse Jovem.*

a) i. Separat.

b) i. Qui est ex Amyclis, Peloponnesi civitate. In hoc versu repetitur spondens in quisto loco : & in prima syllaba tertii pedis vocalis nec efficitur nec coarctatur seque vocali.

c) Scil. Matris meae, i. Menelae.

d) i. Pytho, qui est filius dionis est adulescentulus.

e) Cum abducta Briseide ipse fuerit.

*Quà duo porrectus longè freta^a distinet Isthmos,
 Vesta peregrini Hippodamia rotis.
 Castori^b Amyclao & Amyclao Polluci
 Reddita Mopsopià Tyndaris urbe soror.
 Tyndaris Idæo trans aquora ab hospite raptâ,
 Argolicas pro se vertit in arma manus.
 Vix equidem meminî, meminî tamen : omnia luctus,
 Omnia solliciti plena timoris erant.
 Flebat avus, flebatque soror, fratresque gemelli :
 Orabat superas Leda, suamque Jovem :
 Ipsa ego non longos etiam tunc scissa capillos,
 Clamabam, Sine me, me fene, mater, abis ?
 Nam^c conjux aberat. Nè non Polopeia credar,
 Ecce d Neoptolemo prada parata sui.
 Pelides utinam vitasset Apollinis arcus :
 Damnavet nati facta proterva parenti.
 Nec^e quondam placuit, nec nunc placuisset Achilli,
 Abductâ viduum conjuga flere virum.
 Quæ mea caelestes injuria fecit iniquos ?
 Quodve mihi misera sydus obesse querar ?
 Parva meâ sine matre fui : pater arma gerebat :
 Et, dum cum vivant, orba duobus eram.
 Non tibi blanditias primis, mea mater, in annis
 Incerto dictas ore puella tuli :
 Non ego captavi brevibus tua colla lacertis ;
 Non sedi gremio sarcina grata tuo :
 Non cultus tibi cura mei : nec passa marito.
 Intravi thalamos matre parante novos.
 Obvia prodieram reduci tibi : (vera fatebor)
 Nec facies nobis nota parentis erat.*

Te tamen effugiam, quod eras pulcherrima, sensi:

Ipsa requirebas, que tua nata foret.

Pars hac una mihi conjux bene cessit Orestes:

a) i. Sola.

Hic quoque, ni pro se pugnet, ademptus erit.

Pyrrhus habet captam, reduce & victore parente:

** Munus & hoc nobis diruta Troja dedit.*

* Et munus a nobis diruta Troja fuit.

Cum tamen altus equis Titan radiantibus instat,

Perfruior infelix & liberiore malo.

b) i. Miror, & me minus urgente.

Nox ubi me thalamis ululantem, & acerba gementem

Condidit, in mœsto procubuique toro;

Prosummo lachrymis oculi funguntur obortis;

Quaque licet fugio, sicut ab hoste, viro:

Sepe malis stupeo; rerumque oblita, locique,

Ignarâ tetigi: Scyria membra manu.

c) i. Membra Pyrrhi, qui natus est in Scyria insula.

Vique nefas sensi, male corpora tacta relinquo:

Et mihi pollutas credor habere manus.

Sepe Neoptolemi pro nomine nomen Orestis

Exit, & errorem vocis, ut omen, amo.

*Per genus infelix * juro, & generis que parentem,*

Qui freta, qui terras, & sua regna qualis;

Per patris ossa tui, patrui mihi, que tibi debent,

Quod se sub tumultu fortiter ulta jacent:

Aut ego, præmoriar, primoque extingui in ara:

Aut ego Tantalide Tantalus uxor ero.

e) i. Moriar ante tempus.

In nonam Epistolam,

Argumentum.

Herculem Jupiter ex Alcmena, sub forma Amphitryonis mariti oppressa, tribus noctibus in unam sanctis genuit: quem Euristheus rex Mycenarum, Junonis astutia, ut sic ille periret, ad arduos labores incitavit. Sed cum robore corporeo atque ingenio valeret, semper victor evasit. Inter quos Achelœum, Æcoliz fluvium, in varias sese vertentem figuris ob Deianira conjugium, in taurum tandem conversum debellavit. Et profectus, quamvis reliqua monstra viriliter superaverit, amoris mulietri succubuit. Nam cum Eurythus rex Oechalia Iolœ filiam illi promissam denegasset, urbe capta, & Eurytho occiso, Iolœ oboluit: cujus amore ita cæcatus est; ut eâ jubante, Iœonis spoliū & clavā deposuerit: & quod turpius est, inter Iolœ pedissequas cultu femineo induitur,

tus, nere non erubuerit: Et denique quicquid prius sub Omphale Lydiæ reginâ, ex qua genuit Lamum, toleraverat, ea sub Iole perpeſſus eſt. Cùm igitur Deianira Oenei regis Calydoniæ filia, ejus uxor, illum tam incelebri amore captam reſiſſiſſe, ex voluntate adverſationum factum, vituperans, ad eum ſcripſit. Poſt autem illi ante oculos egregia illa iplius priora facinora: ut comparatione intamiam apertioſiorem faciat. Sed cum inter ſcribendum accepiſſet nunciũ de Herculis calamitate, ob veſtem Neſſi Centauri ſanguine intoxicatam à ſe miſſam, in qua vim revocandi ab alienis amoribus ineſſe credebat (id enim Neſſus illi in trajectu Eveni fluvii ſuaſerat, cùm ab Hercule ſagittâ Lernæo veneno infectâ conſoſus eſſet) gravillimo dolore compreſſa, facinus ſuum purgando, ut non ulterius, ſed ut illum in ſui amore retineret, ſeciſſe videatur, de ſuſpendio delibet.

Deianira Herculi.

† a Mitor ad Alciden à conjuge, conſecta mentis
Littera, ſi conjux Deianira tua eſt.

Gratulor Oecbaliæ a titulis accedere noſtris;
Victorem victæ ſuccubuiſſe queror.
Fama Pelægiadas ſubitò per venit in urbes
Decolor, & factis inſcienda tuis.
Quem nunquam Iuno, ſeriæſque immanſa laborum
Frægerit, huic Iolen inpoſuiſſe jugum.
Hoc velit Eurſtibeus: velit hæc germana Tonantis
Latæque ſit vitæ labe noverca tue.
At non ille venit, cui nox (ſi creditur) una
Non tanti, ut tantus conciperere, fuit.
Plus tibi, quàm Iuno, nocuit Venus: illa premendo
Suffulit; hæc humili ſub pede colla tenet.
Reſpice vindictibus pacatum viribus orbem,
Quà latam Nereus cerulus ambit humum.
Se tibi pax terra, tibi ſe tota æquora debent:
Impleſti meritis Solis a utramque domum.
Quod te laturum eſt, cælum prius ipſe tulit:
Hercule ſuppoſito ſydera fulſit Atlas.
Quid, niſi notitia eſt niſero quaſita pudori,
Si cumulas ſupri facta prona e nota?

† Hi duo verſus
noſtri habentur.

a) a. Victoris
de laudibus: noſtri
autem dixit,
quia laudes
mariti etiam ſu-
as exiſtimat.

b) J. Exaltavit.

c) J. Oceanus:
poſuit enim
Deum pro mari.
d) J. Orientem
& Occidentem.

e) J. Sufferat
vit.

† J. Maris.

Ten

Tene ferunt geminos pressisse tenaciter angues,

Cum tener in cunis jam Fove dignus eras?

capisti melius, quam desinis: ultima primis
cedunt; dissimiles, hic vir, & ille puer.

Quem non mille fera, quem non * Scheneltius hostis,

Non potuit Juno vincere, vicit amor.

At bene nupta si ror, quia nominor Hercules uxor:

Sitque socer, ^b rapidis qui tonat altius equis.

Quam male inaequales veniunt ad aratra iuveni,

Tam premitur magno conjugē ^a nupta ^d minor.

Non honor est, sed onus, ^c species laesura serentes:

Siqua voles apte nubere, nabe pari.

Vir mihi semper abest & conjugē notior ho'pes:

Monstraque, terribiles persequiturque feras.

Ipsa, domo viduā, votis ^e operata pudicis

Torqueor, infesto nē vir ab hoste cadat.

Inter serpentes, aprosque, avidosque leones

Factor: & hesuros cerno per ossa canes.

De pecudum fibrae, simulacraque inania somni,

* Omniaque arcanā nocte petita morient.

Aucupor infelix incerta murmura famae:

Spēque timor dubiā, spēque timore cadit.

Mater abest: queriturque Deo placuisse potenti:

Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus adest.

Arbiter Euristheus ira Junonis inique

Sentitur nobis; iraque longa Dea est.

Hec * mihi ferre parū est: peregrinos addis amores; * Me.

Et mater de te qualibet esse potest.

Non ego Partheniis temeratam vallibus Augen,

Nec referam partus, Ormeni nympha, tuos.

Nec tibi crimen erunt * Teuthrantia turba sorores,

Quarum de populo nulla relicta tibi est.

Vna recens crimen defertur ^b adultera nobis,

Vade ego sum Lydosacta noverca Lamo.

Maander, totie qui terris errat in isdem,

Qui lapsas in se saepe retorquet aquas,

Vidit in Herculeo suspensa monilia collo:

Illo, cui cælum sarcina parva suis.

a) i. Eurykleia
Scheneli filius.

b) Periphrasis
Jovis cui fulgura
ta assignantur.

c) i. Uxor.
d) i. Inferior.
conditioe ge-
neris & fortunae.
e) i. Dignitas.

f) i. Sacrificium,
nam Opera est
cum summa ve-
nerati omni sacri-
ficiis litare.

* Omniaque.

g) i. Olinthoginta filia The-
spii, Teuthran-
tis filii, ab
Hercule com-
preffa.

h) i. Omphale

Non

- a) i. Fortibus.
 b) i. Brachius.
 c) i. Leo Nemeus.
 d) i. Corona populea.
 e) i. Zona zonæ.
 f) i. Zona ipsius Omphale.
 g) i. Caudæ.

* Fugia.

g) i. Fregere.

* Infantem
 & caudæ in-
 voluisse manum.

h) Diomedes
 Thracis rex
 capita hospium
 quos apponebat
 equis devoran-
 dos, postibus
 affligebat.

i) i. Abundabat,
 & validior effi-
 ciebatque.

Non puduit fortes auro cohibere lacertos :
 Et * solidis gemmas apposuisse * toris.
 Nempe sub his animam * postis Nemea lacertis
 Edidit : unde humerus tegmina laevus habet.
 Ausus es hirsutos mitrâ redimire capillos :
 Aptior Herculeæ * populus alba coma.
 Nec te * Mæoniâ, lascivæ more puella,
 Incingi zonâ dedecuisse pudet.
 Non tibi succurrit * crudi Diomedis imago,
 Efferus humanâ qui dape pavit equos.
 Site vidisset cultu Busiris in isto,
 Huic victor victo nempe pudendus eras.
 Detrahat Antæus duro redimenta collo :
 Nè pigeat molli succubuisse viro.
 Inter Ioniachas calathum tenuisse puellas
 Diceris, & dominæ pertimuisse minas.
 Non * pudet Alcide victricem mille laborum;
 Rasilibus calathis imposuisse manum.
 Crassâque robusto deducis pollice fila :
 Equâque formosa pensa rependis bera.
 Ab quoties, digitis dum torques flamina duris;
 Prævalida fufos & comminuere manus !
 Diceris infelix scutica tremefactus habenis,
 Ante pedes dominæ pertimuisse minas.
 Eximius pompis præconia summa triumphis,
 Fastâque narrabas dissimulanda tibi;
 Scilicet immanes elisos faucibus hydros
 * Infantem nudâ dilacerasse manu :
 Ut Tegenæ aper cupressifero Erymantho
 Incubat, & vasto pondere ledit humum :
 Non tibi, Threiciis affixa penatibus ora,
 Non hominum pingues cede tacentur equæ
 Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi
 Geryones ; quamvis in tribus unus erat :
 Inque canes totidem trunco digestus ab uno
 Cerberus, implicitis angue minante comis :
 Quæque * redundabat secundæ vulnere serpens
 Fertilis, & damnis ditior ipsa suis.

Quædam

* Quodque inter levumq; latus, dextrumq; lacer-

* Prægrave compressâ fauce pendit omus: (cum

Et, malo confisum pedibus formæque bímembri,

Pulsus Thessalicis agmen equestre jugis.

Hec tu Sidonio potes insignitus amictu

Dicere? num cultu lingua reventa filet?

Se quoque^c nymphæ tuis ornavis, Jardanis armis:

Et tulit è capto nota trophæa viro.

I nunc, tolle animos, & fortia facta recense.

Quod tu non esses jure, vir illa fuit.

Quâ tantò minor es, quantò te, maxime verum,

Quàm quos vicisti, vincere majus erat.

^d Illi^d procedit rerum mensura tuarum:

Cede bonis; hæres laudis amica tuæ est.

O pudor! hirsuti costis exuta leonis

Aspera texerunt vellera molle latus.

Falleris, & nescis: non sunt spolia ista Leonis,

Sed tua: tuque seror victor es, illa tui.

Femina tela tulit Lyrnæi atræ venenis,

Ferre gravem lanâ vix satis apta colum.

Instruxitque manum clavi domitricæ ferarum,

Vidit & in speculo conjugis arma sui.

Hec^e tamen audieram; licuit non credere fama:

En venit ad sensus mollis ab aure dolor:

Ante meos oculos adducitur^a advena^a pellex:

Nec mihi, quæ patior, dissimulare licet.

Non finis averti: mediam captiva per urbem

In vitis oculis aspicienda venit.

Nec venit incultis captarum more capillis,

Fortunam vultus fassa regendo suos:

Ingreditur latè multo spectabilis auro,

Qualiter in Phrygiâ tu quoque cultus eras.

Dat vultum populo sublimis, ut Hercule victo,

Oecaliæ viro^f stare parente putes.

^g Forfitan, expulsâ Ætolide Deianirâ,

Nomine deposito pellicis, uxor erit.

† Eurytidæque Ioles atque insani Alcide

Turpia famosus corpora jungit Hymen.

* Quisq.

a) Autem intelligit iates ta-
certos Herodis
suffocant.

b) Pergrave.
c) Contam-
inestigic, qui
membra partium
humanæ, partem
equina habuisse
credentur.
ce) a. Omph-
le, Jardan filius

dd) Ad Om-
phales tandem
accedit.

* Tantum.

ee) i. tale.

fi) Ille in statu
suo.

g) Odo est, For-
fitan, Deianira
Ætolide, id est,
Ætolia (a m
Deianira ex
Ætolia fuit) ex-
pulsâ, Iole, no-
mine pellicis de
postro, est auro
ta.

† Habet hic
versus spon-
um in quinto
loco: neque vo-
catis, sequente
vocali, placitur.

Mens

a) i. Recordatione huius.
falsi.

b) Semel adversus Acheloutin
de iterum adversus Nessum.

c) Centaurus, qui ex infer ore parve erat equus ex superiore vir.

d) i. a morte mea nam sicut tu propter amorem Atalanta mortuus es, ita ego propter amorem Herculis moriar.

e) Qui post dispersionem Oenei domum Atrolie regnum occupavit.

f) i. Acrior alto.

g) i. A filiis derelictum.

h) i. Melaeget.

i) i. Tyden, quiescentes.

j) i. Utinam posses i. scilicet, valere.

k) i. fili Hyllæ.

Mens fugit : admonitu ; frigusque perambulat arius :
Et jacet in gremio languida facta manus.

Me quoque cum multis, sed me sine crimine amasti :

Nè pigeat, pugna^b bis tibi causa fui.

Cornua flens legit rapidis Arbelous in undis,

Truncatque limosa tempora merfit aqua .

Semivir occubuit vi, Lerniferoque veneno

Nessus, & infecit sanguis equinus aquas.

Sed quid ego hac refero ? scribenti nuncia venit

Fama, virum tunica labe perire mea.

Hei mihi ? quid feci ? quò me furor egit amantem ?

Impia quid dubitas Deianira mori ?

An tuus in media conjux lacerabitur Oeta,

Tu sceleris tanti causa superstes eris ?

Et quid adhuc habeo facti, cur Hercules uxor

Credar ? conjugii mors mea pignus erit .

Tu quoque cognosces ain me, Meleagre, sororem :

Impia quid dubitas Deianira mori ?

Heu devota domus ! solis sedet * Agrius alto

Oenea^f desertum nuda senecta premit.

Exulat ignotis Tydeus germanus in oris :

* Alter fatali virius in igne fuit.

Exegit ferrum sua per praeordia mater :

Impia quid dubitas Deianira mori ?

Deprecor hoc unum per jura sacerrima lecti,

Nè videar thalamis infidiata tuis.

Nessus, ut est avidum percussus arundine pectus,

Hic, dixit, vires sanguis amoris habet.

Illita Nessesio misi tibi texta veneno :

Impia quid dubitas Deianira mori ?

Idemque vale seniorque pater, germanoque Gorge,

Et patria, & patria h fratres adempte * mea.

Et tu lux oculis hodierna novissima nostris,

Virque (sed i. possis !) & puer Hyllæ vale.

In decimam Epistolam

Argumentum.

Mina Jovis & Eatope filias, Cretensis rex, ob Andro-
geum

genum filium ab Atheniensibus dolose occisum, illos tandem post acris bella coëgit, ut sibi pœnas penderent, & quidem quôdam pueror septem, & totidem virgines mitterent, ut Minotauro, quem arte Dædali Pasiphaë ex tauro genuerat, dum ejus maritus Minos cum Atheniensibus bellum gereret, devorandi traderentur. Cum vero fors Theseo contigisset, ab Ariadne edoctus est, quonam pacto intersecto Minotauro ex labyrinthis aragogibus egrederetur. Errabunda regens tenui vestigia filo, ut ait Catullus. Theseus autem Cretâ cum Ariadne & Phædra discedens, in Naxos insulâ delatus est, ubi Baccho monitus est, ut Ariadnen relinqueret, quâ Dei timore percussus, dum altissimo somno pressum animadverteret, puellam dimisit. Quam primum igitur expergefata est, hanc Epistolam scripsit, in qua de crudelitate & duritia Thesei, ac beneficiorum ingratitudine conqueritur, eumque post multas lamentationes & querelis rogat, ut navem ad eam sêctat.

Ariadne Theseo.

* Illa vestigia sibi etiam nunc, improbe Thesei,
Vixit: Et hæc aquâ nuncius tulisse vultis.

* Hi duo versus
subditi habentur.

Mltius inveni, quam te, genus omne ferarum:
Credita non ulli, quam tibi pectus eram.
Que legis, ex illo, Theseu, tibi littore mitto,
Vnde tuam sine me vela tulere ratem.
In quo me somnisque meus malè prodidit, & tu,
Pro facinus, somnis insidiare meis.
Tempus erat, vitrea quo primùm terra priuâ
Spargitur: & tellus fronde quærentur aves.
Incertum vigilans, an somno languida, movi
Thesea prenaturas semisopita manus.
Nullus erat: referoque manus: iterumque relento
Perque totum moveo brachia: nullus erat.
Excussere metus somnum: conterrita surge!
Membræque sunt viduo præcipitata toro.
Protinus adductis sonuerunt pectora palmis:
Vtique erat è somno turbida, rapta coma est.
Luna fuit; specto, siquid, nisi licora, cernam:
Quod videant oculi, nil nisi litus habent.

* Semisopita
est, qui non
est insomni-
as, sed qui
est in somno
intermedio
est, qui non
est in somno
intermedio
est, qui non
est in somno
intermedio

Nunc huc, nunc illuc, & utraq; sine ordine curram
Alta puellares tardat arena pedes:

Interea toto clamans littore, Theſeu,
Reddebant nomen consava ſaxa tuum.
Et quoties ego te, toties locus ipſe vocabat:

* Ipſe.

* Ille locus miſera ſerre volebat opem.
Mons fuit: apparent frutices in vertice raris:

Nunc ſcopulus rancis pendet ad eſus aquis.
Aſcendo: vires animus dabat: atque ita late
Aquora proſpectu metior alta meo.

Inde ego. (nam ventis quoque ſum crudelibus uſa)
Vidi præcipiti carbaſa tenſa Noto.

* Quia me vi-
diſſe putavi.

Aut vidi: aut certe * cum me vidiffſe putarem,
Frigidior glacie, ſemianimis que ſer-

Nec languere diu patitur dolor: excitor illo:
Excitor, & ſummâ Theſea voce voco.

Quò fugis? exclamo: ſclerate revertere Theſeu:
Flecte ratem, numerum non habet illa ſuum.

* Miſſa.

Hoc ego, quod voci doſerat, plangore replebam:
Verbera cum verbis * mixta fuere meis.

Si non audires, ut ſaltem cernere poſſes,
Faſtate laſciſſima dedere manus:

Candidaque impoſui longa velamina iuga,
Scilicet obliſos admonitura mei.

Jàmque oculis ereptus eras: tunc denique fleui:
Torpuerant molles ante dolore genæ.

Quid potius facerem, quàm me mea lumina flectent,
Poſtquam deſierant vela videre tua?

Aut ego diſſuſa erroris ſola capillis,

a a) 2. Baccho
Thebano. Nam
Ogyges rex fuit
Thebanorum:
Bacchos autem
ex ſemelis filia
Cadmi, qui
Thebas condi-
dit, natus eſt.

Qualis ab a Ogygio conſita Baccha a Deo:

Aut mare proſpiciens in ſaxo frigida ſedit:

Quàmque lapide ſedis, tam lapſi ipſa ſui.

Sæpe torum repeto, qui nos accepit ambo,

Sed non acceptas exhibuerunt eras.

Et tua, quæ poſſum, pro te veſtigia tango:

Strataque, quæ membris inæquare tuis.

Incumbo: lacrymiſque toro meo nec proſuſis,

Preſſimus, exclamo, te duo; redde duos.

Venimus huc ambo, cur non discedimus ambo?

Per fide pars nostri lectule major ubi est?

Quid faciam? quò sola ferar? vacat insula cultu;

Non hominum video, non ego facta bouum.

Omne latus terræ cingit mare: navita nusquam est:

Nulla per ambiguas puppis itura vias.

Finge dari comitesque mihi, ventosque, ratemque;

Quid sequar? accessus terra paterna negat.

Ut ratè felici parata per aquora labar,

Temperet & Ventos Æolus: exul ero.

Non ego te Cretæ centum digesta per a urbes

Aspiciam, patero cognita terra Iovi.

Nam pater, & tellus iusto regnata parenti,

Proditæ sunt factò nomina chara meo.

Cùm tibi, nè victus tectò morerere recurvo,

Quæ regeant passus, pro duce fila dedi;

Tu mihi dicebas, Per ego ipsa pericula iuro,

Te fore, dum nostrum vivet uterque, meam.

Vivimus: & non sum, Theseu, tua: si modò vivit

Femina per juri fraudesepulta vivi.

Me quòque, quâ fratrem, ^b mactâsses improbe clava!

Effet, quam dederas, morte ^a sepulta fides.

Nunc ego non tantum, quæ sum passura, recordor:

Sed quæcunque potest ullarelictâ pati.

Occurrunt animo pereant di mille figura:

Morsque minus poenæ, quàm mora mortis, habet.

Itam jam venturos aut huc, aut suspicor illac,

Qui laniant avido viscera dente, lupos.

Forſitan & fulvor tellus alit ista leones:

Quis scit, an hæc sevas insula tigres habet?

Et freta dicuntur magnas expellere phocas.

Quis vetat & gladios per latius ire meum?

Tantum nè religer durâ captiva carenâ,

Nève traham servâ grandia pensa manu:

Cui pater est adinos, cui mater filia Phœbæ;

Quodque magis memini, quæ tibi passa sui.

Si mare, si terras, porrectâque littora vidi:

At alta mihi terra, multa minantur aque.

as) Hæbet
lum Creta con-
tum urbes: una
de hecatompolis
appellatur.
Parente.

Cum.

b) i. Utinam
mactâsses.
Soluta.

Cælum restabat : timeo simulacra Deorum
 Destituor rapidis præda tibusque feris.
 Sive calunt, habitantque viri, diffidimus illis :
 Externas didici lesa timere viros.

a) Est Nomina-
 tivus Atticus, ex
 nis ultima sylla-
 ba longa est, quia
 ejus vocalis est
 o.

* Fasta tulisses
 b) Dextera tua
 ardua, i in al-
 cum sublata, ad
 inferendum ma-
 jorem ictum.
 c) scil. una.
 d) scil. altera.
 e) scil. Mino-
 tauri.

Vivet^a Androgeas uxorem : nec^a fata luisset
 Impia funcribus, Cecropi terra, tuis ;
 Nec tua mactasset nodoso stipite, Theseu,
 b Ardua c parte virum dextera, d parte bovem ;
 Nec tibi, quæ reditus monstrarent, fila dedissem,
 Fila per adductas sæpe recepta manus.
 Non equidem miror, si stat victoria tecum,
 Strataque Cretæ ambellua stravi humum :
 Non poterant figi præcordia ferrea c cornu :
 Ut te non tegeres, pectore tutus eras.

Illuc tu silices, illuc adamanta tulisti :
 Illic qui silices Thesea vincat habes.
 Crudeles somni, quid me tenuistis inertem ?
 At semel æternâ nocte premenda fui.
 Vos quoque crudelescenti, nimiumque parati,
 Flaminæque in lacrymas officiosa meas :
 Dextera crudelis, quæ me fratremque necavit ;
 Et data postcanti nomen inane fides.
 In me jurarunt somnus, ventusque, fidesque :
 Prodit a sum causis una puella tribus.

* Matris lacry-
 mas.

Ergo ego nec^a lacrymas matris moritura videbo :
 Nec, mea qui digitis lumina condant, erui :
 Spiritus infelix peregrinas ibit in auras,
 Nec positos artus unget amica manus :

* Superflabunt,

Ossa^a super stabunt volucres inhumata marine :
 Hæc sunt officiis digna sepulchra meis.
 Ibis Cecropios portus : patriæque receptus,
 Cum steteris, turba celsus honore tue,
 Et bene narrâris letum taurique virique,
 Sectæque per dubias saxea lecta vias ;
 Me quoque narratosulam tellure relictam :
 Non ego sum titulis surripienda tuis.
 Nec pater est Agæus, nec tu Pittheides, Agamemnon
 Filius : antores saxa fretumque ferunt.

Dii facerent, ut me summâ de puppe videres!

Movisset vultus mæsta figura tuos.

Nunc quoque non oculis, sed, quâ potes, aspice mente

Hærentem scrupulo, quem vaga pulsât aqua.

Aspice demissos lugentis morè capillos, -

Et tunicas lachrymis, sicut ab imbre, graves.

Corpus, ut impulsæ segetes a Aquilonibus, horret:

Literâq; b articulo c pressa b tremente d labat.

Non te per meritum, quoniam malè cessit, adoro:

Debita sit factò gratia nulla meo.

Sed nec pœna quidem: si non ego causa salutis:

Non tamen est, cur tu sis mihi causa necis.

Has tibi plangenda lugubria pectora lassas

Infelix tendo trans freta longa manus:

Hos tibi, quæ superant, ostendo mæsta capillos:

Per lacrymas oro, quas tua facta movent:

Flecteratem Thëseu; versoque relabere vento:

Si prius occidero, tu tamen ossa f fires.

a) i. Ventis:
Species proge-
nere.

b b) i. Digitis
tremantibus:
Synecdoche.

c) i. signata, &
scripta.

d) i. vacillat, seu
non habet re-
ctum ordinem.

e) i. superfunt.

f) i. efferes &
sepelies.

In undecimam Epistolam

Argumentum.

Macareus & Canace, Eoli regis ventorum filii, cum tur-
piter se amarent, & consanguinitatis prætextu culpam re-
gentes concumberent; Canace filium peperit: quem dum
clam è regia per nutricem emitteret, ut aleretur, infelix in-
fans suo vagitu se avo prodidit, qui filiorum incensus sceler-
re, innocuum infantem iussit calibus exponi: & per satel-
litum Canacæ gladium misit, quo illa pro meritis uteretur:
quo se intericisse creditur. Sed priusquam moreretur, Ma-
careo, qui jam in templum Apollinis Delphici fugerat, hæc
epistolâ calum suum exponit, precaturque ut expositi infan-
tis ossa legat, & quædam in suis urnâ componat.

Canace Macareo.

† Eolis Eolida, quam non habet ipsa, salutem
Mittit, & armatâ verba notata manu.

† Hi duo versu
a nonnullis pro
adultis xinis ha-
bentur.

Siqua tamen cæcis errabunt Scripta litæris,
Oblitus à domine cede libellus erit.

g) Epistola.

MAGAREO

Dextra tenet calamus, strictum tenet altera ferrum.

*Et jacet in gremio charta. * soluta meo.*

Hæc est solidos fracti scribentis imago :

Sic videor duro posse placere patri.

Ipse necis cupere nostræ spectator adesset,

Autorisque oculis exigeretur opus.

Vt ferus est, multoque suis truculentior Euris,

Spectaret siccis vulnera nostra genus.

Scilicet est aliquid cum sevis vivere ventis :

Ingenio a populi convenit ille a sui.

Ille Noto, Zephyroque, & Sithonia Aquilani

Imperat, & penitus, Eure proteget, Ius.

Imperat heu ventis, tumida non imperat ira :

Possidet & vitii regna minora sua.

Quid juvat admotam per avorum nomina celo,

Inter cognatos posse referre Jovem ?

Nam minus infestum funebria munera ferrum

Faminea teneo, non mea tela, manu ?

O utinam, Macareu, quæ nos conjunxit in unum,

Venisset leto senior hora meo !

Cur unquam plus me frater, quam frater, amasti ?

Et tibi, non debet quod soror esse, sui ?

Ipsa quoque incalui : qualemque audire solebam,

Nescio quem sensi cor de repente Deum.

Fugerat ora color, macies, & adduceras artus :

Sumebant minimos ora coacta cibos.

Nec somni faciles, & nox erat h' annua nobis :

Et gemitum nullo læsa dolore dabam.

Nec cur hoc facerem, poteram mihi reddere causam :

Nec n'oram, quid amans esset, at illud eram.

Prima matum nutrix animo presensit nulli :

Prima mihi nutrix, Eoli, dixi, amas,

Erubui, gremioque pudor deiecit ocellos :

Hæc satis in tacita signa satenis erant.

Iamque tum scebant vitii pondera ventris :

Agræque i s'urtivum membra gravabat onus.

Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nati

Attulit, audaci suppositæque manu ;

a) i. Aperta.
* Notata.

b) Scil. pater.
c) scil. patris,
qui est autor &
causa mortis
meæ.

dd) i. Ventum.

ee) i. Cognatum
cognatibus.

f) Cupidinem
significat.

g) i. Contraxerat.

h) i. Ob duxerat.

i) i. Anni instans.

j) i. Occulit
vel furtim, i. e. tunc
pro conceptum.

Ut penitus nostris (hæc te celavimus unum)

Visceribus crescentis exoneretur onus?

* At nimium vivax ad motis vastitæ infans.

Artibus, & rectus tutus ab hoste fuit.

Jam novies erat æra soror pulcherrima Phæbi:

a Denique b luciferas Luna * premebat equos:

Nescia quæ faceret subitis mihi causa dolores;

Et rudis ad partus, & nova miles eram.

Nec tenui vocem: Quid (ais) tui crimina prodix?

Oraque clamantis conscia pressit anus.

Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit:

Sed timor & nutrix & pudor ipse valent.

* Continuè gemitus, elapsaque verba rependo:

Et cogor hæcrynæ combibere ipsa meus.

Mors erat ante oculos, & opem Lucina negabat:

Et grave, si morerer, mori quoque crimen erat:

Quam super incandens scissâ tunicaque, comaque,

Pressa refocisti pectora nostra tuis:

Et mihi, Vide soror, soror & charissima; dicit,

Vive; nec unius corpore perde duos:

Spes bona des viris: fratri nam nupta futura es;

Illius, de quo mater * es, uxor eris.

* Et uxor.
b) s. uxor.
b) s. uxor.
b) s. uxor.

b Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revixi:

Et positum est æceri crimen, omnisque mei.

Quid tibi grataris? mediâ sedet Aolus antri:

Crimina sunt oculis surripienda patris.

Frondebis insan tam, ramisque albenis olivæ,

Et levibus vitæ sedula cecit anus:

Fictaque sacra facit, dicitque precantis verba:

Dat populus fueris, dat pater ipse viam.

Jam prope linden erat: c patrias unguitas ad aures

(c) i. patenas.

Venit, & indicto proditur ille suo,

Eripit infantem, mentitæque sacra revolat

Aolus: insanâ regia voce sonat.

Ut mare sit tremulum, tenui cum stringitur aura;

Et quatitur tepido fraxina virga Notæ:

Sic mea vibrari pallentia membra videres:

Quæ assus ab imposito corpore lectus erat.

Irruit, & nostrum vulgat clamore pudorem :

Et vix à misero continet ora manus.

Ipsa nihil, præter lacrymas, pudibunda profudi :

Torpuerat gelido lingua retenta metu.

Jamque dari paruum canibusque avibusque nepotem

Jusserat, in solis destituique locis.

Vagitus dedit ille miser : sensisse putares :

Quique suum poterat voce rogabat avum.

Quid mihi tunc animi credis, germane, fuisse,

(Nam potes ex animo colligere ipse, tuo)

Cum mea me coram sylvas inimicus in altis

a viscera montanis serret edenda lupis ?

Exierat thalamo : tunc demum pectora planxi :

Contigit inque meum unguibus ire genas.

Interea & patris vultu moriente satellites

Venit ; & indignos edidit ore sonos :

† Aolus hunc ensē mittit tibi, (tradidit ensē)

Et jubet ex c. merito scire quid isse velis.

† Scimus ; & utemur violento fortiter ense :

Pectoribus condam dona paternæ meæ.

His meæ munerebus & genitorum donis donas ?

Hac tua dote, pater, filia dices eris ?

Tolle procul deceptæ facies Hymenææ maritæ ;

Et fuge turbato testæ nefanda pede.

Ferte fides in me, quas fertis Erynnyes atra :

Vt meus ex isto luceat igne rogus.

Nubis felices & Partæ meliorem sorores :

Admissi memores sed tamen este mei.

Quid puer admisit tam paucis editus horis ?

Quo lasit facto vix bene natus avum ?

Si potuit meruisse necem, meruisse putetur.

Ah miser admissio plebitur ille meo !

Nate dolor matris rapidarum præda ferarum

Hei mihi natali dilacerate tuo,

Nate parum fausti miserabile pignus amoris ;

Hæc tibi priora dies ; hæc tibi summa fuit.

Non mihi te hauris lacrymis persundere justis,

In tua * nec ponsas ferre sepulchra comas :

Non

a) filium meum

b) i. paternus.

† Sunt verba satellitis, ad Canacem.

c) cil. tuo. i. ex eo quod fecisti.

† Sunt verba Canaces ad satellites.

d) i. gladium a patre missum.

e) Apostrophe ad patrem.

f) i. ceteri.

Consequens ponitur pro Antecedente, nam in turbatione & metu sit aliquis ceter.

g) i. Meliore sorte, vel fortunatiore augurio.

* non.

h) Allusio ad morem funeralem, quo comas rescebant, & in rogum ardentis, aut sepulchrum thirebant.

Non super incubui; non oscula frigida carpsi:

Diripiunt avida viscera nostra fera.

Ipsa quoque infantis cum vulnere persequar umbras:

Nec mater suero dicta, nec orba diu.

Tu tamen ô frustra misera sperata sorori,

Sparsa precor nati collige membra tui:

Et refer ad matrem, socioque impone sepulchro:

Utrâque nos habeat, quamlibet arcta, duos.

*Vive memor nostri, lacrymasque in * funere funde;*

Nè ve reformida corpus amanti amans.

Tu (rogo) a projecta nioni, im mandata sororis

† Perfer: mandatis perfernar ipsa patris.

* Funera.

a) i. objecta &
intellectus
b) i. effice.

Induodecimam Epistolam

Argumentum.

Cùm floridâ juventute & formâ valeret Iason, quam primum Colchum attigit, à Medea Ætæ Colchorum regis & Hecates filiâ receptus est, & amatus: quæ acceptâ conjugii sponsione, illum edocuit, quoniam pacto in optatam deveniret prædam. Aureo igitur vellere raptò, clam cum Medea fugam arripuit. Quos cùm insequeretur Ætæa, illa Absyrti fratris, quem secum ducebat, membra disperfit ut irâ patrem ossa fili legentem remoraretur. Et sic incolumes in Thessaliam tandem devenerunt: ubi Æsonem Iasonis patrem, annis jam decrepitem, in robustiorem ætatem reduxit. Medea præterea in Pelie mortem filias ipsius armavit: fingens enim ei juventutem restitueret velle, quemadmodum Æsoni fecerat, filiabus persuasit, ut omnem sanguinem frigidum atque veterem cultris exhaurirent, ut novum atque floridum posset infundere. Quod cùm fecissent puella, statim expiravit Pelias. Iason verò seu criminis enormitate, seu ex alia causâ Medeam repudiavit: & Creusam Creontis regis Corinthiorum filiam in uxorem assumpsit. Furibunda igitur Medea ad Iasonem scripsit, ingrati tudinem in eo exposculando, præsentemque ultionem, nisi recipiatur, minitendo.

Medea Iasoni.

† Exul inops, contempta novo Medea marito
Dicit, * An à regno tempora nulla vacant?

† Hoc distichon
p'o adulterino
habetur.
* & an regni.
* ut i. quam.

* **A** T tibi Colchorum (memini) regina vacavi,
Ars mea, cùm petres, ut tibi ferret opem;

Tunc

Tunc, quæ dispensant mortalia fata sorores,
Debuerant suos evoluisse * suas.

Tunc potui Medea mori bene: quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, parva fuit.

Hei mihi! cur unquam juvenilibus ætate lævæ
Phryxæam petiit * Pelias arbor ovem?

Cur unquam Colchi^b Magnesiâ vidimus Argô?

Turbæque Phasacæ Graia bibisti aquam?

Cur mihi plus æquæ flavi placuere capilli?

Et decor, & lingua gratia scilicet tuæ?

* Aut saltem (in nostras quoniam nova puppis ardens
Venerat, audaces attuleratque viros)

Isset anhelatos * non præmedicatus in ignes

Immemor Asonides, oraque adunca boum:

Semina jecisset, totidem sumpsisset & hostes,

Vt caderet cultor ab ipse suo.

Quantum perfidiæ rectum, sceleratæ perisset!

Dempra forent capiti quam mala multa meo!

Est aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas:

Hic fruar, hæc de te gaudia sola feram.

Jussus me expertam Colchos advertere puppim,

Intrasti patriæ regna beatæ meæ.

Hoc * illic Medea fui, nova nupta quod hic est:

Quam pater est illi, tam mihi divas erat.

Hic * Ephyræ bimarem, Scythiâ genus ille nidosæ

Omne tenes Ponti, quâ plaga læva jacet.

Excipit hos, in juvenas * Aëta Pelasgos:

Et premittis pictas corpora Graia toros.

Tunc ego te vidi; tunc cepti scire, quis esses:

Illa fuit mentis prima ruina mea.

* Et vidi, & perii: nec notis ignibus arsi;

Ardet ut ad magnos pinea tæda deos.

Et formosus eras, & me mea fata trahabant:

Abstulerant oculi lumina nostra tui.

Perfide sensisti: quis enim bene celat amorem?

a * Eminent indicio prodita flamma suo.

Dixerat interea tibi * rex, ut dura sercivum

Insolito premere vomere colla bonum

* meos.

a) i. Thessalica:
a Pelio monte
Thessaliæ, ubi
incisæ arbores,
ex quibus Argo
navis fabricata
est.

b) i. Ex Magne-
siâ, ubi Argo
navis fabricata
fuit.

* At semel, &c.
* præmeditatus.

* illi.

c) i. Corinthum
inter Ionium &
Ægeum mare
positum.
* Pater Aëta.

* Ut vidi, ut
perii.

d) i. Apparet.

* Enitet

e) i. Aëta pater
meus.

Martis

Martis erant tauri plus quam per cornua fere:

Quorum terribilis spiritus ignis erat.

Ære pedes solidi: prætentæque naribus æra:

Nigra per afflatus hac quoque facta suos.

Semina præterea populas genitura juberis

Spargere devotâ lata per arva manu,

Qui peterent natæ secum tua corpora telis:

Illa erat agricole messis iniqua suo.

Lumina custodis succumbere nescia somno,

Ultimus est aliquâ decipere arte labor.

Dixerat cætes: massæ consurgitis omnes:

Mensæque purpureos deserit alta toros.

Quam tibi tunc longe regnum dotale creuisse,

Et socer, & magni nata Creontis erat.

Tristis abis: oculus abeuntem prosequor udus:

Et dixit tenui murmure lingua, Vale:

Ut positum tergi thalamo malè saucia lectum,

Acta est per lachrymas nox mihi, & quanta fuit.

Ante oculos taurique meus, segetesque nefandæ:

Ante meos oculos pervigil anguis erat. (rem.

Hinc amar, hinc timor est: ipsum timor avertit amo-

Mane erat; & thalamo chara recepta soror:

Disjectamque comas, aversæque in ora jacentem

Invenit, & lachrymis omnia plena meis.

Orat opem: Minyis (petis altera, & altera habet.

Asonio juveni, quod rogat illa, damus. (bis:

Est nemus, & piceus, & frondibus illicis atrum;

Vix illuc radiis solis adire licet:

Sunt in eo (fuerant certè) delubra Diana:

Aurea barbaricâ stat Dea facta manu.

Nescio an exciderim: mecum locat venimus: illuc:

Ausus es infido sic prior ore loqui:

Fus tibi & arbitrium nostræ fortuna salutis

Tradidit: inque tua est, vitæque morsque manu.

Perdere posse sat est, si quem juvat ista potestas:

Sed tibi servatus gloria major ero.

Per mala nostra precor, quorum potes esse levamen,

Per genus, & numen cuncta videntis avi.

a) i. Draconis
pervigilis qui
sarcum vellus
custodierat.

b) i. postquam
c) i. tanta
quanta fuit,
i. tota.

d) scil. mea
i. Chalciopæ.
e) i. vobis.
Theffalicis.
f) i. Chalciopæ
soror mea.
g) i. Cæusa.
h) Habebat. Et
tunc altera im-
mediate præce-
dens refertur ad
ipsam Mediam.
h) Picea est
species arboris.
i) scil. tibi, res
et memoria tua.
k) i. sicut ego
exidi tibi.
l) Ambo.

j) i. Phœbæ
avi mei.

Per

a) Triplici vultu depingitur Diana, quia ipsa est Luna in cœlo, Diana in terris, & Proserpina apud inferos.
* alio.

b) Sensus est sed unde deorum faciles mihi scilicet sperem, vel habeam: Et unde habeam deos tam meos tam faventes mihi?
* Deosq; meos c) i. minima pars.
* etiam.

d) i. Non uto: quia licet semper essent igitur, nunquam tamen eo igitur utebantur.

e) i. removi, vel clausi.
ff) i. somno quare medicamine quodam conciliari.
* quodlibet.
g) i. accepi.
h) scilicet mea.

* te non.

i) Apostrophe ad Absyrtum fratrem.

* Sed

Per triplices vultus, arcanaque sacra Diane,
Et si forte aliquos gens habet ista Deos.

O virgo miserere mei: miserere meorum;
Effice me meritis tempus in omne tuum.

Quod si forte virum non dedignare Pelasgum,
(b Sed mihi tam faciles vide meosque Deos?)

Spiritus ante meus tenues vaneat in auras,

Quam thalamo, nisi tu, nupta sit ulla meo.

Conscia sit Juno sacris praefecta maritis,

Et Dea marmorea cuius in aede sumus.

Hac animum, & c quota pars horum movere puella

Simplicis; & dextra dextera juncta meae.

Vidi etiam lacrymas; an & est pars fraudis in illis?

Sic cito sum verbis capta puella tuis.

Jungis & eripides in adusto corpore tauras;

Et solidam jussu vomere findis humum.

Arva venenatis pro semine dentibus implet:

Nascitur & gladios sentaque miles habens,

Ipsa ego, quae dederam medicamina, pallida sedi,

Cum vidi subitos arma tenere viros:

Donec terrigena (facinus miserabile!) fratres

In se constrictas conservare manus.

Pervolat ecce draco squamis crepitantibus horrens;

Sibilat, & torto pectore vertit humum.

Dotis oper ubi erant? ubi erat tua regia conjux?

Quique maris gemini distinet Isthmos aquas?

Illa ego, quae tibi sum nunc denique barbara facta,

Nunc tibi sum pauper, nunc tibi visa nocens:

Flammea e subduxi t medioato lumina f somno;

Et tibi, quae raperes, veller a tuta dedi.

Prodit ut est genitor: regnum patria nque reliquit:

Munus, in exilio quod faceret esse, g tuli.

h Virginitas facta est peregrini praeda latronis:

Optima cum chara matre relicta soror.

At non te fugiens, sine me, i germane, reliquit:

Desicit hoc uno littera nostra loco.

Quod facere au a mea est, non audet scribere, dextra,

Sic ego, sic teem dilaceranda fui.

Nec

Nec tamen extimui (quid enim post illa timorem?)

Credere me pelago famina, jamque nocens.

Numen ubi est? ubi Dii? meritas subeamus in alto,

Tu fraudis pœnas, credulitatis ego.

Compressos utinam Symplegades elisissent,

Nostraque adhererent ossibus ossa tuis.

Aut nos Scylla rapax canibus misisset edendos!

(Debuit ingratis Scylla nocere viris.)

Quæque vomit totidem fluctus, totidemque resorbet,

Nos quoque Trimacria supposuisset aqua.

Sospes ad Æmonias visis, utque reverteris urbes:

Ponitur ad patrios aurea lana Deos.

Quid resiram Pelie natas pietate nocentes?

Cæaque virginæ membra paterna manu?

Vi culpent alii, tibi me laudare necesse est,

Pro quo sum toties esse coacta nocens.

Ausus es, & (justo defunt sua verba dolori)

Ausus es, Æsoniâ, dicere, cede domo.

Jussa domo cessi natis comitata duobus,

Et, qui me sequitur, semper amore tui.

At subito nostras ut Hymenæ cantatus ad aures

Venit, & accenso lampades igne micant;

Tibiæque effudit & socialia carmina & vobis;

At mihi cunctis flebiliora et tubæ:

Pertimui: nec adhuc tantum scelus esse putabam,

Sed tamen in toto pectore frigus erat.

Turba ruunt, & Hymen clamant; f. Hymenæe fre-

Quo propior vox est, hoc mihi pejus erat. (quentant:

g Diversi flebant servi, lachrymæque tegebant;

Quis vellet tanti nuncius esse mali?

Me quoque, quicquid erat, potius nescire juvabat:

Sed, tanquam scirem, mens mea tristis erat.

Cum minor è pueris, jussus, Audiòque videndi,

Constitit ad gemine limina prima foris:

h Hinc mihi, Mater abi, pompam pater, inquit, Iason

Ducit, & adjunctos aureus urget equos.

Proximus abscissa planxi mea pectora veste;

Tuta nec à digiris ora fœre meis.

a) i. Charybdia.

b) i. aureum.

velux.

c) i. cantibus.

celebratus.

d) i. Tibi &

uxori tue præ-

sentia signum

societatis, i. ma-

trimonii.

ee) i. quæ fune-

ribus adhiberi

solet: nam est

etiam militaris

tuba qua ad acu-

endos animos

milicium ad pu-

gnam uri sole-

mus.

f) Ἑλλητί-

κός dictum,

pro Te Hymenæe

frequentant. Aut,

Frequentant Hy-

menæe, i. hanc

vocem Hymenæe:

perinde ut in eo-

dem versu dici-

tur, Clamant Hy-

menæe.

g) i. in diversis

locis.

h) i. ex illorum

domibus.

Ire animus medie surgebat in agmina turba;
 Raptaque compositis demere secula comis.
 Vix me continui, quin sic laniata capillos
 Clamarem, adens est; injiceremque manus.
 Lase pater gaudet: Colchi gaudete relicti:
 Inferias umbrae fratris habete mei.
 Deseror. (amissis regno, patriaque, domoque)
 Coniuge, qui nobis omnia solus erat.
 Serpentes igitur potui, taurisque furentes;
 Vnum non potui perdomuisse virum.
 Quaeque feror * pepuli doctis medicamentibus ignes,
 Non valeo flammam effugare ipsa meas.
 Ipsi me cantus, artesque, verbaque relinquunt:
 Nil Dea, nil Hecates sacra potentis agunt.
 Non mihi grata dies; noctes vigilatur amara;
 Nec tener in misero pectore somnus adest.
 Quae me non possum; potui sopire draconem.
 Utilibi curvis, quam mihi, cura venest.
 Quos ego servavi peller amplexibus artas:
 Et nostri fructus illa laboris habet.
 Forsitan & stulta dum te iactare marito
 Quaris, & iniustis artibus apta loqui,
 In faciem maresque meos nova crimina fingis;
 * Rideat, & vitis lata; sit illa meis.
 c Rideat, & Tyrio jaceat sublimis in ostro:
 * Flebit, & ardores vineet, adusta meos.
 Dum ferram flammamq; aderunt, succisq; veneni;
 Hostis Medea nullus inultus erit.
 Quod si forte preces precordia ferrea tangunt;
 Nunc animis audi verba minora meis.
 Nam tibi sum supplex, quod tu mihi saepe fuisti.
 Nec morer unde tuos praenubuisse pedes.
 Si tibi sum vilis; communes respice natos:
 Savi et in partus dira noverca meos.
 Et nimium similes tibi sunt: & imagine tangor.
 Et quoties video, lumina nostra madent.
 Per superos ora, per avia * lumina flammam,
 Per meritam, & nata, pigra nostra * duos.

*) pro vultu.
 b) pro vir.
 c) Hoc concele-
 tis est per indig-
 nationem.
 d) Subauditur
 tamem.
 e) Melis enim
 Crendum cum
 pane & dono
 prode.

f & c) per ra-
 dios vi vid
 Solis.
 * Numina,
 * Tuo.

Redde torum, pro quo tot res infama reliqui:
 Adde fidem dictis, auxiliumque refero.
 Non ego te imploro contra tanrósque virósque,
 Vique tuâ serpens victa quiescat ope:
 Te peto, quem merui, quem nobis ipse dedisti:
 Cum quo sum pariter facta parente parens.
 Dos ubi sit, queris? campo numeravimus illo,
 Qui tibi, laturo vellus arandum erat.
 Aureus ille aries villo spectabilis aurco,
 Dos mea; quam, dicam si tibi Redde, neges.
 Dos mea, tu osses: dos est mea Graia juvenus,
 I nunc, Sisyphius improbe confer opes. (iem;
 Quod vivis, quod habes nuptam socerumque potes.
 Hoc ipsum, ingratus quod potes esse, meum est.
 Quos equidem aucturum. Sed quid predicere parum
 Attinet? ingentes parturit ira minas.
 Quod feret ira, sequar: facti sorte pigebit:
 Et piget infido consuluisse viro.
 Viderit ista Deus, qui nunc mea pectora ver sat:
 Nescio quid corde mens mea majus agit.

a) i. ablatus

b) i. Nolis mihi reddere.

c) i. opes Creontis filii Sisyphi, qui suis latrocinis maximas opes cumulavit, quam hares fuit Creon d. s. cil. ulciscar. Apollonius.

ee) i. Tibi qui non servasti mihi fidem.

f) i. Cupido.

In decimam tertiam Epistolam

Argumentum.

Protesilaus Iphicli filius ad Trojam quadraginta navibus, ut ait Homerus, navigans, cum ceteris Graecis Aulide portu Boeotiae ob tempestatem clausus est. Quod dum intellexisset Laodamia Acasti ex Laodachea filia, conjux ejus, sincerè maritum amans, multis somniis sollicitata, hanc epistolam ad eum scripsit: quâ suadet ut oraculi memor, à belli periculis abstineat. Datum enim Graecis fuerat responsum, eum, qui prius ex classe in terram Trojanorum descendisset, periturum. At Protesilaus magnanimus, primus in terram descendit, & ab Hectore occisus est.

Laodamia Protesilaio.

Mitis, & optat amans quâ mittitur ire, salutem
 Amonis Amonio Laodamia viro.
 Aulide te samâ est vento retinente mirari,
 Ah, mecum fugeres, hic ubi ventus erat?
 Tunc freta debuerant vestris obssistere remis:
 Quod erat serva utile tempus aqua.

Oscula

* multa.

Oscula plura viro, mandatæque plura dedissem;
Et sunt quæ volæ dicere, * plura tibi.

Raptus es hinc præceps: &, qui tua vela vocaret;

Quem cuperent nauta, non ego, ventus erat.

Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti;

Solvor ab amplexu, Protesilaë, tuo:

* mandata.

Linguaque * mandantis, verba imperfecta reliquit:

Vix illud potui dicere triste, Vale.

Incubuit Boreas: arreptæque vela tetendit:

Jamque meus longè Protesilaus erat.

Dum potui spectare virum, spectare jurebat:

Sûmque tuos oculos usquæ secuta meâ.

Ut non poteram, poteram tua vela videre:

Vela diu vultus detinuere meos.

At postquam nec te, nec vela fugacia vidi,

Et, quod spectarem, nil nisi pontus erat;

Lux quoque tecum abiit, tenebrisque exanguis aborti

Succiduo dicor procubuisse genu.

Vix socer Iphiclus, vix me grandævus Acastus,

Vix mater ægelidæ mæsti a refecit æ aqua.

Officium fecere pium, sed inutile nobis:

Indignus misera non licuisse mori.

Utque animus rediit, pariter rediære dolores:

Pectora legitimus casta momordit amor.

Nec mihi peccandos cura est præbere capillos:

Nec liber auratâ corpora veste tegi.

Ut quas pampineâ tetigisse b bicorniger hastâ

Creditur, huc illuc, quâ furor egit, eo.

Conveniunt matres c Phylacides, & mihi clamant;

Indue regales Laodamia sinus.

Scilicet ipsa feram saturatas murice vestes;

Bella sub Iliacis mœnibus ille * gerat?

Ipse comas pectam; galeâ caput ille * premetur?

Ipsa novas vestes, dura vir arma * feret?

Quo possum squalore tuos imitata labores

Dicar: & hæc belli tempora tristis agam.

Dux Pari Priamide, damno formosæ tuorum;

Tam sis hostis iners, quàm malus hospes eras.

aa) i. aspersione
aquæ frigide in
faciem: quod so-
let fieri aliquo
langore defici-
entibus.

b) Bacchus cor-
rubus effigiatur,
ob elationem
quam fervor
vini inducit.

c) i. Ex Phylace,
quæ fuit urbs
Thessaliæ in qua
Protesilaus reg-
navit.

* gerat.

* premetur.

* ferat.

Aut te Tanaria faciem culpasse a marito,
 Aut illi vellem displicuisse tuam.
 Tu, qui praerapta nimium, Menelaë, laboras,
 Hei mihi quam multis flebilis ultor eris!
 Dii, precor, a nobis omen removete b sinistrum:
 Et sua dei c reduci vir meus arma fovi.
 Sed timeo: * quotiesque subit miserabile bellum,
 More nivis lacrymae Sole madentis eunt.
 Ilion, & Tenedos, Simoisque, & Xanthus, & Ida,
 Nomina sunt ipso penè timenda sono.
 Nec rapere ausurus, nisi se defendere possit;
 Hæ spes erat: vires novcrat ille suas.
 Venerat, ut fama est, multo spectabilis auro;
 Quique suo Phrygiæ corpore ferret opes:
 Classe virisque potens, per quæ fera bella geruntur:
 Et sequitur regni pars d quota quæmque sui.
 His ego te victam, c consors f Ledaæ e gemellis,
 Suspicio: hæc Danaïs posse nocere puto.
 Hector a nescio quem timeo: Paris Hectora dixit
 Ferrea sanguinea bella movere manu.
 Hectora, quisquis is est, si sum tibi chara, caveo:
 Signatum hoc memori pectore nomen habet.
 Hunc abi vitæris, alios vitare memento;
 Et multos illic Hectoras esse puta.
 Et facito, ut dicas, quoties pugnare parabis;
 g Parcere me jussit Laodamia g sibi.
 Si cadere Argolicos fas est sub milite Trojam,
 Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
 Pugnet, & adversos tendat Menelaus in hostes,
 Vt rapiat Paridi, quam Paris autè sibi.
 Irruat; & causâ quem vincis, vincat & armis:
 Hostibus è mediis nupta petenda viro est.
 Causa * tibi est dispar; tu tantum vivete pugna,
 Inque pios domina posse redire sinus.
 Parce Dardanide de tot (precor) hostibus uni:
 Nè meus ex illo corpore sanguis eat.
 Non est, quem debeat nudo concurrere ferro,
 Sævæque in oppositos pectora ferre viros.

a) i. Laconica
 Helena: nam
 Ignatus pro-
 montorium fuit
 Laconia, ex qua
 Helena fuit.
 bb) i. tui mali
 præfatum: Nam
 cum ad Trojam
 exire vulgus Pro-
 tesilao, pedem in
 limine offen-
 disse traditur.
 c) i. Reducere
 ipsum: p. An-
 timonium. Vel
 Reduci p. o. ke-
 dux, per Hypal-
 lagen.
 * Et quoties.
 d) i. minime.
 e) i. sanguine
 conjuncta Ca-
 stori & Polluci,
 qui fuerant fra-
 tres gemelli.
 f) i. Helena filia
 Leda.
 Possessum pro
 Patronymico.

gg) i. habete re-
 spectum sui, &
 ut me ei servent.

* Tua.

a) i. Menelaus
qui bellum ge-
rit pro erepta
conjugē.

b) Pedum offen-
siones semper in-
fausti omnis fu-
erunt. Vide Alex.
lib. 2. genial.
cap. 26.

c) i. Oraculum.

d) i. sub terris
ait.

e) i. Viduo.

f) Proteſilai in-
teritum præſagit
gg) Somnia, vel
nocturnas um-
bras, ſupplicati-
onibus placare
aitor, ne me
terreat.
h) Sacrificio.
i) ſcil. thura.
k) i. lacrymis,
aſperſa.
l & c) i. Langue-
ſcam nimio gau-
dio, & emoriar?

Fortius ille poteſt, multo qui pugnat amore :

Bella gerant alii, Proteſilaus amet.

Hinc, fateor, volui revocare, animuſque ſerebat :

Subſtitit auſpicit lingua timore mali.

Cum foribus velles ad Trojam exire paternis,

^b Pes tuus offenſo limine ſigna dedit.

Ut vidi, ingemui : tacitoque in pectore dixi,

Signa reverſuri ſint, precor, iſta vini.

Hæc tibi nunc reſero, & eſis animoſus in armis :

Fac meus in ventor hic timor omnis eat.

^c Sors quoque neſcio quem ſato deſignat iniquo;

Qui primus Danaum Troada tanget humum.

Infelix, quæ prima virum lugebit ademptum !

Dii faciant, nè tu ſtrenuus eſſe velis.

Inter mille rates tua ſit milleſima puppis :

lámque fatigatas ultima verſet aquas.

Hoc quoque præſoneo, de nave noviffimus exi :

Non eſt, quò properes terra paterna tibi.

Cum venies, remòque move, velòque carinam :

Inque tuo celerem liſtore ſiſte gradum.

Sive a latet Phæbus, ſeu terris altior extat :

Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte venis :

Nocte tamen quàm luce magis : nox grata puellis,

Quarum ſuppoſitus colla lacertus habet.

Ancupor in lecto mendaces & cœlibe ſomnos :

Dum careo veris, gaudia falſa juvant.

^f Sed tua cur nobis pallens occurrat imago ?

Cur venit à verbis multa querela tuis ?

Excutor ſomno & ſimulacraque noctis & adoro :

Nulla caret ^h ſumo Theſſalis ara meo.

Thura damus, lacrymòſque ſuper : quæ ^k ſparſa relu-

Et ſolet à fuſo ſurgere flamma mero. (cent,

Quando ego te reducem cupidis amplexa lacertis,

ⁱ Languida letitiâ ſolvar ab ipſa meâ ?

Quando erit, ut lecto mecum bene junctus in uno

Militiæ reſeras ſplendida facta tuæ.

Quæ mihi dum reſeres, quamvis audire juvabit,

Multa tamen rapies oſcula, multa dabis.

Semper

Semper in his apertè narratis verba resiliant:

^b Promptior est dulci lingua referre morâ.

Sed cum Trojæ subit, subeunt ventique fretumque;

Spes bona sollicito vincta timore cadit.

Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,

Me movet: invitis ire paratis aquis.

Quis velis in patriam vento prohibente reverti?

A Patria pelago vela vetante datis.

Ipse suam non præbet iter Neptunus ad urbem:

Quò ruitis? vestras quisque redite domos.

Quò ruitis Danaï? ventos audite vetantes.

Non subiti casus, numinis ista mora est.

Quid petitur tanto, nisi turpis adultera, bello?

Dum licet, ^c Inachie vertite vela rates.

Sed quid ego * revoco hæc? omen revocantis abesto:

Blandaque compositas aura secundet aquas.

^d Troads ^d invideo, quæ sic lacrymosa suorum

Funera conspicient: nec procul hostis erit.

Ipsa suis manibus sorti nova nupta marito

Imponet galeam, barbaraque arma dabit:

Arma dabit: dumque arma dabit, simul oscula sumet:

Hoc genus officii dulce duobus erit.

Producetque virum: dabit & mandata reverti:

Et dicet, Referas * arma fac ista Iovi.

Ille ferens domine mandata recentia secum,

Pugnabit caute, respicietque domum.

Exact & reduci * galeam, clypeumque resolver,

Excipietque suo corpora lassa sinu.

Nos sumus incerte: nos anxius omnia cogit,

Quæ possunt fieri, salta putare timor.

Dum tamen arma geris ^e diverso miles in orbe;

Quæ referat vultus, est mihi ^f cera, tuos.

Illi blanditias, illi tibi debita verba

Dicimus: amplexus accipit illa meos.

Crede mihi, plus est, quàm quod videatur, imago:

Adde sonum cere; Protesilaua erit.

Hæc specto, teneoque sinu pro conjuge vero:

Et, tanquam possit verba referre, quetor.

a) scil. Ofc illis
b &c.) &cujus
est, Lingua rece-
ata hac oscula
rum intercapedil-
ne, promptior est
ad narrandum

c) i. Græcæ: ab
Inachio revocant
Argivorum
rege.

* hæc revoco.
d) Jac. Micell.

ἐλλείπειν καὶ
dictum putat;

ut sit sensus
Invidio, Troadas

hæc fortissimè sine
sorte uti, ut sic

lacrymosa mari-
torum suorum

funera conspici-
ant. Sed alii

ἀρχαὶ σπουδῶν
esse volunt: nam

veteres verbum
Invidio etiam

cum accusativo
soleat construere

* Ista face arma
Iovi.

* Clypeum, ga-
leamque.

e) Asiæ signifi-
cat, quæ ab Euro-
pa diversa est.

f) Ima go cerea.

Per reditus corpū sque tuum, mea numina, juro :

Pérque pares animi conjugique faces :

Pérque, quod^a ut videam canis obbre capillis,

Quod tecum passus ipse referre, caput :

Me tibi venturam comitem, quocunque vocâris :

^c Sive, quod (heu !) timeo : sive superstes eris,

Ultima mandato^{} claudatur epistola parvo :*

Sit tibi cura mei, sit tibi cura tui.

a) i. Ucinam.
b) non alius.
Nam virorum
fortium cadave-
ra, si bello occu-
buerint, in patri-
am reiecerantur.
c) Scil. mortis.
^{*} claudere.

In decimam quartam Epistolam

Argumentum.

Danaus Beli prisci filius, ex pluribus conjugibus quinquaginta filias suscepit: quas dum Ægyptus ejus frater, cui totidem erant filii, postulasset in nurus, Danaus, cum ex Oraculi responso cognovisset, se manibus generi mortuorum, volens periculum evitare, consentis navibus Argos venit. Indignatus autem Ægyptus, eò quod speratus esset, filios com exercitu ad illum oppugnandum misit, hac lege ut non, nisi interempto Danao, ad se redirent, ut filiarum connubia inissent. Ille autem obsidione coactus, filias se daturum spondit. Sed puella, accepto à patre gladio, ut jussu erat, primâ nocte, cum vino latitiâque calentes juvenes in profundissimum soporem descendissent, unaquæque suum jugulavit, solâ Hypermnestrâ excepta quæ Lino, quem Eutebius Lincum appellat, marito suo misera pepercit, suastque, ut ad patrem Ægyptum deest. Sto facinore quamprimum fugeret. Sed cum pater Danaus ab omnibus perfectum facinus intellexisset, praterquam ab Hypermnestra, eâ crudelissimè victam in carcere servandam tradidit. Quare Lino patruelem eundemque maritum, quem servaverat, hac Epistola rogat, ut vel opem ferat, captivitatēque liberet: vel, si mori contingat, ut sepultus æ honore non careat. A Lino tandem Danao cruciatus, fuit liberata.

Hypermnestra Lino.

Mittit Hypermnestra de tot modò fratribus uni:
Cetera nuptiarum crimine turbajacer.
Clausâ domo teneor, gravibusque coercita vinclis :
Est mihi supplicii causa, fuisse piam.

Quid

Quod manus extimuit jugulo demittere ferrum,

Sum rea : laudaver, si scelus ausus forem.

Esse ream praeſtat, quàm ſic placuiſſe parenti :

Non piget immunes caedis habere manus.

Me pater aigne licet, quem non violavimus, urat ;

Quaque adcrant b ſacris, tendat in ora facer ;

Aut illo jugulet, quem non bene tradidit, enſe ;

Vt, quâ non cecidit vir nece, nupta cadam :

Non tamen, ut dicant morientia, Pœnitet, ora,

Efficiet : non eſt, quam piget eſſe piam.

Pœniteat ſcleris Danaum, ſervâſque ſorores :

Hic ſolet de ventus facta nefanda ſequi.

Cor pavet admonitu tēmeratæ ſanguine noctis :

Et ſubitus e dextra ſ præpedit e oſſa tremor.

Quam tu cæde putes ſungi potuiſſe mariti,

Scribere de b facta non ſibi cæde timer.

Sed tamen experiar. Modò facta crepuſcula terris ;

Vltima pars lucis, primâque noctis erat :

Ducimur b Inachides ſub magni tecti i Pelasgi,

Et x ſocer armatas accipit ipſe nūrus.

Vndique collucent præcinctæ lampades auro :

Dantur in invitos impia thura ſocos.

Vulguſ Hymen Hymeneæ vocant : fugit ille vocanter :

Ipſa Iovis confuſæ ceſſit ab i urbe ſua.

Ecce mero m dubii comitum clamore frequentes,

Flore novo madidæ impediēte comas,

In thalamos læti, thalamos ſua buſta, ſervuntur :

Stratâque corporibus ſunere digna premunt.

Iâmque cibo vinôque graves, ſomnôque jacebant :

Se : urumque quæſalta per Argos erat.

Circum me gemitus morientum audire videbar :

Et tamen audieram : quôdque verebar, evdi.

Sanguis abit : mentemque calor, corpusque reliquit :

Inque novo jacui frigida facta Iovis.

Vtque levi Zephyro graciles vibrantur ariſtæ ;

Frigida populeas ut quatit aura comas :

Aut ſic, aut etiam tremui magis, ipſe jacebas :

Quaque tibi dederam vina, ſoporis erant.

a) Quem in li.
nium poſitum u.
na cum aqua
ſponſus & ſpon-
ſa tangebant.
b) ſcil. Nuptia-
libus.

c) ſcil. Hypem-
neira.

d) ſcil. porni-
tendi.

e) i. digitos
f) i. impedit.

g) ſcil. Incepta
h) Non facta
i. quam non
fecit.

j) i. pro nepotes
Inachi.

k) Danaus arcem
a Pelasgo prius
inhabitat. m
incolat.

l) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

m) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

n) i. Egyptus.

o) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

p) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

q) i. Egyptus.

r) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

s) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

t) i. Egyptus.

u) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

v) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

w) i. Egyptus.

x) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

y) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

z) i. Egyptus.

aa) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

ab) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

ac) i. Egyptus.

ad) i. Argis ubi
Junonem natam
ſcribit Strabo.

ae) ſcil. ſponſi
qui fuerunt mero
dubii, i. prae
brietate turbantes.

Excussere meum violenti iussa parentis :

Erigor, & capio tela tremente manu.

Non ego falsa loquor: ter acutum sustulit ensen,

Ter malè sublato decidit ense manus.

At rursus monitis iussuque coacta parentis,

Admovi jugulo^a tela paterna tuo.

Sed timor & pietas crudelibus obsistit ausis :

Castæque mandatum dextra refugit opus.

Purpureos laniata sinus, laniata capillos,

Exiguo dixi talia verba sino.

Sevius Hypermnestra pater est tibi ; iussa parentis

Effice ; germanis sit comes ista suis.

Femina sum, & virgo, naturâ mitis & annis :

Non faciunt molles ad fera tela manus.

^a iacet.

Quin agè, dumque^{*} licet fortes imitare sorores :

Credibile est casos omnibus esse viros.

Si manus hæc aliquam posset committere cadem,

Morte foret domine sanguinolenta sua.

bb) i. regna p.
truis, scil. Danai.

Quid ? meruere necesse^b patrue lin^b regna tenendo ;

Quæ tamen externis danda forent generis ?

Finge viros meruisse mori : quid fecimus ipsa ?

Quo mihi commissio non licet esse pia ?

Quid mihi cum ferro ? quid bellica tela puella ?

Aptior est digitis lana colusque meis.

Hæc ego dixi ; queror lacrymæ sua verba sequuntur,

Deque meis oculis in tuâ membra cadunt.

Dum petis amplexus, sopitæque brachia iactas,

Penè manus telo saucia facta tua est.

Dumq; patrem, famulosq; patrii, lucemq; timebam,

Expulerant somnos hæc mea verba tuos :

Surge agè, Pelide, de tui modò fratribus unus :

Nox tibi, ni properes, ista perennis erit.

Territus exurgis : fugit omnis inertia somni :

Aspicias in timida sortita tela manu.

Querenti causam, Dum nox finit, effuge, dixi.

Dum nox atra finit, tu fuggi : ipsa moror.

Manè erat : & Danaus generos ex cede jacentes

Dinumerat : c summa criminis unus abes.

c) i. Numero
confortum : quia
si tu fuisses inter-
fectus, omnes
fuissent interfecti

Fert malè cognate iacturam mortis in uno:
 Et queritur factum sanguinis esse parum:
 Abstrahor à patriis manibus; raptamque capillis
 (Hæc meruit pietas præmia) carcer habet.

Scilicet ex illo Iunonia permanet ira,
 Quo bos ex homine^b est, ex hævè^b facta Dea.

Ab satis est pœnæ tenebram mugisse puellam:

Nee, modò^c formosam, posse placere Iovi.

Astitit in ripa^d liquidi nova vacca parentis,

Cornuque in patriis non sua videt agnis;

Et conata^e loqui, mugitus edidit ore:

Territæque est formæ, territa voce suâ.

Quid fugis infelix? quid te miraris in unda?

Quid numerus factos ad nova membra pedes?

^e Ipsa Iovis magni^f pellex, metuenda sorori,
 Fronde levas nimiam cespitibusque famem.

Fonte bibis: spectasque tuam stupescit figura:

Et, te nē feriant, quæ geris, arma times.

Quaque modo, ut posses etiam Iove digna videri,

Dives eras, nudâ nuda recumbis humo.

Per mare, per terras, cognatæque flumina curris:

Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.

Quæ tibi causa fugæ? quid, Io, si rēta longa pererras?

Non poteris vultus effugere ipsa Iovis.

Inachi, quò properas? eadem sequerisque fugisque:

Tu tibi dux comitis, tu comes ipsa duci.

Per septem Nilus portus emissus in æquor

Exiit insana pellicis ora bovis.

^h Ultima quid referam, quorum mihi cana senectus

Autor? dact anni, quod querar, ecce mei.

Bella pater patruusque gerent: regnòque domòque

ⁱ Pellimur: ejectionis ultimus orbis habet.

Ille serox solus solio sceptrisque potitur:

Cum sene nos inopi turba vagamur inops.

^j De fratrum turba pars exiguissima restat:

Quique dati lecto, quaque dedere fletu.

Nam mihi quot fratres, totidem prière sorores:

Accipiat lacrymas illæque turba meas.

a) Scil. tempore.

bb) Subauditur

IO Inachi filia.

cc) quæ paulo an-

te erat pulchra.

dd) i. Inachi am-

nis.

* queri.

e) Scil. Tu.

f) Scil. ante.

g) i. Junoni, quæ

fuit & soror

& uxor Iovis.

h) i. quæ a no-

stra memoria

sunt remotissima.

i) Scil. pater, &

nos filia.

k) i. petrus.

l) &c. i. ex quin-

quaginta amicis.

a) &c. i. cum accu-
ser de eo, quod
mihī laudi ver-
tenlum est.

b) i. vitam.

c) &c. i. Clam
iogo injice.

En ego, quod vivis, pœna crucianda reservor.

Quid fiet fonti, a cum rea laudis ager?

Et consanguinea quondam centesima turba

Infelix uno fratre manente cadam.

At tu, si qua pia remanet tibi cura sororis,

Quæque tibi tribui b munera, dignus habes.

Vel fer opem, vel dede neci: defunctæque vitæ

Corpora c furtivis insuper adde rogis.

Et sepeli lacrymis persusa fidelibus ossa:

Sculptæque sint titulo nostra sepulchra brevi:

Exul Hypermnestra, pretium pietatis iniquum,

Quam mortem fratri depulit, ipsa tulit.

Scrivere plura libet: sed pondere lassa catena

Est manus; & vires subrabit ipse timor.

In decimam quintam Epistolam

Argumentum.

Paris, qui alio nomine Alexander dictus est, ob Helenam sibi à Venere promissam, La edæmona navigans, à Menelao honoris entissime susceptus est, & honoratus. Sed cum per id tempus opportuisset Menelaum, omniæque Minois potentiores ad dividendas Atrei opes Cretam adire, Peridem domi dimittens, Helenam mandavit, ut non minorem hospitii, quam sui ipsius, curam gereret. Verum Paris, dum datam sibi opportunitatem videret, Helenam in amorem sui quantum potuit, sollicitare conatus est. Hanc autem artificiosâ epistolâ detegit, quanto a noris æstu ardeat, se ab omnibus commendando, quibus amatores laudari solent. Et quia noverat æulicetrem sexum esse fragilem, gloriæque & laudis à forma atque genere cupidissimum, omnia offert Paris, quæ sibi Helenæ animum conciliare possint, & quæ odium mariti atque contemptum excitent. Fugam itaque suadet, quam Trójani viribus se tueri posse asseri.

Paris Helenæ.

Hanc tibi Priamides mitto, a Leda, salutem

Quæ tribui, solâ te mihi dante, potest.

Elle quæ? an flamma non est opus indice notæ?

Et pler, quam vellem, jam mouet æstu.

Ille quidem lateat malum, dum tempora litem

Latitæ mixtos non habitura metus.

a) i. Helena filia
Leda. Postu-
mum non ponitur pro
patronymico.

Sed malè dissimula : quis enim celaveris ignem,
 Lumine qui semper proditur ipse suo?
 Si tamen expectas, vocem quoque rebus ut addam,
 Vror : habes animi nuncia verba mei.
 Parce precor fasso : nec duro cetera vultu
 Perlege, sed formæ conveniente tue.
 Iam dudum gratum est, quod epistola nostra recepta est;
 Spem facit hoc recipi me quoque posse modo.
 Que rata sit : nec te frustra promiseris, opto;
 Hoc mihi quæ suasit mater amoris iter.
 Namque ego divino monitu, nescia peccati,
 Advoror, & capto non leve nomen adest.
 Premia magna quidem, sed non indebita posco :
 Pollcita est thalamo te Cytherea meo.
 Hac duce a Sigæo dubias à littore feci
 Longa ^b Pheræleâ per freta puppe vias.
 Illa dedit faciles auras, ventosque secundos :
 In mare ^a nimirum jus habet orta mari.
 Persitet : & ut pelagi, sic pectoris adjuvat usus :
 Deferat in portus & mea vota suos.
 Attulimus flammæ, non hic invenimus illas :
 He mihi tam longa causa fuere via.
 Nam nec tristis hyems, nec nos huc appulit error :
 Tenaris est classi terra petita mee.
 Nec me cyede fretum merces portante carinâ
 Findere : quas habeo, dii tueantur opes !
 Nec venio Graias veluti spectator ad urbes :
 Oppida sunt regni divitiora mei.
 Te peto, quam pepigit lecto Venus aurea nostro :
 Te prius optavi, quàm mihi nota fores.
 Antè tuos animo vidi, quàm lumine, vultus :
 Prima fuit vultus nuntia fama tui.
 Nec tamen est mirum, si sicut ^a oporteat, d'arcu
 & missilibus telis eminus ictus, amo.
 Sic placuit satis : quæ nunc convellere tentes,
 Accepit cum vera dicta relata fide.
 Idcirco adhuc utero, parture morante tonbar :
 Iam gravidus iussu pendere venter erat.

a) i. Troianor
 nam Sigæon
 promontorium
 est Troie.
 b) L. Fædora a
 Phæro.
 * Nil mirum.

a) i. Troianor
 nam Sigæon
 promontorium
 est Troie.
 b) L. Fædora a
 Phæro.
 * Nil mirum.

c) Latoniam in-
 telligit Tanagæ
 promontorio.

* oportet.
 d) i. arcu &
 missilibus.

Illa sibi ingentem visa est sub imagine somni
 Flammiferam pleno reddere ventre facem
 Territa consurgit, metuendâque noctis opaco
 Visa seni Priamo, vatibus ille refert.
 Arsurum Paridis vates canat ilion igni:
 Pectoris, ut nunc est, fax fuit illa mei.
 Forma, vigorque animi: quâvis de plebe videbar,
 Indicium tectæ nobilitatis erat.
 Est locus in media numerosis vallibus Ida
 Devius, & piceâ, illicibusque frequens;
 Qui nec ovis placida, nec amantis saxa capilla,
 Nec patulo tarde carpitur ore bovis:
 Hinc ego Dardania muros, excessâque iecta,
 Et freta prospiciens, arbore nixus eram.
 Ecce pedum pulsus visa est mihi terra moveri:
 Vera loquar; verum vix habitura fidem.
 Confluit ante oculos altius velocibus alis,
 Atlantidis magni Pleionisque nepos:
 (Fas vidisse fuit, fas sit mihi visa referre)
 Inque Dei digitis aurea virga fuit.
 Trésque simul divæ, Venus, & cum Pallade Iuno,
 Graminibus teneros imposuere pedes.
 Obscurus, gelidusque comas trexerat horror:
 Cum mihi, Pare, metum, & nunciis ales ait:
 Arbiter ex summa: certamina seste Dearum,
 Vincere quæ sarmis digna sit una duas.
 Neve recusarem, verbis Iovis imperat: & se
 Protinus æthereâ tollit in astra via.
 Mens mea convuluit: subitâque audacia venit:
 Nec timui vultu quâvis notare mea.
 Vincere erant omnes digna: iudexque verchar
 Non omnes causam vincere posse suam.
 Sed tamen ex illis jam tunc magis una placebat;
 Hanc esse, ut scires, unde moveretur amor.
 Tantâque vincendi cura est: ingentibus ardere
 Judicium donis sollicitare meum.
 Regna Iovis coniux, & virtutem filia iactas:
 Ipse, potens, dubito, fortis an esse velim.

a Sec.) nam inter
 pastores enutri-
 tus fuit, & pro
 pastoris filio ha-
 bitus.

c) verum
 e) verum
 g) Metastasio,
 cum inquit ista
 sunt filia Atlantidis
 & Pleionis.

c) i. Menestor
 cui ista erat
 eribantur.
 d) pro Crana-
 men: per
 e) allay in
 numeri.
 e) Scil. prom-
 cianlo.

c) i. ut fuit
 d) Menestor
 e) Menestor
 g) Menestor
 h) Menestor
 i) Menestor

* Dulce

*Dulce Venus risit: Nè te, Pari, maniva tangant,
Vtraque suspensi plena timoris, ait.*

*Nos dabimus quod ames: & pulchra filia Leda
Ibit in amplexus pulchrior * illa tuos.*

*Dixit: & b ex æquodonis formæque probata,
c Victorem cælo retulit illa pedem.*

Interea (credo, versis ad prospera satii)

Regius agnoscor per iata signa puer.

d Leta domus, nato e per tempora longa recepto:

Addit & ad festos hunc quoque Troja diem.

Vique ego te cupio, sic me cupière puella:

Multarum votum sola tenere poter.

Nec tantum regum nata petière, ducumque:

Sed & nymphis etiam curæque amorque sui.

At mihi cunctarum subeunt fastidia, postquam

Coniugii spes est, Tyndari, facta tui.

Te vigilans oculis, animata nocte videbam,

Lumina cum placido victa sopore jacent.

Quid facies præsens, que nondum visa placebas?

Ardebam, quamvis hic procul ignis erat.

g Nec potui debere mihi spem longius istam,

h Caruleâ peterem quin mea vota h viâ.

Troja caduntur Phrygiâ pineta securi,

Quæque erat i æquoreis utilis arbor aquis.

Ardua proceris spoliantur Gargara sylvis:

Innumerasque mihi longa dat Ida trabes.

Fundatura citas flectuntur robora naves:

Texitur & costis panda carina suis.

Addimus antennas, & vela sequentia malos:

Accipit & pictos puppis adunca Deos.

Quâ tamen ipsa vehor, comitata cupidine parvo,

k Sponsor coniugii stat Dea picta l mei.

Imposita est facta postquam manus ultima classi,

Protinus Egeis ire jubebar aquis.

Et pater & genitrix iabebant mea vota rogando;

Proposuitumque i viæ voce morantur iter:

Et sarci effusus, ut erat, Cassandra capillis,

Cum vellet nostra jam dare vela rates,

a) i. Suaviter No-
men ponitur pio
Adrebio.

* Ipsa.

b & c.) h. Cum pa-
ritor dona
sua mihi. & for-
mam præbasset.
c) i. Ipsa vi-
ctrix in cælum
redi t. Hypallage
d) ead. iuit.
e) i. post tempo-
ra longa.

f) Nam ab Oe-
none amarus est,
dum in sylvis &
inter pastores
degeret.

g & h.) i. non pe-
tui spem istam
amoris postulandi
longius differre.
h) i. Per maria.
i & c.) i. Nam-
bus fabricantia]
idonea.

k) Sponsor gen-
tis communis
est, sicut pater,
& alia pleræque
verbalia.
l) Sai.

l) i. pater rediit,
per Plectranthum.

Quo

Quo ruis? exclamat: referes incendia tecum:

Quanta per has, nescis, flamma petatur aquas.

Vera fuit vates: dictos invenimus ignes:

Et serus in molli pectore flagrat amor.

Portibus egredior: ventisque serenibus usus,

Applo in terras, a Oebali nympha, tuus.

Excipit hospitio vir me tuus: hoc quoruc factum

Non sine consilio numinibusque Deum.

Ille quidem ostendit, quicquid Lacedæmone tota

Ostendi dignum, conspicuumque fuit.

Sed mihi laudatam cupienti ceruere formam,

Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.

Vt vidit, obstupui: praecordiaque intima sensi

Attonitus curis intonuisse novis.

His similes vultus (quantum reminiscor) habebat,

Venit in arbitrium cum Cytherea meum.

Si tu venisses pariter certamen in illud,

In dubium Veneris palma futura fuit.

Magna quidem de te rumor praeconia fecit,

Nullaque de facie nescia terra tua est.

Nec tibi par^b usquam Phrygia, nec soli ab ortu,

Inter formosas altera nomen habet.

Credis hoc nobis? minor est tua gloria vero:

Famaque de forma penè maligna tua est.

Plus hic invenio, quàm quod promiserat illa:

Et tua materia gloria victa sua est.

Ergo arsit merito, qui noverat omnia, Theseus:

Et visa est tanto digna rapina viro.

Mores tuae gentis nitida dum nuda palastra

Ludis, & es nudis semina mixta viris:

Quod rapuit, laudo: miror, quod reddidit unquam:

Tam bona constanter praeda tenenda fuit.

Antè recessisset caput hoc cervice cruenta,

Quàm tu de thalamis abstrahere meis.

Tene manus unquam nostrae dimittere vellent?

Tene meo paterer vivus abire sinu?

Si reddenda fores, aliquid tamen antè tulissem:

Nec Venus ex toto nostras fuisset iners.

a) Apostrophe
ad Helenam nep-
tem Oebali, qui
fuit pater Tyndar-
ri.

* Mallen, in
datis.

b) i. Usquam
in 7^a v. 141:
Sicut Usquam
Lacedæmon, vel
Phrygia.

c) i. Lacedæmonii,
nati Lacedæmoni-
um, militis cum
puellis pueris
palastra exercito-
bantur.

d) i. nuda, nam
athletæ unge-
bantur.

e) i. Non te
in istam dimi-
sissem.

Vel

*Vel tua Virginitas esset libata : vel illud ,
Quod poterat salvâ virginitate rapi.
Da modò * te : quæ sit Paradis constantia nosces :*

* re Paradis quæ
sit constantia
nosces.

*Flamma rogi flammæ finiet una meas.
Præposui regnis ego te, quæ maxima quondam
Pollicita est nobis nupta sororque Iovis :
Dumque tuo possem circumdare brachia collo,
Contempta est virtus, Pallade dante, mibi ;*

† *Cum Venus, & Juno, Pallasque in * montibus Idæ
Corpora iudicio supposuere meo.*

* Vallibus.
† Hoc Distichon
redundare patet
Scaligerus.

*Nec piget : haud unquam stultè elegisse videbor :
Permanet in voto mens mea firma suo.*

*Spem modò nè nostram fieri patiare caducam,
Deprecor, & tanto digna labore piti !*

*Non ego conjugium generosæ degener opto :
Nec mea, crede mihi, Iuppiter uxor eris.*

b *Pleida, si quæras, in nostra gente, Jovemque
Invenies : medios ut taceamus avos.*

b) L. Electram A-
clantis ex Plei-
one filiam, ex qua
Iuppiter genuit
Dardanum Tro-
janorum proge-
nitorem.

c *Sceptra d parens Asia, quæ nulla beatrix ora est,
c Finibus immensis vix obeunda tenet.*

c) i. uxor.
d) i. Priamus.
e) L. propter
magnæ ætatis

*Innumeras urbes atque aurea tellæ videbis :
Queque suos dicæ templâ decere Deos.*

*Ilion aspicias, firmatæque turribus altis
Mœnia Phœbeæ strueta canore lyre.*

*Quid tibi de turba navrem numeroque virorum ?
Vix populum tellus sustinet illa suum.*

*Occurrent denso tibi Troades agmine matres :
Nec capient Phrygiæ atria nostra nurus.*

*O quoties dicæ, Quam pauper Achæia nostra est !
Vna domus quævis urbis habebit opes.*

*Nec mihi fas fuerit Sparten continere vestram :
In qua tu nata es, terra beata mihi est.*

*Parca sed est Sparte : tu cultu divite digna :
Ad talem formam non facit iste locus.*

*Hanc faciem laetis sine fine paratibus uti,
Deliciisque decet luxuriare novis.*

f) Homerus

*Cum videas cultus nostrâ de gente virorum,
Quales Dardaniæ credis habere nurus ?*

Da

a) Therapnæ Laconia oppidum.

b) scil. Ganymedes.

c) i. Tithonus, Laomelontis frater & Meleagris pater.

d) scil. Arcetum. Et sensus est, Non dabo tibi

scilicet socerum, quales sunt Arcetum, qui carnet humanis fratri comedendum propositum. Quod scelus ne Sol videret, dicitur se aversisse.

e & c.) Sensus est, Nec pater Priami, avus meus, socerum suum interfecit,

sicut Pelops avus Menelai. Is enim Oenomaum socerum suum interfecit, & Myrtilum ancipitem in mare precipitavit: a quo mare Myrtoium.

f) Tantulum innuit, Pelopis patrem, proavum Menelai.

g) scil. dolore.

h) inquit.

Da modò se facilem: nec dedignare maritum,

Rure a Therapnæ nata puella, Phrygem.

Phryx erat, & nostro genitus de sanguine, ^b qui nunc Cum Diis potando nectare miscet aquas.

Phryx erat ^c Auroræ conjux: tamen abstulit illum Extremum noctis quæ Dea fuit iter.

Phryx etiam Anchises, volucrum cui mater amorum Gaudet in Idæis concubuisse jagis.

Nec puo collatis formâ Menelaus ^d & annis Iudice te nobis anteferendus erit.

Non dabimus certè ^e socerum tibi clara fugantem Lumina, qui trepidos à dape vertat equos.

Nec pater est Priamo soceri de cade cruentus; Et qui Myrtoas crimine signet aquas.

Nec ^f proavo Stygia nostro captantur in unda Pomæ: nec in mediis queritur humor aquis.

Quid tamen hoc refert? si te tenet ortus ab illis, Cogitur huic domui Jupiter esse socer.

Heu facinus! totis indignus noctibus ille Te tenet, amplexu perfruiturque tuo.

At mihi conspicere positâ vix denique mensâ:

Multaque quæ ludent, hoc quoque tempus habet.

Hoslibus eveniant convivio talia nostris,

Exterior posito qualia saepe mero!

Panctet hospitii, cum me spectante lacertos

Imponit collo rusticus ille tuo.

^g Rumpor: & invideo (quid nunc tamen omnia nati Membra superiectâ cum tua veste fovet. (rem?)

Oscula cum verò coram non dara daretis,

Ante oculos posui pocula sumpta meos.

Lumina demitto, cum te tenet arctius ille,

Crescit & invito lentus in ore cibus.

Sæpe dedisti gemitus; & te, lasciva, notavi

In gemitu risum non tenuisse meo.

Sæpe ^h mero volui flammam conspescere: at illa

crevit: & ebrietas ignis in igne fuit.

Multaque nunc videam, versâ ceruice recumbo:

Sed revocas oculos prope ipsa meos.

Quid

Quid faciam dubito: dolor est meus ista videre;

Sed dolor à facie major abesse tua est.

* labor.

Qua licet, & possum, * nitor celare furorem:

Sed tamen apparet dissimulatus amor.

Nec tibi verba damus: sentis mea vulnera, sentis:

Atque utinam soli sint ea nota tibi.

Ab quoties lacrymis venientibus ora reflexi,

Nè causam flētis quaereret à illa mei!

a) i. Mendans.

Ab quoties aliquem narravi potius amorem,

Ad vultus referens singula verba tuos!

Indiciumque mei fīcto sub nomine feci:

Ille ego, si nescis, verus amator eram.

* petulantius.

Quin etiam ut possem verbis * petulantius uti,

Non semel ebrietas est simulata mihi.

Proditæ sunt memini, annicæ tua pectora laxæ,

Atque oculis aditum nuda dedere meis:

Pectora vel nivibus puris, vel lacte, inamque

Complexo matrem candidiora love.

b) Alludit ad genus in qua Jupiter verius cum Leda concubuit.

Dum stupeo visis (nam pocula fortè tenebam)

Tortilis à digitis excidit ansa meis.

Oscula si nata dederas, ego protinus illa

Hermiones tencro letus ab ire tuli.

Et modò cantabam veteres resupinus amores:

Et modò per nutum signa tegenda dabam.

Et comitum primæ Clymenæque Athræamq; tuarum

Ausus sum blandas nuper^c adire sonis.

c) i. compellere.

Quæ mihi non aliud, quàm à formidare, locute,

d) i. scismere.

Orantis medias deseruere preces.

e) i. Atalanta

Dii facerent pretium magni certaminis esses:

Schænei filiam

Tèque suo posset victor habere toro!

f) Hic versus cum

Ut tulit Hippomenes^e Schæneida premia cursus:

sequenti subdi-

† Quæ propero cursu vicerat antè procos:

tituli videntur.

Sic & tu Phrygiæ venies regina per urbes:

g) i. Pelops, qui

Venit ut in Phrygiæ Hyppodamia sinus:

cum ex Phrygia

Ut ferus Alcides Achelœia cornua fregit,

in Peloponnesum

Dum petit amplexus Deianira tuos:

invigilet, Hip-

* Nostra per has leges audacia fortiter issor;

podaniam ut in-

Tèque mei scires esse laboris opus.

vicit, eoque

duxit uxorem.

h) subauditur

Sic.

Nunc

Nunc mihi nil superest, nisi te, formosa, precari,
Amplexique tuos, si patiare, pedes.

a) i. Castoris &
Pollucis.

O decus, & praesens a geminorum gloria * fratrum!

O Iove digna viro, ni Iove nata fores!

b) i. Troianos.
c) i. Laconica.

Aut ego b Sigaeos repetam te conjuge portas:

Aut hic c Tenebris contegat exul humo.

Non mea sunt summa leviter destructa sagittae:

Pectora: descendit vulnus ad ossa meum.

* repeto.

†) Pro coelesti:
more veterum.

Hoc mihi (nam * recolo) fere ut à d caeleste sagittae

Figur, erat verax vaticinata soror.

Parce datum fatis, Helene, contemnere amorem:

Sic habebas faciles in tua vota Deos.

Multa quidem subeunt: sed coram ut plura loquamur,

Excipe me lecto nocte silente tuo.

An pudet? & metuis Venerem temerare maritam?

Castaque legitimi fallere iura tori?

Ab nimium simplex Helene, nè rustica dicam:

Hanc faciem culpâ posse carere putas?

Aut faciem mutes, aut sis non dura necesse est:

Lis est cum forma magna pudicitia.

Jupiter bis gaudet, gaudet Venus aurea furtis:

Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.

Vix fieri, si sint vires in semine amorum,

Et Iovis & Leda filia, casta potes.

Castâ tamen tunc sis, cum te mea Troja tenebit:

Et tua sim, queso, crimina solus ego.

Nunc ea peccemus, quæ corriget hora jugalis:

Si modo promisit non mihi vana Venus.

Sed tibi & hoc suadet rebus, non voce, maritus:

Næve sui furtis hospitis obset, abest.

†) dictum Ironicè e Non habuit tempus, quo Cressia regna videret,

Apertius, O mirâ calliditate virum!

* Ille ibit: Idæi.

* Exit; &, Idæi, mando tibi, dixit iturus,

Curam pro nobis hospitibus, uxor, agas.

* Tyrannus, i.
regis.

Negligis absentis (testor) mandata * mariti:

Cura tibi non est hospitibus ulla tui.

Hunc cæne tu speras hominem sine pectore dotes

Posse saris forme, Tyndari, nosse tue.

Falleris : ignorat : * nam si bona magna putaret

Qua tener, externo crederet illa viro ?

Ut te nec mea vox, nec te meus incitet ardor,

Cogimur ipsas, commoditate frui.

Aut erimus stulti, sic, ut superemus & ipsum :

Si tam securum tempus abibit iners.

Penè suis manibus ad te deduxit amantem :

Vtere mandantis simplicitate viri.

Sola jaces video tam longâ nocte cubili :

In viduo jacto solus & ipse toro :

Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant :

Candidior medio nox erit illa die.

Tunc ego juro quoque vis tibi numina : meque

Astringam verbis in sacra jura meis.

Tunc ego, si non est fallax fiducia nostri,

Efficiam, presens ut mea regna petas.

Si pudet, * aut metuis nè me videre secuta :

Ipse reus, sine te, criminis huius ero.

Nam sequor * Agida factum, * fratrumque tuorum :

Exemplo tamen non propiore potes.

Terapnè Thesens, * geminas Leucippidas illi :

Quartus in exemplis annumerabor ego.

Troica classis adest armis instructa virisque :

Iam facient celeres remus & aura vias.

Ibis Dardaniæ ingens regina per arbes :

Tèque novam credet vulgus adesse Deam.

Quaque ferens grèssus, adolebunt cinnama flammæ :

Cesaque sanguineam victima plāget humum.

Dona pater, fratresque, & cum genitrice sorores,

Iliadesque omnes, totaque Troja dabit.

Hei mihi, vix à me pars dicitur ulla futuri :

Plura ferens, quam quæ littera nostra refert.

Nec tu rapta time, ne nos fera bella sequantur,

Concitet & vires Græcia * tota suas.

Tot prius abductis, * quedam est repetita per arma ?

Crede mihi, vanos res habet ista metus.

Nomine ceperunt Aquilonis Erechbida Thracet :

* Tusa tamen bello Bistonis ora fuit.

a) i. facilitate;

b) scilicet, macti, monii.

* Et.

c) i. Thesens.
d) i. Castoris.
& Pollucia.
e) i. Phæben
& Elaitam duas
filias Leucippia.

* magna.
* Ecquæ.
f) Orythiam
Erechthei filiam
* Et cetera a.
g) i. Bistonis.
Patroonimicum
ponitur pro
Possessivo. Est
autem Bistonis
civitas vel sta-
num Thraciarum
& hoc in loco
ponitur pro ipsa
Thracia.

a) i. Thessalicus:
nam Pagala est
oppidum Thes-
saliz.
b) i. Phœdrum,
& Ariadnen.

Phasida puppe novâ vexit a Pagaseus Iason :
Lesâ nec est Colchâ Thessala terra manu.
Te quoque qui rapuit, rapuit b Minoida Theseus :
Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.

Terror in his ipso major solet esse pericls :
Quæque timere liber, pertimuisse pudet.
Finge tamen, si vis, ingens consurgere bellum :
Et mihi sunt vires, & mea tela nocent.

Nec minor est Asia, quàm vestre copia terra :
Illâ viris dives, dives abundat equis.
Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
Quàm Paris ; aut armis anteferendus erit.

c) Nam & Alex-
ander dictus est.
Λέγειν τὸς
ἀνδρας,
quod opem tu-
lerit hominibus.
Nam, hostibus
armenta abdu-
centibus, auxi-
lium suistulit,
& armenta re-
cuperavit.
d) i. Menelao.

Penè puer cæsis abducta armenta recepi
Hostibus : & causam c nominis inde tuli.
Penè puer juvenes vario certamine vici,
In quibus Ilioneus, Deiphobusque fuit.
Nève putes, non me, nisi comminus esse timendum :
Figitur in jussu nostra sagitta loco.

Non potes hac d illi primæ dare facta juventa :
Instruere Atridam non potes arte mea.
Omnia si dederis, nunquam dabis Hecτόρα fratrem :
Unus is innumeri militis instar erit.

Quid valeam nescis : & te mea robora satiunt :
Ignoras cui sis nupta futura viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu ;
Aut cedent Marti c Dorica castra meo.

e) i. Græca ;
* indignor.

*Nec tamen * indignor pro tanta sumere bellum*
Conjuge : certamen præmia magna movent.
Tu quoque, si totus t de te contenderit orbis,
Nomen ab æterna posteritate feres.
Spe modò non timidâ Dûs hinc egressa secundis,
Exige cum plena munera pacta fide.

f) i. propter te.

In decimam sextam Epistolam
Argumentum.

Multi hanc epistolam non esse Ovidii contendunt, asse-
rentes Sabinum omnes responsales literas confixisse.
Quod ipsius Ovidii testimonio comprobare nituntur, cum
in 3. Amorum, Eleg. 8. ad Macrum scribat.

Quân

*Quam citò de toto rediit meus orbe & abbas,
 Scripta que diversis retulit ille locis:
 Caudila Penelope signum cognovit Ulysses:
 Leges ab Hippolyto scripta noverca suo.
 Iam pius Nestas miserum respicit Elise:
 Quodque legat Phyllus, si modò vult, habet.
 Tristis ad Hippolytum ab Iasone littera venit:
 Dat & votam Phaulo & Lesbis amica Lyrem.*

*notam
 Lybia*

Quod quidem nihil ad rem facere videtur, cum nullam in-
 zerim de Helena mentionem faciat. Verum statim subjan-
 git hos duos versus,

*Et Paris est iude, & adultera nobile crimen,
 Et comites exstincto Laodamia viro,*

Quibus facile convincuntur, nisi ad Sabinum referre ma-
 liant. Sed cum Ovidianis Epistolis responderit, quomodo
 possunt esse Sabinis. Non enim Paris, nec Laodamia re-
 spondent, sed scribunt. Nimirum hz quoque Ovidiane
 sunt, & eodem penè stylo scriptæ, quo reliquæ. Helena
 autem, lecta Paridis epistola, quasi offensa, primùm re-
 spondens objurgat. Deinde, ut pudorem tutetur, Paridis
 suasionem infringere conatur, quædam semina spargendo,
 ne omnino illius amorem negligere videatur. Et sic aperte
 ostendit, muliebri ingenium varium esse atque mutabile,
 juxta illud Ovidianum in arte amandi;

*Forfitan & primò venies tibi littera tristis:
 Quæque roget, ne se sollicitare velis.
 Quod rogas illa, timet: quod non rogas, optat ut insit.*

Postremò, Paridis voluntatem impletura, ut honestius, ita
 tutius visum est, si quid in desiderio erit, non literis man-
 dare: sed ut Clymene & Æthra comites fidissimæ expone-
 rent: idque cum fecissent, cum Paride & Helena ad Trojam
 advectæ sunt.

Helena Paridi respondet.

Nunc oculos tua cum violarit epistola nostros,
 Non rescribendi gloria visa levis.

Ausus es hospitii & temeratis advena sacris;

Legitimam nuptæ sollicitare fidem?

Scilicet idcirco ventosa per equora veltum

Excepit portu Tanais ora suo;

Nec tibi, diversa quamvis à gente tenires;

Oppositas habuit regia nostra fores;

Effet ut officii merces, injuria tanti?

Qui sic intrabas, hospes, an hostis eras?

F 2

Nec

*a & c. i. Violare
 iure hospitii,
 quod sub tutela
 erat Jovis
 T8. 2618.*

Nec dubito, quin hac, cum sit tam iusta, vocetur
Rustica iudicio nostra querela tuo.

Rustica sim sanè, dum non oblita pudoris,
Dumque tenor vitæ sit sine labe mea.

* tristis mihi
vultus.

a) i. adulterii
nota.
* lusi.

Si non est ficto * vultus mihi tristis in ore,
Nec sedeo duris torva supercilis :
Fama tamen clara est; & adhuc sine crimine * vixi,
Et laudem de me nullus adulter habet.

Quò magis admiror, quæ sit fiducia capto,
Spemque tori dederit quæ tibi causa mei.
An, quia vim nobis * Neptunius * intulit * heros,

bb) i. Theseus
Neptuni nepos.
* intulit.

c) i. blanditiis
captata & illesta

Rapta semel videor his quoque digna rapi ?
Crimen erat nostrum, si delinca fuisset:
Cum sim rapta, meum quid nisi velle fuit ?
Non tamen ex facto fructum tulit illo peritum :
Excepto redii passa timore nihil.

Oscula luctando tantummodo pauca protervus
Abstulit : ulterius nil habes illa mei.

Quæ tua nequitia est non his contenta fuisset:
Dii melius: similis non fuit ille tui.

Reddidit intactam : minuitque modestia crimen :
Et juvenem facti panisuisse patet.

d & c.) i. ut semper
homines de
me male lo-
quantur.

Thesea panituit, Paris at succederet illi :
Nequando nomen non sit in ore meum ?
Nec tamen irascor : (quis enim succenset amanti ?)

Si modò, quem præsers, non simulatur amor.
Hoc quoque enim dubito : non quòd fiducia desit :
Aut mea sit facies non bene nota mihi ;

Sed quia credulitas damno solet esse puellis,
Verbaque disuntur vestra carere fide.

At peccant alie; matronaque rara pudica est:
Quis prohibet raris nomen inesse meum ?

Nam mea quòd visa est tibi mater idonea, cuius
Exemplo stelli me quæque posse putet :

e & c.) i. subli-
magine cygni.

Matris in admissio a falsâ sub imagine lusa
Error inest : prima rectius audita erat.

Nil ego, si peccem, possum me scisse, nec ullus
Error, qui facti crimen obdumbret, erit.

Illa bene oravit, viciūque autore redemit:
 Felix in culpa quo Jove dicar ego?
 Et genus, & proavos, & regia nomina jactas:
 Clara domus satis hæc nobilitate sua est.
 Iupiter ut soceri proavus taceatur, & omne
 Tantalide Pelopis, Tyndareique genus;
 Dat tibi Leda lovem cygno decepta parentem,
 Quæ falsam gremio credula fovit avem.
 Inunc: & Phrygiæ* clara primordia gentis,
 Cūmque* suo Priamo Laomedonti a refer.
 Quos ego^b suspicio: sed, qui tibi gloria magna est
^c Quintus, is à nostro sanguine primus erit.
 Sceptra tuæ quamvis rear esse potentia Troje:
 Non tamen hæc illis esse minora puto.
 Si jam divitiis locus hic, numerōque virorum
 Vincitur: at certe barbara terra tua est.
 Munera tanta quidem promittit epistola dives,
 Ut possint ipsas illa movere Deas:
 Sed si jam vallem fines transire pudoris;
 Tu^d major culpæ causa futurus eras.
 Aut ego perpetuo famam sine labe tenebo:
 Aut ego te potius, quàm tua dona, sequar.
 Utque ea non sperno, sic acceptissima semper
 Munera sunt, autor quæ pretiosa facit.
 Plus multò est, quòd amas, quòd sum tibi causa labo-
 Quod tam per longas spes tua venit aquas. (ris,
 Illa quoque, oppositâ quæ nunc facis impræbensâ,
 Quamvis experiar dissimulare, noto,
 Tu modò me spectas oculis lascive protervis,
 Quos vix e instantes lumina nostra ferunt.
 Et modò suspiras: modò pocula proxima nobis
 Sumis: quâvis bibi, tu quoque parte bibis.
 Ab quoties digitis, quoties ego lecta notavi
 Signa supercilio penè loquente dari!
 Et sæpe extimui, nè vir meus illa videret:
 Non satis occultis erubuique notis.
 Sæpe vel exigua, vel longo murmure dixi,
 Nil pudet hanc. Nec vox hæc mea falsa fuit.

* late.

a) scil. filio.

b) i. Veneror.

c) Quintus a

Jove Priamus:

Nam Jupiter

Dardanum,

Dardanus Erich-

thonium, Erich-

thonius Troen,

Tros Laome-

donta Priami

patrem genuit.

d) scil. quam
munera a te
promissa.e) i. fixe aspi-
cientes.

Orbe quoque in mensa legi sub nomine nostro,

Quod deducta meo littera fecit, AMO.

Credere me tamen hoc oculo rennente negavi.

Hei mihi, jam didici sic quoque posse loqui.

His ego blanditijs, si peccatura fuisset,

Flecteret: his poterant pectora nostra capi.

Est quoque, confiteor, facies tibi rara: potestque

Velle sub amplexus ire puella tuos.

Altera sed potius felix sine crimine fiat,

* extremo. Quam cadat * externo noster amore pudor.

Disce meo exemplo formosis posse carere:

Est virtus placitis abstinuisse bonis.

* optasse. Quam multos credis juvenes * optare quod optas?

Qui sapiunt, oculos an Paris unus habes?

Non tu plus cernis: sed plus temerarius audes:

* nec. * Non tibi plus cordis, sed minus oris * inest.

* adest.

Tunc ego te vellem celeri venisse carinâ,

Cum mea virginitas mille petita precis.

Si te vidissem, primus de mille fuisses:

Iudicio veniam vir dabit ipse meo.

* præceptaque. Ad possessa venis, * præceptaque gaudia serus:

Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.

Vt tamen optarem fieri tua Troica conjux,

Invitam sic me non Menelaus habet.

Desine molle, precor, verbis convellere pectus;

Néve mihi, quam te dicis amare, noce.

Sed sate, quam tribuit sortem fortuna, tueri:

Nec spoliū nostri turpe pudoris habere.

At Venus hoc pacta est, & in alta vallibus Idae

Tres tibi se nudas exhibuere Deae.

Unaque cum regnum, belli daret altera laudem;

Tyndaridis conjux, tertia dixit, eris.

Credere vix equidem cælestia numina possum

Arbitrio formam supposuisse tuo.

Vtique sit hoc verum: certè pari altera ficta est;

Iudicii pretium quā data dicar ego.

Non est tanta mei fiducia corporis, ut me

Maxima, teste Deâ, dona fuisse putem.

con-

Contenta est oculis hominum mea forma probari :

Laudatrix Venus est * insidiosa mihi.

Sed nihil infirmo ; faveo quoque laudibus istis :

Nam mea vox quare, quod cupit, esse neget ?

Nec tu succense nimium mihi creditus ægre :

Tarda solet magnis rebus inesse fides.

Prima mea est igitur Veneri placuisse voluptas :

Proxima, me visam premia summa tibi ;

Nec te Palladios, nec te Iunonis honores

Auditis Helenes preposuisse bonis.

Ergo ego sum virtus ? ego sum tibi nobile regnum ?

Ferreæ sim, si non hoc ego pectus amem.

Ferreæ, crede mihi, non sum : sed amare recuso

Illum, quem fieri vix puto posse meum.

Quid bibulum curvo proscindere littus aratro,

Spemque sequi coner, quam locus ipse negat ?

Sum rudis ad Veneris furtum : nullaque fidelem

(Dii mihi sunt testes) lusimus arte virum.

Nunc quoque, quod tacito mando mea verba libello,

Fungitur officio litteræ nostra novo.

Felices, quibus usus adest : ego nescia rerum

Difficilem culpe suspicor esse viam.

Ipsæ malo metus est : jam nunc confundor, & omnes

In nostris oculos vultibus esse reor.

Nec reor hoc falsò : sensi mala murmura vulgi ;

Et quasdam voces rettulit Æthra mihi.

At tu dissimula, nisi * tu desistere mavis :

Sed cur desistas ? dissimulare * potes.

Lude, sed occultè : major, non maxima nobis

Est data libertas, quod Menelaus abest.

Ille quidem procul est, ita re cogente, profectus :

Magna fuit subita iustaque causa via.

At mihi sic * iussum est : ego, cum dubitaret an iret, * visum.

Quamprimum, dixi, fac rediturus eas.

Omne letatus dedit oscula ; Resque, domusque,

Et tibi sit cura Troicus hospes, ait.

Vix tenui risum : quem dum compestere luctor,

Nil illi potui dicere, præter, ERIT.

* Invidiosa.

a &c. ji. quod æ-
græ admodum
verbis tuis fidem
habuerim.

* si.

* licet.

Creten ventis. Vela quidem⁷ ventis Creten dedit ille secundus:
 Sed tu non ideo cuncta licere puta.
 Sic meus hinc vir abest, ut me custodiat absens:
 An nescis longas regibus esse manus?
 Fama quoque est oneri: nam quò constantius ore
 Laudamur vestro, iustius ille timet.
 Quæ juvat, ut nunc est, eadem mihi gloria damno est:
 Et melius fame verba dedisse fuit.
 Nec quòd abest, hic me tecum mirare relictam:
 Moribus & vitæ credidit ille mea.
 De facie metuit, vitæ confidit: & illum
 Securum prohibitas forma timere facit.
 Tempora nè pereant ultro data præcipis: ut quæ
 Simplicis utamur commoditate viri.
 Et liber: & timea: nec adhuc exacta voluntas
 Est satis: in dubio pectora nostra labant.
 Et vir abest nobis: & tu sine conjugo dormis:
 Inque vicem tua me, te mea forma capit.
 Et longa noctes: & jam sermone coimus:
 Et tu (me miseram!) blandus, & una domus.
 Et peream, si non invitant omnia culpam:
 Nescio quo tardor sed tamen ipsa metu
 Quod male persuades, utinam bene cogere posses:
 Sic mea iusticiæ excutienda foret.
 Vtilis interdum est ipsa injuria passis:
 Sic certè felix ipsa coacta forem.
 Dum novus est, cæpto potius pugnemus amari:
 Flamma recens parvâ sparsa refecit aquâ.
 Certus in hospitibus non est amor: errat ut ipsi:
 Cumque nihil speres firmitus esse, fugis.
 Hypsipyle testis, testis, Minoia virgo,
 In non exhibitis utraque juncta toris.
 Tu quoque dilectam multas infida per annos
 Diceris Oenone deseruisse tuam.
 Nec tamen ipse negas: & nobis omnia de te
 Querere, si nescis, maxima cura fuit.
 Adde, quod, ut cupias constans in amore manere,
 Non potes: expediens jam tua vela Phryges.

a) i. Ariadne.

DUM

Dum loqueris mecum, dum nox sperata paratur,

Qui ferat in patriam jam tibi ventus erit.

Cursibus in mediis novitatis plena relinques

Gaudia : cum ventis nostris abibit amor:

An sequar, ut suades, laudatæque Pergama visam?

Pronurus & magni Laomedontis ero?

Non ita contemno volucris præconia fama,

Vt probris terras impleat illa meis.

Quid de me poteris Sparte, quid Achæia tota,

Quid gentes Asia, quid tua Troja loqui?

Quid Priamus de me, Priami quid sentiet uxor,

Totque tui fratres, Dardaniæque nurus?

Tu quoque qui poteris fore me sperare fidelem,

Et non exemplis anxius esse tuis?

Quicumque Iliacos intraverit advena portus,

Is tibi solliciti causa timoris erit.

Ipse mihi quoties iratus, Adultera, dices;

Oblitus nostro crimen inesse tuum?

Delicti fies idem reprensor, & autor.

Terra, precor, vultus obruat antè meos.

At fruar Iliacis opibus, cultusque^a beato,

Donaque promissis uberiora feram:

Purpura nempe mihi pretiosaque texta dabuntur:

Congestoque auri pondere dives ero.

Da veniam fassa: non sunt tua munera tanti:

Nescio quo tellus me tenet ista modo.

Quis mihi, si lædar, Phrygiis succurret in oris?

Vnde petam fratris, unde parentis opem?

Omnia Medea fallax promisit Iason:

Pulsa est Eloniâ non minùs illa domo.

Non erat Aëtes, ad quem despecta^a veniret;

Non Ipsea parens, Chalciopeque soror.

Tale nihil timeo. Sed nec Medea timebat.

Fallitur augurio spes bona saepe suo.

Omnibus invenies, quæ nunc jactantur in alto,

Navibus in portu lenè fuisse fretum.

Fax quoque me terret, quam se peperisse cruentam

Ante diem parvis est tua visa parens,

a) l. divita 3

* relinque

Et

a) i. Cassandra.
Enallage.

Et a vatū timeo monitus, quos igne Pelasgo
Ilion arsurum pramonuisse ferunt.
Utque favet Cytherea tibi, quia vicis, habetque
Parta per arbitrium bina trophæa tuum:
Sic illas * timeo, quæ, si tua gloria vera est,
Iudice te causam non tenuere due.

* versos.

Nec dubito quin, te si persequar, arma parentur:
Ibit per gladios (hei mihi!) noster amor.

b) i. Theffalica;
ab Attace Theff-
saliz urbe ex
qua fuit Hippo-
damia.

An fera Centauris indicere bella cœgit
b Atracis Amonios Hippodamia viros?

Tu fore tam lentum justâ Menelaon in irâ,
Et geminos fratres, Tyndarëumque putas?

Quod bene te jactes, & fortia facta loquaris:
A verbis facies dissidet ista tuis.

Apta magis Veneri, quàm sunt tua corpora Marti.
Bella gerant fortes, tu Pari semper ama.

Hectora, quem laudas, pro te pugnare iubeto:
e Militia est^d operis e altera digna * tuis.

cc) Scil. amoris.
Nam. Militat
omnis amans. &
habet sua passiva
Capulo.

d) i. exercitiis
& factis tuis.

* tui.

e scil. operis.

* timore.

* conjunctas.

e His ego, si saperem pauloque audacior essem,
Vixer: utetur, si qua puella sapit.

Aut ego deposito faciam fortasse * pudore,
Et dabo * conviciis tempore victa manus.

Quod petis, ut furtim præsentem ista loquamur;
Scimus, quid captes, colloquimque voces.

Sed nimium properas; & adhuc tua messis in herba est;
Hæc mora * sit voto forsan amica tuo.

* sit.

f) Ordo est,

Littera hællemus

consula mentis

furtive sistant

opm arcuam.

f Hactenus arcuam, furtive conscia mentis
Littera, jam lasso pollice, sistant opus.

Cætæra per socias Clymenen & hramque loquamur,
Quæ mihi sunt comites consiliūque due.

In decimam septimam Epistolam Argumentum.

Hellepontiacum mare septem tantum stadiis, teste Pli-
nio, Europam ab Asia dividens, sektion in Europa Heras
patriam, & Abydon in Asia, ex qua fuit Leander, adver-
sas urbes habet. Cum autem Leander Abydenus scitiam
puellam Herò miserè deperiret, per Hellepontum noctu
ad eam natære consueverat. Sed maris tempestate in-
ter,

terclusus, jam prateritis septem diebus, ad amicam Herd,
per audacem nautam, ea tempestate Seston navigantem,
hanc epistolam misit. In qua primum amorem suum fir-
mum & stabilem esse ostendit. Deinde queritur, quod
natandi facultas, ob ferventissimum maris aestum, sibi sit
ablata. Demum verò pollicetur, se brevi iturum: &
quamvis mare non fuerit tranquillum, se tamen periculis
potius commissurum, quam illius jucundissimo conspectu
atque colloquio cariturum. Unde de eo sic cecinit Mar-
tialis,

*Quoniam peteret dulces audax Leander amoris,
Et fissus tumidi jam premeretur aquis;
Sic miser in flantes affatus dicitur undas,
Tercite dum propero, mergite dum redeo.*

Leander Heroni.

Mittit Abydenus, quam mallet ferre, salutem,
Si cadat unda mari, a Sesta puella, tibi.

Si mihi dii faciles & sunt in amore secundi,

b Invitis oculis hec mea verba legas.

Sed non sunt faciles: nam cur mea vota morantur?

Currere me nota non patiuntur aqua?

Ipsa vides caelum pice nigrius, & freta ventis

Turbida, perque cavas vix adundarates.

Vnus, & hic audax, à quo tibi littera nostra

Redditur, à portu navita* movit iter.

Ascensurus eram, nisi quod dum vincula prora

Solveret, in speculis omnis Abydos erat.

Non poteram celare meos, velut ante, parentes:

Quemque regi volumus, non latuisset amor.

Protinus haec scribens, Felix in littera, dixi:

Iam tibi formosam porriget illa manum.

Forsthan admotis etiam tangere labellis,

Rumpere dum niveo vincula dente voler.

Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,

Cetera cum charta dextra locuta mea est.

Ab quanto mallet, quam scriberet, illa nataret,

Meque per assuetas sedula ferret aquas.

Aptior illa quidem placido dare vsbera ponto:

Est tamen & sensus apta ministra mei.

a) Pro Sesta.

b) Non libenter
Quia si me amas,
mallet me videre
quam legere hanc
meam epistolam:
juxta illud (epist.
1.) Nisi mihi re-
sponderis: attamen
ipse venit.
fecit.

c) i. Omnes A-
bydeni.

Septima

? quod.

Septima nox agitur, spacium mihi longius anno,
Sollicitum rancis * ut mare fervet aquis.

Hic ego si vidi mulcentem pectora somnum
Noctibus insani sit mora longa fressi.

Rupe sedens aliquâ spectro aua littora trivis:

Et, quod non possum corpore, mente feror.

Lumina quin etiam summa vigilantia turre

Aut videt, aut acies nostra videre putar.

Ter mihi deposita est in secca vestis arena:

Ter grave tentavi carpere nudus iter.

Obstuit inceptis tumidum juvenilibus æquor;

Merfit & adversis ora natantis aquis.

At * tu de rapidis immanissimè ventis,

Quid mecum, certâ praelia, mente geris?

In me si nescis, Borea, non æquora, sevis:

Quid faceres, esset ut tibi notus amor?

Tam gelidus cum sis, non te tamen improbe quondam

Ignibus Aetæis incaluisse negas.

Gaudia rapturo si quis tibi claudere veller

Aéreos aditus, quo paterere modo?

Parce, precor, facilemque move moderantiùs auram:

Imperet a Hippotades sic tibi triste nihil.

Vana peto, precibusque meis obmurmurat ipse:

Quasque quatit, nullâ parte coëret aquas.

Nunc daret audaces utinam mihi Dædalus alas,

Icarium quamvis hic propè litus adest!

Quicquid erit, patiar: liceat modò corpus in auras

Tollere, quod dubiâ sepe pependit aquâ.

Interea dum cuncta negant vixique fretumque,

Mente agito furti tempora prima mei.

Nox erat incipiens (namque est meminisse voluptas).

Cum foribus patriis egrediebar amans.

Nec mora: deposito pariter cum veste timore,

Iactabam liquido brachia lenta mari.

Luna mihi tremulum lumen præbebat eunti,

Pi comes in nostras officiosa vias.

Hanc ego suspiciens, faveas o candida, dixi,

Et subeant animo * Latmìa * saxa tuo.

a) Ad Boream
Apoptrophe.
bb) i. animo de-
liberato.

c) i. amore O-
phelia. Auto-
genia.

d) i. Helus ne-
pos Hippota-
x rojani.

ee) i. mons Lat-
mius: ubi Lu-
nam cum Endy-
mione concubu-
isse, in fabulis
ait.

Non finit Endymion te pectoris esse severi:
 Flecte, precor, vultus ad mea furta tuos.
 Tu Dea mortalem caelo delapsa petebas,
 (Vera loqui liceat) quam sequor, ipsa Dea est.
 Neu referam mores coelesti pectore dignos;
 Forma nisi in veras non cadit illa Deas.
 AVeneris facie non est prior ulla, tuâque:
 Nêve meis credas vocibus, ipsa vide.
 * Quando, cum radiis fulget argentea puris,
 Concedunt flammis sydera cuncta tuis:
 Tantò formosis formosior omnibus illa est.
 Si dubitas, cecum Cymbia lumen habes,
 Hæc ego, vel certè non hîs diversa locutus,
 Per mibi cedentes nocte ferebar aquas.
 Vada repercussæ radiabat imagine lunæ;
 Et nitior in tacita nocte diurnus erat.
 Nullaque vox unquam nostras veniebat ad aures,
 Præter dimota corpore murmur aquæ.
 Alcyones sola, memores Ceycis amati,
 Nescio quid visæ sunt mihi dulcia queri.
 Iamque fatigatis humeris sub utroque læteris,
 Fortiter in summas erigor altus aquas.
 Ut procul aspexi lumen, Meus ignis in illo est;
 Illa meum, dixi, littora * lumen habent.
 Et subito lassæ vires rediere læteris:
 Visæque, quàm fuerat, mollior unda mihi.
 Frigora nê possim gelidi sentire profundi,
 Qui calet in cupido pectore, præstat amor.
 Quò magis accedo, propioræque littora fiunt,
 Quoque minus restat, plus libet ire mihi.
 Cum verò possum cerni quoque, protinus addis
 Spectatrix animos, ut valeamque facis.
 Tunc etiam nando domine placuisse laburo;
 Atque oculis jactò brachia nostra tuis.
 Te tua vix prohibet nutrix descendere in altum:
 Hoc * quoque enim vidi: nec mihi verba labas.
 Nec tamen effecit, quamvis retinebat euntem,
 Nê feret primâ pes inque vadus aqua.

* quædam

* Numen.

* etiam vidi.

Ex-

Excipis amplexu, feliciâque oscula jungis :
 Oscula diis magnis trans mare digna peti.
 Dèque tuis demptos humeris mihi tradis amictus;
 Et madidam siccas equoris imbre comam.
 Cetera nox, & nos, & turris conscia novit ;
 Quòdque mihi monstrat per vada lumen iter.
 Non magis illius numerari gaudia noctis ;

a) Sic dicti ab
 Helle Phryxi
 sorore istius
 submersa.
 * Unda.
 bb) i. Antora.

a Hellespontiaci quàm maris * alga potest.
 Quò brevius spatium nobis ad sortis dabatur,
 Hoc magis est cautum, nè foret illud inert.
 Iamque fugaturâ b Tirboni b conjuge noctem,
 Præviis aurore Lucifer ortus erat :

* contactus
 monitu, &c.

cc.) i. mare Hel-
 lespontiacum.

Oscula congerimus properata sine ordine raptim;
 Et querimur parvas noctibus esse moras.
 Atque ita * cancellatus, monitu nutricis amaro,
 Frigida deserta littora turpe peto.
 Digredimur flantes : repetòque ego c virginis c aquor;
 Respiciens dominam, dum licet, usque meam.
 Siqua fides vero est; veniens hæc, esse natator ;
 Cum redeo, videor naufragus esse mihi.
 Hoc quoque si credis ; ad te vix prona videtur ;
 A te cum redeo, clivus inertis aque.

Inuitus patriam repeto, quis credere posset ?
 Inuitus, certè nunc moror urbe mea.
 Hei mihi ! cur animis juncti, sæcernimur undis :
 Vnâque mens, tellus non habet una duos ?
 Vel tua me Sestos, vel te mea sumet Abydos :
 Tam tua terra mihi, quàm tibi nostra placet.
 Cur ego confundor, quoties confunditur æquor ?
 Cur mihi causa levis ventus obesse potest ?
 Iam nostros curvi norunt delphines amores,
 Ignotum nec me piscibus esse reor.

dd) Pro multis
 voris,
 e) i. natando.
 f) i. iterum ad
 te venire,
 g) scil. ante.
 hh) i. Pontus
 Helles, quæ fuit
 filia Athamantis
 i) i. Spumeſcunt.

Iam patet attritus solitarum limes aquarum,
 Non aliter d multâ quàm via pressa rotâ.
 Quòd mihi non esset, nisi e sic iterare g querebas :
 At nunc per ventos hoc quoque deesse queror.
 Fluctibus immodicis h Athamantidos h æquora i ca-
 Vixque manet portu tuta carina suo. (Hænt :
 Hæc

Ho
 Es
 In
 No
 A
 N
 A
 A
 H
 UN

Hoc mare, cum primum de virgine nomina mersa,
 Quae tenet, est nactum, tale fuisse puto.
 Est satis amissa locus hic infamis ab Helle:
 Vtque mihi parcat, nomine crimen habet.
 Invideo P bryxo, quem per freta tristia tutum
 Aurea lanigero vellere vexit ovis.
 Nec tamen officium^a pecoris, navisque requiro:
 Dummodo, quas findam corpore, dentur aquae.
 Arte ego nulla: * detur modò copia nandi:
 Idem navigium, navita, veltor ero.
 Nec sequar aut^b Helicen; aut, quâ Tyrus utitur, Ar-
 a Publica non curat^d sydera noster amor. (Non:
 Andromeden alius spectet, clarâque^e coronam,
 • Quaeque micat gelido & Parthasiss^f ura polo.
 At mihi^h quod Perseus, & cum Iove Liber amant,
 Indicium dubie non placet esse viae.
 Est aliud lumen multò mihi certius istis,
 Non erit in tenebris quo duce noster amor.
 Hoc ego dum spectem, Chelchos atque ultima ponti,
 Quaque viam fecit i Thessala puppis, eam.
 Et juvenem possim superare Palæmona nando:
 Mirâque^k quem subitò reddidit verba Deum.
 Sæpe per assiduos languent mea brachia motus:
 Vixque per immensas fessa trahuntur aquas.
 His ego cum dixi, Pretium non vile laboris,
 Iam domine vobis colla tenenda dabo:
 Protinus illa valent, atque ad sua premia tendunt,
 Vt celer i Eleo carcere missus equus.
 Ipse meos igitur servo, quibus uror, amores;
 Tæque magis cælo digna puella sequor.
 Digna quidem cælo, sed adhuc tellure morare:
 Aut dic, ad superos hinc mihi quâ sit iter.
 * Hic es, & exiguum misero contingis amanti:
 Cùmque meâ sunt turbida mente freta.
 Quid mihi, quod lato non separo & equore, prodest?
 Non minus hæc nobis tam brevis obstat aqua.
 Num malim, dubito, toto procul orbe remotus
 Cum domina longè spem quoque habere meam.

a) i. Arietis, qua
 vestus est Phry-
 xus.

* fiat.

b) i. Ursum ma-
 jorem quam Graeci
 inter navigan-
 dum observare
 solebant.

c) i. Ursum
 minorem, quam
 Tyrus solebant
 observare.

dd) i. Quibus
 omnes vulgo
 utuntur.

e) i. stellam
 Andromede.

f) i. stellam
 Ariadnes.

gg) i. Arcadica
 Calisto: vel Ursum
 majorem.

h & c.) Significat
 Andromeden
 quam amavit

Perseus, quæq;
 Minervæ bene-
 ficio inter astra

collocata dicitur:
 & Ariad-
 nen quam ama-
 vit Bacchus: Et

Calisto quam a-
 marit Jupiter:
 de quibus ante.

i) i. Argo.

k) Glaucom si-
 gnificat, in de-
 um maris con-
 versum.

l) i. carceribus
 prope Eliam:
 ubi curulia
 certamina cele-
 brari solebant.

* Hinc est quod
 raro misero.

Quò

et.

Quid propius nunc^a es, flammâ propiore caleſco :

Et res non ſemper, ſpes mihi ſemper aſtoſi.

Penè manu quod amo, tanta eſt vicinia, tango :

Saepeſed (heu !) lacrymas hoc mihi penè movet.

^a Velle quid eſt aliud fugientia prendere poma ?

Spemque ſuo reſugi fluminis ore ſequi ?

Ergo ego te nunquam, niſi cum volet unda, tenebor.

Et me felicem nulla videbit^b hyems ?

Cumque minis firmum noli ſit, quam ventus & unda ;

In ventis & aqua ſpes mea ſemper erit ?

Aſtus adhuc tamen eſt ; quid cum mihi laſerit aquor

^c Pleias, & Arctophylax, Oleniumque pecus ?

Aut ego non novi, quam ſim temerarius : aut me

In freta non cautus tunc quoque mitter amor.

Nève putes id me quod abeſſi promittere tempus,

Pignora polliciti non tibi tarda dabo.

Sit tumidum paucis etiam nunc noſtibus æquor :

Ire per invitas experiemur aquas.

Aut mihi continget felix audacia ſalvo :

Aut mors ſolliciti ſinis amoris erit.

Optabo tamen, ut partes expellar in illas :

Et teneant portus nauſraga membra tuos.

Flebis enim ; tantæque meum dignabere corpus :

Et mortis, dices, huic ego cauſa fui.

Scilicet interitus offenderis omne noſtri :

Litteræque inviſa eſt hac mea parte tibi.

Deſine parte queri : ſed, ut & mare ſinuat iram ;

Accedant quaſo ſat tua vota meis.

^d Pace^e brevi nobis opus eſt, dum transferor iſtic ;

Cum tua contigero littora, perſtet hyems.

^a Iſtic eſt aptum noſtræ navale carinae ;

Et melius nullâ ſtat mea puppis aquâ.

^a Iſtic me claudat Boreas, ubi dulce morari eſt :

Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.

Nec faciam ſurdis convitia ſuſtibus ulla ;

Trifte nataturo nec querar eſſe fretum.

Me pariter venti teneant, tenerique lacerti :

Per cauſas iſtic impediaturque duas.

a) Alludit ad
Tantali fabulam
de quo alibi,
Quærit aquam
in aquis &
ſpem fugacem
capit Tantali,
ſic.
b) i. Tempeſtas

c) Pleiades
orth & occaſu
tempeſtates ci-
unt, ſicut &
Boreas & Ca-
gella.

d) i. tranquilli-
tate maria.
e) i. exigui tem-
poris.
iſtic.

^a iſtic.

Cum

Cum patietur hyems, remis ego corporis utar :
 Lumen in aspectu tu modo semper habe.
 Interea pro me pernoctet epistola tecum :
 Quam precor ut minima persequar ipse mora.

In decimam octavam Epistolam

Argumentum.

Non satis constat, cujus hæc sit Epistola cum præcedente
 duabûsque sequentibus. Nam nec quæ legitur Leandri ad He-
 ronem, nec quæ Heræ ad Leandrum, nec quæ Aconiti ad Cy-
 dippem nec quæ Cydippe ad Aconitum, ab Ovidio unquam
 scriptas fuisse, aut à S. bino, pſenct comprobet in secundo E-
 legiarum, ut scribens ad Macrum.

*Aut, quod Penelope verbis redidit Ulyſſi,
 scribitur, & lacrymas Phylisolica tuas
 Quod Paris, & Mæureus, & quod malè gratus Iason,
 Hypolytusque pater, & Polydorusque legens, &c.*

Reliqua studiosis illuc legenda relinquimus: Græcis est ad-
 monuisse.

Hero acceptâ Leandri epistolâ responder, id agens, ut se
 ardentè reclamare significet, & ad mutuos amplexus ama-
 torem advoctet. Delictum verò interdum æcular, ut osten-
 dat, quàm sincero & continuo amore semper amet. Aliquan-
 do in mare invehitur Nonnunquam timet, nè ob aliam fuerit
 deficiuta. Verùm statim amoris suspensionem in amantissimi
 consuetudinem, qui omnia timent, transferendo, conjecturam
 imminuit. Demum suadet, ut non nisi tranquillo frecto se
 committat.

Hero. Leandro.

Quam mihi misisti verbis, Leandre, salutem,
 Ut possim missam rebus habere, veni.

Longa mora est nobis omnis, quæ gaudia differt.

Da veniam fassa : non patienter amo.

Vimur igne pari : sed sum tibi viribus impar.

Fortius ingenium suspicor esse viri.

Ut corpus teneris, sic mens infirma puellis :

Deficiam, parvi temporis adde moram.

Vos modò venando, modò riu geniale colendo,

Ponitis in variis tempora longa moris.

obsequium non quid
 fœderis interogantem

Aut fora vos retinent, aut unctæ dona palestra :
 Flestitis aut fræno colla fugacis equi.
 Nunc volucrem laqueo, nunc piscem ducitis hamo :
 Diluitur posito serior hora mero.
 His mihi * submotis, vel si minùs acriter urar,
 * Quod faciam, superest, pretiù amare, nihil.
 Quod superest facio, tèque, o mea sola voluptas,
 Plus quoque, quàm credi quod mihi possit, amo.
 Aut ego cum chara de te nutrice susurro ;
 Quæque tuum miror causa movetur iter.
 Aut mare prospiciens, odio concita vento
 Corripio verbis æquora * sepe tuis :
 Aut, ubi * savitiam paulum gravis unda remisit,
 Possè quidem, sed te nolle venire, queror.
 Dumque queror, lacrymæ per amantia lumina ma-
 Pollice quas tremulo conscia siccant anus. nant :
 Sæpe tui specto si sint in litore passus ;
 Impositas tanquam servet arena notas.
 Utque rogem de te, & scribam tibi : siquis Abydo
 Venerit, aut, quæro, si quis Abydon eat.
 Quid referam, quoties do vestibibus oscula, quas tu
 Hellespontiacâ * ponis iturus aquâ ?
 Sic ubi lux acta est, & noctis amicitior hora
 Exhibuit pulsâ sydera clara die:
 Protinus in summa vigilantia lumina turre
 Ponimus, assuetæ signa * notamque vie.
 Tortæque versato ducentes stamæna fuso,
 Famineâ tardas fallimus arte moras.
 Quid loquar intereâ tam longo tempore, quaris ?
 Nil, nisi Leandri nomen, in ore meo est.
 † Jamne putas exisse domo mea gaudia, nutrix ?
 An vigilant omnes, & timet ille suos ?
 Jamne suas humeris illum deponere vestes ;
 Tingere jam^b pingui^b Pallade membra putas ?
 Annuit illa ferè ; non nostra quòd oscula curet ;
 Sed movet obrepens somnus anile caput.
 * Minimum. Pòstque mora * nimium, jam certè navigat, inquam :
 Lentæque dimotis brachia jactat aquis,

* Semotis.

* Quid faciam ?

* Pens.

* Savitia.

a) Pro deponis.
 Exuebat enim
 se, cum erat na-
 toturus : & re-
 linquebat vestes
 apud Hero : quas
 dicit se sæpe of-
 culari propter a-
 morem ejus.
 * Notatque.

† Sunt verba Ho-
 ras ad nutricem.

bb) i Oleo cuius
 inventrix fuit
 Pallas.

Paucaque

*Dancáque rûm tactâ perfecti flamma . terrâ,
 An medio possis quarimus asse frego.
 Et motû prospicimus: timidâ modò voce precamur,
 Et tibi des faciles utilis aura vias.
 Auribus intendum voces captamus, & omnem
 Adventûs strepitum credimus esse sui.
 Sic ubi decepta pars est mihi maxima noctis
 Acta, subit furtim lumina sessa sopor.
 Forsitan invitus, mesum tamen, improbe dormis?
 Et quamvis non vis ipse venire, venis.
 Nam modò te videor propè jam spectare natantem:
 Brachia nunc humeris humida ferre meis:
 Nunc dare, quæ solco, madidâ velamina membris:
 Pectora nunc juncto nostra fovere sinu;
 Multâque præterea linguâ reticenda modestâ;
 Quæ fecisse juvat, facta referre pudet.
 Me miseram! brevis est hæc, & non vera voluptas:
 Nam tu cum somno semper abire soles.
 Firmius & cupidi tandem coëamus amantes:
 * Nec careant verâ gaudia nostrâ si de!
 Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
 Cur toties à me, lente natator, abes?
 Est mare, confiteor, nondum tractabile nanti:
 Nocte sed hesternâ lenior auxa fuit.
 Cur ea præterita est? cur non ventura timebas?
 Tam bona cur periit, nec tibi * cæpta via est?
 Protinus ° ut similis detur tibi copia cursûs,
 † Hæc melior certè, ° quod prior illa fuit.
 † At cîtò mutata est jactati forma profundi.
 † Tempore, cum properas, sepe minore venis.
 Hic (pusto) † deprensus, nil quod querereris, habenes:
 Mæque tibi amplexu nulla noceret hyems:
 Certè ego tunc ventos audirem læta sonantes:
 Et nunquam placidas esse præter aquas.
 Quid tamen evenit, cur sis metuentior unde?
 Contemptumque prius, nunc vereare frerum?
 Nam memini sim te servum veniente minaxque
 Non minus, aut multò non minus, æquos crasse*

aa) Produciendo
sila usque ad ter-
ram.

b) i. Ventus so-
cundus.

* Na

* Capta.
 e) i. Quamvis.
 d) i. Tanto.
 e) i. Quanto.
 † Obiectio.
 † Responso He-
 rus ad hanc ob-
 jectionem.
 f) i. Temesta-
 te detenta, ne
 possis redire.

a) i. Aniposque
vel natandi au-
dacia.

Cum tibi clamabam, Sic tu teneris inesto,
Nè misera virtus sit tua stenda mihi.
Unde novus timor hic? quoque illa audacia fugit?
Magnus ubi est foretis ille narrator aquis?
Sis tamen hoc potius, quam quod prius esse solebam;
Et facias placidum per mare iutus iter.
Dum modo sis idem: dum sic, ut scribis, amemur,
Flammaque non fiat frigidus illa cinis.
Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
Quam similis vento nè tuus erret amor.

* Ne non sum.

b) i. ne noceat
mibi patriæ ha-
milas.

* Et nè sim tanti, superentque pericula causam,
Et videar merces esse labore minor.

Interdum metuo, patria nè ledar; & impar
Dicar Abydeno Sella puella viro.

Ferre tamen possum patientius omnia, quam si
Oia nescio quâ pollice captus agas.

In tua si veniant alieni colla lacerti,
Sitque novus nostri finis amoris amor:

Ab potius peream, quàm crimine vulnerer isto:
Fataque sint culpe nostra priora tuâ.

Nec, quia venturi dederis mihi signa doloris,
Hæc loquor; aut sum à sollicita nova:

Omnia sed vereor, (quis enim securus amavit?)

e) coll. remota

Cogit & absente multa timere locus.

Felices illas, sua quas præsentia nosse

* iuvat i adjuvat.

Crimina vixta jubet, falsa timere veras.

Nos tam vana movet, quàm facta injuria fallit;

c) i. curas vel cru-
cias.

Incitat & morsus error uterque pares:

Qui inane veritas: aut hic ventusque, patetve,

Causaque sit tanta famina nulla mora!

Quod si quam sciero; moriar, mihi crede, dolando.

Iamdudum peccas si mea fata peris.

Sed neque peccabis: frustra quoque timeor ista:

Quoque minus venias, invida pugnat hyems.

Me miseram, quanto planguntur littora fluctu!

* Et.

* Postum.

f) i. Nephelæ,
maris Nympha.

g) i. effusa.

* Ut latet obscuri condita nube dies!

Orsit ad pontum mater pia ventris Hollet,

Adversaque veratis nata streatur a quis.

Aur mare ab imposita privigna nomine dictum

Vexat in aquor tam versa^a noverca Deam.

Non fauet, ut nunc est, teneris locus iste puellis:

Hac Helle perit, hac ego lazar aqua.

At tibi flammarum memori, Neptune, tuarum,

Nullus erat ventis impedendus amor.

* Sed neque Amygone, nec laudatissima forma

^b Criminis est: Tyro fabula vana tui:

Lucidæ^c Alexone, * Ceyceque, & * Alymare^d nata,

Et nondum nexis angue Medusa comis:

Flavique Laodice, cæloque recepta Celeno,

* Et quarum memini nomina lecta mihi.

Hæc ceteræ, pluresque canunt, Neptune, postea

Molle laus hæcæ consensisse tuo.

Curigitur toties vires expertus amoris,

Assuetum nobis auribine claudere iter?

Parce feror: latoque mari sua prælia misce:

^b Seducit, terras hæc brevis unda duas.

Te decet aut magnas magnum jactare carinas:

Aut etiam totus classibus esse truncem.

Turpe Deopolagi juvenem terrene natantem:

* Gloriæque est flagno quolibet ista minor.

Nobilis ille quidem est, & clarus origine; sed non

At tibi * suspectus duxit Phylæ genus.

Da veniam, servaque duos: natat ille; sed isdem

Corpus Leandri, * pes mea, pendet aquis.

Interea lumen (posita nam scribimus illo)

* Perstrepit & nobis prospera signa dedit.

Ecce merum nutrit faustos * distillat in ignes:

Cras erimus plures, inquit, & ipsa bibit.

Efficite nos plures, cuncti per aquora lapsus,

O penitus toto corde recepte mihi.

In tua castra redi, sacii defensor amoris:

Ponuntur * media cur mea membra toro?

Quid timeas, non est: auso Venus ipsa savebit:

Sternet & equoreas equore nata vias.

Ire libe: medias ipsi mihi sæpe per undas:

Sed solet hæc maribus tutius esse fectum.

a) i. Iao, Athamantis uxor, Helle noverca.

* Si 2. Siquidem.

b) Scrupti.

c) Formosissima fuit puella, & a Neptune composita.

* Circeque.

* Antone.

dd) Quæ puellæ hæc fuerint, non satis constat.

e) i. angibus.

f) Una fuit ex Eleidibus.

g) scil. aliz.

h) i. separa.

ii) i. Atham, & Europam.

k 3c.) Sensus est, ista gloria, quam quæris in hoc brevi mari turbando est minor quolibet flagno, i. est minor quam gloria quam quodlibet stagnum turbando potius habere.

l) i. Leander.

* Despecto;

* Et spes mea.

* Scilicet. Sed

putat, steruit.

* distillat.

* Yodius.

* Viduo.

Nam cur hoc vellis Phryxo Phryxique sorore,
Sola dedit vallis fœmina nomen aquis?

* Ant.

Forſitan ad reditum metuis ne robora deſint,

* Ant.

* Ac nequeas gemini ferre laboris onus.

* At nos diverſi medium coeamus in æquor:

Obviæque in ſummis oſcula demus aquis.

Atque ita quiſque ſuas iterum redeamus ad urbes:

Exiguum, ſed plus quàm nihil, illud erit.

Vel pudor hic utinam, qui nos clàm cogit amare;

Vel timidus fama cedere vellet amor.

Nunc maiè res junctæ, calor & reverentia, pugnant:

Quid ſequar in dubio eſt: hæc decet, ille juro.

Vt ſemel intravit Colchos Pagæus Faſon,

Impoſitam celeri^a Phæſida puppe tuſi:

Vt ſemel^b Idæus Lacedæmona venit^b adulter,

Cum præda rediit proſtinus ille ſua.

Tu quàm ſepe petis quod amas, tam ſepe relinquis:

Et, quoties grave ſit puppibus ire, natas.

Sic tamen & juvenis tumidarum victor aquarum,

Sic facito ſpernas, ut vereare, fietum.

Arte laboratæ^a merguntur in æquore puppes:

Tu tua plus remis brachia poſſeputas?

Quod cupis, hoc nautæ metuunt, Leandre, natæ:

* Exitus hic fractis puppibus eſſe ſolet.

Me miſeram! cupio non perſuadere, quod hortor:

Siſque, precor, mōitis fortior ipſe meū.

Dummodo pervenias, excuſſæque ſæpe per undas

Injicias humeris brachia laſſa meis.

Sed mihi, ceruleas quoties obverti ad undas,

* Nescio quod pavidum pectora frigus habent.

Nec minùs heſterne confundor imagine noctis,

Quamvis eſt ſacris illa^a piata meis.

Namque ſun^a aurora, jam dormitante lucernâ,

Tempore quo cerni ſomnia verâ ſolent,

Stamina de digitis cecidère ſopore remiſſis:

Collæque pulvino noſtra ferenda dedi.

Hic ego ventofas nantem delphina per undas

Cernere non dubia ſum mihi viſa fide.

a) i. Modum
a Phæſide Chol-
chorum ſurvio.
bb) i. Paris Tro-
janus; ab Ida
mante Phrygiæ.

* Vincuntur ab

e. Sol. natand
per mare dubi-
tum.

* Nescio quid
pavidum frigore
pectus habet.
d) i. Expiatæ, So-
lebant enim
ſomniantes, ad
tristitia ſua ſomnia
expiantæ, hoſtias
aliquas diis ſa-
crificare.

Quem postquam bibulis * iniecit fluctus æenis,
Vnda simul miserum vitæque deseruit.

Quicquid id est, timbo: nec tu mea somnia ride:

Nec nisi tranquillo brachia crede mari.

Si tibi non parvis, dilectæ parce puella:

Quæ nunquam, nisi te sospite, sospes erit.

Spes tamen est * fractis b vicinæ b pacis in undis:

Tu placida * tuto pectore finde vias.

Interea, quoniam nanti freta pervia non sunt,

Leniat inuisas littera missa moras.

In decimam nonam Epistolam

Argumentum.

Profectus ad sacra Dianæ Acontius, quæ in Delo, insula maris Ægei omnium Cycladum clarissima, ex frequenti virginum conventu celebrabantur, in amorem viæ Cydippæ puellæ nobilis exaluit. Sed cum illam ob generis imparitatem non auderet in suum amorem sollicitare, nova nomen commentus fraudem, in pulcherrimo pomo scripsit duos hosce versus,

Iuro tibi sacra per mystica sacra Dianæ,

Me tibi coniugium comitem, sponsamque futuram.

Atque illud ad pedes puellæ projecit: quæ fraudis in re, cum imprudens legeret, visa est se uxorem Acontii pacisci. Nam quæ ante Deos in templo Delicæ Dianæ dicerentur, rata esse debere, lex erat. Cum autem paulo post pater, hujus rei inficius, illam alii desponderet, subita febre correpta est. Quare hæc Epistolâ Acontius conatur persuadere, hunc morbum à Diana immissum esse, eò quod non impleverit, quæ Deâ presente promiserat. Nè verò dubitet iterum decipi, ab ea exorditur parte, quæ maxime hasitare poterat. Adducit deinde eum in odium cui desponsata fuerat; cum dicat omnem ægritudinem accidere illius causâ.

Acontius Cydippæ.

* Accipe Cydippe despectis nomen Acontii,

Idem, in pomo quæ tibi verba dedit.

* Hi versu ipse notios reeferentur.

Pone metum: nihil hic iterum iurabis amanti:

Promissam satis est re semel esse mihi.

Perlege: discedat sic corpore languor ab isto;

Qui meus est, nullâ a parte * dolente, dolor.

Quid pudor ora subit? nam, sicut in æde Dianæ,

Suspicio ingenuas erubuisse genas:

Conjugium, pactamque fidem, non crimina posco;

Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.

a) tal. tui.
* Dolor.

a) Periphrasis
pomi.

* jura sse.

† Hic versus
cum sequenti
in pleisque
libris non extant
* diva.

b) a. Dianam;
que memor il-
lus promissionis
quam non pra-
stas, immitte
tibi morbum.
* Creditur.

† Etiam hi duo
versus sequentes
in perisque li-
bris non extant
& pro adulteri-
nis habentur
merito.

c) scil. Dea.

dd) i. capite mo-
to, in signum
consentientis.

e) i. accepisse.
* quo.

f) i. de quo que-
reris.

g) scil. tibi.

h) i. solennia
verba nuptiarum.
i) scil. in consi-
lium adhibito a-
more, sui juris
peritas.

* quoque.

* Rigidus

Verba licet repetas, quæ demptas ab arbore satas
Pertulit ad castas me faciente manus:

Invenies illic id te spondere, quod opta.

† Nisi tibi cum verbis excidit illa fides.

Id metui, * ut diva diffusa est ira: decebat

Te potius, virgo, quam meminisse Deam.

Nunc quoque idem timeo: sed idem tamen acivus illud

Assumpsit vires: auctorque flamma mova est.

Quique fuit nunquam parvus, vel tempore longo

Ex spe, quam dederas tu mihi, crescit amor.

Spem mihi tu dederas: meus hic tibi * credidit ardor:

Non potes hoc factum teste negare Dea.

† Me tibi nupturam, felix eat omni, Acontis;

Jaro, quam colimus, Numina magna Dea.

* Adfuit: & præsens ut erat, tua verba notavit:

Et visa est * mota dicta * tulisse acoma.

Deceptam dicas nostram te fraude licebit,

Dum fraudis nostræ causa feratur amor.

Fraus mea quid petiit, nisi * uti tibi jungerer uni?

Id me, i quod quereris, & conciliare potest.

Non ego naturam, nec sum tam callidus usu:

Solerem tu me, crede, puella facis.

Te mihi compositis, si quid tamen egimus arte,

Astrinxit verbis ingeniosus amor.

Dictas ab eo seorsim sponsalia verbis:

† Consultoque sui juris amore vaser.

Sit fraus huic facto nomen, dicarumque dolosus:

Si tamen est, quod ames velle tenere, dolus.

En iterum scribo, mitti quoque rogantia verba:

Alteram fraus hæc est, * quodque queraris habes.

Si noceo, quod amo: fatear sine fine nocebo:

Tæque petam; caveas tu licet, ipse petam.

Per gladios alii * placidas rapere puellas:

Scripta mihi cantu littera criminetur?

Dii faciunt, possim plures imponere nodos,

Et tua sit nullâ libera parte fides!

Mille modi restant: clivo sudamus in uno:

Ardor in expertum nil finet esse meus.

¶ Sit dubium possisne capi; captabere cerid:

Exitus in diis est; sed capere tamen.

* Ut partem effugias, non omnia retia salles:

Quæ tibi, quàm credis, plura latendit amor.

Si non proficient artes, veniemus ad arma:

Inque tui cupidorapta ferere sinu.

Non sum, qui soleam Paridis reprehendere factum:

Nec quenquam, qui vir, posset ut esse, fuit.

¶ Nos quoque; sed taceo. Mors huius pœna rapinæ

¶ Et sit, erit, quàm te non habuisse, minor.

* Si tu esses formosa minis, peterere modestè:

Audaces facie cogimur esse tuâ.

Tu facis hoc, oculique tui, quibus ignea cedunt

Sydera: qui flammæ causa fuere meæ.

Hoc faciunt flavi crines, & eburnea cervix,

Quæque precor veniant in meâ colla manus;

Et decor, & vultus sine rusticitate pudentes,

Et, ^f Thetidis quales vix reor esse, pedes.

Cætera si possem laudare, beatior essem:

Nec dubito, & totum quin * tua pars sit opus.

Hac ego compulsus non est mirabile, formâ,

Si pignus volui vocis habere tuæ.

Denique dum captam tu te cogare fateri;

Insidiis esto capta puella meis.

Invidiam patiar, passò sua pramia dentur:

Cur suus à tanto crimine fructus abest?

Hesione Telamon, Biseida cepit Achilles:

Utraque victorem nempe secuta * virum.

Quamlibet accuses, & si irata licebit;

Iratâ liceat dum mihi posse frui.

Idem qui facimus, factum tenuabimus iram:

Sit modò placandæ copia parva tui.

Ante tuos flentem liceat consistere vultus:

Et liceat lacrymis addere verba meis:

Utque solent famuli, cum verbera seua verentur,

¶ Tendere submissas * i sub tua crura manus.

Ignoras tua jura: voca: cur arguor absens?

Jamdudum domina more venire jube.

a) i. Etiam sit dubium.

* Et.

bb) i. fortis fuit.

c) i. vir. i. nati-

tus. V hoc in

loco

sumitur ambi-

gus.

d) scil. capient.

Apotopis.

e) i. quamvis.

* Aut esset.

f) Quæ ab Ho-

mero (II. 1.) di-

citur & γυρό-

με & i. argu-

tas pedes habere

g) sic. i. quia

totum opus ore-

poris tui sit esse,

quales sunt par-

tes quæ apparent

* Tibi.

* Sciam.

h) Subauditur

licet.

* sub.

i) ad tua genna.

* Falsa.

Ipsa meos scindas licet imperiosa capillos,
 Orâque fiat digitis livida * nostra tuis:
 Omnia perpetiar: tantum fortasse timebo,
 Corpore laedatur ne manus ista meo.
 Sed neque compedibus, nec me compesce catenis:
 Servabor firmo vinctus amore tui.
 Cum bene se quantumque volet, satiaverit ira;
 Ipsa tibi dices, Quam patienter amat!
 Ipsa tibi dices, cum videris omnia ferre:
 Tam bene qui servit, serviat iste mihi.
 Cur reus infelix absens agor? & mea, cum sit
 Optima, non ullo causa ruente perit?
 Hoc, quod amor jussit, scriptum, est injuria nostra:
 Quod de me solum nempè queraris, habes.
 Non meruit falli mecum quoque Delia: si non
 Vis mihi promissum reddere, redde Dee.
 Affuit, & vidit, cum tu decepta rubebas:
 Et vocem memori condidit aure tuam.
 Omnia re careant: nihil est violentius illâ,
 Cum sua, qua nolit, numina laesa videt.
 Testis erat Calydonis^b aper: nam scimus ut illo
 Sit magis in natum se va reperta^c parens.
 Testis & Atteon, quondam^d fera creditus^e illis,
 Ipse dedit lero cum quibus ante feras.
 Quæque superba parens, saxo per corpus oborto,
 Nunc quoque^f Mygdoniâ flebilis astat humo.
 Hei mihi, Cydippe, timeo tibi dicere verum,
 Nè videar causâ falsa monere meâ.
 Dicendum tamen est: hoc est, mihi crede, quod ægra
 Ipso nubendi tempore sæpe jaces.
 Consulit ipsa tibi: neu sis perjura laborat:
 Et salvam salvâ te cupit esse fide.
 Indè sit, ut, quoties * existere perfida tentas,
 Peccatum tories^h corrigat illa tuum.
 Parce movere feros animosa virginis arcus;
 Mitis adhuc fieri, si patiâre, potest.
 Parce, precor, teneros corrumpere febrilibus artus:
 Servetur facies ista fruenda mihi.

a) i. Omnia sunt
falsa; vel, Sim
falsus vates.

b) Quoniam nimirum
Diana Oeneo irata ad
Calydonios agros
vastandos inani-
sit.

c) i. Althea que
filium suum
Meleagrum sorte
in quo, quæ vitæ
fataliter consiste-
bat in ignem in-
jecto, interemit.

d) i. Cervus.

e) Scilicet, canibus.

f) Nioben signi-
ficat, quæ ob in-
cunctitatem suam
insoens, Lato-
nam, quod duos
tantum filios pe-
petisset, asper-
nata est. Quare
Diana omnes
Niobæ liberos
sagittis transfix-
it: ipsamque in
saxum transfor-
mavit.

g) Regio est mi-
noris Asiæ, quæ
& Bithynia di-
citur.

* Obistere^{al},
insistere.

h) Efficiendo ut
grævus ægrotes.

Serventur vultus ad nostra incendia nati :

Quique subest niveo * lenis in ore rubor.

Hoslibus & , si quis nè fias nostra repugnat,

Sic sit, ut invalidè te solet esse mihi.

Torqueor ex aquo, vel te nubente, del ægrâ ;

Dicere nec possum, * quid minus esse velim.

Maceror interdum, quod sim tibi causa doloris :

Teque meâ ledi calliditate puto.

Inque caput nostrum dominæ per jura queso

Eveniant : pœnâ tuta sit illa meâ.

Nè tamen ignorem quid agas, ad limina crebro

Anxius buc illuc dissimulanter eo.

Subsequor ancillam furtim, famulumque, requirens,

Profuerint somni quid tibi, quidque cibi.

Me miserum, quod non medicorum jussa ministro,

* Astringoque manus, insidèoque toro ?

Et rursus miserum, quod me procul indè removi !

^b Quem minime vellem, forsitan alter adest.

Ille manus istas * astringit, & assidet ægre,

Invisus superis, cum superis que mihi.

Dumque suo tentat ^a salientem pollice ^a venam,

Candida ^d per ^d causam brachia sepe tener,

Contretractaque sinus, & forsitan oscula jungit :

Officio merces plenior ista suo est.

* Quis tibi permisi nostras * decerpere messes ?

Ad spes alterius quis tibi fecit iter ?

Iste sinus meus est : mea turpiter oscula sumis :

A mihi promisso corpore tolle manus.

Improbe, tolle manus : quam tangis, nostra futura est :

Postmodo si facies istud, adulter eris.

Elige de vacuis, quam non sibi * vindicet alter :

Si nescis, dominum res habet ista suum.

Nea mihi credideris recitetur formula pacti :

Neu falsam dicas esse, * face ipsa legat.

Alterius thalamo (tibi nos, tibi dicimus) exi :

Quid facis hic ? exi : non vacat iste torus.

Nam quod habes & tu ^e humani verba altera pacti,

Non erit idcirco par tua causa mea.

* Lævis.

a) i. utrum ho-
rum.

* Effugioque. Si-
cut in 5. Fast.
Sape manus in-
gras manibus
fingerbas amicit.
b) illum susp-
catus cui Cydip-
pe erat nuptura.
* Effugit.
cc) i. Arctem.
dd) i. Hos pra-
textu scil. ten-
tandi venam sa-
lientem.
e) Apostrophe ad
illum cui Cydip-
pe erat nuptura,
* Præterpe.

* Vindictæ,

* Fac illa,

f) &c.) Annuit
dispositionem
paternam.

Hæc

a) Scil. Pater est.

*Hec mihi se pepigit, pater hanc tibi : primus ab illa ;**Sed propior certe, quam pater, ipsa sibi est.**Promisit pater hanc, hac adiuravit amanti :**Ille homines, hac est testificata Deam.**Hic metuit mendax, sed & hac per jura vocari :**Num dubitas hic sit maior, an ille metus ?**Denique ut amborum conferre pericula possis,*

b) Scil. In lecto,

Respice ad eventus : hac cubat, ille valet.

c) i. febei laborans

*Nos quoque dissimili certamina mente subimus :*e) i. Aqualis.
Cecachistice.*Nec spes par nobis, nec timor : equus adest.**Tu petis ex tuto : gravior mihi morte repulsa est :**Idque ego jam, quod tu forsam amabis, amo.**Si tibi iusticia, si recti cura fuisset ;**Cedere debueras ignibus ipsa meis.**Nunc quoniam servus hic pro causa pugnat iniqua,**Ad quid Cydippe littera nostra redit ?*d) i. In quem
asium.*Hic facit ut jaceat, & sis suspecta Diana :**Hunc tu, si sapias, limen adire vetes.**Hoc faciente subis : amara pericula vita.**Atque vitam pro te, qui movet illa, cadat !**Quem si reppuleris, nec, quem Dea damnat, amaris :**Et tu continuo, certe ego salvis ero.**Siste metum virgo : stabili potius salute :*

e) i. Deam

Fac modo pollicui & conscia & templa colas.

f) i. iurandi tui

Non bove mactato caelestia numina gaudent :

g) i. Gnomē ipo-

Sed, quae prestanda est & sine teste, fide.

h) i. phantia.

*Ut valeant, quae ferrum patiuntur & ignes :**Fert aliis tristem succus amarus opem.**Nil opus est istis : tantum per jura vita ;**Tēque simul servus, meque, datamque fidem.**Præterite veniam dabit ignorantia culpe :**Exciderant animo fœdera : lecta tuo.*

* Nostra.

Admonita es modo voce mea, modo : casibus istis,

g) i. ad verba va-

Quos quoties tentas fallere, ferre soles.

h) i. litudine.

*His quoque vitatis, in partem nempe rogabis,**N. tibi Luciferas afferat illa manus.*

i) i. Diana, quae

Audiat hac : repetens quae sunt audita requirit

k) i. Lucina dicta

Ipsa, tibi de quo conjugis partus eat.

l) i. & partu-

m) i. tibus preest.

Promittes votum; scis te promittere falso:

Iurabis; scis te fallere posse deos.

Non agitur de me: curā maiore laboro;

Anxia sunt vultu pectora nostra tue.

Cur modò te? dubii pavida m̃ scvere parentes,

Ignarus culpa quos facis esse tua?

Et cur ignorant? Matrilicet omnia narres:

Nil tua Cydippe facta ruboris habent.

Ordine fac referas, ut sis mihi cognita primum,

Sacra Pharetrata dum facis ipsa Deæ.

Vt te conspectā, lubitū. si forte notāsti,

Resisterim fixis in tua membra^a genis.

Et, te dum nimium miror, nota certa^c furoris,

Deciderint humero pallia lapsa meo.

Postmodò, nescio quā, venisse volubile malum,

Verba ferens doctis infidiosa notis.

Quod quia sit lectum sanctā præsente Dianā,

Esse tuam victāam numine teste fidem.

Nè tamen ignoret scripti sententia quæ sit,

Lectā tibi quondam nunc quoque verba reser.

Nube, precor, dicet, cui te bona numina iungant:

Quem fore iurāsti sit gener ille mihi.

Quisquis is est, placeat: quoniam placet ante Dianæ.

Talis erit mater, si modò mater erit.

Si tamen & querat quis sim, qualisque: videto;

Invenies^e nobis^f consuluisse deam.

Insula & Coryciis quondam celeberrima Nymphis,

Cingitur Ageo, nomine Cæa, mari:

Illā mihi patria est: nec, si generosa probāris

Nomina, dispectis arguor ortus avis.

Sunt & opes nobis: sunt & sine crimine mores:

Amplius utque nihil, me tibi iungit amor.

Appeteres talem vel non iurata maritum:

Iurata vel non talis habendus erit.

Hæc tibi me in somnis iucundatrica scribere^g vult,

Hæc tibi me vigilans scribere iussit amor.

E quibus^h alterius mihi jam nocere sagitte:

Alterius noccant nō tibi tela, cave.

a. Non) angust
maioris cura,
quam de am.
b) s. Causa vi-
tae tuae. Græcæ
constructio.
c.) i. de tua salu-
te accipies.
d. dubium paritū

d) i. dantis.

e) i. Amoris in-
fanti.

* vobis.
f) i. prospexisse.
g) ita dicta a
Corycio, antro
in Parnasso Mu-
sis sacro. Un-
de Ovidius, Me-
tam. I. cum Deu-
calion & Pyrrha
Parnassum con-
scendunt, Coryci-
da Nymphas, &
nomina monitis
adjuvant.

h) i. Amoris;
sive Cupidinis.
i) i. Dianæ.

lunetæ

a) Tubarum sonitu convocantur ad sacra Diana.

bb) i. agrotantem.
c & c) i. Erut epistola clausa sit consueto sig.

*Juncta salus nostra est : miserere mei que tui que.
Quid dubitas unum ferre duobus opem ?
Quod si contigerit : cum jam data signa sonabunt,
Tinctaque votivo sanguine Delos erit :
Aurea ponetur mali felicitis imago ;
Causaque versiculis scripta duobus erit :
Effigie pomit testatur Acontius hujus,
Que fuerint in eo scripta fuisse rata.
Longior ^b infirmum ne lasset Epistola corpus,
Clausaque consueto sit tibi sine : Vale.*

In viceſimam Epistolam

Argumentum.

Cum accepisset Cydippe, hanc sibi febrem Dianæ indignatione contigisse, in Acontii vota contra paternam voluntatem condescendere maluit, quam diutius torqueri. Imprimis respondet, se non autem fuisse epistolam ipsius clarivore exprimere, ne, ut in pomo, iterum juraret. Deinde narrando, quod iter insidiosum illud pomum accepit, in ipsum Acontium invehitur. Verum illud non duxi silentio prætereundum, in hac Epistola addidisse aliquem, quicquid sequitur post illum versiculum,

Quoniam vereor paucos ne velit esse mihi.

Quamquam non id solum, sed & tota Epistola adulterina videatur : cum nusquam constet, ut jam diximus, Ovidium vel Sabinum scripsisse epistolas Leandri, Heronis, Acontii, Cydippæ. Quas si Ovidius composuisset, ne suo labore privaretur, certe meminisset, sicut de reliquis. Si de Sabino contendas, videas, quales, si bene cum Sabini stylo conveniant.

Cydippe Acontio.

Pertimui : scriptumque tuum sine murmure legi :
Iuraret ne quos inscia lingua deos.
Et puto captasses iterum ; nisi, ut ipse fateris,
Promissam scires me scire esse semel.
Nec lectura fui : sed, si tibi dera fuisset,
Aucta foret sæpe forsitan ira Deæ.
Omnia cum faciam, cum dem pia tibiura Dianæ :
Illa tamen a iusta plus tibi parte fauet.

a & c) i. Plus æquo rueretur patres suas.

Pique

Vtque cupis credi, memori te vindicat ira :

a Talis ^b in Hippolyto vix fuit illa suo.

At melius virgo favisset virginis annis :

† Quos vereor paucos nē velit esse mibi.

Languor enim causis non apparentibus haeret :

Adjuvor & nulla ^c fessa medentis ope.

Quam tibi nunc gracilem vix hac rescribere, quāmq;

Pallida vix cubito membra levare putas ?

Nunc timor accedit, nē quis, nisi conscia nutrix,

a Colloqui nobis sentiat esse ^d vices.

Ante fores sedet hac: quid agamq; ^e rogantibus ^e inter,

Vt possim tutō scribere, Dormit, ait.

Mox ubi secreti longē causa optima somnus

Credibilis tardā desinit esse morā,

Jāque venire videt, quos non admittere durum est,

Excreat ; & fittā dat mibi signa notā.

Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo :

Et tegitur trepido littera ^f cauta sinu.

Indē meos digitos iterum repetita fatigat :

Quantus ^g sis nobis, aspicias ipse, labor.

e Quae, pveam, si dignus eras, (ut vera loquamur :)

Sed melior iusio, quāque mereris, ero.

Ergō te propter toties incerta salutis,

^h Commentis pēnas dōque, dedique tuis.

Hec nobis, formae te laudatore superbae,

contingit merces : & placuisse nocet.

Si tibi deformis, quod mallet, visa fuisset ;

Culpatum nullā corpus egeret ope.

Nunc landata gemo : nunc me ⁱ certamine vestro

Proditis : & proprio vulnere ipsa bono.

Dum neque tu cedis, nec se putat ille secundum :

Tu votis obſas illius, ille tuis.

Ipsa velut navis iactor, quam certus in altum

Propellit Boreas, & aestus & unda refert.

Cūque ^j dies charis ^k opsata parentibus instat,

Immodicus pariter corporis ardor incēst.

Et mibi conjugii tempus ^l crudelis ad iusum

m Persephone nostras pulsata acerba feres.

a) i. Tam propitia.

b) Pro in Hippolyto : morte veterum. Alcula pias, Diana exoratus Hippolytum ab equis suis interfecit pristinam incolumitatem restituit.

c) Qui post hunc sequuntur, velut non extant in antiquis libris.

d) i. Vi morbi defatigata atque exhausta.

e) i. Vicissitudines colloqui per mutuas licentias.

f) Pro interrogantibus. Timis.

g) i. Cui cavetur. Accipitur passive. Si t.

h) i. Oratio verbis deficiens : citius hic est sensus. Quae si dignus eras ut tua causa sustineam pveam.

i) i. Dolis & imposturis.

j) i. Dum uterque vestrum magna me ambobus contentione.

k) i. unda recursum.

l) i. Dies nuptialis.

m) i. Ipsa mors.

n) Pro accipere.

Iam

a) Be. X. Ne vide-
at deos offendisse
b) fest. Cui pa-
bitur iustitia,

Jam pudeat: & timeo, quamvis mihi conscia non sum;

^a Offensus videat ne meruisse Deos.

Accidere hoc aliquis casu contendit: & alter

Acceptum superis^b hunc negat esse virum.

Néve mihi credas in te quoque dicere famam,

Facta beneficiis pars putat iste meus.

Causa latet; mala nostra patent: vos pace movetis

Aspera summotâ praelia; plektor ego.

Dicam nunc; solisâque tibi ne despice mores

Quid facies odio, sic ubi amore noces?

Si ledis quod amas: hostem sapienter amabis.

Me, precor, ut serves, perdere velle velis.

Aut tibi jam nulla est sperata cura puella,

Quam serus^c indignâ^d labe perire finis:

Aut, Dea si frustra pro me tibi sevarogatur,

Quid mihi te jactas? gratia nullatua est:

Elige quid fingas: non vis placare Dianam:

Impemor es nostri: non potes; illa tui est.

Vel nunquam mallem; vel non mihi tempore in illo

Esset in *Aegæis* cognita Delos aquis.

Tunc mea difficili deducta est æquore navis,

Et fuit ad cœptas hora sinistra vias.

Quo pede processi? quo me pede a limine movi?

Picta mea tetigi quo pede texta ratis?

Bis tamen adverso redierunt carbasæ vento:

^e Mentior ab demens; ille secundus erat;

Ille secundus erat, qui me referebat euntibus;

Quique parvum felix impediebat iter.

Atque utinam constans contra mea vela fuisset;

Sed stultum est venti de levitate queri.

Mota luci famâ properabam visitare Delou:

Et facere^f ignavâ puppe videbar iter.

Quam saepe, ut tardis, feci convitia remis!

Quæstâque sum ventolintea parca^g dari!

Et jam transferam Myconem, am Tenon, & Andron;

Inque meis oculis^h candida Delos erat.

Quam procul ut vidi, Quid me fugis, insula, dixi?

ⁱ Laberis in magno nunquid, ut antè, mari?

d) i. Dorno
quæsi sum?
e) Mote aman-
tium mentes
turbat.
f) i. tanta Me-
taphora
g) dea
h) videtur ad
nomen alludere.
Significat enim
Nila

manifestum vel
clorum: qualia,
quæ candida
sunt, esse solent.
i) i. subundis
fluminibus &
Nila
est. Delos
autem appellatur
quod repente se
ostendit e mari
tremis.

Δελός enim
significat ostendo
unde Nila
manifestus, ut
ante dictum est.

a Sec. Petiphras
est vesperini
temporis.

b) I. effigies seu
statuas deorum.
c) Intelligit A-
pollinis aram
in Delo, quam
Xagrtova
appellat Plutar-
chus.
d) Palmam intel-
ligit cui Iunnixa
Læona Apolli-
nem & Dianam
popetit.

e) I. Pelta arca-
ta. Fuit aucupii
pelta (scutum)
quo peltastæ
Amazonum utu-
bantur.
f) Quæ fuit Ama-
zonum regina:
primaque (ut ait
Plinius) secuta
Troiam, opem
ferret, ab Achil-
le occisa est.

Institeraſi terræ, cūm jam propè luce peracta
a Demere pui pureis Sol jugâ vellet equis.
Quos idem ſolitos poſtquam revocavit ad ortus;
Comuntur noſtræ, matre jubente, comæ.
Ipsa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum:
Et veſtes humeris induit ipſa meis.
Protinus egreſſa, ſuperis, quibus inſula ſacra eſt;
Flava ſalutatis thura merumque damus.
Dūmque parens aras votivo ſanguine tingit,
Feſtâque ſumofis ingerit exta focis;
Sedula me nutritrix alias quoque ducit in ædes;
Erramûſque vago per loca ſacra pede.
Et modò porticibus ſpatior; modò mœnera regum
Miror, & in cunctis ſtantia b ſignâ locis.
Miror & in numeris ſtruſtam de cornibus c aram,
Et de qua pariens d arbore nixa Dea eſt,
Et quæ præterea (neque enim meminîve, libetve
Quicquid ibi vidi dicere) Delos habet.
Forſitan hæc ſpectans à te ſpectabar Acontii:
Viſâque ſimplicitas eſt mea poſſe capi.
In templum redeo gradibus ſublime Diane:
Tutior hoc ecquus debuit eſſe locus?
Miſtitur ante pedes malum cum carmine tali:
Hei mihi! juravi nunc quoque panē tibi.
Suſtulit hoc nutritrix; miratâque Perlege, dixit.
Inſidias legi, magne poëta, tuas.
Nominē conjugii diſto, confuſa pudore
Senſi me totis erubuiſſe genis.
Luminâque in gremio veluti deſixa tenebam;
Lumina propoſiti facta miſiſtra tui.
Improbe, quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta eſt?
Quidve vir eluſâ virgine laudis habes?
Non ego conſliteram ſumptâ e peltata ſecure,
Qualis in Iliaco f Peni beſilea ſolo.
Nullus Amazonio calatus balteus auro;
Sicut ab Hyppolita præda relata tibi eſt.
Verba quid exultas tua ſi mihi verba dederunt,
Sūmq; parum prudens capta puella dolis?

H

Cydis

a) i. Cupido:
quem, ut virgo,
ignorare se
angit.

b) Cic. 3. Offic.
Iuravi lingua,
mentem anjura-
tam vero.

c) &c. i. Non va-
let iuramentum
quod temere
& imprudenter
profertur, ad
quod iudicium
& voluntas ani-
mi non accedit.

* Erit.

dd) i. Nuptie.
e) &c. i. Protopo-
poeia venientis &
refugientis Hy-
menæi.

fff) i. ad me de-
cumbentem.

g) i. Defatigata
toties accenden-
do, ac subinde
refuscitando lu-
mina erigenda.

h) &c. i. Eo, vix
corripit ignem
motu facit.
i) &c. i. Eo, vix
corripit ignem
motu facit.

Cydippen pomum, pomum Semeida cepit:

Tu nunc Hippomenes scilicet aliter eris.

Al fuerat melius, si te^a puer iste tenebat,

Quem tu nescio quas dicis habere faces.

More bonis solito spem non corrumpere fraude:

E xoranda tibi non capienda fui.

Cur, me cum peteres, ea non proficundo putabas,

Propter que nobis ipse petendus eras?

Cogere cur potius quam persuadere volebas,

Si peteram auditâ conditione capi?

Quid tibi nunc prodest iurandi formula iuris,

Lingua que præsentem testificata Deam?

Quæ iurat, mens est: nil conjuravimus illâ:

Illâ fidem dictis addere sola potest.

Consilium, prudensque animi sententia iurat:

Et, nisi iudicii, vincula nulla valent.

Si tibi conjugium volui promittere nostrum,

Exige polliciti debita iura tori:

Sed si nil dedimus, præter sine pectore vocem;

Verba suis frustra viribus orba tenes.

Non ego iuravi; legi iurantia verba;

Vir mihi non isto more legendus^{*} eras:

Decipe sic alias: succedat epistola pomo.

Si valet hoc, magnas divitis aufer opes;

Fac jurent reges sua se tibi regna duros;

Sitque tuum, toto quicquid in orbe placet.

Major es hac ipsâ multo (mihi crede) Dianâ,

Si tua tam præsens littera numen habet.

Cum tamen hæc dixi, cum me tibi firma negavi,

Cum bene promissi causa peracta mei esset;

Confiteor, timeo secura Latoidos iram:

Et corpus lædi suspicor in dard meum.

Nam quare, quoties^d socialia^d sacra parantur,

Nupture toties languida membra cadunt?

Ter^e mihi jam veniens^f positas Hymenæas^f ad aures

Fugit, & è thalami limine terga dedit.

Vixque manū & signā toties infusa resurgunt

Lumina: vix moto corripit igne faces.

Sape

Sæpe coronatis stillant unguenta capillis,
 Et trahitur multo splendida palla croco:
 Cum tetigit lamen, lacrymas mortisque timorem
 Cernit, & à cultu multa remota suo:
 Projicit ipse suas, deductâ fronte coronas,
 Spissâque de nitidis tergit amoma comis:
 Et pudet in tristis letum consurgere turba;
 Quique erat in palla, transiit in ora tubor.
 At mihi (væ misera!) torrentur febribus artus:
 Et gravius justo palli pondus habent.
 Nostræque plorantes video super ora parentes:
 Et face prothalami fax mihi mortis adest.
 Parce laboranti piâ Dea lata pharetrâ:
 Dâque saluiferam jam mihi fratris opem.
 Turpe tibi est, illum causas depellere leti;
 Te contra titulum mortis habere mee.
 Nunquid in umbroso cum velles fonte lavari,
 Imprudens vultus ad tua lava tuli?
 Preteritne tuas de tot celestibus aras?
 Atque tua est nostrâ spretâ parente parens?
 Nil ego peccavi, nisi quiddam perjuria legi,
 Inque parvum fausto carmine docta fui.
 Tu quoque pro nobis, si non mentiris amorem,
 Tibi aetas: proferat, quæ nocere manus.
 Cur, quæ succenset, quiddam adhuc tibi patitur puella
 Non tua sit, fieri nê tua possit, agit?
 Omnia de vita tibi sunt speranda: quid aufert
 Seva mihi vitam, sponsi tibi diu mei?
 Nec tu credideris illum, cui destinor uxor,
 Agra superpassâ membra fovere manu.
 Assidet ille quidem, quantum permittitur ipsi:
 Sed meminit nostrum virginis effetorum.
 Et quoque nescio quid de me sensisse videtur:
 Nam lacryma causâ sæpe latente cadunt.
 Et minus audacter blanditur, & oscula rara
 Accipit, & timido me vocat ore suam.
 Nec miror sensisse, notis cum prodar apertis:
 In levum verfor, cum venit ille, latus:

a) i. Demissa,
 & tristi.
 bb) ex quibus
 corona spissa
 erat. intelligit
 autem florem
 amomi, unde co-
 rona confecta
 erat.

c) Apollinæ
 a) Dianæ.
 d) i. Apollinis
 fratris tui.

e) Sic ut Actæon,
 f) Quod Oeneus
 fecit.
 gg) Sicut a Ni-
 obe.

* Denigrum.

*Nec loquor, & tectis simulatur lumine somnus;
 Captantem tactus ejici ôque manum-
 Ingemit, & tacito suspirat pectore: meque
 Offensam, quamvis non mereatur, habet.
 Si mihi, quod gaudet, & te juvat ista voluptas,
 Si mihi, quod sensui sum tibi fassa meos,
 Si mihi lingua foret; tu nostrâ iustius irâ,
 Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
 Scribis, ut invalidum liceat tibi visere corpus;
 Es procul à nobis, & tamen indè nocet.*

a. &c.) Oratio
 ob delectum
 verborum ad-
 modum obscu-
 ra, & Ovidianæ
 dissimillima.

b) αὐτόνομον

significat iacu-
 lum: quod a lon-
 ge viderat.
 c) Alterum,
 scilicet, quod me
 scripto de-ripitis;
 alterum, quod
 nunc tua causa
 morbo torquetor.
 cc) i. Reco: dor.
 dd) i. marmoris
 nuper politum aut
 sectum.

f) i. Poculorum
 argenteorum.

gg) i. meis verbis
 vel meonimine.

h &c.) i. Ab A-
 polline Delphi-
 co, seu ab oracu-
 lo Apollinis

Delphi i.

i) Hi quatuor
 versus sequentes

fatis impediti
 sunt & inexpli-
 cabiles.

* quantum nunc
 vaga.

k) Forſan refer-
 tur ad Apolli-
 nem: quasi eius

testimonium de
 Cydippe datum,

nullam fidem a-
 pud parentes pu-
 ellæ habeat.

l) Forſan intel-
 ligit oracula
 Cydippe ab A-
 polline data.

m &c.) i. At tu
 habes oracula

ita ut cupis.

*Mirabar quare tibi nomen Aconitius esset;
 Quod faciat longè vulnus, & acumen habes.
 Certè ego convalui nondum de vulnere tali,
 Vt jaculo scriptis eminus ista tuis.
 Quid tamen huc venias? sanè miſerabile corpus,
 Ingeniū videat bina trophæa tui.
 Concidimus matie: color est sine sanguine, qualem
 In pomo refero: mentis fuisse tuo.
 Candida nec mixto sublucent ora rubore:
 Forma novī talis marmoris esse solet.
 Argenti color est inter convivias talis,
 Quod tactum gelida frigore pallet aqua.
 Si me nunc videas, visam prius esse negabis:
 Arte nec est, dices, ista petenda meâ.
 Promissique fidem, ne sim tibi victa, remittes:
 Et cupies illud non memiſſe Deam.
 Forſitan & facies jurem ut contraria rursus:
 Queq; legam, mittes altera verba mihi.
 Sed tamen aspiceres vellem, prout ipse rogabas;
 Et discas sponse languida membra tue:
 Durius & ferro cum sit tibi pectus, Aconiti.
 Tu veniam & nostris & vocibus ipse petas.
 Ne tamen ignores, ope quâ revalescere possem,
 Queritur hæc Delphis fata canente Dea.
 Et quoque nescio, quam nunc, ut vaga fama suscit-
 Neglectam queritur & testis habere finem.
 Hoc Deus & vates, hoc & mea carmina dicunt.
 At desunt volo carmina nulla tuo.*

Vnde
 Qu
 Teque
 Dò
 Fass
 Lu
 Cate
 No
 Jam
 Et
 Quo
 R

T
 non
 celo
 por
 nul
 ric
 &
 fa
 ri
 vi
 o
 n
 r

(rat,

Vnde

U

Vnde tibi favor hic? nisi quod nova forte reperia est.

Quæ capiat magnos litteræ testis Deos.

Tæque tenente Deos, numen sequor ipsa Deorum,

Dòque libens vietas in tua vota manus.

Fassique sum matri decepta fœdera lingue:

Lumina fixa tenet plena pudoris humo.

Cætera cura tua est. Plus hoc quoque virgine factum,

Non timuit tecum quod me abbas loqui.

Jam satis invalidos calamo lassavimus artus,

Et manus officium longius ægra negat.

Quid, nisi quod cupio me jam conjungere tecum,

Restat ut ascribat littera nostra? Vale.

a) i. Tunc cura
mando, ut videas
quo pacto tibi
has nuptias con-
ficias.

b) i. Articulis.

In vicessimam primam Epistolam

Argumentum.

Tradunt Suidas & Alianus Græci scriptores, duas hoc nomine Sappho exstitisse: quarum altera Erexia, poëtria per-
celebris, quæ Alceæ, & Pittaci, atque Tarquini Prisci tem-
pore claruit, quæ etiam plethrum prima adinvenit. Huic non-
nulli carmen Lyricum tribuunt. Altera Mitylenæa Jone jū-
nior, quæ Plectris & meretrix fuit. Scripsit multa
& præclara apud Græcos poemata, adeo ut decima Mu-
sa dicta sit. Quare autem in Phaonis amorem incide-
rit, Plinius herba tribuit lib. 23. Sed Baptista Ignatius,
vir nostræ tempestatis lingua Græcæ atque Latine stu-
diosissimus, hanc fabulam ab eodem & Græco in Latinum
nuper traductam recitat. Alianus omnimodæ historiæ lib.
12. describit pulcherimum mortalium omnium Phaonem
à Venere olim lacuicis occultatum: esse verò & alios,
aliter qui scripserint; fuisse Phaonem ex eorum hominum
genere, qui trajiciendis ultro citroque victoribus navigio-
lis impensiores dantes operant, viduum sibi diurnum qua-
rarent. Accessisse tandem & Venerem, quæ se ut in alte-
ram transportare ripam, nullâ interim promissâ stipe, ro-
garet. Quod cum ille libentius effecisset, nescius, quam
transvheret, Deam esse: tum verò à Venere longe præio-
sius accepisse munus, quàm si vel amplissimum manu præ-
tium exegisset. Alabastrum namque cum accepisset un-
guine quodam plenum, quo semel perunctus, formosissimus
repente mortalium cunctorem apparuit; mulieres non nes-
Lebias in ejus exarsisse cupidinem, præ cæteris verò im-
patientissimè atque ardentissimè à Sappho adamarum.
Hac ille, Cum vero Phaon in Siciliam fore discessisset,

Sappho amoris ignibus incensa, & nē ab illo speriretetur
timens, etiam capitis periculo furorem lenire statuit, de-
misso in mare corpore ex Leucade Epiri promontorio.
Sed antequam illuc accedat, per inconstantiam muliebrem
tentans quod desperaverat, hac Epistolā cum advocare audet,
faciens abstemi invidiam suae conditionis, & calamitatis, quam
omnibus incommodis miserabilem ostendit. Denique omnes
misericordiae angulos excurrit: nec aliquid, quod moveat
praetermittit. Nulla autem in Epistola mitiores ad laevi-
ores amoris affectus, quam in ista expressit Ovidius, eo quod
supra muliebrem conditionem in amoris arserit Sappho,
cum non modo virum perditū amaverit, sed aliarum quoque
mulierum tribas fuerit, id est, insultando illas fricaret. Unde
ab Horatio *mascula Sappho* vocata est. Multi tamen putant
hanc esse Sappho, quam divinus Plato *sapientem* vocat. De
ea autem sic cecinit Antipater Sidonius,

*Dulcia Mnemosyne demirans carmina Sapphūs,
Quae fuit decima Pieris unde foret.*

Ausonius:

*Lesbia Pieris Sappho soror addita Musis:
* Equi autem Aeneas a Ovidio dicitur.*

Papinius:

*Stesichorusque ferox, saltusque ingressa virilis,
Non formidatā temeraria Leucade Sappho.*

Horatius.

*Vivuntque commissi calores
Aelia fidibus puella.*

Sappho Phaonī.

* Equid ut.
d) i. Doct.

NUnquid ubi aspecta est studiosa littera dextra
Protinus est oculis cognita nostra tui?
An, nisi legisses auctoris nomina Sapphūs,
Huc breve nescires unde moveretur opus?
Fusitan & quare mea sint alterna requiris
Carmina, cum lyricis sim magis apta modis.

Filea

* elegi quoque
a). Illum car-
men lyricum.

b). remota, &
procul posita.
c). Cui sub-
iectus est Ty-
phoeus gigas.

* De varia lecti-
one hujus versus
consule Betiman-
num.
* Anastrofie.

* non.

d). Ariadnen.

e). Alcuus poeta
lyricus Mytilen-
seus.

* Nec me despi-
cisti sicut tibi
corpus e parva.
Mensuramque
l'v. vis nominis
ipsa fero.
f). i. varietate
colorum distin-
ctis.

gg). a pisticco.
nam turtures &
pisticco, prout,
& columba,
merula & turtur,
aves amica inter
se, ut ait Pla-
nius.

*Fletus amor meus est : * elegiā fletibile carmen :*

*Non facit ad lacrymas * barbitor ulla meas.*

Pror ut, in domitis ignem exercentibus Euris,

Fertilis accensis messibus ardet ager.

Arva Phaon celebrat^b diversa^c Typhoides Aine :

Me calor Aineo non minor igne tenet.

Nec mihi dispositis quæ jangam carmina nervis,

Proveniunt ; vacua carmina mentis opus.

** Nec mihi Pierides subeunt, Dryadesve puellæ,*

Nec me Lesbium cætera turba juvat.

*Vilis * Amythone, vilis mihi candida Cydno :*

Non oculis grata est Aitbis, ut amē, meis :

*Atque alicentum, quas * hic sine crimine amavi.*

Improbe, multarum quod fuit, unus habeo.

Est in te facies, sunt apti lusibus anni.

O facies oculis infidiosa meis !

Sume fidem & pharetram ; fies manifestus Apollo :

Accedant capiti cornua ; Bacchus eris.

*Et Phæbus Daphnen, & * Gnosida Bacchus amavit :*

Nec novas Lyricos illa, vel illa modos.

At mihi Pegasides blandissima carmina distant :

Jam canitur toto nomen in orbe meum.

*Nec plūs * Alcæus, conjors patriæque tyræque,*

Laudis habet : quamvis grandius ille sonet.

Si mihi difficilis formam natura negavit ;

Ingenio formæ damna rependo mee.

** Sum brevis ; at nomen, quod terras impleat omnes,*

Est mihi, mensuram nominis ipsa fero.

Candida si non sum, placuit Cephæia Perseo

Andromede, patria fusca colore sua.

Et^f variis albæ junguntur sepe columbæ :

*Et niger & * viridi turtur amatur & ave.*

Si, nisi quæ facie poteris te digna videri,

Nulla futura tua est, nulla futura tua est.

At mea cum legeres, etiam formosa videbar :

Vnam jurabas usquē decere loqui.

Cantabim : memini (meminerunt omnia amantes)

Oscula cantanti tu mihi rapta dabas.

*Hæc quoque laudabas, omnique à parte placebam;
Sed tunc præcipue, cum sit amoris opus.*

* loco.

*Tunc te plius solito lascivia nostra juvabat,
Crebræque mobilitas, aptæque verba * joco.*

* Atque ubi jam
amboſum.

** Et quod, ubi amboſum fuerat confuſa voluptas,
Plurimus in laſſo corpore languor erat.*

*Nunc tibi Sicelides veniunt nova præda puella:
Quid mihi cum Leſbo? Sicelis eſſe volo.*

* G. pot. erronem
tellure remiſſite
noſtrum.

** Nec vos erronem tellure a admittite noſtrum
b Niſiades matres, * Niſiadeſque nurus.*

a) i. recipite.

Nec vos decipiant blandæ mendacia lingua:

b) i. Megarenſes.

Que dicit vobis, dixerat ante mihi.

a Niſo Magarenſium rege.

Tu quoque quæ montos celebras c Erycina Sicanos,

* Sicelideſque.

(Nam tua ſum) vati conſule diva tua.

c) i. Venit: ab

An gravis incœptum peragit fortuna tenorem?

Erycæ Siciliæ monte.

Et manet in curſu ſemper accerba ſuo?

Sex mihi natales ierant; cùm lecta parentis

d &c.) i. made-

Ante diem lacrymas oſſa d bibère meas.

ſacta ſunt: meis

Arſit inops e frater victus meretricis amore:

lacrymis

Mixtæque cum turpi damna pudore tulit.

e) i. Charaxus

Factus inops, agili peragit ſueta carula remo:

qui Rhodopes

Quæque malè amiſit, nunc i malè querit opes.

amore captus,

Me quoque, quod monui bene multa fideliter, odit:

ejus cauſa opes

Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.

ſuas omnes di-

Et tanquàm deſint, quæ me ſine fine fatigent,

lapidavit.

Accumulat curas g filia parva meas.

f) piraticam

Ultima tu noſtris accedis cauſa querelis.

exercendo.

Non agitur vento noſtra carina ſuo.

g) i. Cleis.

Ecce jacent collo ſparſi ſine lege capilli:

Nec premit artuſculos lucida gemma meos.

Veſte tegor vili: nullum eſt in crinibus aurum:

* rote.

*Non Arabum noſter * dona capillus olet.*

Cui colar infelix? aut cui placuiſſe laborem?

Ille mihi cultius unicus autor abeſt.

Molle meum levibus cor eſt violabile telis,

Et ſemper cauſa eſt, cur ego ſemper amem.

* i. Parce,

Sive iſta naſcenti legem dixere b ſorores,

Et data ſunt vitæ ſila ſevera mea.

Sive abeunt studia in mores, artesque magistras;
Ingenium nobis molle Thalia dedit.

Quid miram, si me prima lanuginis atas

* Abstulit, atque anni, quos vir amare potest?

Hunc nē pro Cephala raperes Aurora timebam,
Et faceres : sed te prima rapina tenet.

Hunc si conspiciat, qua conspiciit omnia, Phœbe;

* Jussus erit somnos continuare Phœn.

Hunc Venus in calum curru vexisset * eburno :

Sed videt & Marti posse placere suo.

O nec adhuc juvenis, nec jam puer ! utilis atas !

O decus, atque ex gloria magna tui !

Huc ades ; inque sinus formose relabere nostros :

Non ut ames oro, verū ut amare sinas.

Scribimus, et lacrymis oculi vorantur obortis :

Aspice, quā sit in ^d hoc multa litura ^d loco.

Sit am certus eras hinc ire, modestius isses,

* Et modō dixisses, Lesbi puella, vale.

Non tecum lacrymas, non oscula * summa tulisti :

Denique non timui, quōd dolitura fui.

Nil de te mecum est, nisi tantū injuria : nocte

* Admonuit, quamvis pignus amanti habes.

Non mandata dedi : neque enim mandata dedissem

Vlla, nisi ut nolles immemor esse mei.

Per tibi qui nunquam longē discedit amorem,

Perque novem juro numina nostra Deas ;

Quum mihi nescio quis, fugiunt tua gaudia, dixit ;

Nec me flere diu, nec potuisse loqui.

Et lacrymæ deerant oculis, & * verba palato :

Astrictum gelido frigore pectus erat.

Postquam se dolor imminuit, * nec pectora plangi,

Nec puduit ruptis exululare comis.

Non aliter quā si natī pia mater adempti

Portet ad extructos * corpus inane rogos.

Gaudet, & ē nostra * crescit mœrore Charaxus

Frater, & ante oculos itque reditque meos.

Utque pudenda mei videatur causa doloris,

Quid dolet hac ? certē filia vivit, ait.

a) i. in amorem
peccavit.

b) Alludit ad
Ephymionem a
Luna sopitum.
c) Ebur Veneri,
sicut argentum
Lana, delicatius
est.

dd) i. hac parte
epistolæ.

* Simili dis-
ses.
* nocte.

* Admonet
quod tu amantem
amantis habes.

* lingua.

* nec pectora
plangis.

ee) i. Calvus
animus exers.

f) i. exhilata-
tur, vel sumis
animos.

aa) i. habem po-
tius ape. um. Sy-
ne. dacne.

Non veniant in idem pudor atque amor : omne vide-
Pulvis : eram lacero * peccum * ape. ta sinu. (bat
Tu mihi cura Phaon : te somnia nostra reducant ;
Somnia formoso candidiora die.

Illi te invenio, quanquam regionibus absis :
Sed non longa satis gaudia somnus habet.
Sape tuos nostrâ cervice onerare lacertos,
Sape tue videor supposuisse meos.

Oscula cognosco : que tu committere lingue,
Aptâque consuevas accipere, apta dare.
Blandior interdum : verisque similima verba,
Eloquor : & b vigilanti sensibus ora meis.

* Vltiora pudet narrare : sed omnia sunt :
Et iuvat, & sine te non licet esse mihi.
At cum se Titan ostendit & omnia secum :
Tam citò me somnos destituisse queror.

Antra nemusq; peto, tanquam niximus antrâq; profint :
Conscia deliciis illa fuisse meis.

Illuc mentis inops, ut quam ferialis * Eriſibo
Impulit, in collo crine jacente feror.
Antra vident oculi scabro^d pendentia tophe,
Que mihi^c Mygdonii marmoris instar erant.

Invenio sylvam, qua saepe cubilia nobis
Præbuit, & f multâ texit opaca^e comâ.
Sed non invenio * dominum sylvaque, meumque.
Vile solum locus est : dos erat ille loci.

Cognovi pressas noti mihi cespitis herbas :
De nostro curvum pondere gramen erat.
Incubui, ætigi que locum quâ parte fuisti :
Grata prius lacrymas combibit herba meas :

Quin etiam rami postis lugere videntur
Frondbus ; & nulle dulces quæruuntur aves.
Sola virum & non ulla^e * piè mæstissima mater
Concinit Ismarium^b Daulias^b ales Ilyn.

Ales Ilyn, Sappho * desertos cantat amores :
Hæstæus, * ut mediâ cætera nocte silent.
Est nitidus, vitæque magis perlucidus amnis,
Fons facer : hunc multi numen habere putant :

Quem

b) i. Vigilare
videtur.
* Vltiora pudet
hic narrare.

a) Quæ fuit
Theſtalis vene-
fica, five maga.
Sed hic Ovidius
pro quâ vis vene-
fica posuisse vi-
detur, speciem
pro genere u-
tarpando.
d) i. Fornicem,
vel arcuata
e) i. Phrygil.
ff) i. multis
frondbus.
* sylva domi-
numque meum-
que.

gg) i. impie.
prius.
hh) i. Progne in
lusciniâ con-
versa.
* miferos decan-
ta.
* Et.

Quem supra ramos extendit aquatica lotor,
 a Vna nemus: sonoro cessante terra vires.
 Hic ego quum lassos posuissen flexilis artus,
 * Constitit ante oculos Naxos una meos:
 Constitit & dixit, * Quoniam non ignibus equis
 Vreris, b Am' vacua est terra petenda tibi.
 Phœbus ab excelsis, quantum patet, aspexit equor:
 Actæum populi, Leucadiūque vocant.
 Hinc se Deucalion Pyrrhæ succensus amore
 Misit, & illaso corpore pressit aquas.
 Nec mora: * versus amor fugit lentissima merse
 Pectora: Deucalion igne levatus erat.
 Hanc legem locus ille tenet. Pete protinus altam
 Leucada: nec saxo defluisse time.
 Ut monuit, cum voce abile. Ego territa surgo;
 Nec c' gravis lacrymas continuere a gena.
 Ibimus, d' nympe: monstratque saxa petemus:
 Sit procul insano victus amore timor.
 Quicquid erit, melius quàm nunc erit; aura subito:
 Et mea non magnum corpora pondus habent.
 e Tu quoque mollis Amor pennas suppone cadenti:
 Nè sem Leucadiæ mortua crimen aqua.
 Indè chetyn Phœbo communia munera ponam:
 Et sub ea versus unus & alter erit.
 Gratalyram posuit tibi, Phœbe, f poëtria Sappho:
 Convenit illa mihi, convenit illa tibi.
 Cur * tamen Actiacas miseram me mittis ad oras,
 Cum profugum possis ipse referre pedem?
 Tu mihi Leucadiâ potes esse salubrior undâ:
 Et forma meritis tu mihi Phœbus eris.
 An potes, g scopulis undâque ferocior illâ,
 Si moriar, titulum mortis habere mea?
 Ab quantò melius jungi mea pectora tecum
 Quàm poterant saxis precipitanda dari!
 Hæc sunt illa Phœon, quæ tu laudare solebas,
 Vsq; sunt toties ingeniosa tibi.
 Nunc vellem facunda forem: dolor artibus obstat:
 Ingeniumque meis substitit omne malis.

aa) i. Arbor illa
 sola initar na-
 mors est.
 * Formosus puer
 est vultu adest
 mihi.
 * Quid miror.
 b) Liba in
 Epico, hanc
 Augustus Nica-
 polim nomina-
 vit.

* iussu emens
 tergit latissima
 Pyrrhæ.

cc) i. Oculi re-
 tantes.
 d) Apostrophæ
 ad Naxos, a
 symphæ.

e) Ad Cupidinem
 Apostrophæ.

f) i. Poëtria cum
 studiis poeticis
 dedita.

* nunc.

Non

a) i. Infules.
b) c. Lesbica.
Nam Lesbica in-
sula Lesbicarum
urbs est me-
tropolis.

Non mihi respondent veteres in carmina vires:

Plectra dolore tacent, muta dolore lyra est.

Lesbides ^a æquoreæ nupturæq; nuptæque proles,

Lesbides b ^c Æoliâ nomina dicta lyra,

Lesbides infamem quæ me fecistis amatæ;

Desinite ad citharas turba venire meas.

Abstulit omne Phaon, quod vobis ante placebat:

Me miseram, dixi quàm modò penè, Meus!

Efficite ut redeat; vates quoque vestra redibit:

Ingenio vires ille dat, ille rapit.

Ecquid ago precibus? pectusne agreste movetur?

An riget? & Zephyri verba caduca ferunt?

Qui mea verba ferunt vellem tua verba referrent:

Hoc te, si sciperes, lente, decebat opus.

Sive radis, puppique tue potius paramus

Munera: quid laceras peïora nostra morâ?

Solve ratem: Venus orta mari mare præstat ^a amanti;

Aura dabit cursum: tu modò solve ratem.

Ipsa gubernabit residens in puppe Cupido:

Ipse dabit tenerâ vela legetque manu.

Sive juraat longè fugisse c Pelasgida Sapphò:

(Non tamen invenies, cur ego digna fugâ)

^a Hoc saltem misera crudelis epistola dicat,

Ut mihi ^a Leucadiæ fata petantur ^a aque.

rep. Lesbica

* Oi.

** Leucadiæ

app.

FINIS.

AULI SABINI POETÆ EPISTOLÆ

tres, ad *Ovidianas* Epistolas
responsoria.

In Primam SABINI Epistolam
Argumentum.

Aulus Sabinus, imperante Octavio, atque Ovidii temporibus claruit. Ad Trifenam amicam Elegiarum librum dedit, Pastorum inchoatos reliquit. Scripsit etiam epistolas, quibus Ulysses Penelopæ, Hippolytus Phædræ, Æneas Didoni, Demophoon Phyllidi, Jason Hippiyle, Phæon Sapphoni respondent. Quæ omnes, præter has tres, quas nunc præ manibus habemus, seculorum ignavia perierunt. Ulysses, lecti à Penelope epistolæ, responderet, occurens ad omniâ quæ illa obieciaverat. Narrat inluper varios labores, quos omnes mirâ fortitudine toleraverat. Demum à Tirelia vate & Pallade de futuris certior factus, in Ithacam patriam sub mendici habitu & brevi venturum prædicit. Quod cum fecisset, in propria domo incognitus a procis amatoribus Penelope ignominiosa quædam perpeßus est. Verùm à Telemacho filio & duobus subulcis adjutus, gravi pugna eos omnes interemit. Tandem a Telegono filio, quem ex Circe genuerat, immisso in eum letifero telo, occiûs est.

Jul. Cæs. Scalig. *Poët. lib. 6. cap. 7.*

Tres epistolæ, Ulyssis, Demophoonis, Paridis ad Oenodem, sanè parvi sunt momenti: quæ propterea qui negant Sabini esse, si Sabinus quantus fuerit nesciunt, quoniam pæso negare audiant? non meminere illo quoque seculo extitisse Marfos, Suffenos, Volusios, Bavios, Mevios, Anferes. Cassii quoque Parmensis scripta minus accurata fuisse prodiderunt.

Ulysses Penelopæ.

Pertulit ad miserum tandem tua casus *Ulysses*
Penelope chartis verba notata pio:
Agnosce charamque manum, gemmasque fideles:
Solamen longis illa fuisse malis.

Arguis

Arguis ut lentum: mallem quoque forsitan esse,
 Quam tibi quæque tui dicere, quæque feram.
 Non hoc objecit mihi Græcia, cum mea fides
 Desinir patriolitorum vela furor:
 Sed, ibalamj nec velle tuis, nec posse carere:
 Causâque fingenda tu mihi mentis eras.
 Nil tibi rescribam curas, properemque venire:
 Dum proptero, adversi vela tulere Noti.
 Non me Trojatenet Græcis odiosa puellus:
 Jam cinis, & tantum flebile Troja solum.
 Deiphobusquo jacet, jacet Asius, & jacet Hector:
 Et quicumque tui causa timoris erant.
 Evasi & Thracum caeso duce prælia Rhæso,
 In mea captivis castra revectus equis.
 Tutus & è media Phrygiæ Triconidos arce
 a Fatalis a palmarum pignora capta tuli.
 Nec timui commissus equo; male sedula quamvis
 Clamabat b pater, Virite Troes equum:
 Virite: mendaci celantur c robore Achivi;
 Et Phrygas in miseros ultima bella ferunt.
 Perdiderat tumuli supremum munus Achilles:
 Sed Tbetidi est humeris redditus ille meis.
 Nec laudem Danaï tanto tenuere labori:
 Erepti pretium corporis d arma tuli.
 Quid refert? pelagosunt obruta: non mihi classes,
 Non socii superant: omnia pontus habet.
 Solus adhuc mecum, qui mor tot casibus unus
 Duravit, patiens ad mala perflat amor.
 Illam non avidis canibus e Nereia f virgo
 Fregit: non tumidis tortæ Charybdidis aquis:
 Non ferus f Antiphates; nec in uno corpore discors
 g Paribenope, blandis infidiosa modis.
 Non quod h Colchiacas artes tentaverit herbis,
 Non quod d solennes i altera diva toros.
 Vtunque se nobis mortalia demore fila
 Spondebat, Stygiis utraque posse viat.
 Te tamen hac etiam sœcra merce potior
 Passurus terrâ tantum, æque æquâ

na) i. Fatalis vi-
 soria. In fati-
 enim erat tunc
 dentum Troiam
 sectionem iri, cum
 ablatum illinc
 esset Palladis fi-
 guralachrum.
 b) i. Cassandra.
 c) i. Equo ligneo.
 d) i. Achillis.

ee) i. Scylla
 Phœciæ filia.
 f) Antiphates
 Læstrygonum
 rex unum ex for-
 cibus Ulyssis co-
 medie, ac nove,
 viroque meritis
 præter omni, quæ
 Ulyssiem vehebat.
 g) i. Si enes:
 Species pro ge-
 nere.
 h) i. magica,
 quæ Circe ten-
 tavit.
 i) i. Calypso.

Sed tu famineo more forsan nomine tacta,
 Non securæ leges cætera verba mea.
 Quæque mihi Circe, quæ sit mihi causâ Calypso,
 Jamdudum ignotæ sollicitè metu.
 Certe ego cum Antinoû, Polybûmq; Medontâq; legi,
 Heu, toto sanguis corpore nullus erat.
 Tot juvenes inter, tot vina liquentia semper,
 Hei mihi, quid credam? * pignore casta mares?
 Curve placent illi, si sunt in fletibus ora?
 Deperit & lacrymis non decor iste tibi?
 Pætia quoque ex thalamo, nisi mendax tela moratur,
 Et ceptum^b revoces pallida semper opus.
 Ars pia: sed quoties oculos fru habere tantâ,
 Successum^c toties ars dabit ista tibi.
 Ah melius, Polyphenc, tuo superatus in antro,
 Finissem ingratos ad mala tanta dies.
 Threicio melius cecidissem: mitice victus,
 Ismaron errantes cum tennere rates.
 Crudelmæ illo satiâsem tempore Ditem,
 Quo redii Sygetis fata moratus aquis.
 c) Vidi ubi (nequisquam quod me tua littera celat)
 Sospes digresso quæ mihi mater erat.
 Rettulit illa domûs eadem mala: mæque querentem
 Fugit ab amplexu ter resoluta meo.
 d) Phylaciden vidi: contemptis fortibus ille
 Primus in Hecloreas intulit arma domas.
 Felix laudatâ cum^e conjuge! Leta per umbras
 Illa suum fortè sit comitata virum:
 Nec dum illi Laebestis dictos numeraverat annos;
 Sed juvat ante suum sic cecidisse diem.
 Vidi, nec lacrymis oculi temere cadentes,
 Deformem^f Atriden (hei mihi!) oade novâ,
 Ilum Troja virum non laferat; ille furentem
 Naupliou, & Euboeos transferatque finas.
 Quid referat? animum per vulnera mille profudit,
 Jam raduâ solvens debita vota Fori.
 Tyndaridæ huius illi letas pro fœdere penas
 Sit angor, æternos ipsa secunda vitor.

a) i. Cum pignore, scilicet Telemacho filio.

b) Noctæ vestimenta, quod in textu est. * quoties erigebat ista tibi?

c) Id est, matrem (Spartanam).

d) Proteus, qui in Phœacibus Thestias, cui presit, sic dicitur.

e) i. Laodamia, quæ coacta marito supentes esse noluit.

f) i. Agamemnonem.

g) i. C. phœtium Euboeæ promontorium, ubi Nauplius Pylamedis pater, sublatâ dolere luminibus, in magnum discrimen Græcorum attulit.

a) i. Andromache & Cassandra.

* potius.
* aulis.

* Per vagus hinc totum non felix differor orbem.
b) Qui fuit Thebanus vates, cuius consulendi gratia ad inferos descendebat Ulysses.

* Oenides.
c) Ant. Oïles filius.

d) i. e. Nestore.

e) Apostrophe ad Menelaum.

At mihi quid prodest, captivas Teucridas inter
Cum flaret ^a conjux Hectoris atque ^a soror?
Defectis Hecubam ^a potui legisse sub ^a annis:
Nè tibi suspectus pellicis esset amor.

Prima meis omen metuendum puppibus illa
Fecit, non membris ipsa reperta suis.

Latratu miseras finivit mœsta querelas:

Et stetit in ravidam protinus alta canem.

Prodigio tali placidum Thetis abstulit aquor;

Aolus infusus incubuitque Notis.

* Per vagus hinc toto non felix differor orbe:

Et quacunque vocat fluctus & aura feror.

Sed si ^b Tiresias tam leti providus angur,

Quàm verax vates in mala nostra fuit;

Et terrâ & pelago, quicquid mihi triste canebat,

Emensus, fato jam meliore vagor.

Iam mihi nescio quo comitem se in littore jungit

Pallas, & hospitibus per loca tuta trahit.

Nunc primum Pallas versa post funera Troje

Visa mihi: medium temporis ira tulit.

Quicquid & ^c Oïlides commiserat, omnibus ^d unus

Peccavit: Danaïs omnibus ira nocens.

Nec te, Tydide, cuius modò noverat arma,

Eximit: errato tu quoque ab orbe venis.

Non Telamone satum ^e capta de conjuge Teucrum,

Non ipsum pro quo mille fuere rates.

Felix & Pliſibeniſes, quacunque in sorte fuisti;

Conjuge cum chara non gravis illa fuit.

Seu venti fecere moras, seu aquora vobis;

Ad nulla est vester damna retentus amor.

Oscula nec venti certe tenuere, nec undæ:

Promptæque in amplexus brachia semper erant,

Sic utinam errarem! faceres tu mollia conjux

Aquora; te sociâ nil mihi triste foret.

Nunc quoque Telemachotum mihi sospita tecto,

Omnia sunt animo jam leviora mala.

Quem tamen infestas rursus querar ire per undas

Herculeam Sparten, Nestoræque Pylon.

*Ingrata est pietas, cui tanta pericula subsunt:
Nam malè commissus fluctibus ipse fuit.
Sed labor in finè est: occursum in littore vates
Dixit: in amplexus charè ferè te tuos.
Ascendus soli veniam tibi: tu preme solers
Letitiam; & tacito gaudia conde sinu.
Non vi certandum, nec aperta in bella ruendum:
Sic cecinit^b laurus ille monere suas.
Forstàn ante dapes; intèrque vacantià vina,
Vltoris pharetris utile tempus erit.
Et modò despectum subitò mirentur Vlyssèm.
Hèn, precor, ut properet ille venire dies;
Antiqui renoves qui latus fœdera læssi:
Et tandem incipias conjuge, chara, frui.*

a) Sul adven-
tus modum
prædicat.

b) .i. Apolli-
nem: Meto-
nymico.

In secundam SABINI Epistolam
Argumentum.

Hac epistola Demophoon suam perfidiam purgare nititur;
& reditum, quem longè ultra promissum retardaverat, excu-
sare, varias causas afferendo. Interdum enim dicit, se à suis
arctis, ob moram, quam in Thracia cum Phyllide fecerat, re-
dargui. Nonnunquam à navigandi inopportunitate se defen-
dit. Se autem brevi, etiam contra omnem maris potesta-
tem, ad Phyllidam navigaturum promittit. Quod quidem ad-
implevit, sed: tamen Phyllis amoris impatientia, laqueo vi-
tam finierat, eratque deorum miseratione in amygdalum sine
foliis conversa. Quæ Demophoontis amplexu, veluti sponsi
sentiret adventum, folia emisit. Quod ideo fingitur, quia
Amygdalus Græcè * *Phyllis* vocatur, in qua mortensis Phylli-
dis nomen remansit. Quæ flante Zephyro, qui occidentalis
est ventus, & in Thracas vadens per Atticam regionem tran-
situm facit, floreret: cum Zephyrus dicitur, quasi *Ζανόος*, quod
id est, vitam ferens: eo enim plantæ omnes germinant & pul-
lulam: & hinc sibi datus est locus, Phyllida scilicet leta-
ri & florere redeunte ab Athenis amant.

* Potius ob
folia, quàm
Amygdali ar-
borem, indi-
tum nomen
crediderim.
nam *φυλλας*
folia dicun-
tur.

Demophoon Phyllidia.

Phyllidi Demophoon patriâ * dimittit ab urbe:
Et patriam meministi muneris esse tui.
Nec fæce Demophoon aliâ, nec conjuge captus:
Sed tam non felix, quàm tibi notus erat.

* Demittit.

* Impulerit.
que. a) .i. nē
forte amo-
res tuos a-
verterit.
b) Mnesthe-
cus.
c) .i. Amazo-
ni: ad Mno-
tida Scythiæ
paludem in-
colentes
d) .i. Mino-
tauri.

* ant.

ee) .i. manus
filii Theſei.

* hac.

Theſea, quo ſocero nequicquam Phyllis timebas,

* a Impulerit ne ignes forſitan ille tuos,
(Turpe pati nobis) regno ſerus expulſus hoſpes.
Hunc illi ſinem longa ſenectæ dedit.

Qui modò peltiſſeras ſudit * Maoridas armis,
Alcide magni non minor eſſe comes :

Qui ſocerum Minoæ gravi ſibi ſecit ab hoſte,
Mirantem ^d monſtri cornu arviſta ſui.

Arguor exilii, quem credis, cauſa fuiſſe:
Nec tacitum frater, nec ſinit eſſe reum.

Dum thalâmos (inquis) dilectæ Phyllidos irges,
Et tuus externus ceſſat in igne furor ;

Fluxere interea pede tempora lapſa fugaci,
Prævenitque tuas ſtebilis hora moras.

Forſitan * & nondum factis occurrere rebus,
At poterat factis utilis eſſe tamen .

Cum potiora tibi Rhodopæia regna fuere :

Quæque magis regnis chæra puella fuit.
Intonat his Athamas, eadem mox obicit Æthra
Inſelix ſunſta jam propè ſortis anus.

Et quid non condant * nati ſua lumina * palme,
Faciſſe hic noſtra argui, uſque moras.

Non equidem inſiteor : multum clamavit uterque,
Staret Threſcis quum mihi puppis aquis.

Poſcunt, Domophoon, (quid ceſſas ?) carbaſa venti :

Demophoon patrios reſpice jure Deos.

Reſpice : & exemplum, quæ gaudes, Phyllida ſume :
Sic amat, ut terrâ nolit abire ſua.

Vtque redire velis, non ut comiterur euntem,
Perogat : & præſert barbaram regna tuis.

Me tamen * hic inter tacitum conſultum ſepe
Adverſis memini vota tuliffe Notus :

Sæpe abiura tuo ponentem brachia collo,
Gaviſum in fluctus æquora nota truces.

Nec metuam hoc ipſo coram genitore ſatori.
Libertas meritis eſt mihi facta tuis .

Dices, non dyro dilectam Phyllida liqui
Pector e ; nec præceps vela ſerenda deſi-

Et flevi, & flentem solando sæpe remansi,
 cum flaret cursus jam mihi certa dies.
 Denique Threiciã veni rate: non dare Phyllis
 Quam potuit jussit tardius ire ratem.
 Ignosce & fassor memor es ^a Minoidos, ipse
 Antiquus nec dum pectore cessit amor.
 Et quoties oculis circumdat syderat, dixit,
 Quæ fulget cælo, nostra puella fuit.
 b Illum dilecta Bacchus sibi cedere jussit
 Coniugo: desertæ crimen at ille subit.
 Exemploque patris perjurus dicor & ipse:
 Nec queris causas, Sit boni dura, mora.
 Nec satis ampla putas redituri pignora, si me
 Non amor alterius, non amor ullus habet.
 Nullane fama tibi turbatos, Phylli, penates
 Theseos, & misera rettulit acta domus?
 Non laqueos audis chari me flere parentis?
 Flebilior laqueis (hei mihi!) causa subest.
 Non fratrem Hippolytum? cecidit miserabilis ille
 Præceps attonitis per freta raptus equis.
 Non tamen excuso reditus, licet undique sata
 Accumulent causas; tempora parva peto.
 Thesea, quod superest, patrem tumultuamus antè:
 Succedat tumulo non sine honore decens.
 Da spacium, veniamque peto: non perfidus absum;
 Nec mihi jam terrâ tutior ulla tuâ est.
 Quicquid mite fuit post diruta Pergama, quicquid
 Aut bella, aut pelagi detinuerè more,
 Sola fuit Thracæ: patriâ quoque jactor in illâ:
 Auxilium superest casibus una meis.
 Si modo mens eadem, nec, quod sic jam mihi dives
 Regia Cecropiâ non minor arce, movet;
 Nec patris offendunt casus, nec crimina ^c matris,
 Nec jam non felix omine Demophoon.
 Quid, si Phæbeam peterem te coniuge Trojam?
 Perque annos sequerer bella gerenda decem?
 Penelopen audis? toto laudatur in orbe,
 Exemplum fidi non leve facta tori.

a.) Ariadnes

b & c.) Excusat Theseum quod Ariadnen reliquerit.

c.) Phædra, quæ seipsam interemit post accusatum falso Hippolytum

Ille pia (sic rumor ait) mendacia tele

Struxit, & in stantes distulit arte toros:

a). i. Inter *Cum properata * palam revocaret flamina * noctu:*

diu, live co-

ram procis.

* Noctis

Atq; iterum in lanas omne rediret opus.

At, tua ne fugiant streti connubia Thraces,

Phylki times: ulli nubere dura potes?

Estq; tibi pectus cujusquam accedere tedas?

Obstat perfidia nec metus iste tua?

O tibi quantus crit facti rubor! ab tibi quantus

Tum dolor, afficies cum mea vela procul!

Damnabisque tuos sero temeraria questus:

Demophoon, dices, (bei mihi!) fidus erat.

* Redit huc. *Demophoon * rediit, & sevos forsitam Euros*

Passus, & bybernas dum quoque currit aquas.

Ab cur nescio quam properavimus (bei mihi!) culpam?

Rupi, quam ruptam sum mihi quæsta, fidem.

Sic tamen, ab potius sic pestes, quam mihi de te

Vlterior tangat pectora, Phylli, dolor.

Quos tibi (me miserum!) laqueos, quæ fata minarur?

Et nimis audaces gens habet ista Deos.

* flammamq; *Parce precor: * famamq; domus mihi crimen habentis*

Perfidia, geminâ ne preme dura notâ.

* *Accuset patrem fatis prædaq; relicta*

* Excuset pa-

treem fatis in

parte relicta.

b). i. Ariadne.

b) Gnosis: non merui, cur ferar ipse nocens.

Nunc venti mea verba ferant, qui vela tulerunt.

Est animus reditus: sed pia causa tenet.

Intertiam SABINI Epistolam

Argumentum.

Epistola hæc responsiva Paridis non multum in rebus difficultatis habet, eo quod argumentum ex Oenones epistola dependet. Paris autem, quia conjugii jura violaverat, dum uxore dimissa Helenam duxerat, in principio statim injuriam Oenones se fecisse fatetur. Deinde, cum sui excusatione crimen rejicit in Cupidinem, cui non facile resistitur, sed qui sine ulla ratione in ea quæ cupit amantes trahit: & in fatorum seriem, quæ sibi Helenam, antequam illam novisset, destinaverant. Ferunt autem Oenonen tanto Paridis amore flagrasse, ut cum à Philoctete sagittis Herculeis confusus ad eam ferretur, ipsa cadaver complexa, fovens vulnera, expiraverit: & in Cebria Troadis urbe sepultos fuisse.

PARIS

PARIS OENONÆ.

Qua sat̃s apta tibi tam iuste Nympha querenti
Rescribam, fateor quærere verba manum.

Querit: nec subeunt: sentit sua crimina tantum;

Solvere, quæ sentit, non sinit * alter amor.

Silevat hic iras, ipso me iudice damnor:

Quid refert? causâ tu meliore^b cæres.

Damnatumque^c tibi me sub sua jura Cupido

Retrahit: alterius sic quoque præda sumus.

Prima meis tu pacta toris fassusque juventam

Te primum acceptâ est conjuge noster amor

Nondum tantus eram, quo me genitore superbum

Arguis: * ac dominus tunc retinendus eram.

Non ego Deiphobum sperabam, aut Hectora fratrem,

Cum pastor agerem, te comitante, greges.

Reginamque Hecuben non matris nomine nôram:

Et fueras illi digna manere nurus.

Sed non est rationis amor: te consule, Nympha:

Lesa es, * & lesam scribis amare tamen.

Cumque petant Satyri connubia, cum tua Panes,

Dejecta memor es tu tamen usque facis.

Adde, quod hic satis amor est adjunctus: & illum

Præscia venturi viderat antè^d foror.

Nondum Tyndaridos nomen mihi federat aure:

Nec cecinit Graios illa vocare viros.

Omnia vera vides, (superant mea vulnera tantum)

Utque tuam supplex postere cogar opem.

Te penes arbitrium nostræ vitæque necisque:

Vidituri jam nunc pectora sume tibi.

Flevisti (memini tamen hac in voce canentis)

Et, Ma'la, dixisti, sint precor ista procul.

Nec sic fata ferant, tulerint sic cetera quævis,

Ut possim Oenone perdere lesa Parim.

Tot superare metus qui me, nec credere cogit:

(Ignoscens) idem te quoque fallit amor.

* Imperat ille Deus: cum vult, in cornua tauri;

Cum vult, in pennas instruit ille Jovem.

a).i. amor
Helenæ.

b) Fortasse,
cades.

c).i.â te.

* hoc.

* te.

d) scil. mea,
.i. Cassandra

e &c.) Cupi-
dinis poten-
tiam expri-

Non mit.

Non foret in terris tanto miranda decorē

Tindaris, (heu flammis nata puella meis!)

Si sua non cyeno mutasset Iuppiter ora.

a). i. sub specie imbris aurci.

Fluxerat in Danaës aureus ante sinus :

bb). in aquilam conversus.

Piniferamque idem falsus lustraverat bales:

Inter Agenorcas constititque boves.

Victorem Alciden dominæ quis pensa tenere

Crederet? at lanas ære coëgit amor.

Dicitur & Coæsedisse in veste publicæ :

cc). i. pelle leonis Cleonæi, qui & Nemezus appellatur.

Illæ Cleonæo testæ leone fuit.

Te memini Phæbum, Oenone, (mea crimina dico)

Fugisse, & nostros præposuisse toros.

Non ego præstebam Phæbo: sed tela cupido

His in te voluit legibus ire sua.

Consolere tamen dignâ tua pellice damna:

Quam tibi prætulimus, nata puella fore est.

Sed, quod nata Iove est, minimum me tangit in illa:

Quod non est facies pulchrior ulla, nocet.

Atque ulinam formæ iudex incallidus essem

d) Apostrophe ad Oenonem.

Creditus Idæis, Pegasî nympha, jugis.

Non mihi Iunonis, nec obesset Pallados ira,

Laudata est oculis quod Cytherea meis.

Dividit hæc aliis flammæ celereq; paresque :

e). i. Cupillitis.

Vt libitum est, e nati temperat ipsa faces.

Non tamen evaluit vitare domestica tela:

Quot aliis artus, & sibi dura tulit.

f). i. Vulcanus

Deprensam conjux illam in Mavorte dolebat:

Testibus hic divus cum Iove questus erat.

Iam dolet & Mavors, terras ultroque reliquit:

* Hunc.

Prætulit Anchisen* hinc abitura suum.

Anchisen propter voluit formosa videri:

Visâque post latam jacuit ulta Deam.

Quid mirum est, potuisse Paris succurrere amor,

* Ipsa, Paris

Immuni sub qua non fuit ipsa Paris?

Quam læsus Menelaus amat, non læsus amari:

Adjice non læso quod comes ipsa fuit.

Et magnos video cogit mihi rapta tumultus:

Armatæq; petunt Pergama mille rates.

Non vereor, belli nã non sit causa probanda :

Est illi facies digna movere duces.

Si mihi nulla fides, armatos respice Atridas.

Quam sibi sic repetunt, sic retinenda mihi est.

Quod si vertenda spes mentis concipis hujus,

Cur cessant herbe ? carminat Ævæ tua ?

Cum te nec Phœbi solertior artibus ulla est :

Phœbeæque Hecates somnia vera vides.

Tecum syderibus, tecum deducere Lunam,

Nubibus, & memini surripuisse diem.

Pascebam tauros : intèrque armenta leones

Obstupui placidos vocibus ire tuos.

Quid retrò Xanthum, retrò Simœon' a vocatum

Adjiciam cursus non tenuisse suos ?

Ipse pater, cœnæ rem natæ malè tutus haberet,

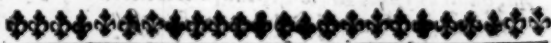
Cantatas quoties resilit inter aquas ?

*Nunc locus Oenone est, nunc illas tende : * parabis*

Sive tuos ignes pellere, sive meos.

Responsionum Auli Sabini

FINIS.

P. OVIDII NASONIS

ELEGIARUM SIVE

AMORUM Liber. I.

JUL. CAES. SCALIG. In

Hypercritico.

Amores ipse suos olim castigavit. Libros enim quinque ad trium redexit compendium. Multa arguta, multa culta, multa lasciva, luxuriantia, effusa : multa, in quibus omnia præter lientiam à nobis desiderantur : nolimus tamen laborare, quum pingeret libelli. Longè verò magis læsit animum ars illa amatoria. Nihil enim aliud, quam nugæ.

a) Ex Hecate Octani filia Phœbus genuit Ætæam, & Circen, ut placet Hesiodo. Sed Homerus ex Persa Octani filia natos scribit.

* parabit.

* Sic Mycillus, qui priores hos quatuor versus titulum operis hujus esse putat.

Qui modo Nasonis fueramus quinque libelli,
Tres sumus: hoc illi prætulit autor opus.
Ut jam nulla tibi* nos sit legisse voluptas;
At levior demptis parva duobus erit.

ELEGIA. I.

Quemadmodum à Cupidine pro bellis amores scribere coactus sit.

aa) .i. Versu heroico.

Rma^a gravi^a numero, violentaq; bella parabam

Edere, materiâ conveniente modis.

Par erat inferior versus: risisse Cupido

Dicitur, atq; unû surripuisse pedem.

Quis tibi sive puer, dedit hoc in carmine juris?

Pieridum vates, non tua turba sumus.

Quid, si præripiat flavae Venus arma Minervæ,

Ventilet accensas flava Minerva faces?

bb) .i. Dialectum

cc) .i. intonsum.

Quis probet in sylvis Cererem regnare jugosis,

Lege^b pharetræ^b virginis arva coli?

^c Crinibus^c insignem quis acutâ cuspide Phæbum

Instruat, Aoniam Marte movente lyram?

Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna:

Cur opus affectas, ambitiose, novum?

An, quod ubique, tuum est? tua sunt Heliconia Tempa?

Vix etiam Phæbo jam lyra tuta sua est.

d) Numero

scil. sublimi.

ori.

Cum bene^d surrexit versu nova pagina primo;

Attenuat nervos protinus ille meos.

Nec mihi materia est numeris levioribus apta,

Aut puer, aut longas compræ puella comas.

Questus eram; pharetrâ cum protinus ille solutâ,

Legit in exitium spicula facta meum:

e) .i. in cor-

nua curvavit

^e Lunatitque genu sinuosum fortiter arcum,

Quodque canas vates, accipe, dixit, opus.

Me miserum! certas habuit puer ille sagittas:

Vror; & in vacuo pectore regnat amor.

f) &c. i. inci-

piat opus ab

hexametro,

desinat in

pentametrum.

^f Sex mihi surgat opus numeris, in quinque residat:

Ferreæ cum vestris bella valete modis:

Cingere littorâ flaventia tempora myrto,

Musa per undenos emodulanda pedes.

ELEGIA.

ELEGIA. II.

Quod primo amore correptus, in triumphum duci
se à Cupidine patiat.

E Sse quid hoc dicam, quod tam mihi dura videntur
Strata, nec in lecto pallia nostra sedent?
Et vacuus somno noctem, quàm longa, peregi?
Lassaque versati corporis ossa dolent?
Nam puto sentirem, si quæ tentaret amore.
An subit? & tacitâ callidus arte nocet?
Sic erat: hæserunt tenues in corde sagittæ:
Et possessa ferus pectora versat amor.
Cedimus? an subitum luctando accendimus ignem?
Cedamus: leve sit, quod bene fertur, onus.
Vidi ego jactatas motâ face crescere flammæ:
Et vidi nullo concutiente mori.
Verbera plura ferunt, quàm quos, quævis usus aratri,
Detrectant pressi dum iuga prima boves.
Asper equus duris contunditur ora iugatis:
Frena minùs sentit, quisquis ad arma facit.
Acriùs invitos multoque ferociùs urget,
Quàm qui servitium ferres atentur, amor.
En ego confiteor: tua sum nova præda, Cupido;
Porrigimus victas ad tua vincla manus.
Nil opus est bello: veniam pacemque rogamus:
Non tibi laus, armis victus inermis, ero.
Necte comam myrto: maternæ junge columbas:
Qui deceant, curvus vitricus ipse dabit.
Inq; dato curru, populo clamante triumphum,
Stabis: & adjunctas arte movebis aves.
Ducentur capti juvenes, capteq; puellæ:
Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
Ipse egopræda recens, factum modo vulnus habebô:
Et nova captivâ vincula mente feram.
^b Mens bona ducetur manibus post terga revinctis,
Et pudor, & castris quicquid amoris obest.
Omnia te metuent, ad te sua brachia tendent:
Vulgus^c lo magnâ voce triumphæ canet.

a. i. Mars.

b) Προσω-
τοροία
Mentis &
Pudoris.
cc) Verba so-
lennia mili-
tum Impera-
tori trium-
phanti a cla-
mantium.

Blan-

Blanditiæ comites tibi erunt; Terrorq; Furorq;
Assidue partes turba secuta tuas.

His tu militibus superas hominesque Deosque :

Hæc tibi si demas commoda, nudus eris.

Læta triumphanti de summo mater Olympo

Plaudet, & appositas sparget in ora rosas.

Tu, pennâ pulchros gemina variante capillos,

Ibis in auratis aureus ipse rotis.

Tum quoque non paucos (si te bene novimus) ures :

Tunc quoque præteriens vulnera multa dabis.

Non possunt (licet ipse velis) cessare sagittæ :

Fervida vicino flamma vapore nocet.

*Indiæ peri- Talis erat domitâ Bacchus ^a Gangetide terrâ:

phralis in Tu gravis alitibus, tigribus ille fuit.

qua non pro Ergo, cum possim sacripars esse triumphî,

col à Gange Parce tuas in me perdere victor opes.

fluvio, devi- Aspice cognati felicia Cæsaris arma :

sis Indi, co Quâ vicit, victos protegit ille manu.

lumnas duas
erexit Bac-
chus.

ELEGIA. III.

Ad Amicam.

Justa precor : quæ me nuper prædata puella est,
Aut ames, aut faciat cur ego semper amem.

Ab nimium volui : tantum patiatur amari.

Audierit nostras tot Cytherea preces.

Accipe, per longos tibi qui deseruiat annos :

Accipe, qui purâ nôrit amare fide.

Si me non veterum commendant magna parentum

Nomina ; si nostri sanguinis autor eques ;

Nec meus innumervis renovatur campus aratris ;

Temperat & sumptus parcus uterque parens :

At ^a Phæbus, ^a comitésque novem, vitisque ^a reperor,

lo, Musæ, & Hoc faciunt ; & me qui tibi donat, amor ;

Bacchus, Pc. Et non cessuri, nisi Diis, hæc crimine mores ;

etiam nu- Nudæque simplicitas, purpureusque pudor.

mina, Non mihi mille placent ; non sum desertor amoris :

Tu mihi (si qua fides) cura perennis eris.

Tecum, quos dederint annos mihi fila sororum,

Pivro contingat, teque dolente, mori!

Te mihi materiam felicem in carmina praebe;
 Proveniunt causâ carmina digna^a suâ.
 Carmine nomen habet exterrita cornibus Io;
 Et, quam flumineâ lussit^a adulter ave;
^d Quaeq; Super Pontum simulato vellea juuenco,
 Virgineâ tenuit cornua falsa manu.
 Nos quoque per totum pariter cantabimur orbem:
 Junctâque semper erunt nomina nostra tuis.

ELEGIA. III.

Amicam, quâ arte, quibusve nutibus, in cœna
 praesente viro, uti debeat, admonet.

V Ir tuus est epulas nobiscum aditurus easdem:
 Ultima cœna tuo sit, precor, illa viro.

Ergo ego dilectam tantum convivâ puellam
 Aspiciam? tangi quem juvet, alter erit?
 Alteriusque sinu dextram subjecta fovebis?
 Injicies collo, cum volet, ille manum?

Desine mirari, posito quod candida vino
 a Atracis^b ambiguos traxit in arma^b viros.

Nec mihi sylva domus, nec equo mea membra coherēt:
 Vix à te videor posse tenere manus:

Quae tibi sint facienda tamen, cognosce: nec Euris
 Damea, nec tepidis verba ferenda Notus.

Antè veni, quàm vir: nec quid, si veneris antè,
 Possit agi video: sed tamen antè veni.

Cum premet ille torum, vultu comes ipsa modesto
 Ibis, ut accumbas; clàm mihi tange pedem.

Me spectâ, nutusque meos, vultumque loquacem:
 Excipe furtivas, & refer ipsa, notas.

Verba superciliis sine voce loquentia dicam:
 Verba leges digitis, verba notata mero.

Cum tibi succurret Veneris lascivia nostrae;
 Purpureas tenero pollice tange genas.

Si quid erit de me tacitâ quod mente loquaris,
 Pendeat extremi mollis ab aure manus.

Cum tibi, quae faciam, mea lux, dicamve, placebunt;
 Versetur digitis annulus usque tuis.

^a tuâ.

a) .i. Jupiter
 in cygnum
 conversus.
 b) .i. Europa:
 quam Jupi-
 ter in tauri
 versus rapuit

a) .i. Hippo-
 damus, Attra-
 cis fluvii filia
 bb) .i. centau-
 ros, qui
 membra par-
 tim humana,
 partim equi-
 na habuisse
 credebantur

Tange

a) Precant
bus mos erat
a) as suis ma-
nibus tene-
re. Unde
Virgilius,
Æn.
lib. 6. carm.
334. Tali
bus orabat
diis avam-
que tenebat.
* indignis.

Tange manu mensam, tangunt quo more^a precantes,
Optabis meritiocum mala multa viro.
Quod tibi miscuerit, sapias, bibat ipse iubeto:
Tu puerum leviter posce, quod ipsa voles.
Quæ tu reddideris, ego primus pocula sumam:
Et quæ tu biberis, hac ego parte bibam.
Si tibi fortè dabit, quos prægustaverit ipse;
Re ice libatos illius ore cibos.
Nec premat^a ille suis finito tua colla lacertis:
Mite nec in rigido pectore pone caput.
Nec sinus admittat digitor, habilèsve papilla.
Oscula præcipuè nulla dedisse velis.
Oscula si dederis, fiam manifestus amator:
Et dicam, Mea sunt; injiciamque manus.
Hæc tamen aspiciam: sed, quæ bene pallia celant,
Illa mihi cæci causatimoris erunt.
Nec femori committe femur, nec crure cohære:
Nec tenerum duro cum pede junge pedem.
Multa miser timeo, quia feci multa protervè:
Exemplique metu torqueor ipse mei.
Sape mihi dominaeque meae properata voluptas
Veste subinjecta dulce peregit opus.
Hoc tu non facies: sed ne fecisse pnteris,
Conscia de tergo pallia deme tuo.
Vir bibat usquè roga: precibus tamen oscula desint:
Dumque bibet, furtim (si potes) adde merum.
Si bene compositus somno vinòque jacebit;
Consilium nobis resque locusque dabunt.
Cum surges abitura domum, surgemus & omnes;
In medium turbae fac memor agmen eas.
Agmine me invenies aut invenieris in illo:
Quicquid ibi poteris tangere, tange mei.
Me miserum! monui, paucas quod prosit in horas:
Separor à domina, nocte iubente, mea.
Noctè vir includet: lacrymis ego mæstus obortis,
Quæ licet, ad se vas persequar usque foret.
Oscula jam sumet: jam non tantum oscula sumet:
Quod mihi das furtim, jure coacta dabis.

Verum

Verum in vita dato (potes hoc) similisque coacta:

Blanditiæ taceant, sitque maligna Venus.

Si mea vota valent, illum quoque nil juvet opto:

Sin minus, at certe te juvet inde nihil.

Sed quæcunque tamen noctem fortuna sequatur,

Cras mihi constanti voce^a dedisse nega.

a) i. Tui co-
piam fecisse.

ELEGIA. V.

Corinnæ concubitus

Æstus erat, mediâque dies exegerat horam:

Apposui medio membra levanda toro.

Pars ad aperta fuit, pars altera clausu fenestræ:

Quale ferè sylvæ lumen habere solent:

Qualia sublucet fugiente crepuscula Phæbo;

Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.

Illâ verecundis lux est præhenda puellis,

Quâ timidus latebras speret habere pudor.

Ecce Corinna venit tunicâ velata recinctâ,

Candida dividuâ colla tegente comâ.

Qualiter in thalamos formosa Semiramis isse

Dicitur, & multis^a Lais amata procis.

Diripui tunicam, nec multum rava nocebat:

Pugnabat tunicâ se tamen illa tegi.

Quæ cum ita pugnaret, tanquam quæ vincere nollet,

Victa est non ægrè proditione suâ.

Vt stetit ante oculos posito velamine nostros;

In toto nusquam corpore menda fuit.

Quos humeros, quales vidi tetigisse lacertos!

Forma papillarum quàm fuit apta premi!

Quàm castigato planus sub pectore venter!

Quantum & quale latus! quàm juvenile femur!

Singula quid referam? nil non laudabile vidi:

Et nudam pressi corpus^b ad usque meum.

Cetera quibz nescit? lassique quiescimus ambo:

Provehiant medii sic mihi sæpe dies!

a) Meretrix
fuit: de qua
Propertius,
Ad cuius ja-
cens Græcia
vota fuit.

b) Prousqüe
ad per An-
strophon

ELEGIA.

ELEGIA. VI

Ad janitorem, ut fores sibi aperiat.

Janitor indignè durâ religate contenâ,
Difficilem moto cardine pande forem.
Quod precor, exiguum est: aditu sac janua parvo
Obliquum capiat semiadaperta latus.

Longus amor tales corpus tenuavit in usus:
Aptâque^a subducto a corpore membra dedit.

Ille per excubias custodum leniter ire
Monstrat: in offensos dirigit ille pedes.
At quondam noctem, simulachraque vana timebam:

Mirabar, tenebris si quis iturus erat,
Risit, ut^a audivî tenebrâ cum matre Cupido:
Et leviter, Fies tu quoque fortis, ait.

Nec mora, venit amor: non umbras nocte volantes,
Non timeo strillas in mea fata manus.

Te nimium timeo lentum: tibi blandior uni:
Tu, me quo possis perdere, fulmen habes.

^b A pise, ut invidias, inimicâque claustra relaxa,
Vda sit, ut lacrymis janua facta meis.

Certe ego, cûm poscâ stares ad verbera vesle,
Ad dominam pro te verba tremante tuli.

Ergo quæ valuit pro te quoque gratia quondam,
(Heu facinus!) pro me nunc valet illa parùm.

Red te vicem meritis: ^a grato licet esse, quod optas.
Tempora noctis eunt; excute poste seram.

Excute: sic nunquam durâ religere catenâ,
Nec tibi perpetuò ^a serva bibatur aqua!

Ferreus orantem ne quicquam janit r audis:
Roboribus duris janua fulta riget.

Urbibus obsessis clausæ munimina portæ
Prosunt: in media pace quid arma times?

Quid faceres hosti, qui sic excludis amantem?
Tempora noctis eunt; ^a excute poste seram.

Non ego militibus venio comitatus, & armis:
Solus eram, si non servus adesset amor.

Hunc ego, si cupiam, nunquam dimittere possem:
Antè vel à membris divider ipse meis.

aa). i. mole
carnis sub-
tacta

* audire n.

b & c. (Micyl-
lus Hystero-
logia u & I-
roniam pu-
tat esse in
hac oratio-
ne: ut sensus
sit, *Claustra*
relaxa, & a-
spiciant janua
a sit uia me-
is lacrymis,
ut scil. invi-
deat.

* gratis licet
esse, quod op-
to.

c). i. quæ ser-
vis bibenda
est.

d). i. Olim e-
nim seræ e-
rant exemp-
tiles.

Ergo

Ergo amor, & modicum circum mea tempora vinum
 Mecum est, & madidis lapsa corona comis.
 Arma quis hæc timeat? quis non eat obuius illis?
 Tempora noctis eunt; excute posse seram.
 Lentus es? an somnus, qui te malè præbet amanti,
 Verba dat in ventos aure repulsa tuâ?
 At (memini) primò cum te celare volebam,
 Per vigilin mediæ sydera noctis eras.
 Forsitan & tecum tua nunc requiescit amica:
 Heu melior quàm fors tua sorte meâ est!
 Dum modo^a sic; in me duræ transite catenæ.
 Tempora noctis eunt; excute posse seram.
 Fallimur? an verso sonuerunt cardine postes,
 Raucâque concussa signa dedere fores?
 Fallimur: impulsa est animoso janua vento:
 Hei mihi, quàm longè spem tulit aura meam!
 Si satîs es raptæ, Borea, memor Orithyïæ;
 Huc ades, & surdas flamine tunde fores?
 Vrbe silent totâ, vitreoque madentia rore
 Tempora noctis eunt; excute posse seram.
 Aut ego jam sitroque ignique^{*} paratior ipse,
 Quam, face, sustineo, testâ superba petam.
 Nox & amor, vinumque nihil moderabile suadent:
 Illa pudore vacat, Liber Amorque metu.
 Omnia consumpsi: nec te precibusque minisque
 Movimus, & ð foribus durior ipse tuis.
 Nec te formosæ decuit servare puellæ
 Limina: sollicito carcere digna eras.
 Jamque pruinosos molitur Lucifer axes:
 Inq; suum miseræ excitat ales opus.
 At tu non letis detracta corona capillis,
 Dura super totâ limina nocte jace.
 Tu dominæ, cum te projectam manè videbit,
 Temporis absumpti tam malè, testis erit.
 Qualiscunque vale, sentique abeuntis amorem:
 Lente, nec admissio turpis amante, vale.
 Vos quoque crudeles rigido cum limine postes,
 Durâque conserta ligna valete fores.

a) Supplest,
 ut scilicet cum
 seruo janito-
 re cubet &
 mica.

* potentior
 ipso.
 b) Hyperba-
 ton: petam
 superba testâ
 face quàm
 sustines, i. e.
 oes succen-
 dant.
 * et.

ELEG' A.

ELEGIA VII.

Ad pacandam amicam, quam verberaverat.

A Dde manus in vincla meas (meruere catenas)
 Dum furor omnis abest, si quis amicus ades.
 Nam furor in dominam temeraria brachia movit:
 Flet mea visanâ laesa puella manu.

Tunc ego vel clavos potui violare parentes:
 Seva vel in sanctos verbera ferre Deos.
 Quid? non & clypei dominus septemplex Ajax
 Stravit deprensos lata per arva greges?

a) .i. Furias,
 quas ipse so-
 lus videbat.

b) Intelligit
 Atalantam
 Arcadicam,
 Jasii filiam,
 quæ vena-
 trix fuit:
 nam altera
 Bæotica
 Schoenci filia
 cursu cele-
 bris exiit.

Sed more Po-
 etico Ovidi-
 us hoc in lo-
 co confun-
 dit nomina,
 eamque quæ
 Jasii fuit,
 Schoeneida
 appellat.

c) .i. Creten-
 sis Ariadne.

d) .i. Venere
 inimicâ:
 quam dextrâ
 manu vulne-
 ravit, dum
 Æneam pro-
 tegere vellet

Et vindex in matre, patrius malus ultor Orestes,
 Ausus in^a arcanas postere tela^a Deas?

Ergo ego digestos potui laniare capillos;
 Nec dominam motæ dedecuisse comæ.

Sic formosa fuit: talem^b Schœneida dicam
 Menalias arcu sollicitasse feras.

Talis per juri promissâque velâque Thesæi
 Fleuit præcipites^c Cressa tulisse Notos.

Sic, nisi vittatis quodd erat Cassandra capillis,
 Procubuit templo casta Minerva tuo.

Quis mihi non Demens, quis non mihi Barbare dixit?
 Ipsa nihil: pavido lingua retenta metu est.

Sed taciti fecere tamen convitia vultus:
 Egit me lachrymis ore silcatereum.

Ante meos humeris vellem occidisse lacertos:
 Utilius potui parte careere mei.

In mea vesanas habui dispendia vires?
 Et potui pœnam fortis inire meam?

Quid mihi vobiscum cædis scelerumque ministra?
 Debita sacrilegæ vincla subite manus.

An, si pulsâsem minimum de plebe Quiritem,
 Plecterer? in dominam, mihi majus erit?

Pessima Tydides scelerum monumenta reliquit:
 Ille Deam primus perculit; alter ego.

Et minus ille nocens: me quam profitebar amare,
 Lasi; Tydides servus in d. hoste fuit.

I nunc magnificos victor molire triumphos:
 Cinge comam lauro, votâque redde Iovi.

Quæd.

Quaeq; tuos curtus comitantum turba sequetur,
 Clamet, Io forti victa puella viri est.
 Antè eat effusus istis captiva capillo,
 Si sine rent laese, candida tota, genas
 Apertis impressis fuerat livere labellis,
 Et collum blandi dentis habere notam.
 Denique si tumidi visu torrentis agebat,
 Cecaque me praedam fecerat ira suam;
 Nonne satis fuerat timida inclamasse puella?
 Nec nimium rigidas intonuisse minas?
 Aut tunicam summâ deducere turpiter ora,
 Ut mediam mediae zona tulisses opem?
 At nunc sustinui, raptis à fronte capillis,
 Ferreus ingenuas ungue notare genas.
 Assit illa gemens albo & sine sanguine vultu,
 Caduntur Partis qualia saxa iugis.
 Exanimis artus & membra trementia vidi,
 Ut cum populeas ventilat aura comas:
 Vig; levi Zephyro gracilis vibratur arundo:
 Summae cum repido stringitur unda Noto.
 Suspendique diu lacryme fluxere per ora,
 Qualiter a objectâ de nive manat aqua.
 Tunc ego me primùm capiti sentire nocentem:
 Sanguis erant lacrymae, quas dabat illa, meus.
 Ter tamen ante pedes volui procumbere supplex:
 Ter formidatas repulsi illa manus.
 At tu, nè dubita (minuet vindicta dolorem)
 Protinus in vultus angustibus ire meos.
 Nec nostris oculis, nec nostris parce capillis,
 Quamlibet infirmas adiuvat ira manus.
 Nève mei scelens tam tristia signa super fiat,
 Ponere composuisse in statione comas.

a) i. soli op.
posita.

* Quamlibet

ELEGIA. VIII.

Execratur lenam, quae puellam suam meretriciâ
 arte instruebat.

Est quedam (quicumque volet cognoscere lenam,
 Audiat) est quedam nomine Dissas anus.

K

Et

a) *Diplas enim dicitur*
sed tunc

Stylus,

i. a. siri

bbb) i. Au-

roram ma-

trrem Mem-

nonis Aethi-

opis.

c) *i. magicas*

d) *i. Medea*

incantatio-

nei ab Aë

Colchorum

oppido.

e) *i. Hippo-*

manes.

f) *Plinius l.*

7. c. 2. str. bit

Fœminas

quidem om-

nes ubique

visu nocere,

quæ duplices

pupillas ha-

beret.

g) *i. ornatus*

h) *i. dives.*

i) *Puella scilicet*

adverba lenis

hæc agit le-

na postquam

erubuisse vi-

dit puellam.

j) *Haberi à*

ploribus vi-

sis: Juxta il-

lud Terentii,

Quis veri

Chrysidam

dabuit.

Ex te ^a nomen habita ^b nigri non illa ^c parentem

^b Memnonis in roseis sobria vidit equis

Ille ^c magas artes ^d Etæque carmina sapit:

Inque caput liquidas artes recurvat aquas

Scit bene quid græmen, quid tarso concita rhombo

Licia, quid valeat virius amans: egue

Cum voluit, toto glomerantur nubila celo:

Cum voluit, parva fulget in arbo dies

Sanguine (siqua fides) stillantia sidere vidit

Purpureus lunc sanguine vultus erat

Hanc ego nocturnas versam volitare per umbras

Suspicio, & plumæ corpus anila regi

Suspicio: & forma est. Oculis quoque pupula duplex

Fulminat, & geminum lumen ab arbo venit

Evocat antiquus proceres atavusque sepulchris:

Et solidam longo carmine findit humeros:

Hæc sibi prorsus thalamos violare pudicos

Nec tamen eloquio lingua nocente caret

Fors me sermoni testem dedit: illa manebat

Talia: (me duplices occutere fore)

Scis vera te, mea lux, neque placuisse beato

Hæc sit, & in vultu constitit usque tuo

Et cur non placeas? nulli tua forma secunda est

Me miseram, dignus corpora culta abest

Tam ^b felix es, quam formosissima, mollem

Non ego, te facta divite, pauper ero

Stella tibi propius pocuit contraria moveri

Mars abest; sumo nunc Venus apertus est

Profit ut adveniens en aspice: dives amator

Te cupit: & cura, quid tibi desit, habet

Est etiam facies, quæ se tibi comparat, illi

Si te non empro, puella, emendus eras

Erubuit. * Decet alba quidem pudor ora: sed iste,

Si similes prodest, verum obesse solet

Cum bene depecta gromum præstabit ocellis,

Quantum quisque foras respiciendus erit

Forstæ inculta Tatis regnante Sabine

Noluerunt habiles pluribus esse viris

Nun

Nunc Martem externis animos exerceat in armis :
 At Venus Aenea regnat in urbe sui.
 Ludunt formosae : casta est, quam natus rogavit :
 Aut si rusticitas non vetat, ipse rogat.
 Has quoque quae frontis iugum in vertice portas,
 Exente : de iugis crimina multa cadent.
 Penelope vires juvenem tentabat in arcu :
 Quilatus argueret, cornus arcus erat.
 Labitur occulte, fallitque volatila quis :
 Et celer admissis labitur annus equis.
 Aya nitens usque vestis bona querit haberi :
 canescunt turpi testa relicta sita.
 Forma, nisi admittas, nullo exerceente senescit :
 Nec satis effectus unus & alter habet.
 Certior è multis, nec tam irvidiosarapina est :
 Plena venit canis de grege praeda lupis.
 Ecce quid iste tuus, praeter nova carmina, vates
 Donat? amatorum millia multa legas.
 Ipse Deus vatim, pallè spectabilis aurea,
 Tractat in aurata consona fila lyrae.
 Qui dabit, ille tibi magnas sit major Hamero :
 (crede mihi) res est ingeniosa dare.
 Nec tu, si quis erit capitis mercede redemptus,
 Despice gyfati nomen in ore pedis.
 Nec te decipiant veteris quinquaginta cera.
 Tolle tuos tecum pauper amator avos.
 Qui, quia pulcher erit, poscet sine muneremollem.
 Quod det, amatorem flagitet ante iuvum.
 Parcine exigit pretium, dum retia tendis,
 Ne fugiant : captos legibus uter tuus.
 Nec nocuit simulatus amor : sine credat amari :
 Et cave, ne gratis hic tibi consilet amor.
 Sape nega nossem : capitis modo finge dolorem :
 Et modo, quae causas praehbeat, o Isis eris.
 Mox recipe : ut nullum patientis colligat usum,
 Neque velans se, saepe repulsi amor.
 Surda sit oranti tua janua, laxa ferenti.
 Audiat exclusi verba receptus amans,

a). i. geri, vel gestari.

b). i. gypso notat. Ye-
 nallum enim
 trans mare
 advektorum
 pedes gypso
 vel creta no-
 tabant.

* crimen.
 * cineta a.
 trisa al quic-
 quam attria.
 c). i. imaginem
 cercarum.
 d). i. Isidis sa-
 cra : quibus
 mulieres se-
 cubare, & a
 virorum
 consuetudi-
 ne solebant
 abstinere.

Et, quasi læsa prius, nonnunquam irascere læsa:
 Vanescat culpa culpa repulsa tua.
 Sed nunquam dederis spaciosum tempus in iram:
 Sæpe simultates ira morata facit.
 Quin etiam discant oculi lacrymare coacti:
 Et faciant uterque vel ille genus.
 Nec, si quem fallas, tu perjurare timeto.
 Commodat illis numina surda Venus.
 Servus & ad parietes sellæ ancilla paratur,
 Qui doceant, apertè quid tibi possit emi.
 Et sibi pauca rorent: multi si pauca rogabunt,
 Postmodo de stipula grandis acervus erit.
 Et soror, & mater, &ATRIX quoque carpat amantem:
 Fit eisdem per multas præda petita manus.
 Cum tibi deficient postcendi munera cause,
 Natalem libo testificare tuum.
 Nè securus amet nullo rivale caverso:
 Non bene, si tollas prælia, durat amor.
 Ille viri videat tota vestigia lætæ,
 Fæstique lascivæ livida colla notæ.
 Munera præcipat videat, quæ miserit alter;
 Si tibi nil dederit, sacra roganda via est.
 Cum multa abfuleris, ut non tamen omnia doner,
 Quod nunquam reddas, commendet ille, roga.
 Lingua juret, mentemque tegat: blandire, notæque:
 Impia sub dactyl melle ventura latent.
 Hæc si præstiteris, usum mihi cognita longo,
 Nec tulerint voces ventus & aura meus;
 Sæpe mihi dices, Virus bene: sæpe rogabis,
 Ut mea defunctæ molliter ossa cubent.
 * Vox. * Nox erat in iursu, cum mea prædidit umbra,
 At nostra vi se continuere manus,
 Quin albam rarâque comam, lacrymosaque vino
 Lumina, rugosâ distrabere meque genas.
 Dis tibi dent nullosque laves, inopemque senectam,
 Et longas byemes, perpetuamque sitim!

ELEGIA. IX.

Ad Atticum, amantem non oportere desidiosum
esse, sicuti nec militem.

Militat omnis amans, & habet sua castra Cupido:
Attice (crede mihi) militat omnis amans.

Quæ bello est habilis, Veneri quoque convenit etas:

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

Quos petière duces annos in milite forti,

Hos petit in socio bella puella viro.

Pervigilant ambo: terrâ requiescit uterque:

Ille fores domina servat, at iste ducis.

Militis officium longa est via: mitte puellam;

Strenuus exempto sine sequetur amans.

Ibit in adversas montes, duplicatâque nimbo

Flumina: congestas conteret ille nives,

Nec a freta pressurus tumidos causabitur Euros;

Apâque vertendis sydera queret aquis.

Quis, nisi vel miles, vel amans, & frigora noctis,

Et denso mistas perferet imbre nives?

Mittitur infestis alter speculator in hostes:

In rivale oculos alter ut hoste tenet.

Ille graves urbes, hic dura limen amica

Obsidet: hic portas frangit, at ille fores.

Sæpe soporatos invadere profuit hostes,

Cedere & armatâ vulgus inerme manu.

Sic fera Threici ceciderunt agmina Rhessi:

Et dominum capti deseruisti equi.

Nempe maritorum somnis utuntur amantes:

Et sua sopitis hostibus arma morant.

Custodem transire manus, vigilumque catervas,

Miliis & miseri est semper amantis opus.

Mars dubius, nec certa Venus: victique resurgunt:

Quosque neget unquam posse jacere, cadunt.

Ergo desidiâ quicumque vocabit amorem,

Desinat: ingenui est experientis amor.

Ardet in abducta Briseide magnus Achilles:

Dum licet, Argivas frangit Troos opes.

a) .i. Navi-
gaturus.

Hector ab Andromaches complexibus ibat in arma :

Et galeam capiti qua daret, uxor erat.

a) Cassandra Summa ducum Atrides visa : Priameidis fertur

Menadis effusus obstupuisse comis.

Mars quoque deprehensus fabrilis vincula sensit :

Notior se caelo fabula nulla fuit.

Ipse ego segnis eram, distinctaque in otia natus :

Molierant animos lectus & umbra meos :

Impulit ignavum formosa cura puella,

Fussit & in castris ara merere suis.

Inde vides vigilam, nocturnaque bella gerentem.

Qui non vult fieri desidiosus, amet.

ELEGIA. X.

Ad puellam ne pro amore praemia poscat.

* Eurota La-

coniz. sc.

flavio.

a) Scil. Hel-

na.

bb) Menelao

& Paridi:

Qualis ab * Europa Phrygiis advenit a carinis,

^b Conjugibus belli causa ^c duobus erat ;

Qualis erat Lede, quam plumis abditis albis

Callidus in falsa lussit adulter ara ;

Qualis Anymone socer erravit in agris,

Cum premeret summi verticis urna comas :

Talis eras : aquitamenque in te raurimenque timebam,

Et quicquid magno de Jove fecit amor.

Nunc timor omnis abest, animique evanuit ardor :

* Nec facies oculos jam capis ista meos.

Cur sim mutatus queris? quia munera posui :

Hec te non patitur causo placere mihi.

Donec eras simplex, admunctum corpore amavi;

Nunc mentis vitio lasa figurata est.

Et puer est, & nullus amor : sine sordidus annos,

Et nullas vestes, ut sit apertus, habet.

Quid puerum Pueris prociis proflare iubetis?

Quo pretium condas, non habet ille suum.

Nec Puerus aprae ferit, Pueris non filius armis :

Non decet habelle : ara merone Deos.

Stat meretrix curio curvis meretricibus ara,

Et miseras iusto corpore quare opes :

Devolet imperium rucen hoc lenius avari,

Et quod vis fueris sponte, laetare facis.

a) Scil. à lo-
pone.

Sumite in exemplum per uides totiana carpitur:

Turpe erit, ingenium matris esse feru.

Non equa minus equum, non taurum vacca poposcit:

Non arces placidam mantrè baptat ovem.

Sola virgo mater spolia exultat adempta:

Sola locat noctes: sola locanda venit.

Et vendit quod utrumque iuvat, quod uterq; petebat:

Et pretium, quanti gaudeat ipsa, facit.

Qua Venus ex equo ventura est grata duobus,

Altera cur illam vendit, & alter emit?

Cur mihi sit damno, tibi sit luerosa voluptas,

Quam socio motu femina virgine seruat?

Non bene conducti vendunt preiuria testes:

Non bene a seletis iudicio arca patet.

^b Turpe, reos empti a miseris defendere lingua:

Quod faciat magnas ^b turpe tribunal apes:

^b Turpe, tori reditu sensus augere paternos,

Et faciem lucro propositum esse suam.

Gratia pro rebus meritis debetur inemptis:

Pro male conductio gratia nulla toro.

Omnia conductor soluit: mercede soluta

Non manet officio debitor ille tuo.

Parcite formosae pretium pro nocte pacisci:

Non habet euentus sordida proda abanos.

Non fuit armillas tanti pepigisse Sabinas,

Vt premerent sacra ^c virginis arma caput.

Ex quibus exierat, trajecit viscera ferro

^d Filius; & poma causa manifestavit.

Nec tamen indignum est a diuice premia posci:

Munera poscenti qua dare possit, habet.

Carpite de plenis pendentes vitibus uvae:

Præbeat ^e alcuius poma benignus ager.

Officium numerat pauper, studiumque, fidemque:

Quod quis habet, domine conferat amasare.

Est quoque carminibus meritis celebrare puellas

Dos mea: quam volui nota sit arte mea.

Scindemur vestes, gemmae frangentur & aurum:

Carmina quam tribuent, fama perennis erit.

a) i seorsum
ducti, ut a-
motis arbi-
tris pecuni-
am accipiat.
b) Scit. est.

cc).i. Tarpe-
ia, quæ fuit
virgo vesta-
lis.

d).i. Alcom-
on, qui Eri-
phylen ma-
trem inter-
fecit, quæ
Amphiarum
patrem ob
aureum tor-
quem pro-
diderit.

e) Proverbi-
aliter dicti:
sicut & Al-
cinoi mensa.

*Nec dare, sed premium posci dedignor, & odi:
Quod nego poscemi, desine velle, dabo.*

ELEGIA. XI.

*Napen alloquitur, et paratas tabellas ad Corin-
nam perferat.*

Colligere incertas, & in ordine ponere crines
Docta, nec ancillas inter habenda Nape,
Inq; ministeriis furiva cognita noctis
Vtitis, & dandis ingeniosa notis,
Sape venire ad me dubitantem hortata Corinnam,
Fida laboranti saepe reperta mihi;
Accipe, & ad dominam peraratas manè tabellas
Perfer: & obstantes sedula pelle moras.
Nec silicium vena, nec durum in pectore ferrum,
Sed tibi simplicitas a ordine major inest.

a) .i. Condi-
tione ser-
vili: à qua
aliena est
simplicitas.

Credibile est & te sensisse Cupidini arcus:
In me militie signa tuore tue.
Si quaeret quid agam; spe noctis vivere dices:
Cetera fert blanda cera notata manu.

Dum loquor, hora fugit: vacua bene redde tabellas:
Verum continuè fac tamen ipsa legat.
Afficias oculos, mandu, frontemque legentis:
Ex tacito vultu scire futura licet.)

Nec mora: perlectis rescribat multa iubeto:
Odi, cum late splendida^b cera vacat.

^a Comprimat ordinibus versus: oculosque moretur
Marginè in extremo littera raso meos.

Quid digitos opus est graphium lassare tenendo?
Hoc habeat scriptum tota tabella, VENI,

Non ego victricos lauro redimire tabellas,
Nec Veneris mediâ ponere in aede mover.

Subscribam, Veneri fidas sibi Naso tabellas
Dedicat: at nuper vile fuisti acer.

b) Solebant
in tabulis
ceratis olim
verba exara-
re.
c & c). A line-
arum seriem
coarctet, ut
tabula plu-
res capiat.

ELEGIA. XII.

Tabellas, quas miserat, execratur, quòd amica
noctem negabat.

Flete meos casus : tristes rodere tabellæ :
Infelix hodie littera posse negat.
Omina sunt aliquid : modò cum discedere vellet,
Ad limen digitos restitit ista Nape.
Missa foras iterum limen transire memento
Cautius, atque aliè sobria ferre pedem.
Ite hinc difficiles, funebria ligna, tabellæ :
Tūque negaturis cera referta notis.
Quam puto de longæ collectam stote cicuta
Melle sub insami * Corfica misit apis.
At, tanquam minio penitus medicata, yubebat :
Ille color verè sanguinolentus erat.
Proiectæ in trivius jaceatis inutile lignum :
Vosque rota frangat præteruentis onus.
Illum etiam, qui vos ex arbore vertit in usum,
Convincam puras non habuisse manus.
Præbuit illa arbor misero suspendia collo :
Carnifici duras præbuit illa cruces :
Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras :
Vulturis in ramis, & strigis ova tulit.
His ego commisi nostros insanus amores :
Molliaque ad dominam verba ferenda dedi.
Aptius hæc capiant vadimonia garrula cera,
Quas aliquis duro cognitor ore legat.
Inter ephemeridas melius, tabulæque jacerent,
In quibus absumptas staret avarus opes.
Ergo ego vos rebus duplices pro nomine sensi :
Auspicii numerus non erat ipse boni.
Quid precer iratus ? nisi vos cariota senectus
Rodat, & immundo cera sit alba situ.

ELEGIA XIII.

Ad Auroram, nè properet.

Jam super Oceanum venit à seniore marito,
Flava pruinosæ que vehit axe diem.

* Corficum
mel invisum
propter ama-
ritudinem.

Quod

Quò properas Aurora? mane: sic Memmonis umbris
 Annua solenni cede parentet avis.
 Nunc iuvat in teneris domina jacuisse lacertis,
 Si quando lateri nunc bene iuncta meo est.
 Nunc etiam somni pingues, nunc frigidus aer:
 Et liquidum tenui gusture caviat avis.
 Quò properas ingrata virum, ingrata puellis?
 Roscida pupureâ supprime lora manu.
 Ante tuos ortus melius sua sydera servat
 Navita, nec media nescit an erret aquâ.
 Te surgit (quamvis lassus) veniente viator:
 Miles & armifer ac aptat ad arma manus.
 Prima subire vides oneratos arva colonos:
 Prima vocat tardos sub iuga pandæ boves.
 Tu pueros somno fraudas, tradisque meoq; iugum,
 Ut subeant tenere verbera seva manus.
 Atque eadem sponsum consulti ante atria mittò,
 Vnius ut verbi grandia damna ferat.
 Nec tu consulto, nec tu jucunda diserto es:
 Cogitur ad lites surgere uterque novus.
 Tu, ne famipæ possint cessare lacerti,
 Laniscam revocas ad sua pensa manum.
 Omnia perpercer: sed surgere mauè puellam
 Quis, nisi cui non est ulla puella, ferat?
 Optavi quoties, nè nox tibi cedere vellet,
 Nec fugerent vultus sydera mota tuos!
 Optavi quoties, aut ventus frangeret axem,
 Aut caderet spissâ nibe retentus equus!
 Invida quò properas? quodd erat tibi * filius ater,
 Materni fuerat pectoris ille color.
 Quid si non Cephalî quondam flagrasset amore?
 An putat ignotam nequitiam esse suam?
 Tithono vellem de te narrare liceret:
 Fœmina non cælo turpior ulla foret,
 Illum dum refugit, longo quiddâ marcet ab ævo,
 Surgis ad prorsus à sene mane rotas.
 At si quem Cephalum manibus compleva teneres,
 Clamares, Lente currite noctis equi.

* Memnon.
 Virg. & ni-
 gri Memonis
 arma.

Cur ego plector amans, si vir tibi marceat ab annis?

Non me nupisti conciliante seni.

Affice quos somnos juveni donavit amato

Luna: nec illius forma secunda tua est.

Ipse Deum genitor (nè te tam sepe videres)

Commisit noctes in sua vota dihas.

Iurgia finieram: scires audisse: rubebat:

Nec tamen est solito tardior orta dies.

ELEGIA. XIV.

*Puellam consolatur, cui præ nimia curâ comæ
deciderant.*

Dicebam, Desiste tuos medicare capillos:
Tingere quam possis jam tibi nulla coma est.

At, si passa fores, quid erat speciosius illis?

Contigerant imum, qua pacet usque, latius.

Quid, quod erant tenues, & quos ornare timeres?

Vela colorati qualia Seres habent:

Vel pede quod gracili deducit aranea filum,

Cum leve desertâ sub trabe necsit opus.

Nec tamen ater erat, nec erat color aureus ille:

Sed quamvis neuter, mixtus uterque color.

Qualem clivosa madidis in vallibus Ida

Ardua direpto cortice cedrus habet.

Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,

Et tibi nullius causa doloris erant.

Non acus abruptit, non vallum pectinis illos:

Ornati ex tuto corpore semper erat.

Ante meos oculos sepe sit ornata: nec unquam

Brachia direptâ faucia fecit acu.

Sæpe etiam nondum digestis manè capillis

Purpureo jacent semisopita toro.

Tum quoque erat neglecta decens: ut Thracia Bacche,

Cum temere in viridi gramine lassâ jaceret.

Cum graciles essent tamen, & lamprodis instar,

Heu mala vexata quanta tulere come!

Quam se præbuerant ferro patienter, & igni,

Ut fieret toto nexilis orbe signus!

Clamabam, Scelus est, istos scelus urere crines :
Sponte decent : capiti ferrea parce tuo.
Vim procul hinc remove : non est qui debeat uri :
Erudit admetas ipse capillus acus.

* Venus.

Formosæ perierè comæ, quas vellet Apollo,
Quas vellet capiti Baccus inesse suo.
Illis contulerim, quas quondam nuda * Dione
Pingitur humenti sustinuisse manu.
Quid malè compositos quereris periisse capillos ?
Quid speculum mæstâ ponis inepta manu ?
Non bene consuetis à te spectaris ocellis :
Ut placeas, debes immemor esse tui.

* His verbis
versabantur,
omnia dira
& tristia.

Non te cantate leserunt pellicis herbae ;
Non anus Amonia per fida lavit aquâ.
Nec tibi vis morbi nocuit, (* procul omen abesto)
Nec minuit densas invida lingua comas.
Facta manu culpâque tuâ dispendia sensis :
Ipsa dabas capiti mixta venena tuo.
Nunc tibi captivos mittet Germania crines :
Culta triumphate mune gentis eris.
O quàm saepe comas aliquo mirante rubebis !
Et dices, Emptâ nunc ego merce probor.
Nescio quam pro me laudat nunc ipse Sicambram,
Fama tamen memini cum fuit ista mea.
Me miserum ! lacrymas male continet, orâque dextra
Proregit ingenuas picta rubore genas.
Sustinet antiquos gremio spectâtque capillos,
Hei mihi non illo munera digna loco !
Collige cum vultu mentem : repaxabile damnum est :
Postmodo nativâ conspicière comâ.

ELEGIA. XV.

Ad invidos, quod fama poetarum sit perennis.

Quid mihi livore dædax ignavus objicis annos ?
Ingenique vocas carmen inertis opus ?
Non me, more patrum, dum strenua sustinet ætas,
Præmiâ mihi tibi pulverulenta sequi ?
Nec me verbosas leges edificare, nec me
Ingrato voces profutuisse foro ?

Mortale

Mortale est, quod quærvis opus : mihi fama perennis

Quæritur : ut tota semper in orbe canar.

Vivet Meonides, Tenedos dum stabit, & Ide;

Dum rapidas Simois in mare volvet aquas.

Vivet & * Ascreus, dum mustis uva tumebit :

Dum cadet incurvâ false resecta Ceres.

* Batviades toto semper cantabitur orbe :

Quamvis ingenia non valet, arte valet.

Nulla Sophocleo veniet jactura cœthurno :

Cum sole & luna semper Aratus erit.

Dum fallax servus, durus pater, improba lena

Vixerit, & meretrix blanda, Menandros erit.

Ennius arte carens, animosque Accius oris,

Casurum nullo tempore nomen habent.

Varronem, primamque ratem qua nesciet atas ?

Aureaque Asonio terga petita duci ?

Carmina sublimis tunc sunt peritura Lucreti,

Exiit terras cum dabit una dies.

Tityrus & segetes, Aeneïque arma legentur,

Roma triumphati dum caput orbis erit.

Donc erunt ignes, aræsq; Cupidinis arma,

Discentur numeri, culte Tibulle, tui.

Gallus & Hesperii, & Gallus notus Eois,

Et sua cum Gallo nota Lycoris erit.

Ergo cum silices, cum dens patientis aratri

Depereant ævo : carmina morte carent.

Cedant carminibus reges, regumque triumpho :

Cedat & auriferi ripa beata Tagi.

Vilia miretur vulgus : mihi flavus Apollo

Pocula Castalia plena ministrat aqua.

Suffineamque comâ metuentem frigora myrtum,

Atque ita sollicito multus amante legar.

Pascitur in vivis livor : post fata quiescit :

Tunc suus ex merito quenque tuetur honor.

Ergo etiam, cum me supremus adusserit ignis,

Vivam : parsque mei magna superstes eris.

* Hesiodus.

* Callima-
chus.

P. OVIDII NASONIS
ELEGIARUM SIVE
AMORUM Liber. II.

ELEGIA I.

Quod pro gigantomachia amores scribere
sit coactus.

Hic quoque composui Pelignii natus aquosus,
Ille ego nequissimus Naso poeta meus.
Hoc quoque iussit amor, procul hinc, procul
esto severi.

Non estis teneris apta theatra modis.

Me legat in sponsi facie non * frigida virgo,

Et rudis ignoto tactus amore puer.

Aique aliquis juvenum quo vixit, ego, saucius areu,

Agnoscat flamma conscia signa sua:

Miratusque diu, Quo, dicat, ab in dice doctus

Composui casus iste poeta meus?

Ausus eram, memini, * caelestia dicere bella,

Centimanumque Gyges, (et satis oris erat)

Cum male se Tellus ulta est, ingestaque Olympo

Ardua devertex Pelion Ossa tuit.

Juppiter in manibus, & cum Jovis fulmen habebam,

Quod bene pro cula mitteret ille suo.

Clausit amica fores: ego cum Jovis fulmen amiser

Excidit ingenio Juppiter ipse meo.

Juppiter ignoscas: nil me tua tela juvabant:

Clausula tua majus janua fulmen habet.

Blanditias, elegasque leves mea tela resumpsit.

Mollicrant duras lenia verba fores.

Carmina sanguinea deducunt cornua Lync,

Et revocant niveos Solis enatis equos.

Carminibus dissiliunt abruptis faucibus angues:

Inque suos fontes versa recurrit aqua.

* Amore ar-
deus: Lipto-
te vel Anti-
phrasia.

* Giganto-
machiam.

Carminibus cessare fates : insertaque possi,
 Quamvis robur erat, carmine victa sera est.
 Quid mihi profuerit velox cantatus Achilles?
 Quid pro me Ajaxes alter & alter agent?
 * Quisque tot errando, quot bello perdidit annos?
 Raptus & Amonio flebilis Hector equus?
 At facies tenera ut laudata est saepe puella;
 Ad vatem, pretium carminis, ipsa venit.
 Magna datur merces : verum clara valote
 Nomina, non apta est gratia vestra mihi.
 Ad mea formosos vultus adhibete puellae
 Carmina, pauperis qua mihi dilet Amor.

* Periphrasin
 Ulyssis.

ELEGIA. II.

Ad Bagonum, ut custodiam puellae sibi commissae
 laxiorem habeat.

Quem penes est dominam servandi cura, Bago?
 Dum perago totum paucis, sed apta, vacas.
 Hesternam vidi spantem luce puellam,
 Illam, qua Danae porticus agmen habes.
 Protinus ut placuit, mihi, noctemque rogaui:
 Rescripsit trepidam, Non licet, illa manu.
 Et cur non liceat querenti, reddita causa est:
 Quid nimium domina cura molestus tua est.
 Si sapias, & cussas odium (mihi crede) moveri
 Desine: quem metuit, quisque perisse cupit.
 Vir quaque non sapiens: quid enim servare laborat,
 Unde nihil, quamvis non tueare, perit?
 Sed gerat ille sua, magis furiosus amoris:
 Et castam, multis quae placet, esse putat.
 Huic furtiva, & publici munere detur:
 Quam dederis illi, reddat ut illa tibi.
 Conscius esse velis, damna est obnoxia servo:
 Conscius esse times, dissimulare licet.
 Scripta lege secum, matrem scripsisse putato:
 Pervenerit ignotus, post modo notus erit.
 Ibit ut affectum, quae non languebit, amicum
 Visat, & indicium agra sit illa tui.

Si fatiet tardè : nè te mora longa fatiget,

Imposita gremio stertere fronte potes.

Nec tu Niligenam fieri quid possit ad Isim

Quaeris : nec tu curva theatra time.

Conscius assiduos commissi tollet honores :

Quia minor est autem, quam tenuisse, labor ?

Ille placet, versatque domum, nec verbera sensit :

Ille potens domine : cetera turba jacet.

Huic, verè ardeant cause, fringuntur inanes :

Atque ambo domini, quod probat una, probant.

Cum bene viderat vultum, rugasque coëgit,

Quod voluit fieri blanda puella, facit.

Sed tamen interdum tecum quoque iurgia nesciat :

Et lacrymas simulet : carnificemque vocet.

Tu contra objicies, quæ tunc diluat illa :

In vero, falso crimine, deme fidem.

Sic tibi semper bonos, sic alta pecunia crescet :

Hec face : & exiguo tempore liber eris.

Aspicias indicibus nemus per colla catenas :

Squalidus orba fide pectora carcer habet.

Quarit aquam in aquam, & poma fugacia captat

Tantalus : hoc illi garrula lingua dedit.

* Argus.

Dum nimium servat * custos Junonius 16 ;

Ante suos annos occidit : illa Dea est.

Vidi ego compedibus liventia crura gerentem,

Unde vir incestum scire coactus erat.

Pena minor merito : nocuit mala lingua duobus.

Vir doluit : fame damna puella tulit.

(crede mihi) nulli sunt crimina grata marito :

Nec quenquam, quamvis audiat illa, iurant.

Seu tepet, iudicium securus prodis ad aures :

Sive amat, officio fit miser ille tuo.

Culpa nec ex facili, quamvis manifesta, probatur :

Judicis illa sui tuta favore venit.

Viderit ipse licet, credet tamen ille neganti,

Damnabitque oculos, & sibi verba dabit.

Afficiet domina lacrymas : plorabis & ipse :

Et dicet, Panis garrulus iste dabit.

Quid

Quid dispar certamen inis ? tibi verbera victo
 Adsuat, in gremio iudicis illa sede.
 Non scelus aggredimur, non ad miscenda coimus
 Toxicæ, non stricto fulmine et ense manus.
 Quærimus ut tuò per te possimus amare :
 Quid precibus nostris mollius esse potest ?

ELEGIA III.

Ad Eunuchum, fervantem dominam.

Hæc mihi, quod dominâ nec vir nec femina servas,
 Mutua nec Veneris gaudia nō se potes.
 Qui primus pueris genitalia membra recidis,
 Vulnera, quæ fecit, debuit ipse pati.
 Molli in obsequium, facili quæ rogantibus esses,
 Si tuus in quavis præcepisset amor.
 Non tu natus equo, non fortibus utilis armis :
 Bellica non dextra convenit hasta tue.
 Ista mares tractant : tu spes depone viriles :
 Sunt tibi cum domina signa ferenda tua.
 Hanc imple meritum, huius tibi gratia prosum :
 Si carem illâ, quis tui usus erit ?
 Est etiam facies, sunt apti lufibus anni :
 Indigna est pigro forma perire sinu.
 Fallere te potui, quanvis habere molestus :
 Non caret effectu, quod voluere duo.
 Aptius ut fuerit precibus renâsse, rogamus,
 Dum bene ponendi munera tempus habes.

ELEGIA IV.

Quod amet mulieres, cuiuscunque formæ sint.

Non ego mendosos ausim defendere mores,
 Falsæque pro vitis arma movere meis.
 Confiteor, si quid prædest delicta fateri :
 In mea nunc demens crimina fassus ea.
 Odi : nec possum cupiens non esse, quod odi.
 Heu quam, quod studeas ponere, ferre grave est !
 Nam desunt vires ad me mihi jusque regendum :
 Auferor ut rapida concita puppis aqua.
 Non est certa meos quæ forma movet amores :
 Centum sunt causæ, cur ego semper amem.

*Sive aliqua est oculos in me dejecta modestos ;
Uror : Et insidia sum pudor ille meæ.*

*Sive procax ulla est, capior, quia rustica non est :
Spemque dat in molli mobilis esse toro.*

**Severas, dif- Aspera si visa est, * rigidâsque imitata Sabinas ;
*ficles, moros Velle, sed ex alto dissimulare, puto.
las.*

*Sive est docta ; placet raras dotata per artes :
Sive rudis ; placida est simplicitate suâ.*

*Est, quæ Callimachi præ nostris rustica dicat
Carmina : cui placeo, protinus ipsa placet.*

*Est etiam, quæ me vatem, Et mea carmina culpet :
Culpam is cupiam sustinuisse femur.*

*Molliter incedit, motu capit : altera dura est ;
At poterit tacto mollior esse viro.*

*Hæc qui dulce canit, se Et itque facillima vocem ;
Oscula cantant raptâ dedisse velim.*

*Hæc querulas habili percurrit pollice chordas :
Tam doctas quis non possit amare manus ?*

*Illa placet gestu, numerosâque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte latus.*

*Ut taceam de me, qui causâ tangor ab omni :
Illic Hippolytum pone, Priapus erit.*

*Tu, quia tam longa es, veteres heroidas æquas,
Et potes in toto multa jacere toro.*

*Hæc habilis brevitæ suâ est : corrumpor utraq ;
Convenerunt voto longa brevîsq ; meo.*

*Non est culta ; subit quid culta accedere possit :
Ornata est ; doies exhibet ipsa suas.*

*Candida me capiet, capiet n e flava puella :
Est etiam in fusco grata colore Venus.*

*Seu pendens niveâ pulli cervice capilli ;
Leda fuit nigrâ conspicienda comâ.*

*Seu florem ; placuit croceis Aurora capillis.
Omnibus historiis se meus aperiat amor.*

*Me nova sollicitat, me tangit serior ætas :
Hæc melior specie ; moribus illa placet.*

*Denique quas totâ quisquam probat urbe puellas,
Noster in has omnes ambitiosus amor.*

ELEGIA V.

Ad amicam corruptam.

Nullus amor tanti est (abeas pharetrata Cupido)
 Ut mihi sint toties maxima vota mori.

Vota mori mea sunt, cum te peccasse recordor.

Hei mihi perpetuum nata puella malum!

Non mihi deceptæ nudant tua facta tabellæ:

Nec data furtivè munera crimen habent.

O utinam arguerem, sic ut non vincere possem!

Me miserum! quare tam bona causa mea est?

Felix qui, quod amat, defendere fortiter audeat:

Cui sua, Non feci, dicere amica potest.

Ferreus est, nimiumque suo favet ille dolori,

Cui petiitur victa palma cruenta reâ.

Ipse miser vidi, cum me dormire putares,

Sobrius apposito crimina vestra mero.

Multa supercilio vidi vibrante loquentes:

Nutibus in vestris pars bona vocis erat.

Non oculi tacuere tui, conscriptaque vino

Mensa: nec in digitis littera nulla fuit.

Sermonem agnovi (quid non videatur amanti?)

Verbaque pro certis jussa valere notis.

Jamque frequens ierat mensa convivâ relicta:

Compositi juvenes unus & alter erant.

Improba tum verò jungentes oscula vidi:

Illa mihi lingua nexa fuisse liquet.

Qualia nec fratri tulerit germana severo,

Sed tulerit cupido mollis amica viro:

Qualia credendum est non Phœbum ferre Diana,

Sed Venerem Marti saepe tulisse suo.

Quid facis? exclamo, Quò nunc mea gaudia differs?

Injiciam dominas in mea jura manus.

Hæc mihi sunt tecum, tibi sunt communia mecum:

In bona cur quisquam tertius ista venit?

Hæc ego, quæq; dolor lingua didicisti: at illi

Conscia purpureus venit in ora pudor.

Quale coloratum * Titboni conjuge cælum

Subruber, aut sponso visa puella novo.

* Aurora.

obesius Desidera non gignit hanc interitum

Quale rosa fulgent inter sua lilia mixta,
 Aut ubi cantatis Luna laborat equis.
 Aut quod, nè longis flavescere possit ab annis,
 Mædonis Assyrium femina iunxit ebur.
 Hic erat, aut aliquis color ille simillimus horum :
 Et nunquam casu pulchrior ille fuit.
 Spectabat terram : terram spectare decebat.
 Mæsta erat in vultu : mæsta decenter erat.
 Sicut erant, & erant compiti, laniare capillos,
 Et fuit in teneras impetus ire genas.
 Ut faciem vidi, fortes cecidere lacerti :
 Defensa est armis nostra puella suis.
 Qui modò servus eram, supplex, ultioque rogavi,
 Oscula nè nobis deteriora daret.
 Risit : & ex animo dedit oscula, qualia possent
 Excusere irato tela trifida Jovi.
 Torqueor infelix, nè tam bona senserit alter :
 Et volo non ex hac illa fuisse nota.
 Hac quoque, quàm docui, multò meliora fuerunt :
 Et quiddam visa est addidicisse novi.
 Quod nimikim placuere, malum est : quod tota labellum
 Lingua tua est nostris, nostra recepta tuis.
 Nec tamen hoc unum do'eo : non oscula tantum
 Juncta queror ; quavis hæc quoque juncta queror.
 Illa nisi in lecto nunquam ponere doceri :
 Nescio quis precium grande magister habet.

ELEGIA VI.

In morrem Psittaci.

P Sittacus Eojs ales mihi missus ab Indis
 Occidit : exequias ferre frequenter aves :
 Ite pia volucres, & plangite pectora pennis :
 Et rigido teneras ungue notate genas.
 Horrida pro mæstis laniemur pluma capillis :
 Pro longa resonent carmina vestra tabâ.
 Quid scelus Ismarii quereris Philomela tyranni ?
 Explet à est annis ista querela suis.
 Alitis in rare miserum diverine funus.
 Magna, sed antiqua est, causa doloris Irys.

Omnes, quæ liquido libratis in aëre pennas,

Tu tamen ante alias turtur amice dole.

Plena fuit vobis omni concordia vitæ :

Et stetit ad finem longa tenaxque fides.

Quod fuit Argolico juvenis Phocæus Orestis,

Hoc tibi, dum licuit, Psittace, turtur erat.

Quid tamen ista fides ? quid vari forma coloris ?

Quid vox mutandis ingeniosa sonis ?

Quid juvaris, ut datus es, nistra placuisse puella ?

Infelix avium gloria nempe jaces.

Tu poteris viridas perennis hebetare smaragdos,

Tincta gerens rubro punica rostra croco.

Non fuit in terris vocum simulantiior ales :

Reddebas blaso tam bene verba sono.

Raptus es invidiâ : non tu fera bella movebas :

Garrulus, & placida pacis amator eras.

Ecce coturnices inter fera prælia vivunt :

Forsthan & sunt inde frequenter enns.

Plenus eras minimo : nec, præ sermonis amore,

In multos poterant ora vacare cibos.

Nux erat esca tibi, causæq; papavera somni :

Pellebatur sitim simplicis humor aquæ.

Vivit edax valur : ducique per aëra gyros

Milvius, & pluvie gracculus auctor aquæ.

Vivit & arxifera cornix invisæ Minervæ ;

Illæ quidem seclis vitæ moritura novæ.

Occidit illa loquax humana vocis imago

Psittacus, exure munus ab orbe datum.

Optima prima fere manibus rapiuntur avaris :

Implentur muneris deteriora suis.

Tristia * Phyllacida Thersites funera vidit :

Jamque cinis, vivis fratribus, Hætor erat.

Quid referam timida pro te pia vota puella,

Vota procelloso per mare raptæ Noï ?

Septima lux aderat non exhibitura sequentem :

Et stabat vacuâ jam tibi Parca colo.

Nec tamen ignavo stupuerunt verba palato :

Clamavis moriens lingua, Corinna vale.

* Procellas,

Colle sub Elyfio nigrâ nemus ilice fronder :
 Udâque perpetuo gramine terra viret.
 Siqua fides dubitis, volucrum locus ille piarum
 Dicitur, obscœna quo prohibentur aves.
 Illic innocui latè pascuntur olores :
 Et vivax phœnix, unira semper avis.
 Spectat & ipsa suas ales Junonia pennas :
 Oscula dat cupido blanda columba mari.
 Psittacus has inter memoriali sede receptus,
 Convertit volucres in sua vota pius.
 Ossa tegit tumulus, tumulus pro corpore magnus :
 Quo lapis exiguus par sibi carmen habet.
 Colligor ex ipso domina placuisse sepulchro.
 Ora fuere mihi plus cve docta loqui.

ELEGIA VII.

Amicæ se purgat, quod ancillam non amet.
Egò ego sufficiam reus in nova crimina semper ?
 Ut vincam, toties dimicuisse pudet.
 Sive ego marmorei respexi summa theatri ;
 Eligis è multis unde dolere velis.
 Candida seu tacito vidit me fœmina vultu ;
 In vultu tacitas arguis esse notas.
 Si quam laudavi ; miseros petis ungue capillos :
 Si culpo ; crimen dissimulare putas.
 Sive color bonus est ; in te quoque frigidus esse :
 Seu malus ; alterius dicor amore mori.
 Atque ego peccati vellem mihi conscius esse :
 Æquo animo pœnam, qui meruere, ferunt.
 Nunc temere infirmulas : credendoque omnia frustra,
 Ipsa vetas iram pondus habere iuam.
 Aspice, ut auribus miseranda sortis assellus
 Assiduo domitus verberare tardus eat.
 Ecce tuum solers caput exornare coactum.
 Obicitur domina conemer assellum.
 Dii melius, quàm me, si sit peccasse libido,
 Sordida contemptæ sortis amica juvet.
 Quis Veneris famule connubia liber inire,
 Tergâque completi verberare secta velis ?

Adde,

Adde, quod ornandis operosa est illa capillis,
 Et tibi per doctas grata ministra manus.
 Scilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem?
 Quid, nisi ut indicio juncta repulsa foret?
 Per Venerem iuro, puerique volantis arcus.
 Me non admissi criminis esse reum.

ELEGIA VIII.

Ad Cypassin ancillam Corinna.

Comendis in mille modis perfecta capillis,
 Comere sed solas digna Cypassi Deas,
 Et mihi iucundo non rustica cognita furto,
 Aptæ quidem domina, sed magis aptæ mihi;
 Quis fuit inter nos socius corporis index?
 Sensit concubitus unde Corinna tuos?
 Non tamen erubui nec verbo lapsus in ullo
 Furivæ Veneris conscia signa dedi.
 Quid, quod in ancillam si quis delinquere possit,
 Illum ego contendit mente carere bonâ?
 Thesalus ancilla facie Briseidos arsit:
 Serva Mycenæ est Phæbas amata duci.
 Nec sum Tantalide, nec forti major Achille:
 Quod decuit reges, cui mihi turpe parem?
 Ut tamen iratos in te defixit ocellos,
 Sensit te totis erubuisse genis.
 At quanto, si forte referri, presentior ipse
 Per Veneris feci numina magna fidem.
 Tu Dea, tu iubeas animi perjuria nostri
 Carpathium tepidor per mare ferre Notos.
 Pro quibus officiis prectum mihi dulce repende,
 Concubitus hodie, fusa Cypassi, tuos.
 Quid renuis, fingisque novos ingrata timores?
 Est unum è dominis promeruisse satis.
 Quod si stulta negas, index amecilla fatebor,
 Et veniam culpa proditor ipse mea.
 Quoque loco fuerim tecum, quousque, Cypassi,
 Narrabo domina, quosque, quibusque modis.

ELEGIA IX.

Ad Cupidinem.

O Nunquam pro me satis indignate Cupido,
 O in corde meo desidiose puer :
 Quid me, qui miles nunquam tua signa reliqui,
 Ledis ? & in castris vulneror ipse tuus ?
 Cur tua fax uris, figit tuum arcus amicos ?
 Gloria pugnantes vincere major erat.
 Quid ? non Armonius, quem cuspide perculit, heros,
 Confossam medicâ postmodo iuvit ope ?
 Venator sequitur fugientia, capta relinquit :
 Semper & inventis ulteriora petit.
 Nos tua sentimus, populus tibi deditus, arma :
 Pigra reluctanti cessat in hoste manus.
 Quid juvat in nudis hamata recondere tela
 Ossibus ? ossa mihi nuda relinquit amor.
 Tot sine amore viri, tot sunt sine amore puella
 Hinc tibi cum magna laude triumphus eat.
 Roma, nisi immensum vires promisset in orbem,
 Stramineis esset nunc quoque densa caesis.
 Fessus in acceptos miles deducitur agros :
 Turâque depositus posciunt ense rudis :
 Longâque subductam celant navalia pinum :
 Mittitur in salus carcere liber equus.
 Me quoque, qui toties merui sub amore puella,
 Defunctum placidè vivere tempus arat.
 Vive, Deus posito si quis mihi dicat amore,
 Deprecer : usque adeo dulca puella malum est.
 Cum bene perit asum est, animique revanuit ardor,
 Nescio quo misere turbine mentis agor.
 Ut rapit in præceps dominum, saevientia frustra
 Frana retinentem, durior aris equus :
 Ut subitus propè jam prensâ tellure carinam
 Tangentem porius venius in alia rapit.
 Sic me saepe refert incerta Cupidinis aura :
 Notâque purpureis tela resumit Amor.
 Fige puer : possis nudus tibi præbeor armis :
 Hic tibi sunt vires : hic tua dextra valet.

Huc

Huc tanquam iusse veniunt jam sponte sagittæ :

Vix ullis præ me nota phœbera tua est.

Infelix, tot à quicunque quiescere nolle

Sustinet, & somnos præmia magna vocat.

Stultie, quid est somnus, gelida nisi mortis imago ?

Longa quiescendi tempora fata dabunt.

Me modo decipiant voces fallacis amice :

Sperando certè gaudia magna feram.

Et modo blanditias dicat : modo iurgia nactus.

Sæpe fruar dominâ sæpe repulsus eam.

Quod dubius Mars est, per te privigne Cupido est :

Et movet exemplo viricis arma tuo.

Tu levis es, multòque tuus ventosior alii :

Gaudiaque ambigua dâsque negâsque fide.

Si tamen exaudis pulchrâ cum matre Cupido ;

Indeserta meo pectore regna gere.

Accedant regno nimirum vaga turba puella.

Ambobus populis sic venerandus eris.

ELEGIA X.

Ad Græcinum, quod eodem tempore duas amet.

TU mihi, tu certè (memini) Græcine, negabis,

Uno posse aliquem tempore amara duos.

Per te ego decipior, per te deprehensus inermis :

Ecce duas uno tempore solus amo.

Utraque formosa est : operosa cultuique ambæ :

Artibus in dubio est hæc sis, an illa prior.

Pulchrior hæc illa est : hæc est quoque pulchrior illa :

Et magis hæc nobis, & magis illa placeat.

Errat, ut à veniis discordibus æta phœbus :

Dividuumque tenent, aliter & aliter amor.

Quid geminas Erycinæ meos sine fine dolores ?

Non erat in curâ una puella satis ?

Quid folia arboribus ? quid pleno sidera celo ?

In freta collectas alia quid addis aquas ?

Sed tamen hoc melius, quam si sine amore jacerem.

Hostibus eveniat vitâ severa meis.

Hostibus eveniat vacuo dormire cubili,

Et medio latè ponere membra toro.

At mihi fœvus amor somnos abruptat inertes :
 Simq; mei lethi non ego solus onus.
 Me mea disperdat nullo prohibendæ puella :
 Si satis una potest : si minis una, dua.
 Sufficiant : graciles non sunt sine viribus artus :
 Pondere, non nervis, corpora nostra carent.
 Et lateri dabit in vires alimenta voluptas :
 Decepta est operâ nulla puella meâ.
 Sape ego læsive consumpsi tempora noctis :
 Utiles, & forti corpore manè fui.
 Felix, quem Veneris certamina nulla perdunt :
 Dii faciant lethi causa sit ista mei.
 Induat adversis contraria pectora telis
 Miles, & æternum sanguine nomen emat :
 Quærat avarus opes : & quæ lassavit eundo
 Equora, per juro naufragus ore bibat :
 At mihi contingat Veneris languescere motu ;
 Cum moriar, medium solvar & inter opus.
 Atq; aliquis nostro lacrymans in funere dicat,
 Conveniens vita mors fuit ista tua.

ELEGIA XI.

Ad amicam navigantem.

Prima malas docuit mirantibus aquoris undas
 Peliaco pinus vertice cæsa vias :
 Quæ conturbantes inter temeraria cœtes
 Conspiciam subvo vellere vexit ovem.
 O nimiam, ne quis rema freta longa moderet,
 Argo fœnesta pressa bibisset aquas !
 Ecce fugi notamque torum patriosque penates :
 Fallacisq; vias ire Corintha parat.
 Quid tibi (me miserum !) Zephyros Eurosque timebo,
 Et gelidum Boream, præcipitemq; Notum ?
 Non illic urbes, non tu mirabere sylvas :
 Una est injusti carula forma maris.
 Nec medius tenues conchas pectusve lapillos
 Pontus habet : bibuli littoris illa mora est.
 Littora marmoreis pedibus signare puella :
 Hæc est tutum : cætera cæca via est.

Et vobis alti ventorum praelia narrent ;
 Quas Scylla infestet, quâsue Charibidis aquas ;
 Et quibus emineant violenta Ceraunia saxis ;
 Quo lateant Syrtes magna minôrque sinu.
 Hac alii referant : at vos, quod quisque loquetur,
 Credire : credenti nulla procella nocet.
 Serò respicietur tellus, ubi fune soluta
 Currit in immensum panda carina salum.
 Navita sollicitus jam ventos horret iniquos ;
 Et propè tam letibum, quàm propè cernis aquam.
 Quod si concussas Triton exasperet undas,
 Quàm tibi sit toto nullus in ore color !
 Tum generosa voces fecunda sydera Leda :
 Et, Felix, dicas, quem sua terra tenet.
 Tutius est fuisse iborum, legisse libellos,
 Threiciam digitis increpuisse lyram.
 At si vana ferunt volucres mea dicta procella ;
 Aequa tamen puppi sit Galatea tua.
 Vestrum crimen erit talis iactura puella,
 Nereidèsque Dea, Nereidumq; pater.
 Vade memor nostri vento reditura secundo :
 Impleat illa tuos fortior aura sinus.
 Tunc mare in hac magnus proclinet litora Nereus ;
 Huc veni spectent ; huc agat aestus aquas.
 Ipsa roges, Zephyri veniant in lintea pleni :
 Ipsa tuâ moveas turgida vela manu.
 Primus ego aspiciam notam de litore puppim,
 Et dicam, Nostros advehit illa Deos.
 Excipiâmq; humeris, & multa sine ordine carpam
 Oscula ; pro reditu victima vota cader.
 Inq; ibori formam molles sternerentur arena :
 Pro mensa tumulus quilibet esse potest.
 Illic appositò narrabis multa Lyao :
 Penè sit ut mediis obruta navis aquis :
 Dûmq; ad me properas, nec iniqua tempora noctis,
 Nec te præcipites eximuisse Notos.
 Omnia pro veris credam, sint ficta licebit :
 Cur ego non vobis blandiar ipse meis ?

Hac

*Hac mihi quàm primum cœlo vitidissimus alio
Lucifer admissio tempora portet equo.*

ELEGIA XII.

Exultat quòd amicâ potitus sit.

I*Te triumphales circum mea tempora lauri:
Vicinus : in nostro est ecce Corinna sinu.*

*Quam vir, quam custos, quam janua firma, tot hostes
Servabant, nè quâ posset ab aere capi.*

Hec est præcipuo victoria digna triumpho:

*In quâ, quacunque est, sanguine præda caret.
Non humiles muri, non parvis oppida fossis*

Cincta : sed est ductu capta puella meo.

Pergama cùm caderent bello superata bilastri,

Ex tot in Attridis pars quota laudis erat ?

At mea seposita est, Et ab omni milite discors

Gloria : nec titulum muneris alter habet.

Me duce ad hunc voti finem, me milite veni:

Ipse eques, ipse pedes, signifer ipse fui:

Nec casum fortuna meum immiscuit actis.

Huc ades & curâ parte triumphæ meâ.

Nec belli est nova causa mei : nisi rapta fuisset

Tyndaris, Europa par, Asiaq; foret.

Fœmina sylvestres Lapithas, populumque biforcem

Turpiter apposito versit in arma mero.

Fœmina Trojanos iterum nova bella movere

Impulit in regna, iussu Latine, tuo.

Fœmina Romanis etiam nunc urbe recenti

Immisit soceros, armâque fœva dedit.

Vidi ego pro niveâ pugnam et conjugè sauros :

Spektatrix animos ipsa iuvenca dabat.

Me quoque cum multis, sed me sine cade, Cupido

Jussit militia signa movere sue.

ELEGIA XIII.

Ad Idem, ut parientem Corinnam juvet.

D*um labefactat onus gravidæ temeraria ventris,
In dubio vitæ lassâ Corinna jacet.*

Illâ quidem, clamme tantum molita pericli,

Ira digna meâ est : sed cadit ira mea.

Sed tamen aut ex me conceperat, aut ego credo.

Est mihi pro facto sepe, quod esse potest.

Isi, Paratonium, genitaliæque arva Canopi

Qua colis, & Memphis, palmiferamque Pharon,

Quæque celer lato Nilus delapsus ab alveo

Per septem portus in maris exit aquas;

Per tua sacra precor, per Anubidis ora verendi:

Sic tua sacra pius semper Osiris amet:

Pigræque labatur circum donaria serpens:

Et cænes in pompâ corniger Apis eat:

Huc adhibe vultus, & in una pace duobus:

Nam vitam domina tu dabis, illam mihi.

Sepe tibi meruiis certis operata diebus,

Quâ cingit laurus Gallica turma tuas.

Tuque laborantes utero miserata puellas,

Quarum tarda latens corpora tendit omis.

Lenis ades, precibusque fave Lucina puella.

Dignâ est quam jubeas muneris esse tui.

Ipse ego thura dabo fumosis candidus aris:

Ipse feram ante tuos munera vota pedes.

Adjiciam titulum, Servatâ Naso Corinnâ.

Tu modo fac titulo muneribusque locum.

Si tamen in tanto fas est munuisse timore;

Hac tibi sit pugnâ dimicuisse satis.

ELEGIA XIV.

In amicam, quod abortivum ipsa fecerit.

Quid juvat immunes belli cessare puellas,

Nec fera peliatar agmina velle sequi?

Si sine Marte suis patiuntur vulnera telis,

Et cecas armant in sua fœta manus.

Quæ prima instituit teneros convellere fœtus,

Militiâ fuerat digna perire suâ.

Scilicet, ut careat rugrum crimine ventis,

Sternatur pugna tristis arena tue?

Si mos antiquis placuisset matribus idem;

Gens hominum vixit depexitura fuit:

Quique iterum jaceret generis primordia nostri

In vacuo lapides orbe, parandus erat.

Quis

Quis Priami fregisset opes, si numen aquarum
 Iusta recusasset pondera ferre Thetis?
 Ilia si tumido geminos in ventre necasset;
 Casurus domina conditor Urbis erat.
 Si Venus Æneam gravidâ temerasset in alvo;
 Caesaribus tellus orba futura fuit.
 Tu quoq; cùm posses nasci formosa, perisses;
 Tentasset, quod tu, si tua mater opus.
 Ipse ego, cùm fuerim melius periturus amando,
 Vidissem nullos, matre necante, dies.
 Quid plenam fraudas vitam crescentibus uvis;
 Pomâq; crudeli vellis acerba manu?
 Sponte fluent matura suâ: sine crescere nata:
 Est precium parva non leve vita mora.
 Vestra quid effoditis subiectis viscera relis,
 Et nondum natis dira venena datis?
 Colchida respersam puerorum sanguine culpant;
 Atq; suâ casum matre queruntur Itym.
 Utraque sœva parens: sed tristibus utraq; caustis,
 Jacturâ socii sanguinis, ultia virum est.
 Dicite: quis Tereus, quis vos tritet Jason
 Figere sollicitâ corpora vestra manu?
 Hac neq; in Armeniis tigres facere latebris:
 Perdere nec fœtus ausa leona suos.
 At tenera faciunt, sed non impune, puella:
 Sæpe, suos utero quæ necat, ipsa perit.
 Ipsa perit, ferturq; rogo resoluta capillos:
 Et, Merito, clamant, qui modò cunque vident.
 Ista sed ætherias vaneſcant dicta per auras:
 Et sint ominibus pondera nulla meis.
 Dii faciles, peccasse semel concedite tutò:
 Et satis est: poenam culpa secunda ferat.

ELEGIA XV.

Ad annulum, quem dono amica dedit.

Annule formosa digitum vincire puella.
 In quo censendum nil, nisi dantis amor,
 Munus eos gratum: te lætâ mente receptum
 Proinus ariculis induas, illa suis.

Tam bene convenias, quàm mecum convenit illi :

Et digitum justo commodus orbe teras.

Felix à domina trahaberis annule nostrà :

Invideo donis jam miser ipse meis.

O utinam subito fieri mea munera possem

Artibus * *Æææ*, * *Carpathiq;* senis !

Tunc ego te cupiam domina tetigisse papillas,

Et levam tunicis inseruisse manum.

Elabar digito, quavis angustus, & herens :

Inq; sinum mirà lapsus ab arte cadam.

Idem ego, ut arcanas possim signare tabellas,

Nève tenax ceram siccâque gemma irabat,

Humida formosæ tangam prius ora puellæ :

Tantum nè signem scripta dolenda mihi.

Si dabor ut condar loculis, exire negabo :

Astringens digitos orbe minore tuos.

Non ego dedecori tibi sum, mea vita, futurus :

Quòdve tener digitus ferre recuset onus.

Me gere, cum calidis perfundes imbris artus,

Dammâque sub gemma perfer eumis aquæ.

Sed puto te visâ mea membra libidine surgent :

Et peraget partes annulus ipse viri.

Irrita quid voveo : parvum proficiscere munus :

Illâ datam tecum seniat esse fidem.

ELEGIA XVI.

Ad amicam, ut ad rura sua veniat.

ME pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris ;

Parva, sed irriguis ora salubris aquis.

Sol licet admoso tellurem sisdere findat,

Et micet Icarii stella proterva Camis ;

Arva pererrantur Peligna liquentibus undis :

Et vires in tenero fertilis herba solo.

Terra ferax Cereris, multâq; feracior uvæ :

Dat quoq; bacciferam Pallada rarus ager.

Pèq; resurgentes rivis labentibus herbas

Gramineus madidam cespes obumbrat humum.

At mens ignis abest : verbo peccavimus unus :

Quæ movet ardores, est procul ; ardor adest.

* *Circæ.*

* *Proci.*

Non

Non ego, si medius Polluce & Castore ponar,
 In cæli sine te parte fuisse velim.
 Solliciti jaceam, terræque premantur iniquæ,
 In longas o! bene qui secūdere vias.
 Aut juvenum comites jussissent ire puellas,
 Si fuit in longas terra secunda vias.
 Tunc mihi, si premerem ventosos horridus Alpes;
 Durum cum domina molle fuisset iter.
 Cum domina Libycas ausim perumpere Syrteis,
 Et dare non aquis vela ferenda Notis:
 Non qua virgineo portenta sub inguine latant,
 Nec timeam vestros curva Malca sinus:
 Nec quas jubinerfis rariibus saturata Charybdis
 Tundit, & effusas ore receptas aquas.
 Quod si Neptuni ventosa potentia vincat,
 Et subventuros auferat unda Deos;
 Tū nostris niveos humeris impone lacertos:
 Corpore nos facili dulce feremus onus.
 Sape petens Hero juvenis tranaverat undas:
 Tunc quoque tranāisset, sed via cæca fuit.
 At sine te quamvis operosi viribus agri
 Me teneant, quamvis omnibus arva narent,
 Et vocet intrivos currentem rusticus undam,
 Frigidæque arboreas mulceat cura comas;
 Non ego Pelignos videor celebrare salubres,
 Non ego natalem, rura paterna, locum;
 Sed Scythiam, Cilicæque feros, viridesque Britannos,
 Quæq; Prometheo saxa cruore madent.
 Ulmus amat vitæ; vitis non deserit ulmum:
 Separor à domina cur ego sape mea?
 At mihi te comitem jurabas usquæ futuram,
 Per me, perque oculos, qui rapuere, tuos.
 Verba puellarum foliis leviora caducis:
 Irritæque, ut visum est, ventus & aura ferunt.
 Siqua mei nomen est in te pia cura relicta,
 Incipe pollicitis addere facta tuis.
 Parvæque quamprimum rapiemibus effeda manibus,
 Ipsa per admittas concurre lora jubas.

At vos, quæ veniet, humidi subsistite montes;
Et faciles caroris effusus esse uia.

ELEGIA XVII.

Quod Corinna soli sit seruimus.

SI quis erit, qui turpe putet seruire puella;
Illo conueniat iudice turpis ego.

Sim licet infamis, dum me moderatius uras,

Qua Paphon & fluctu pulsa Cythera tener.

Atque utinam domine mihi quoque præda fuisset;

Formosa quoniam præda futurus eram.

Dat facies animos: facie uolens Corinna est.

Me miserum! cur est tam bene nota sibi?

Scilicet à speculi sumuntur imagine fassus:

Nec nisi compositam se prius illa uidet.

Non tibi si facies tantum dat in omnia regnam,

(O facies oculos illa tenere meos!)

Collatum idcirco tibi me conuenire dedit.

Aptari magnis inferiora licet.

Creduntur & nymphæ mortalis amore Cayssa

Capta, recusantem detinuisse virum.

Credimus aquoream Phœbia Nereida regi,

Egeriam iusto concubuisse Numæ;

Vulcani Venere, quævis, incande resilla,

Turpiter obliquo elandicet ille pede.

Carminis hoc ipsum genus impar; sed tamen apte

Jungitur heroni cum brevioris modo.

In quoque me, mea lux, in quaslibet accipe leges:

Te decet in mediis pura dedisse iuro.

Non tibi crimen ero, nec quo latere remouo.

Non erit hic vobis inficiandus amor.

Sunt mihi pro magno felicia carmina censu:

Et multa per me nomen habere volent.

Novi aliquam, quæ se circumferat esse Corinnam:

Ut fiat, quid non illa dedisse velit?

Sed neque diversi ripa labuntur eadem.

Frigidus Eurotas, populiferque Padus:

Nec, nisi tu, nostris cantabitur ulla libellis.

Ingenio causas in tuis una meo.

ELEGIA XVIII.

Ad Macrum, quod de amoribus scribat.

C Armen ad iratum dum tu perducis Achillem,
 Primâque juratis induis arma viris;
 Nos, Macer, ignava Veneris cessamus in umbra:
 Et tener ausuros grandia frangit amor.
 Sape mea dixi, Tandem discede, puella:
 In gremio sedit proinus illa meo.
 Sape, pudet, dixi: lacrymis vix illa retentis.
 Me miseram, cur te, dixit, amare pudet?
 Implicuitque suos circum mea colla lacertos:
 Et, quæ me perdunt, oscula mille dedit.
 Vincor, & ingenium sumptis revocantur ab armis:
 Résque domi gestas & mea bella cano.
 Sceptra tamen sumpsi: curâque Tragedia nostrâ
 Crevit: & huic operi quamlibet aptus eram.
 Risit Amor pallamque meam, viâsque cothurnos,
 Sceptraque privata tam cito sumpta manu.
 Hinc quoque me domine numen deduxit iniquæ,
 Deque cothurnato Vate triumphat Amor.
 Quod licet, aut artes teneri profitemur amoris:
 Hei mihi! præceptis torqueor ipse meis.
 Aut, quod Penelopes verbis reddatur Ulyssi,
 Scribimus, & lacrymas Phylli relicta tuas:
 Quod Paris, & Macareus, & quod malè gratus Jason.
 Hippolyti que parens, Hippolytusque legant:
 Quodque tenens strictum Dido miserabilis ensen
 Dicat, & Aonia Lesbis amica lyra.
 Quam citò de tota rediit celer orbe Sabinus.
 Scriptaque diversis retulit ille locis!
 Candida Penelope signum cognovit Ulyssis:
 Legit ab Hippolyto scripta noverca suo.
 Jam pius Æneas misera rescripsit Elisa:
 Quodque legat Phyllis, si modò vivit, habet.
 Tristis ad Hypsipylum ab Iasone littera venit:
 Dat votam Phœbo Lesbis amica lyram.
 Nec tibi, quâ tutum, vati, Macer, arma canenti
 Aureus in mediis Marie tacetur amor.

Et Paris est illic, & adultera nobile crimen;

Et comes extincto Laodamia viro.

Si bene te novi, non bella libentius istis

Dicis: & à vestris in mea castra redis.

ELEGIA XIX.

Ad rivalem, cui uxor curæ non erat.

S*i tibi non opus est servatâ, stulto, puellâ,*

At mihi fac serves, quò magis ipse velim.

Quod licet, ingratum est: quod non licet, acris urit:

Ferrens est, si quis, quod finit alter, amat.

Speremus pariter, pariter metuamus amantes:

Et faciat voto rata repulsa locum.

Quid fortuna mihi, quæ nunquam fallere possit?

Nil ego, quod nullo tempore ledat, amo.

Viderat hoc in me vitium versuta Corinna:

Quâque capi possem, callida ribrat opem.

Ab quoties sani capitis mentita dolorem,

Cunctantem tardo jussit abire pede!

Ab quoties finxit culpam, quam nunquam licebat.

Insonti speciem præbuit ipsa nocens!

Sic ubi vexarat, tepidâque refoverat ignes;

Rursus erat votis comis & apta meis.

Quas mihi blanditias, quàm dulcia verba parabat?

Oscula (Dii magui) qualia, quæ que dabit!

Tu quoque, quæ nostros rapuisti nuper ocellos,

Sæpe face insidias: sæpe rogata nega.

Et sine me ante tuos projectum in limine posset

Longa pruinosâ frigora nocte pati.

Sic mihi durat amor, longosque adolescit in annos:

Hoc juvat: hæc animi sunt alimenta mei.

Pinguis amor, nimirumque potens, in tadia nobis

Vertitur, & stomacho, dulcis ut esca, nocet.

Si nunquam Danaën habuisset abenea turris,

Non esset Danaë de Jove facta parens.

Dum servat Juno mutatam cornibus Idæ,

Facta est, quàm fuerat, gratior ipsa Jovi.

Quod licet, & facile est, quisquis cupit; arbore frondes

Carpit, & è medio flumine sumat aquam.

Siqua vol: regnare diu, deludat amantem.
Heu mihi ne monitis torquear ipsa meis!
Quodlibet eveniat: nocet indulgentia nobis.
Quod sequitur, fugio: quod fugit, ipse sequor.
At tu, formosa nimium secure puella,
Incipe jam primâ claudere nocte domum.
Incipe, quis furtim toties tua limina pulses,
Querere; quid latent nocte silentie canes;
Quas ferat & referat solars ancilla tabellas;
Cur toties vacua secubet illa toro.
Mordeat ista tuas aliquando cura medullas:
Dêtiq; locum nostris materiâque dolis.
Ille potest vacuo furari in litore arenas,
Uxorem stulti si quis amare potest.
Jamque ego præmoneo: nisi tu servare puellam
Incipis, incipiat desinere esse mea.
Multa, diûque tili: speravi sepe futurum,
Cum bene servasses, ut bene verba darem.
Lentus es, & pueris nulli patianda marito:
A! mihi concessi finis amoris eris.
Scilicet infelix nunquam prohibebo; ahire?
Nox mihi sub nulla vindica semper erit?
Nil meum? per nulla traham suspiria semnos?
Nil facies, cur te jure perisse valim?
Quid mihi cum facili, quid cum lenone marito?
Corrumpis viro gaudia nostra iro.
Quin alium, quem tanta juvat patientia, quare:
Me tibi rivalem si juvat esse, vasa.

PUB. OVIDII NASONIS
ELEGIARUM SIVE
AMORUM Liber III.

ELEGIA I.

Deliberatio Poëtz, utrū elegos pergat
scribere, an potius tragœdias.

Tas vetus, & multos incidua sylva per
annos :

Credibile est illi numen inesse loco.

Fons sacer in medio, speluncâque punice
pendens :

Et latere ex omni dulce queruntur aves.

Hic ego dum spatior rectus nemoralibus umbris,

Quod mea quærebam Musa moveret opus.

Venit odoratos Elegia nexa capillos :

Et, puto, pes illi longior alter erat.

Forma decens, vestis tenuissima, vultus amantis :

In pedibus vitium causa decoris erat.

Venit & ingenti violenta Tragœdia passu :

Fronte coma torvâ, palla jacebat humi.

Leva manus sceptrum latè regale tenebat :

Lydius apta pedum vincla cothurnus erat.

Hæc prior, Ecquis eris, dixit, tibi finis amandi ?

O argumenti lenis poëta tui !

Nequitiam vinosa tuam convivium narrans :

Narrant in multas compita fæsta vias.

Sæpe aliquis digito vatem designat euntem :

Atque ait, Hic, hic est, quem ferus uris amor.

Fabula (nec senilis) totâ jactaris in urbe,

Dum tua postposito facta pudore refers.

Tempus erat thyrso passum graviore moveri.

Cessatum satis est : incipe majus opus.

Materia præmis ingenium : cane facta virorum :

Hæc enim, dices, arca digna meo est.

Quod tenera carent, lussit tua iussa puella ;
 Primâque per numeros astra iuventa suos.
 Nunc habeam per te Romana Tragedia nomen :
 Implebit leges spiritus iste meas.
 Haënnus : Et movit pectus innixa cothurnis
 Densum casarie terque qualiterque caput.
 Altera (nam memini) limis subristit ocellis.
 Fallor ? an in dextrâ myrtæ vîrga fuit ?
 Quid gravibus verbis animosa Tragedia, dixit,
 Me premis ? an nunquam non gravis esse potes ?
 Imparibus tamen es numeris dignata moveri :
 In me pugnasti versibus usa meis.
 Non ego convulerim sublimia carmina nostris :
 Obruit exiguas regia vasta fores.
 Sum levis, Et mecum levis est mea cura Cupido :
 Non sum materiâ forior ipse meâ.
 Rustica sit sine me lascivi mater Amoris ;
 Huic ego proveni lena comêsque Dea.
 Quam tu non poteris duro referare cothurno,
 Hæc est blanditiis janua laxa meis.
 Et tamen emeruptis quàm tu posse, ferendo
 Multa, supercilio non patienda tuo.
 Per me decepto didicisti custode Corinna
 Liminis obstricti sollicitare forem.
 Delabique toro iunicâ velata recinctâ,
 Atque impercussos nocte movere pedes.
 Ah quoties foribus duris incisa pependi,
 Non verita à populo prætereunte legi !
 Quin ego me memini, dum custos sevens abiret,
 Ancillæ missam delituisse sum.
 Quid, cum me munus natæ misit ? at illa
 Rupit, Et appositâ barbara mersit aquâ.
 Prima tuæ mox felicia semina mentis :
 Munus habes, quod te jam petit ista, meum.
 Desierat ; cepi. Per vos utrasque rogamus,
 In vacuas auras verba timentis eant.
 Altera me sceptro decoras, aliôque cothurno :
 Jam nunc contracto magnus in orbe sonor.

Altera das nostro vultuum nomen amori :

Ergò ades : & longis versibus adde breves.

Exiguum vati concede Tragedia tempus.

Tu labor æternus : quod petit illa, breve est.

Mors dedit veniam : teneri properentur amores,

Dum vacat : à tergo grandius urget opus.

ELEGIA II.

Ad amicam, cursum equorum spectantem.

Non ego nobiliurn venio spectator equorum :

Cui tamen ipsa faves, vincat ut ille precor.

Ut loquerer tecum, veni, tecumque sederem :

Nè tibi non novus, quem facis, esset amor.

Tu cursum spectes, ego te : spectemus uterque

Quid juvet : atque oculos pascat uterque suos.

O cuiusque faves felix agitator equorum !

Ergò illi cura contigit esse tua.

Hoc mihi contingat : sacro de carcere missis

Insistam fori mente vehendus equis.

Et modò lora dabo : modò verbere terga notabo :

Nunc stringam metas interiore rotâ.

Si mihi currenti fueris conspecta, morabor :

Dæque meis manibus lora remissa fluent.

Ab quâ penè Pelops Pisæo concidit axe,

Dum spectat vultus, Hippodameia, tuus !

Nempe favore suæ vicis tamen ille puella.

Vincamus domina quisque favore suæ.

Quid frustra refugis ? cogit nos linea jungi :

Hæc ex lege loci commoda Circus habet.

Tu tamen à dextra quicumque es, parce puella :

Comastu lateris ladinur ista tui.

Tu quoque qui spectas post nos, tua contrabe crura,

Si pudor est : rigido nec preme terga genu.

Sed nimium demissa jacent tua pallia terra :

Collige, vel digitis en ego tollo meis.

Invida vestis eras, quæ tam bona crura tegebas :

Quoque magis spectes, invida vestis eras.

Talia Melanion Atalanta crura fugacis

Optavit manibus sustinuisse suis.

Talia pinguntur succinthe omnia Diuæ,
 Cum sequitur fortæ fortior ipse fortis.
 His ego non visis arsi : quid fiet ab istis ?
 In flammam flammæ, in mare fundis aquas.
 Suspitor ex istis, & cetera posse placere,
 Quæ bene sub tenui condita veste latent.
 Vis tamen interea tenues arcescere ventos,
 Quos faciant nostrâ mota flagella manu ?
 An magis hic meus est animi, non æris, æstus ?
 Capiaque faminem pectora torret amor ?
 Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi pulvere vestis :
 Sordide de niveo corpore pulvis abi.
 Sed jam pompa venit, laquei animisque favete :
 Tempus adest plausus ; aurea pompa venit.
 Prima loco fertur sparsis victoria pennis :
 Huc ades, atque meus, fac Dea, vincat amor.
 Plaudite Neptunæ, nimirum qui creditis undis.
 Nil mihi cum pelago : me mea terra tenet.
 Plaudite mo Marti miles : nos odimus arma :
 Pax j'vat, & mediâ pace reperitur armor.
 Auguribus Phœbus, Phœbe venantibus adsit :
 Artifices in æ verte Minerva manus.
 Ruricola Cereræ, teneroque assurgite Baccho :
 Pollucem pugiles, Castora placeat iques.
 Nos tibi blanda Venus, puerique potentiibus armis
 Plaudimus : inceptis a nunc diva meis.
 Dâque nova mentem domina, ut patiarur amari.
 Annuit : & motu signa secunda dedit.
 Quod Dea promissit, promittas ipsa rogamus :
 (Pace liquor Veneris) tu Dea major eris.
 Per superos juro testes, pomamque Deorum,
 Te dominam nobis tempus in omne fore.
 Sed pendens tibi crura : potes, si forte juvabit,
 Cancelli primos inferuisse pedes.
 Maxima jam vacuo prætor spectacula Circo,
 Quadrijuges equo carcere misit equos.
 Cui faveas video, & vineet cuicumque favēbis :
 Quid cupias, ipsi scire videntur equi.

Me miserum ! metam spatioſo circumſcribit orbem :
Quid facis ? amoro proximus axe ſubi.
Quid facis infelix ? petidis bona vota puella :
Tende precor valida tora ſiniſtra manu.
Favimus ignavo : ſed cum revocate Quirites :
Et date jaſſatis undique ſigna togis.
En revocant : at nè tu beri toga mora capillos,
In noſtros abbas ſo licet uſque ſinus.
Jàmque patent iterum reſerato carcere poſſes :
Et volat admiſſis diſcolar agmen equis.
Nunc ſi item ſupera, ſpatibque inſurge patent :
Sint mea, ſint domine ſac rata vota mea.
Sunt domine rata vota mea : mea vota ſuperſunt :
Ille tenet palmam : palma petenda mea eſt.
Riſit, & argutis quiddam promiſit ocellis :
Hoc ſatis eſt : alio cætera redde loco.

ELEGIA III.

De amica quæ pejeraverat.

E*ſſe Deos credâmnè ? fidem jurata ſefellit :*
Et facies illi, quæ fuit antiè, manet.
Quàm longos habuit nondum jurata capillos,
Tam longos, poſtquam numina læſit, habet.
Candida, candorem roſeo ſuffuſo rubore,
Antiè fuit : nibeo lucet in ore rubor.
Pes erat exiguus : pedis eſt aptiſſima forma :
Longa decênſque fuit ; longa decênſque manet.
Argutos habuit ; roſtiani, ut ſydus, ocelli :
Per quos mentiſta eſt perfida ſæpe mibi.
Scilicet æterni falſum jurare puellis
Dii quoque concedunt : formæque numen habet.
Pèrque ſuos illam nuper jurâſſe recordor,
Pèrque meos oculos : & doluère mei.
Dicite Dii : ſi vos impunè ſefellerit illa,
Alterius meriti cur ego damna tuli ?
At non invidia vobis Cephèia virgo eſt,
Pro malè formoſa juſſa parente mori.
Non ſatis eſt, quod vobis habuit ſine pondere reſtes :
Sed mecum ſuſos videt multa Deos.

Ut sua per nostram redimat perjuræ pœnam,
 Victima deceptus decipientis ero.
 Aut sine te Deus est nomen, frustra quæ timetur,
 Et stultâ populos cre dulitate movet;
 Aut, si quis Deus est, teneras amat ille puellas:
 Et nimis solas omnia posse jubet.
 Nobis satifero Mavors accingitur ense:
 Nos petit invictâ Palladis hasta manu.
 Nobis flexibiles curvantur Apollinis arcus:
 In nos alba Jovis dextera fulmen habet.
 Formosas superi metuunt offendere lasi:
 Atque ultro, quæ se non timuere, timent.
 Et quisquam pia ihura focis imponere curat?
 Certè plus animi debet inesse viris.
 Juppiter igne suo lucos jaculatur, & arces:
 Missæque perjuras tela ferire vetat.
 Tot meruere pati: Semele miserabilis arsit:
 Officio est illi pœna reperia suo.
 At si venturo se subduxisset amanti,
 Non parer in Baccho matris haberet onus.
 Quid queror, & toto facio convicia cælo?
 Dii quoque habent oculos, Dii quoque, pectus habent.
 Si Deus ipse forem, numen sine fraude liceret
 Fœmina mendaci falleret ore meum.
 Ipse ego jurarem verum jurasse puellas:
 Et non de tetricis dicerer esse Deis.
 Tu tamen illorum moderatius utero dono:
 Aut oculis certè parce puella meis.

ELEGIA IV.

Ad virum servantem conjugem.

DUre vir, imposito teneræ custode puella,
 Nil agis: ingenio quæq; tuenda suo est.
 Siqua metu dempto casta est, ea denique casta est:
 Quæ, quia non liceat, non facit, illa facit.
 Ut jam servâris bene corpus, adultera mens est:
 Nec custodiri, nî velit, ulla potest.
 Nec mentem servare potes, licet omnia claudas:
 Omnibus exclusis intrus adulter eris.

Cui peccare licet, peccat minus : ipsa potestas
 Semina nequitiae languidiora facit.
 Desine (crede mihi) vitia irritare vetando :
 Obsequio vinces aptius ipse tuo
 Vidi ego nuper equum contra sua frana tenacem,
 Ore reluctanti fulminis ire modo.
 Constitit, ut primum concessas sensit habenas,
 Frangaque in effusas laxa jacere jubas.
 Nitimur in veritum semper, cupimusque negata.
 Sic interdictis imminet ager aquis.
 Centum fronte oculos, centum cervice gerebat
 Argus : Et hos unus saepe fefellit amor.
 In thalamo Danaë saxo feryoque perenni,
 Qua fuerat virgo credita, mater erat.
 Penelope mansit, quamvis custode careret,
 Inter tam multos intemerata procos.
 Quicquid servatur, cupimus magis : ipsaque furem
 Cura vocat : pauci, quod finit alter, amant.
 Nec facie placet ipsa sua, sed amore mariti.
 Nescio quid, quod te ceperit, esse putant.
 Non proba sit, quam vir servat, sed adultera, chaya est.
 Ipse timor precium corpore maius habet.
 Indignere licet, juvat inconcessa voluptas.
 Sola placet, Timeo, dicere siqua potest.
 Non tamen ingenuam jus est servare puellam :
 Hic metus externa corpora gentis agat.
 Scilicet ut possit custos, Ego, dicere, feci,
 In laudem servi casta sit illa tui.
 Rusticus est nimium, quem ledit adultera conjux,
 Et notos mores non satis urbis habet.
 In qua Marrigenae non sunt sine crimine nati,
 Romulus Iliades, Iliadesque Remus.
 Quid tibi formosa, si non nisi casta placebat ?
 Non possunt ullis ista coire modis.
 Si sapias, indulge dominae ; vultusque severos
 Exue : nec rigidi jura tuere vori.
 Et cole quos dederit : multos dabit uxor amicos.
 Gratia sic minimo magna labore venit,

Sic

*Sic poteris juvenum convivia semper inire ;
Et, quæ non tuleris, multa videre domi.*

ELEGIA V.

Ad amnem, dum iter facere ad amicum.

A*mnis arundinis limosas obfusa ripas,
Ad dominam propero : siste parumper aquas.*

Nec tibi sum pones, nec quæ sine remigis ictu

Concava trajecto cymba rudente verbat.

Parvus eras, (memini) nec retransire refugii :

Summaque vix talos contigit unda meos.

Nunc ruis opposito nimbibus de monte solatis :

Et turpi crassas gurgite volvis aquas.

Quid properasse juvat ? quid pauca dedisse quieti

Tempora ? quid nocti conservasse diem ?

Si tamen hic standum est ? si non datur artibus ullis

Uterior nostro ripa premenda pede ?

Nunc ego, quas habuit pennas Danaëus heros,

Terribili densum cum rudit angue caput ;

Nunc opto currum, de quo Cerealia primum

Semina venerunt in rude missa solum.

Prodigiosa liquor veterum mendacia varum :

Non tulit hæc unquam, nec feret ulla dies.

Tu potius ripis effusa capacibus amnis,

(Sic æternus eas) labere sine tuo.

Non eris invidia torrens (mibi crede) ferenda,

Si dicat per te fortè relictus amans.

Flumina debarent juvenes in amore juvare :

Flumina senserunt ipsa quid esset amor.

Inachus in media Bithynide pallidus isse

Dicitur, & gelidis incaluisse vadis.

Nondum Troja fuit lustris obsessa duobus,

Cum rapuit vultus, Xanthæ, Neera tuos.

Quid ? non Aspeon diversis currere terris,

Virginis Arcadia certus adegit amor ?

Te quoque promissam Xantho, Peneæ, Creüsant

Phibiadon terris occultuisse ferunt.

Quid referam Asopon ? quem cepit Martia Thebe,

Natarum Thebe quinque futura parens.

Cornua si tua sunt ubi nunc, Acheloe, requiram,
 Herculis irata frustra querere manu.
 Nec tanti Calydon, nec tanta Aetolia tanti;
 Una tamen tanti Deianira fuit.
 Ille fluens dives septena per ostia Nilus,
 Qui patriam tanta tam bene celat aqua,
 Fertur in Evadne collectam Asepide flammam
 Vincere gurgitibus non potuisse suis.
 Siccus ut amplecti Salmonida posset Enipeus,
 Cedere iussit aquam: iussa recessit aqua.
 Nec te pratero, qui per cava saxa volutus
 Tyburis Argai spumifer arva rigas:
 Illa cui placuit, quavis erat horrida vultu,
 Ungue notata comas, ungue notata genos.
 Illa gemens parvique nefas, delictaque Martis,
 Errabat nudo per loca sola pede.
 Hanc amnis rapidis animosus vidit ab undis:
 Rauceque de mediis sustulit ora vadis.
 Atq; ita, Quid nostras, inquit, teris anxia rigas
 Illa ab Ideo Laomedone genus?
 Quo cultus abire tui? quid sola vagaris?
 Virta nec evinctas impedit alba comas?
 Quid fies, & teneras lacrymis corrumpis ocellos,
 Pectoraque insanâ iundis aperta manu?
 Ille habet & filices, & durum in pectora ferrum,
 Qui tenero lacrymas letus in ore videt.
 Illa pone metus: tibi regia nostra patebit:
 Tecque colent amnes: Illa pone metus.
 Tu centum aut plures inter dominabere nymphas:
 Nam centum aut plures flumina nostra tenent.
 Nec me sperne (precor) tantum Romana propago:
 Munera promissis uberiora feres.
 Dixerat. Illa oculos in humum dejecta modestos
 Spargebat tepido stabili imbre fluus.
 Ter molina fugam: ter ad altis restitit undas,
 Currendi vires eripiente metu.
 Sæva tamen scindens inimico pollice crinem,
 Edidit indignos ore tremente sonos:

O uinam mea tella forem, patrioque sepulcro
 Condita, dum poterant uirgini ossa tegi.
 Cur modo Vestalis tedas inuitor ad ullas
 Turpis, & Iliacis inficienda focis ?
 Quid moror ? en digitis designor adultera vulgi :
 Desit famosus, qui nocet ora, pudor.
 Haerens : & vestem timidis praeendit ocellis :
 Atq; ita se in rapidas perdit aquas,
 Supposuisse manus ad pectora lubricus annis
 Dicitur, & socii iura dedisse tori.
 Te quoque credibile est aliquā caluisse puellā :
 Sed nemora & sylua crimina vestra regant.
 Dum loquor, increvit laevis spatiosus undis,
 Nec capit admissas aluens altius aquas.
 Quid mecum, furiose, tibi ? Quid mutua differis
 Gaudia ? quid caepum, rustice, rumpis iter ?
 Quid, si legitimum fluere, si nobile flumen ?
 Si tibi per terras maxima fama foret :
 Nomen habes nullum nivibus colleste caducis :
 Nec tibi sunt fontes, nec tibi certa domus.
 Fontis habes instar pluviasque, nivésque solutas,
 Quas tibi divitias pigra ministrat hyems.
 Aut lutulentus agis brumali tempore cursus :
 Aut premis arentem pulverulentus humum.
 Quis te unquam potuit sitiens haurire viator ?
 Quis dixit gratā voce, Perennis eas ?
 Damnosus pecori curris, damnosior agris :
 Forsitan haec alios, me mea damna movent.
 Huic ego, ne demens, narrabam fluminum amores.
 Factasse indigno nomina tanta pudet.
 Nescio quid spectans, Acheloon & Inachon amnes,
 Et potui nomen, Nilè, referre tuum.
 At tibi pro meritis opo, non candide torrens,
 Simi rapidi soles, siccaque semper hyems.

LIBER III.
ELEGIA VI.

185

Quòd ab amica receptus, cum ea coire non
potuit, conqueritur.

AU^t non formosa est, aut non beue culta puella,
Aut, puto, non votis saepe petita meis.
Hanc tamen in nullos tenui malè languidus usus,
Sed jacui pigro crimen omnisque toro.
Nec potui cupiens, pariter cupiente puellâ,
Inguinis effari parte juvante frui.
Illa quidem nostro subjecit eburnea collo
Brachia, Sitboniâ candidiora nive:
Osculâque inferuit cupida luctantia linguâ:
Lascivum femori suppositâque femur.
Et mihi bladias dixit, Dominâque vocavit,
Et quæ præterea publica verba juvant.
Tacta tamen gelidâ veluti mea membra cicuta,
Segnia propositum destituere meum.
Truncus iners jacui, species, & inutile signum:
Nec satis exactum est, corpus, an umbra forem.
Quæ mihi ventura est, siquidem est ventura senectus,
Cum desit numeris ipsa juvenia suis?
Ah pudet amorum, quòd me juvenemque, virumque,
Nec juvenem, nec me sensit amica virum!
Sic flammâs aditura pias æterna sacerdos
Surgit, & à charo fratre verenda soror.
At nuper bis flava Chie, ter candida Piho,
Ter Libas officio continuata meo est.
Exigere à nobis angustâ nocte Corinthan,
Et meminî numeros sustinuisse novem.
Num mea Thessalico languent devota veneno
Corpora? num misero carmen & herba nocens?
Sagave puniceâ defixit nomina cerâ?
Et medium tenues in jecur urget acus?
Carmine lasa Ceres sterilem vanescit in herbam
Deficiunt, lasi carmine, fontis aqua.
Ilicibus glandes, cantatâque viribus ura
Decidit: & nullo poma movente fluunt.

Quid

Quid vetat & nervos magicas torpere per artes ?
 Forsitan impariens sit latus inde meum.
 Huc pudor accessit facti : pudor ipse nocebat.
 Ille fuit vitii causa secunda mei.
 At qualem vidi, qualem tetigique puellam,
 Sic etiam tunc à tangitur illa sua.
 Illius atque Pylius juvenescere posset,
 Tithonusque annis fortior esse suis.
 Hac mihi contigerat : sed non vir tenuit illi.
 Quas nunc concipiam per nova vota precor.
 Credo etiam magnos, quos sum iam suspirer usus,
 Muneris oblatis permiuisse Deos.
 Optaham certe recipi, si non nunc receptus.
 Oscula ferre ; tui : proximum esse ; fui.
 Quid nunc infelicitas tantum ? quid regna sine usu ?
 Quid mihi possedit dives avarus opes ?
 Sic aret mœchis sacris : utque in undis :
 Pomæque, qua nullo tempore tangat, habet.
 A tenera quisquam sic surgit mane puella,
 Proximus ut sanctior possit adire Deos.
 Sed non blanda, puto, non optima perdidit in me.
 Oscula, non omni sollicitum ope.
 Illa grævis potuit quercus, adamantaque durum,
 Surdaque blandis ita sacra movere suis.
 Digna movere fui certe divosque virasque.
 Sed neque tunc vixi : nec vir, ut ante, fui.
 Quid juvat, ad surdas se cameræ Phœnias aures ?
 Quid miserum Phœniam pictæ tabellæ juvat ?
 At qua non tacita formæque laudæ mente
 Quos ego non finxi dispositaque modos ?
 Nostra tamen jacuere, velut prænotua, membra
 Impaten, hostem à languidiora tora.
 Qua nunc ecce vigem incompertiva, valentque,
 Nunc opus exposcunt, militiamque suam.
 Quin istic pudibunda jace pars pessima nostræ.
 Sic sim pollicitis captus ; ut ante, tuis.
 Tu dominum fallis : per te depressus inermis
 Tristitia cum magno damna pudore iuli.

Hanc etiam non est mea dedignata puella
 Molliter admodum sollicitare manu.
 Sed postquam nullas assurgere posse per artes,
 Immemor enique sui procubuisse videri;
 Quid me ludis, ait? quis te male sane iudebas
 Invitum nostro ponere membra toro?
 Aut te trajedis? Atque venefica laris
 Devoveret, aut alio lassus, amore venis.
 Nec mord: dissiluit tunica velata recincta,
 Et decuit nudos propriuisse pedes.
 Neve sua possent innotescere ministræ,
 Dedecus hoc sumpta dissimulavit aqua.

ELEGIA VII.

Quod ab amica non recipiatur, dolet.

EN quisquam ingenuus etiam munus suscipit artes?
 Aut tenerum doctes carmen habere putat?
 Ingenium quondam fuerat pretiosus auro:
 At nunc bar aria est grandis, habere nihil.
 Cùm pulchrè nostro domina placuere libelli;
 Quò licuit libris, non licet ire mihi.
 Cùm bene laudavit, laudato jamina clausa est:
 Turpiter huc illuc ingeniosus eo.
 Ecce recens dives, parvo per vulnere censu,
 Præferitur nobis, sanguine saltus, eques.
 Hunc potes amplecti formosis, stulta, lacertis?
 Hujus in amplexu, stulta, jacere potes?
 Si nescis, caput hoc galeam portare solebat:
 Ense latus cinctum, quod tibi servit, erat.
 Leva manus, cui nunc servum malè convenit aurum.
 Scuta tulit: dextram tange, cruenta fuit.
 Quà perit aliquis, potes hanc contingere dextram?
 Heus ubi mollities pectoris illa tui est?
 Cerne cicatrices veteris vestigia pugne:
 Quæsitum est illi corpore, quicquid habet.
 Forsitan & quoties hominem jugulaverit, ipse
 Indicet: hoc fassus tangis avara manus?
 Ille ego Musarum parvis Rhœbique sacerdos
 Ad rigidas cæco carmen inane fores.

Discite, qui sapitis, non hæc, quæ scimus inertes :

Sed trepidas acies, & fera bella sequi.

Præque bono versu primum deducite pilum :

Hoc tibi, si velles, posset, Homere, dari.

Juppiter admonitus nul esse potens auro,

Corruptæ præcium virginis ipse fuit.

Dum merces aberat ; curus pater, ipsa secula.

Ærat, postes, ferrea turris erat.

Sed postquam sapiens in munera venit adulter ;

Præbuit ipse simus : & dare iussa, dedit.

At cum regna senex cæli Saturnus haberet ;

Omne lucrum tenebris alia premebat humum.

Æraque, & argentum, cumq, auro pondera ferri

Manibus admorat ; nullaque massa fuit.

At meliora dabat, curus sine vomere fruges,

Pomæque, & in quercu mella reperta cava.

Nec valido quisquam terram scindebat aratro :

Signabat nullo limite fossor humum.

Non freta demissi, verrebant eruta remi.

Ultima mortali non via litus erat.

Contra te solers hominum natura fuisti.

Et nimium damnis ingeniosa tuis.

Quid tibi turris incingere moribus arbes ?

Quid tibi discordes addere in arma manus ?

Quid tibi cum pelago ? terrâ comæssa fuisset

Cur non & cælum tertia regna petis ?

Quâ licet affectas cælum quoque : templa Quirinus,

Liber, & Alcides, & modo Caesar, habent.

Eruius terrâ solidum pro frugibus arum :

Possidet invenias sanguine miles opes.

Curia pauperibus clausa est : dat census honores :

Indè gravis iudex, indè severus eques.

Omnia possideant : illis campisq,ne forumque

Serviat : hi pacem sævæque bella gerant :

Tantum nè nostros avidi lucrentur amores :

Et satis est, aliquam pauperis esse simant.

At nunc, exaquet terras licet illa Sabinas ;

Imperat ut capias, qui dare multa potest.

Me prohibet custos : an me timet illa maritum :

Si dederim, tota cederet uterque domo.

O, si neglecti quisquam Deus alter amantis,

Tam malè quæsis de pulvere mutet opes!

ELEGIA VIII.

Tibulli mortem deslet.

MErmona si mater, mater ploravit Achillem.

Et tangat magnos tristitia fata Deas ;

Flebilis indignos Elegia solve capillos :

Ab nimis ex vero tunc nihilamen erit.

Ille tui vates operis, tua fama, Tibullus,

Ardet in exarido corpus igne rogo.

Ecce puer Veneris fert cœsæque pharetram,

Et frater arcus, & sine luce facem.

Aspice, demissi, ut eam miserabilis alii,

Pectoraque infestâ nudat aperta manu.

Excipiunt lacrymas sparsæ per colla capilli,

Oraque singuli concussente sonant.

Fratri in Enen sic illum funera dicunt

Egressum castris, pulcher Iule, tuis.

Nec minùs est confusa Venus moriente Tibullo,

Quàm juveni ruptæ cum foris inguen aper.

At sacri vates, & devota cura vocantur.

Sunt etiam, qui nos nomen habere putant.

Scilicet omne sacrum mors importuna profanat :

Omnibus obscuras inicit illa manus.

Quid pater Ismaris quid mater profusa Orpheo ?

Carminè quid videt obstupuisse senat ?

Et Linon in sylvis idem pater abditus albis

Dicitur inuicta concussisse hyra.

Aspice Mœniden, à quo neu forte pereunt,

Vatum Pieris ora rigantur aquis :

Hunc quoque summa dies nigro summersit Averno.

Effugiant quidam cœlestia sola rogos.

Durat opus vatium, Trejani fama laboris,

Tardaque nocturno tela retexa dolo.

Sic nemesis longum, sic Pelia nomen habebis ;

Altera cura recens, altera primus amor.

Quid nos sacra juvant ? quid nunc *Aegyptia* profum
Sistra ? quid in vacuo secubuisse toto :

Cum rapiant mala-fara donos ; (ignoscite fasso)
Sic licitor nullos esse putare Deos.

Vive pius, moriere tamen : cole sacra, colemem
Mors tamen a templis in caeva busta trahet.

Carminibus confide bonis : jacer ecce *Tibullus* :
Vix manet et toto parva quod urna capit.

Tene sacer vates flamma rapuere rogales ?
Pectoribus pasci nec rimare tuis ?

Aurea sanctorum potuissent templa Deorum
Urere, quae tantum sustinere nefas.

Avertis vultus Drycis quae possidet arces :
Sunt quoque qui lacrymas continuisse negant.

Sed tamen hoc melius, quam si *Phaacia* tellus
Ignorant vili supposuisse humi.

Hic certe mandibulae fugientis pressit ocellos
Mater, & in cineres ultima dona tulit.

Hic soror in partem misera cum matre doloris
Venit, inornata dilaniata comas.

Cumque tuis sua funtorum *Nemesis*que priorque
Oscula : nec solos destinare rogos.

Delia descendens, *Felicitas*, inquit, amara
Sunt tibi : vixisti, dum tuus ignis erat :

Cui *Nemesis*, Quid, ait, tibi sunt mea damna dolori ?
Me tenuit moriens deficiente manu.

Si tamen è nobis aliquid, nisi nomen, & umbra
Restat, in *Elysia* valle *Tibullus* eris.

Obvius huic venies, bederà juvenilia cinctus
Tempora, cum *Calvo*, dolle *Catulle*, tuo.

Tu quoque, si falsum est temerari crimen amici,
Sanguinis atque anima prodige Galle tuae.

His comes umbra tua est, si qua est in coelo corporis umbra
Auxisti numeros, culte *Tibulle*, pios.

Ossa quiesca, precor, tua requiescere in urna :
Ex sit humus cineri non onerosa tuo.

LIBER III. 191
ELEGIA IX.

Ad Cererem, conquerens quod ejus sacris cum
amica concumbere non permittatur.

Annua venerunt Cerealis tempora sacri :
Secubat in vacui sola puella toro.
Flava Ceres tenues spicis redimita capillos,
Cur inhibes sacris commoda nostra suis ?
Te, Dea, munificam gemes ubicunque loquimur :
Nec minus humanis invidet ulla bonis.
Antè nec hisui torrebant farræ coloni :
Nec notum terris aræ nomen erat.
Sed glandem quercus, oracula prima, ferebant :
Hæc cibus, & teneri cespitis herba torus.
Prima Ceres docuit turgescere semen in agris :
Falce coloratas subsecutæque comæ.
Prima iugis tauros supponere colla coegit :
Et veterem curvo dente revellit humum.
Hanc quisquam lacrymis lætari credat amantium,
Et bene tormentis secubiturque coli ?
Nec tamen est, quamvis agros amet, illa feraces,
Rustica : nec vacuum pectus amoris habes.
Cretes erant testes, (nec fingunt omnia Cretes)
Cretes nutrito terra superba Jove.
Illic, sydeream mundi qui temperat arcem,
Exiguus tenero lac bibit ore puer.
Magna fides testi : (testis laudatur alumnus)
Fassuram Cererem crimina nota puto.
Viderat Iasum Cretææ diuæ sub Ida
Figem em certâ terga ferina manu.
Vidit : & ut tenera flammam rapuere modulla,
Hinc pudor, ex illa parte trahet amor.
Vidit amore pudor ; sulcos arera videres,
Et sata cum minima parte redire sui.
Cum bene jactati pulsârunt arva ligones,
Ruperat & duram vomer aluncus humum,
Seminæque in latus ierant equaliter agros ;
Irrita decepti vota colentis erant :

Divā potens frugum Sylvā etrabat in aliis :

Deciderant longa spīcea serra comae :

Sola fuit Crete secundo fertilis anno :

Omnia, quā tulerat se Dea, messis erant.

Ipse locus nemorū canebat frugibus Ide :

Ei serus in sylvā farrā metebat aper.

Optavit Minus finitēs sibi legifer annos :

Optavit Ceres longus ut esset amor.

Qui tibi secūditus trister, Dea flava, fuisset,

Hos cogor sacris nunc ego ferre iuris.

Cur ego sum tristis, cū sit tibi nata reperta,

Regnāque quā Juno sorte minora regat ?

Festa dies Venerēque vocat, canisq; meramque :

Hac decet ad dominas munera ferre Deos.

ELEGIA X.

Ad amicam, à cuius amore discedere non potest.

Multa diūque tui, viriis patientia vīta est :

Cede fatigato pectore turpis amor

Scilicet offerui jam me, fugique catenas :

Et quā non puduit ferre, tulisse pudet.

Vicinus : & domitum pedibus calcamus amorem :

Venerunt capiti cornua sera meo.

Perfer, & obdura : dolor hic tibi proderit olim.

Sape tulit lassus succus amarus opem.

Ergo ego sustinui foribus tam saepe repulsus

Ingenuum durā ponere corpus humo ?

Ergo ego nescio cui, quem tu complexa tenebas,

Excubui clausam, servus ut, ante domum ?

Vidi ego, cū foribus lassus prodiret amator,

Invalidum referens emeritūque latus.

Hoc tamen est levius, quā quod sum visus ab illo :

Eveniat rostris hostibus ille pudor.

Quando ego non fixus lateri spatiamis adhesi,

Ipse iuvūs custos, ipse vir, ipse comes ?

Scilicet & populo per me comitata placebas :

Causa fuit multis noster amoris amor.

Turpia quid referam vana mendacia lingua,

Et per juratos in mea damna Deos ?

Quid

Quid juvenum tacitas inter convivia iuras;
 Verbaque compusis diſſimulata noris?
 Diſſa erat agrum mihi: præceps, amensque cucurrit:
 Veni: & rivati non erat agrum meo.
 Hæc, & quæ tuæ, duræ vi ſape ferendæ.
 Quare alium, pro me qui velis iſta pari.
 Jam mea votiua puppis redimita coronâ
 Latæ tumefcentes æquoris audit aquas.
 De ſine blanditiis, & verba potentia quondam
 Perdere: non ego ſum ſtultus, ni amē fui.
 Luſtantur, peſtisque leve in contraria ducant,
 Hæc amor, hæc odium: ſed, puro, vincet amor.
 Otero, ſi poterō: ſi non, invidus amato.
 Nec iuga tauris erant: quæ tamen odit, habet.
 Nequius am fugio: fugientem foras reduci:
 Aver ſor morum crimina: corpus amo.
 Sic ego nec ſine te, nec tecum vivere poſſum:
 Et videor voti neſcius eſſe mei.
 Aut formoſa ſeres munda, aut minus improba, vellent:
 Non facis ad mores tam bona formis malis.
 Faſta merent odion: facies exorat amorem:
 Me miſerum! viris plus valet iſta ſuis.
 Parce per & tibi ſocietia iura, per omnes,
 Qui dant fallentes ſe tibi ſape, Deas,
 Perque tuam faciem magni mihi munus inſer,
 Perque tuos oculos, qui rapere meos;
 Quicquid eris, mea ſemper eris: tu ſelige tantum.
 Me quoque velle, velis, amo coactus amem:
 Linæa dem potius, veniſque ferentibus uar;
 Ut quanvis nolim, cogar amare tamen.

ELEGIA XI.

Dolet amicam ſuam ita ſuis carminibus innotuiſſe,
 ut rivales multos ſibi pararit.

Quid ſuis ille dies, quo triſtia ſemper amant
 Omnia non alba concinnuiſtis aves?
 Quodve patrem ſidus noſtris occurrere votis?
 Quoſve Deos in me bella movere querat?

Que modo dicta mea est, quam cepi solas amare,
 Cum multis vercor ne sit habenda mihi.
 Fallimur? an nostris innotuit illa libellis?
 Sic est: ingenio proficit illa meo.
 Et merito: quid enim forma praconia feci?
 Vendibilis culpa facta puella mea est.
 Me lenone placet: duce me perductus amator:
 Jamua per nostras est adaperia manus.
 An profuit dubium est? nocuerunt carmina ceri?
 Invidia nostris illa fuisse bonis.
 Cum Theba, cum Troja foret, cum Caesaris astra:
 Ingenium inquit sola Corinna meum.
 O utinam aduersus retigissem carmina Musis,
 Phaeus ex inceptum destituisset opus!
 Nec tamen ut testes, mos est audire Poetas,
 Malueram verbis pondus abesse meis.
 Per nos Scylla patri canos furata capillos,
 Pube premit rabidos inguinibusque canes.
 Nos pedibus pennas dedimus, nos crinibus angues:
 Victor Abamiades alite fertur equo.
 Idem per spatium Tityon porreximus ingens:
 Et tria viperæ fecimus ora cani.
 Fecimus Enceladum jaculantem mille lacertis:
 Ambigua capiti virginis ore viros.
 Aëlios Rhacus inclusimus utribus Euros:
 Proditor in medio Tanubus amne sitit.
 De Niobe silicem, de virgine fecimus ursam:
 Concipit Odryseum Cœtopis ales Iym.
 Juppiter aut in aves, aut se transformas in aurum,
 Aut secat imposta virgine taurus aquas.
 Protea quid referam, Thebanæque serquina, dentes?
 Qui vomerent flammæ ore, fuisse boves?
 Flere genis electra, quas auriga sorores?
 Quasque iâtes fuerant, nunc maris esse Deas?
 Aversumque diem mensis ferialibus Atræ?
 Duræque percussam saxa secunda Iyram?
 Exit in immensum fecunda genitrix varum:
 Obliga: historica nec sua verba fide.

*Es mea debueras falso laudata videri
Femina : credulitas nunc mihi vestra nocet.*

ELEGIA XII.

De Junonis festo.

Cum mihi pomiferæ conjux foret orta Phaliscis,
Mœnia contigimus villa Camille ubi.

Casti sacerdotes Junoni festa parabant;

Per celebres ludos, indigenamque bovem.

Grande moræ precium ritus cognoscere, quamvis

Difficilis clivis huc via præbet iter.

Stat vetus, & densa prænubilas arbore lucus :

Aspice : concedes numinis esse locum.

Accipit ara preces, variæque ibura piorum ;

Ara per antiquas facta sine arte manus.

Hic nbi personæ solenni iurgia cantu ;

It per velatas annua pompa vias.

Ducuntur niveæ populo plaudente juvencæ,

Quas aluit campis herba Phalisca suis :

Et viruli nondum metuendâ fronte minaces :

Et minor ex humili villima porcus hæræ :

Dixque gregis cornu per tempora dura recurvo :

Intusa est domina sola capella Deæ.

Illius indicio sylvis inventa sub altis

Dicitur inceptam destituisse fugam.

Nunc quoq; per pueros jaculis incessit index :

Et precium auctori vulneris ipsa datur.

Quæ ventura dea est, juvenes timidæq; puella

Præbuerant latas veste jacente vias.

Virginei crines auro gemmæque præmuntur :

Et regit auratos palla superba pedes.

Mœre patrum sancta velata vestibus albis

Tradita supposita vertice sacra ferunt.

Ore favent populi tunc, cùm venit aurea pompa :

Ipsa sacerdotes subsequiturque suos.

Argiva est pompa facies. Agamemnone cæso,

Et scelus, & patrias fugit Hælesus opes.

Jamque peregratis profugus terræque marique

Mœnia felici condidit alia manu.

Ille

Ille suos docuit Juvonia fabra Phalisco,
Sint mihi, sint populo semper amici suo.

ELEGIA XII.

Ad amicam, si peccatura est, ut occultè peccet.

Non ego, ne pecces, tam sis formosa, recuso:
Sed ne sit misero scire necesse mihi.

Nec te nostra jubet fieri censura pudica:

Sed tamen, ut reher dissimulare, rogat.

Non peccat, quicumque potest peccasse negare:

Solâque famosam culpa pro fessa facit.

Quis furor est, quæ nocte latent, in luce ferari?

Et quæ clâm facim, facta referre palâm?

Ignoto meretricis corpus junctura Quirini,

Opposuitâ populum submovet amè sera.

Tu tua prosti tues famæ peccata sensit:

Commisisti perages indicis impus tui?

Sit tibi mens melior, saltemque imitare pudicam:

Tæque probam, quavis non eris, esse putem.

Quæ facis, hæc facio; tantam fecisse negato:

Nec pudeat coram verba modesta loqui.

Est qui nequitiam locus exigat: omnibus illum

Delictis imple: sit procul inde pudor.

Hinc simul exieris, lascivia proximas omnis

Abstulit: Et in lecto crimina pone tuo.

Illic nec inticam tibi sit posuisse pudori,

Nec femari imposuim sustinuisse femur.

Illic purpureis condatur lingua labellis:

Inq; modos Venerem mille figues amor.

Illic nec voces, nec verba juvenia cessent:

Spondâque laqueo mobilitate tremat.

Indue cum tunicis metuentem crimina vulsum:

Et pudor obscenum diffusetur opus.

Da populos, da verba mihi: sine nescius errem:

Et liceat stultâ credulitate frui.

Cur toties video mitti recipique tabellas?

Cur pressus prior est interiorque torus?

Cur plus, quam somno, turbari esse capillos,

Collâque conspicio denti habere notam?

Tantum

Tantum non oculos circumducere ad ipsos :
 Si dubita fama parcere, parce mihi.
 Mens abiit, et morior, quoties peccasse fatearis :
 Perque meos artus frigida parca fuit.
 Tunc amo : tunc oculus frustra, quod amari necesse est :
 Tunc ego, sed rectum, mortuum esse velim.
 Nil equidem inquit : me, quae celare parabis,
 Insequar : et falsi criminis instar erit.
 Si tamen in media deprensa tenebere culpa,
 Et fuerint oculis probra videnda meis ;
 Quae bene visa mihi fuerint, bene visa negato :
 Concedent verba iurata nostra tuis.
 Prona tibi vinci capientem vincere palma est :
 Si modo, Non feci, dicere lingua memor.
 Cum tibi contingat verbis superare duobus :
 Esi non causa, iudice vince tuo.

ELEGIA XIII.

Ad venerem, quod elegis finem imponat.

Quae novum vatem reherorum mater arthorum :
 Traditur hac elegi ultima meta meis.
 Quos ego composui Peligni ruris alumni :
 Nec me delicia dedecere mea.
 Si quid id est, usque a proavis vetus ordinis haeres,
 Non modo militia turbine factus eques.
 Mantua Virgilio gaudet, Verona Carullo :
 Peligna dicar gloria gentis ego.
 Quem sua libertas ad honesta coegerat arma,
 Cum timuit socias anxia Roma manus.
 Atque aliquis spectans hospes Salmonis aquosi
 Mœnia, quae campi iugera pauca tenent ;
 Quae tantum, dicer, potuisti ferre potiam,
 Quantulacunque estis, vos ego magna voco.
 Culte puer, puerique parens mihi tempore longo,
 Aurea de campo vellere signa meo.
 Corniger increpuit ibyrso graviore Lyens :
 Pulsanda est magni area major equis.
 Imbelles elegi, gentialis Musa, valete,
 Post mea mansurum fata superstes opus.

FINIS.

P. OVID

P. OVIDII NASONIS SULMONENSIS;

DE ARTE AMANDI. Lib. I.

Iquis in hoc artem populo non novit amandi
 Me legat, & lectis carmine doctus amet.
 Arte cita veloque rates remig; reguntur
 Arte leves currus : arte regendus amplex
 Curribus Automedon lentisque erat aptus habenis :
 Tiphys in Amonia puppe magister erat.
 Me Venus artificem tenero præfecit amor :
 Tiphys & Automedon dicar amoris ego.
 Ille quidem ferus est, & qui mihi sæpe repugnat :
 Sed puer est, atas mollis, & apta regi
 Phyllirides puerum ciubarâ perfecit Achillem,
 Atq; animos molli contudit arte feror.
 Qui toties socios, toties perierunt hostes,
 Creditur annosum pertinuisse senem.
 Quas Hector sensurus erat, poscente magistro,
 Verberibus iussas præbuit ille manus :
 Aecida Chiron : ego sum præceptor amoris :
 Sævus uterq; puer ; natus uterque Deâ.
 Sed tamen & tauri cervix oneratur aratro,
 Franaque magnanimi dente teruntur equi.
 Et mihi ceder amor : quavis mea vulneret arcu
 Pectora, jactatas excutiatque faces.
 Quò me fixit amor, quò me violentius ussit ;
 Hoc melior facti vulneris ultor ero.
 Non ego, Phœbe, datas à se mihi memior artes :
 Nèc nos æria voce monemur avis.
 Non mihi sunt visæ Clio, Clisq; sorores,
 Servanti pecudes vallibus Ascrea ruis.
 Usus opus, movet hoc : vati parete perito :
 Vera canam : corpus mater amoris ades.

Iste procul vitæ tenuis, insignis pudoris,
 Quaq; regis medios insana longa pedes.
 Nisi Venerem tutam, concessaque furia capemus:
 Inq; meo nullum carmine crimen eris.
 Principio, quod amare velis, reperire labora,
 Qui nova nunc primum miles in arma venis.
 Proximus huic labor est, placiam exorare puellam:
 Tertius, ut longo tempore duret amor.
 Hic modus: hac nostro signabitur area curro:
 Hac eris admissa iura terenda rota.
 Dum liceat, & loris passim poteris ire solutus;
 Elige cui dicas, Tu mihi sola places.
 Hac tibi non veniet tenuis delapsa per auras:
 Querenda est oculis apta puella tuis.
 Scit bene venator, cervix ubi retia tendat:
 Scit bene, quâ frendens valle moretur aper.
 Auspibus noti frutices: qui sustinet hamas,
 Novit quæ multo pisce nascentur aquæ.
 Ita quoque materiam longo qui queris ardari,
 Antè, frequens quo sis, discas, puella loco.
 Nam ego querentem venis dare vela jubebo:
 Nec tibi, ut inveniis, longa terenda via est.
 Andromeden Persens nigris portarit ab Indis,
 Raptâque sit Phrygiæ Græcia puella iuro.)
 In tibi namque dabit formosas Romæ puellas:
 Hac habet, ut dicas, quicquid in orbe fuit.
 Irgara quot segetes, quot habet Meibymna racemas,
 Equore quot pisces, fronde teguntur aves,
 Quot cælum stellæ, tot habet tua Romæ puellas:
 Mater & Aeneæ constat in urbe sui.
 Tu caperis primis & adhuc crescentibus annis;
 Ante oculos ventet vera puella tuos.
 Iuve petis juvenem; juvenes tibi mille placebunt:
 Cogèris voti nescius esse tui.
 Tu te fortè juvat sera & sapientior ætas;
 Hoc quoque (crede mihi) crebrius agmen eris.
 In modo Pompeia lentus spaciare sub umbra,
 Cum sol Herculei verga Leonis adit:

Aut, ubi muneribus nati sua munera mater
 Addidit, externo marmore dives opus.
 Nec tibi viretur, quæ priscæ sparsa tabellis
 Porticus auctoris Livia nomen habet.
 Quæque parare necem miseris patruellibus ausa
 Belides, & stricto barbarus ense pater.
 Nec te prætereat Veneri prociq; Adoni,
 Cuiusque Juleo septima sacra viro.
 Neu fuge Niligena Memphitica sacra juventa:
 Multas illa facit, quod fuit ipsa Jovi.
 Et fora conventum (quis credere posset?) amor:
 Flammæque in arguto sepe reposita foro est;
 Subdita quæ Veneris factis de marmore templo
 Appias expressit æra pulsat aqua.
 Illo sepe loco capitur consiliis amore:
 Quisque aliis cavet, non cavet ille sibi.
 Illo sepe loco defuit sua verba diserto:
 Resque novæ veniunt, causæque agenda sua est.
 Hunc Venus è templis, quæ sunt confinia, ridet:
 Qui modo patronus, jam caput esse cliens.
 Sed tu præcipue curas venare theatris:
 Hæc loca sunt votis fertiliora tuis.
 Illic invenies, quod ames, quod ludere possis;
 Quod pæsemel tangas, quodque tenere velis.
 Ut reditis, itaque frequens longum formica per agros,
 Granifero salitum dum vehit ore cibum;
 Aut ut apes satrasque suos, & olenia natis
 Pascent, per flores & thyma summa volans:
 Sic ruit in celebres cultissima femina ludos:
 Copia judicium sepe morata iniquum est.
 Spectarum venium, veniunt spectentur ut ipsæ:
 Ille locus casti damna pudoris habet.
 Primus sollicitus fecisti Romule ludos,
 Cum juvit viduos rapta Sabina viros.
 Tunc neque marmoreo pendeant vela theatro:
 Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
 Illic, quis insierant nemorosa palatia, frondes
 Simpliciter posita, scena sine arte fuit.

In gradibus sedis populus de castore fedit.
 Qualibet hirsuta fronde regens comas.
 Respicunt, oculisque notant sibi quisque puellam.
 Quam velit: ex tacita pallore multa movent.
 Dumque, rudem præbente modum iibicine Thules,
 Lydium equatam, ter pede pulsas bannum
 In medio, plausu (plausus nunc arse cætebat)
 Rex populo præda signa petenda dedit.
 Protinus exiliunt, animum clamore fatentes;
 Virginibus cupidum incipitque manus.
 Ut fugiunt aquilas timidiſſima turba columba.
 Uq; fugit visæ agna novella lupas.
 Sic illa timere viros sine lege ruentes;
 Constitit in nulla, qui fuit ante color.
 Nam timor unus erat, facies non una timoris:
 Pars lænat crines: pars sum mente sedes.
 Altera mœsta silet: frustra vocat altera matrem.
 Hac queritur: stupet hæc: hæc fugit: illa manet.
 Ducuntur rapte, genitalis præda, puella:
 Et potuit multum ipse decere pudor.
 Signa repugnabat nimium, comitumque regibus:
 Sublatam cupido vix vultu ipse fuit.
 Atque ita, Quid teneras lacrymis corrumpis ocellas?
 Quod matri pater est, hoc tibi dixi, ero.
 Romule militibus scistræ dare commoda solus:
 Hæc mihi si dederis commoda, miles ero.
 Scilicet ex illo solennia more theatra
 Nunc quoque formosæ insidiosa manent.
 Nec te nobilium fugiat certamen equorum:
 Multa capax populi commoda Circus habet.
 Nil opus est digitis, per quos arcana loquaris:
 Nec tibi per nutus accipiendæ nota est.
 Proximus à domina, nullo prohibente, sedere:
 Junge tuum lateri, quam patet, usque laurus.
 Et bene te cogni, si nolit, linea jungi:
 Quâ tibi tangenda est lege puella loci.
 Et tibi quæratur socii sermonis origo:
 Et moveant primos publica verba sonos.

DE ARTE AMANDI

Cujus equi vendant, facito studiose requiras :
 Nec mora, quisquis erit, cui fauet illa, fave
 At circum pompa frequens certantibus ibit ephebus ;
 Tu Veneri domina plande favere maru.
 Uiq; sit, in gremium pulvis si forte puella
 Deciderit, digitis excutiendus erit.
 Et, si, nullus erit pulvis, tamen excute nullum :
 Qualibet officio causa sit apta iuro.
 Pallia si terra nimium demissa jacebant ;
 Collige, & immunda sedula offer humo.
 Protinus officii precium, pariente puella,
 Contingent oculis errare videnda tuis.
 Respice prater ea, post vos quatenus sedebit,
 Ne premat opposito mollia terra genu.
 Parva leves capnom animas : fuit utile multis,
 Pulvinar facili composuisse manu.
 Prostrat & tenaci ventos movisse fabello,
 Et cava sub tenerum scamna dedisse pedem.
 His aditus Circusque novo prebebit amori,
 Sparsaque sollicito tristis arena foro.
 Illa sepe puer Veneris pugnavit arena :
 Et qui spectavit vulnera, vulnus habet.
 Dum loquuntur, tangitq; manum, poscitq; libellum,
 Et quarit, posito pignore, vincat uter ;
 Saucius ingemunt, tetamque volatile sensis :
 Et pars spectati vulneris ipse fuit.
 Quid modo cum belli navalis imagine Caesar
 Persidas induxit, Cecropiasque rates ?
 Nempe ab utroque mari juvenes, ab utroque puella
 Venere : atque ingens urbis in urbe fuit.
 Quis non invenit turba quod amaret in illa ?
 Eheu quam multos advena torfit amor !
 Ecce parat Caesar, domito quid defuit orbi,
 Addere : nunc Oriens ultime noster eris.
 Parthe dabis penam : Crassi credere sepulchro,
 Signaque barbaricas non bene passa manus.
 Ulterior adest, primisque ducem profiteur in armis :
 Bellaque non puero tractat agenda puer.

Parcite natales timidi numerare Deorum:
 Casibus virum contigit ante diem
 Ingenium celeresque suos velocis annis
 Surgit, & ignava ferit male damnata mora.
 Parvus eras, & manibusque duos Tiryndius angues
 Pressit: & in cunis jam Jove dignus eras.
 Nunc quoque qui puer es, quantus iure Bacche fuisti,
 Cum timuit thyrsos India vincta moras!
 Auspicis ante, & pateris puer arma mouebis,
 Et vinctis annis auspicisque parvis.
 Tale rudimentum rano sub nomine debes;
 Nunc juvenum princeps, divide futurum senium.
 Cum tibi sint fratres, fratres ut scire lasos:
 Conque pater tibi sit, jura tuorum patris.
 Induit arma tibi, gemitor patriae, tuoque
 Hostis ab invictis regna parente capis.
 Tu pia tela ferens, seclerata illo fuginas:
 Stabit pro signis, &isque primisq; salis.
 Vincuntur Parthi cuncti: vincantur & armis:
 Eois Latio duo meus addax oporuit.
 Marsque pater, Casusque pater, date numen eunti:
 Est Deus è vobis alter, & alter eris.
 Angur en, vinctes, votivæque carmina reddam,
 Et magni nobis ore sonandus eris.
 Consistes: aciemque meis horribere verbis:
 O desint animus, nè mea verba exeat.
 Tergæque Parthorum, Romanique pectora dicant,
 Telæque ab ædoso qua jecit hostis equo.
 Quid fugis, ut vincas? quid vides, Parthe, relinquit?
 Parthe, malum jam nunc: Massæque omen habes.
 Ergo erit illa dies, quæ tu, pulcherrime rerum,
 Quattuor in niveis autem ibis equis.
 Id ut ante ducer operari colla carentis,
 Nè possint tui, quæ prius, esse fugas.
 Spectabam juvenes, læti, missaq; puellæ:
 Diffudetque animos omnibus illa dies.
 Atque aliqua ex illis, dum regum nomina quærent,
 Quæ loca, qui montes, quæve ferantur aquæ,

Omnia responde, nec tantum si qua rogabit :

Et qua nescieris, ut bene nota, refer.

Hic est Euphrates praeclarus arundine frontem :

Cui coma dependet carula, Tigris eris.

Hos fac Armenios : haec est Danaëa Persis :

Urbs in Achaemeniis vallibus ista fuit.

Ille, vel ille, duces : Et erunt quae nomina dicas :

Si poteris, verè : si minus, apta tamen.

Dant etiam positis aditum comitibus munus :

Est aliquid praeter vina, quod inde petas.

Saepe illic positis, teneris adducta lacertis

Purpureus Bacchi cornua pressis amon.

Vinâque cum bibulam sparsere Cupidinis alas,

Permanet, Et capio stat gravis ille loco.

Ille quidem pennas velociter excutit udas :

Sed tamen aspergi pectus amaro nocet.

Vina parant animos, faciuntque caloribus aptos :

Cura fugit multa, diluiturque mero.

Tunc veniunt risus, tunc pauper cornua sumit :

Tunc dolor, Et cura, rugâque frontis abis.

Tunc aperis mentes avo rarissima nostro

Simplicitas, atque occurrente Deo.

Illic saepe animos juvenum rapuere puella :

Es Venus in vinis, ignis in igne fuit.

Hic tu fallaci nimium ne crede, lucerna

Judicio forma nōq, merumq, nocet.

Luce Deas colōq, Paris spectavit aperta :

Cum dixit Veneri, Vincis utramque Venus.

Nōne latent mendae, vitisq, ignoscitur omni :

Horâq, formosam quamlibet illa facit.

Consule de gemmis, de tincta murice lana,

Consule de facte caporibûsq, diem.

Quid tibi femineas curas venaiibus aptor

Enumerem ? numero cedit arena meo.

Quid referam Baias, praeter aquae litora velis,

Et, quae de calido sulphura fumant, aquam ?

Hinc aliquis vulnum referens in pectore, dixit,

Non hec, sed ut fama est, unda salubris erat.

Eccē

Ecce suburbana templum nemorale Diana,
 Partaque per gladios regna nocente manu.
 Illa quod est virgo, quod tela Cupidinis odit;
 Multa dedit populo vulnera, multa dabit.
 Hastenus, unde legas quod ames, ubi resita tendas,
 Praecipit imparibus vella Thaleia modis.
 Nunc tibi quae placuit, quas sit capienda per artes;
 Dicere praecipua molior artibus opus.
 Quisquis ubiq; viri faciles advertite mentes,
 Pollicitisq; favens vulgus adesto meis.
 Prima tua menti veniat fiducia, cunctas
 Posse capi; capies: tu modo tende plagas.
 Vere prius volucres taceant, astate cicadae,
 Menalius lepori dei sua terga canis,
 Femina quam juveni blandè tentata repugnet:
 Hac quoque quam poteris credere nolle, voley.
 Vig; viro furiva Venus, sic grata puella est:
 Vir malè dissimulat: rectius illa cupit.
 Conveniat maribus, nè quam nos ante rogemus:
 Femina jam partes victa rogentis aget.
 Mollibus in pratis admugit femina tauro:
 Femina cornipedì semper adhiñnit equo.
 Parcior in nobis, nec tam furiosa libido est:
 Legitimum finem flamma virilis habet.
 Byblida quid referam, vetino quæ fravis amore
 Arsit, & est laqueo fortiter ultra nefas?
 Myrrha patrem sed non ut filia debet, amavit:
 Et nunc obducto cortice pressa latet.
 Illius lacrymis, quos arbor fundit odora,
 Ungimur, & dominae nomina gutta tenet.
 Fortè sub umbrosis nemorosa vallibus Ida,
 Candidus armenti gloria taurus erat;
 Signatus rei vi media inter cornua nigro:
 Una fuit labe; cetera laetis erant.
 Illum Gnossiades, Sidoniadesque iuvencæ
 Optarum tergo sustinuisse suo.
 Pasiphaë fieri gaudebat adultera tauri:
 Invida formosas oderat illa breves.

Nota cano : non hoc, quæ centum sustinet in bes,

Quamvis sis mendax, Creia negare potest.

Ipsa novas frondes, & prata tenerrima, tauro

Fertur inassueta subsecuisse manu.

Ita comes armentis : nec ituram cura moratur

Conjugis : & Minos à bove victus erat.

Quid tibi Póssiphaë preciosas sumere vestes ?

Ille tuus nullas sentit adulter opes.

Quid tibi cum speculo montana armenta petenti ?

Quid toties positas fingis inepta comas ?

Crede tamen speculo, quod te negat esse juvencam.

Quàm cuperes fronti cornua nata tue !

Sive placet Minos ; nullus quæritur adulter :

Sive virum mavis fallere ; falle viro.

In nemus & saltus thalamo regina relicto

Fertur, ut Aonio concita Baccha Deo.

Ah quies vulsu vaccam spectavit iniquo,

Et dixit, Domino cur placet ista meo !

Aspice, ut ante ipsum teneris exultat in herbis :

Nec dubito, quin se stulta placere putet.

Dixit : & ingemù jamdudum de grege duci

Fussit, & immeritam sub juga curva trahi :

Aut cadere ante aras comme nique sacra coëgit :

Et tenuit lata pellicis exta manu

Pellicibus quoties placavit numina castis !

Atque an exta tenens, Ite, placete meo !

Et modò se fieri Europam, modò postulat Ió :

Altera quòd boi est, alterat velti bove.

Hanc tamen implevit vaccâ deceptus acernâ

Dux gregis : & partu prodius auctor erat.

Cressa Thyestæo si se abstinuisset amore ;

(Ah quantum est uni posse placere viro !)

Non medium rupisset iter : curraque retorito

Auroram versi Phœbus assisset equis.

Filia purpureos Niso furata capillos,

Puppe cadens celsâ, facta refertur avis.

Altera Scylla maris monstrum, medicamine Circes,

Pube premit rabidos inguinibûsque canes.

Qui Martem terris, Neptunum effugit in undis,
 Conjugis Atreides victima dira fuit.
 Cui non deserta est Ephyræa flamma Creüsæ,
 Et nece natorum sanguinolenta parens?
 Flevit Amyntorides per inania lumina Phoenix:
 Hippolytum rapidi diripuistis equi.
 Quid fodis immeritis Phineu sua lumina natis?
 Pœna reversura est in caput ista tuum.
 Omnia fœmineâ sunt ista libidine moia:
 Actior est nostrâ, plûsque furoris habet.
 Ergo agè ne dubita cunctas superare puellas:
 Vix erit è multis qua negat una rithi.
 Quædam, quæq; negant, gaudem tamen esse rogare:
 Ut jam fallaris, tua repulsa tua est.
 Sed cur fallaris, cum sit nova grata voluptas,
 Et capiant animos plûs aliena suis?
 Fertilior seges est alienis semper in agris:
 Vicinumque pecus grandius uber habet.
 Sed prius ancillam capiat, esse puellæ
 Cura sit: accessus molliet illa tuos.
 Proxima consiliis dominae sit ut illa videto:
 Nève parùm tacitis conscia fida iocis.
 Hanc tu pollicitis hanc tu corrumpe rogando:
 Quod petis, ex facili, si volet illa, feres.
 Illa leget tempus (medici quoque tempora servant)
 Quo facilis dominae mens sit, & apta capi.
 Mens erit apta capi tunc, cum latissima rerum,
 Ut seges in pingui luxuriabit humo.
 Pectora dum gaudent, nec sunt astringi dolore;
 Ipsa patent: blandâ tum subit arte Venus.
 Tum cum tristis erat, defensa est Ilion armis:
 Miliibus gravidum læta recepit equum.
 Tum quoque tenanda est, cum pellice læsa dolebit:
 Tunc facies, operâ ne sit inulta tuâ.
 Hanc matutinos pectens ancilla capillos
 Incitet: & velo remigis addat opem.
 Et secum tenui suspirans murmure dicat,
 Ut puto, non poteris ipsa referre vicem,

Tunc de te narret : tunc persuadenia verba
 Addat : Et infano juret amore mori.
 Sed propera, nè vela cadant, iraq; residant :
 Ut si agilis glacies, interit ira morâ.
 Quæris, an hanc ipsam prosit violare ministram ?
 Talibus admissis alea grandis inest.
 Hæc ad concubirum sit sedula ; tardior illa :
 Hæc domina minus temperat ; illa sibi.
 Casus in eventum est : licet hic indulgeat ausis,
 Consilium tamen est abstinuissè meum.
 Non ego per præceptum Et acuta cacumina vadam :
 Nec juvenum quisquam, me duce, captus erit.
 Si tamen illa tibi dum dat, recipisque tabellas,
 Corpore, non tantum sedulitate, placet ;
 Fac dominâ potiare prius : comes, illa sequetur :
 Non tibi ab ancilla est incipienda Venus.
 Hoc unum moneo (si quid modò creditur arti,
 Nec mea dicta rapax per mare venturi agat)
 Aut nunquam tentes, aut perfice : tollitur index,
 Cum semel in partem criminis illa venit.
 Non avis utiliter viscaris effugit alis :
 Non bene de laxis cassibus exit aper.
 Saucius arrepto piscis retinetur ab hamo :
 Opprime tentatam : nec, nisi victor, abi.
 Tunc neq; te prodet communis noxia culpa :
 Fallaque erunt domina, dictaque nota tibi.
 Sed hæc celetur : bene si celabitur index,
 Noctua suberit semper amica tuæ.
 Tempora qui solis operosa colentibus arva,
 Fallitur, Et navis aspicienda putat.
 Nec semper credenda Ceres fallacibus arvis :
 Nec semper viridi concava puppis aquæ :
 Nec teneras tutum est semper captare puellas :
 Sape dato melius tempore fiet idem.
 Sive dies suberit natalis, sive calenda,
 Quas Venerem Marti continuasse iuvat ;
 Sive erit o' natus, non ut fuit ante, sigillis,
 Sed regum postquam Circeus habebis opes :

Differ opus : tunc tristis hyems, tunc Pleiades instans,
 Tunc & in aequorea mergitur Hædus aqua.
 Tunc bene desinitur : tunc, si quis creditur alto,
 Vix tenuit lacera naufragâ membra raris.
 Tunc licet incipias, quâ flebilis Allia luce
 Vulneribus Latis sanguinolenta fuit :
 Quâque die redeunt rebus minis apta gerendis
 Culta Palestino septima festa viro.
 Magna superstitio tibi sit natalis amica :
 Quâq; aliquid dandum est, illa sit atra dies.
 Cum bene vitâris, tamen aufert : invenit artem
 Fœmina, quâ cupidi carpat amantis opes.
 Institor ad dominam veniet discinctus emacem :
 Expediet merces tæque sedente suas.
 Quas illa, inspicias, sapere ut videre, rogabit :
 Oscula deinde dabit : deinde rogabit, emas.
 Hoc fore contentam multos jurabit in annos :
 Nunc opus esse sibi, nunc bene, dicet, emi.
 Si non esse domi, quos de i, causabere nummos ;
 Littera poscetur, nec didicisse jurot.
 Quid, quasi natali cum poscit munera libo,
 Et quoties opus est, nascitur illa sibi ?
 Quid, cum mendaci damno mœstissima plorat,
 Elapsisque cavâ fingitur axe lapis ?
 Multa rogant tradenda sibi, data reddere nolunt.
 Perdis : & in damno gratia nulla tua est.
 Non mihi, sacrilegas meretricum ut persequar artes,
 Cum totidem linguis, sint satis ora decem.
 Cera vadium tenet rasis infusa tabellis :
 Cera tua primum conscia menti eat.
 Blanditias ferat illa tuas, imitataque amantium
 Verba : nec exiguum, quisquis es, adde preces.
 Hæctora donavit Priamo prece motus Achilles.
 Flebitur iratus voce rogante Deum.
 Promittas facies : quid enim promittere ledit ?
 Pollicitis dixerit quilibet esse potest.
 Spes tenet inemptam, semel est si credita, longum :
 Illa quidem fallax, sed tamen apta des est.

Si dederis quicquam, poteris ratione relinqui
 Præteritum iuleris, perdidderisque nihil.
 Et, quod non dederis, semper videre daturus :
 Sic dominum sterilis sæpe fefellit oger.
 Sic, nè perdidderit, non cessat perdere iusor :
 Et revocat cupidus alea sæpe manus.
 Hoc opus, hic labor est, primum sine munere iungi
 Si dederit gratis, quæ dedit, usque dabit
 Ergo eat, & blandis præretur litera verbis ;
 Exploreque animos, primaque tenior iter.
 Littera Cydippen poma, perlata fefellis ;
 Insciaque est verbis capta puella suis.
 Disce bonas artes (moneo) Romana juvenis ;
 Non tantum trepidos ut tueri reos.
 Quàm popularis, iudexque gravis, lectisque senatus ;
 Tam dabit eloquio, ut illa puella manus.
 Sed lateant vires, nec sis in fronte disertus :
 Effugiant voces verba molesta iura.
 Quis, nisi mentis inops, teneræ declamat amica ?
 Sæpe valens odia litera causa fuit.
 Sit tibi credibilis sermo, consuetæque verba :
 Blanda tamen, præsens ut videare loqui.
 Si non accipiet scriptum, ille & nique remittet ;
 Læduram spera : proposuique tene.
 Tempore difficiles veniunt ad avaira juvenci ;
 Tempore lenta pati fræna docentur equi.
 Ferreum assiduo consumitur annus usus ;
 Interit assiduæ vomer aduncus humi.
 Quid magis est durum saxo ? quid mollius unda ?
 Dura tamen molli saxa cavantur aqua.
 Penelopem ipsam, perstes modo, tempore vinctas.
 Capta vides fero Pergama ; capta tamen.
 Legerit, & nolle rescribere ; cogere nolle.
 Tu modo blanditis fac legat ipse iura.
 Quæ voluit legisse, valet rescribere lectis.
 Per numeros veniunt ista gradusque suos.
 Forsitan & primoveniet tibi littera tristis.
 Quæ, roget, nè se sollicitare vellet.

Quod

Quod rogat illa, times : quod non rogat, optas infles.

Insequere : et voti post modo compos eris.

Interca frue illa toto respiciat feratur.

Letitiam domina dissimulante adi.

Nève aliquis verbis odiosas afferat aures;

Quàm potes ambiguus callidus abde notis.

Seu pedibus vacuis illi spatioſa teretur

Porticus : hic socias tu quoque junge moras.

Et modò precedas, facito : modò terga sequaris :

Et modò festines : Et modò lentus eas.

Nec tibi de mediis aliquam transire columnis

Sit pudor, Et lateri continuasse larus.

Nec sine te curvo sedeat speciosa theatro :

Quod spectes, humeris afferet illa suis.

Illam respicias, illam mirere licebit :

Multa supercilio, multa loquare nois.

Et plaudas aliquo mimofaltante puella :

Et faveas illi, quisquis agatur amans.

Cum surgit, surgas : donec fedet illa, sedeto :

Arbitrio domina tempora perde tue.

Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos :

Nec tua mordaci punice crura teras.

Ista jube faciant, quorum Cybelèia mater

Concinitur Phrygiis exultata modis.

Forma viros neglecta decet. Minoïda Theseus.

Absulit à nulla tempora comptus acu.

Hippolytum Phædra, nec erat bene comptus, amavit.

Cura Dea, sylvæ aptus Adonis erat.

Munditia placeant : fuscenur corpora campo :

Sit bene conveniens, Et sine labe toga.

Linguaque nec rigeat : careant rubigine dentes :

Mec vagus in laxa pes tibi pelle nater.

Nec malè deformat rigidas tonsura capillos :

Sit coma, sit docta barba refecta manu.

Et nihil emineant, Et sint sine sordibus unguet :

Inq; cava nullus stet tibi nare pilus.

Nec malè odorati sit tristis anhelitus oris :

Nec ladat nare virque patetque gregis.

Castro

Cetera lasceve faciant concede puella :
Et si quis malè vir quæris habere virum.
Ecce suum vatem Liber vocat : hic quoq; amantès
Adprevat : Et flamma, quæ calet ipse, faver.
Gnossis in ignotis amans errabat arena,
Quæ brevem æquoreis Dia feritur aquis.
Uq; erat è somno tunica velata recincta,
Nuda pedem, croceas irrefrigita comas ;
Thesea crudelem surdas clamabat ad undas,
Indigno teneras imbre rigante genas.
Clamabat, febâque simul (sed utrumque decebat)
Nec facta est lacrymis turpior illa suis.
Jamque iterum rurdens mollissima pectora palmis,
Persidus ille abiit, quid mihi fiet ? ait.
Quid mihi fiet ? ait : sonuerunt cymbala toto
Littore, Et aitoniâ tympana pulsa manu.
Excidit illa metu, rupique novissima verba
Nullus in exanimi corpore sanguis erat.
Ecce Mimallonides sparsis in terga capillis :
Ecce leves Satyri prævia turba Dei.
Ebrius ecce senex pando Silenus asello
Vix sedet, Et pressas continet arte iubas.
Dum sequitur Bacchos, Baccha fugiensque peritq;
Quadrupedem ferulâ dum malus urget eques ;
In caput aurito cecidit delapsus asello :
Clamârunt Satyri, Surge, agè, surge pater.
Jam Deus in curru, quem somnum texerat uvis,
Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
Et color, Et Theseus, Et vox abiêre puella :
Térque fugam perit, térque retenta metu eff.
Horruit, at steriles, agit at quas ventus, arista :
Ut levis in madida canna palude tremis.
Cui Deus, En ad sum tibi cura fidelior, inquit :
Pone metum, Bacchi Gnossas uxor eris.
Munus habet cælum : cælo spectabere sidus :
Sæpe reges dubiam Cressa puella ratem.
Dixit : Et è curru, nè rigras illa timeret,
Desiluit : imposuisset arena pede.

Impli.

Implicitamque sinu (neque enim pugnare valebat)

Abstulit, ut facile est omnia posse Deo.

Pars Hymenæe cantant : pars altera Euvò clamant :

Sic cœunt sacro mupta Deusque toro.

Ergò, ubi contigerint positi tibi munera Bacchi,

Atque erit in socii femina parte tori ;

Nycteliúmque patrem, nocturnaque sacra precare,

Nè jubeant capiti vina nocere tuo.

Hic tibi multa licet sermone latentia recto

Dicere ; quæ dici sentiat illa sibi :

Blanditiásque leves tenui præscribere vino ;

Ut dominam in mensa se legat illa ruam :

Atque oculos oculis spectare fatentibus ignem.

Sæpe tacens vocem verbæque vulnus habet.

Fac primus rapias illius tacta labellis

Pocula : quæque bibit parte puella, bibas.

Et quemcunque cibum digitis libaverit illa,

Tu pete : dumque petes, sit tibi tacta manus.

Sint etiam tua vota, viro placuisse puella :

Utilior votis factus amicus erit.

Huic, si fortè bibas, sortem concede priorem :

Huic detur capiti missa corona tuo.

Sive sit inferior. seu par, prior omnia sumat :

Nè dubites illi verba secunda loqui.

Tuta frequensque via est, per amici fallere nomen :

Tuta frequensque licet sit via, crimen habet.

Indè propinator nimirum multa propinet,

Et sibi mandatis plura bibenda putet.

Certa tibi à nobis dabitur mensura bibendi :

Officium præstent mensesque pedesque suum.

Jurgia præcipue vino stimulara caveto :

Et nimium faciles ad fera bella manus.

Cecidit Eurytion frustra data vina bibendo :

Aptior est dulci mensa merumque joco.

Si vox est, cantas : si mollia brachia, salsæ :

Et quacunque potes date placere, place.

Ebrietas ut vera nocet, sic fissa juvabis :

Fac titubet blæso subdola lingua sano.

Et quicquid dices, faciesve protervius a quo,
 Credatur nimium causa fuisse merum.
 Et bene dic domina; bene, cum quo dormiet illa:
 Sed malè sit, tacitâ mente precare, viro.
 At, cùm discedit mensâ conviva remotâ,
 (Ipsa tibi accessus turba, locumque dabit)
 Injere te turba: leviterque admodum eunti,
 Velle laus digitis: & pede tange pedem.
 Colloqui jam tempus adest. Fuge rustice longè
 Hinc pudor: audacem fôisq; Venûsque juvant.
 Non tua sub nostras veniet facundia leges:
 Fac tantùm cupiam, spônè disertus eris.
 Est & agendus amans, imitandâque vulnera verbis:
 Hic tibi queratur qualibet arte fides.
 Nec credi labor est: sibi quaque viletur amanda:
 Pessima sit, nulli non sua forma placet.
 Sæpe tamen verè cœpit simulator amare:
 Sæpe, quod incipiens fixerat esse, fuit.
 Quò magis ô faciles imitantibus este puellæ:
 Fiet amor verus, qui modò fictus erat.
 Blanditiis animum furtim deprendere fas est,
 Ut pendens liquidâ ripa subitur aqua.
 Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos,
 Et teretes digitos, exiguumque pedem.
 Delectam etiam castas præconiâ formæ:
 Virginibus curæ, gratâque forma sua est.
 Nam cur in Phrygiis Junonem & Pallada sytuis
 Nunc quoque judicium non tenuisse pudet?
 Laudatas ostendit avis Junonia pennas:
 Si tacitus spectes, illa recondet opes.
 Quadrupedes inter rapidi certamina cursûs,
 Depexaq; jube, plausâque colla juvant.
 Nec timide promitte: trahunt promissa puellas.
 Pollicitis testes quoslibet adde Deos.
 Juppiter ex alto perjuria ridet amantem,
 Et jubet Aëlios irrita ferre Notos.
 Per Styga Junoni falso jurare solebat
 Juppiter: exemplo nunc faciet ille suo.

Expediſſe Deos : Et, ut expediſſe putemus :

Dentur in antiquos thura merumque focos.

Nec ſecura quies illos ſimiliſque ſopori

Detinet : innocui vixite, numen adeſt.

Reddite depoſitum : pietas ſua fœdera ſeruet :

Fraus abſit : vacuas cœdis habete manus.

Ludite, ſi ſapitis, ſolæ impune puellas :

Hac minus eſt unâ fraude pudenda fides.

Fallite fallentes : ex magna parte profanum

Sunt genus : in laqueos, quos poſuere, cadant.

Dicitur Ægyptus caruiſſe iuuantibus arva

Imbribus, atque annos ſicca fuiſſe novem ;

Cum Thraſius Buſiris adit, monſtratque piari

Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe Jovem.

Illi Buſiris, Fies Jovis hoſtia primus,

Inquit : Et Ægypto tu dabis hoſpes aquam,

Ei Phalaris tauro violenti membra Perilli

Torruit : infelix imbuit auror opus.

Juſtus uterque fuit : neque enim lex juſtior ullâ eſt,

Quâm necis artiſices arte perire ſuâ.

Ergo Et perjuris merito perſuria fallant :

Exemplo doleat ſœmina leſa ſuo.

Ei lacryma proſunt : lacrymis adamanta movebis :

Fac madidas videat, ſi potes, illa genas.

Si lacryma (neque enim veniunt in tempore ſemper)

Deſiciunt, udâ lumina tange manu.

Quis ſapiens blandis non miſceat oscula verbis ?

Illâ licet non det, non data ſunt tamen.

Pugnabit primò fortaſſis, Et, Improbe, dicet :

Pugnando vinci ſe tamen illâ volet.

Tantum nè noceant teneris malè rapta labellis,

Nève queri poſſis dura fuiſſe, cave.

Oſcula qui ſumpſit, ſi non Et cœtera ſumpſit ;

Hæc quoque, quæ data ſunt, perdere dignus erat.

Quantum deſueras plepo poſt oscula voto !

Hei mihi, ruſticus es, non pudor ille fuit.

Vim licet appellenti ; grata eſt vis iſta puellis :

Quod juvas, invita ſæpe dediſſe voluit.

Quæ.

Quaecunque est Veneris subitâ violata rapinâ,
 Gaudet : & improbitas muneris, instar habet.
 At quæ, cum posset cogi, non tacta recessit,
 Cum simulet vultu gaudia, tristis erit.
 Vim passa est Phœbe : vis est illata sorori :
 Et gratus raptis raptor uterque fuit.
 Fabula nota quidem, sed non indigna referri,
 Scyrias Hemonio victa puella viro.
 Jam Dea Laudata dederat mala præmia formæ
 Colle sub Idaeò vincere digna Venus.
 Jam nurus ad Priamum diverso venerat orbe :
 Grataque in Iliacis mœnibus uxor erat.
 Jurabant omnes in læsi verba mariti :
 Nam dolor unius, publica causa fuit.
 Turpe, nisi hoc matris precibus irbuisset, Achilles
 Veste virum longâ dissimularis erat.
 Quid facis Æacide ? non sunt tua munera lana :
 Tu titulos aliâ Palladis arte petas.
 Quid tibi cum calathis ? clypeo manus apta ferendo :
 Pensa quid ? in dextra, quâ cadet Hector, habes ?
 Rejice succinctos, operoso stamine fufos :
 Quassanda est istâ Pelias hasta mani.
 Fortè erat in thalamo virgo regalis eodem :
 Hac illum stupro comperit esse virum.
 Viribus illa quidem victa est : (ita credere oportet)
 Sed voluit vinci viribus illa tamen.
 Sæpe, Mane, dixit, cum jam properaret Achilles :
 Fortia nam postea sumpserat arma colo.
 Vis ubi nunc illa est ? quid blandâ voce moraris
 Autorem stupri Deidamoia tui ?
 Scilicet, ut pudor est, quiddam coepisse priorem :
 Sic alio gravum est incipiente pati.
 Ah nimia est propria juveni fiducia forma,
 Exspectet si quis, dum prior illa roget.
 Vir prior accedat : vir verba precantia dicat :
 Excipiat blandas molliter illa preces.
 Ut potare, roga : tantum cupit illa rogari :
 Da causam voti principiumque tui.

Juppiter

Juppiter ad veteres supplex heroidas ibat
 Corripuit magnum nulla puella Jovem.
 Si tamen à precibus humidos accedere fastus
 Senseris; incepto parce, referque pedem.
 Quod refugis, multa cupimus: adere, quod instat.
 Lenius instando radia tolle tui.
 Nec spes est Veneris semper prostranda roganti:
 Intret amicitia nomine tellus amor.
 Hoc aditu vidi terrica data verba puella:
 Qui fuerat cultor, factus amator erat.
 Candidus in nauis turpis color: equoris unda
 Debet. Et à radiis sideris esse niger.
 Turpis & agricola, qui vomere semper aduoco,
 Et gravibus castris sub Jove versat human.
 Et tu, Palladia petiit, cui sama corona,
 Candida si fuerint corpora, turpis eris.
 Palleat omnis amans: color est hic aptus amanti:
 Hoc decet: hoc multis non valuisse putant.
 Pallidus in Lyricen sylva errabat Orion:
 Pallidus in lenta Naide Daphnis erat.
 Arguet & macies animum: nec turpe paratis
 Pileolum nitidis imposuisse comis.
 Attenuant juvenum vigilata corpora noctes,
 Curæq; & immenso qui sit amore, dolor.
 Ut voto potiare tuo, miserabilis esto:
 Ut, qui te videat, dicere possit, Amas.
 Conquerar? an moneam? inane fac esse nefasque &
 Nomen amicitia, nomen inane fides.
 Hei mihi, non tutum est, quod amas, laudare sodali:
 Cum tibi laudanti credidit, ipse subit.
 At non Aëtorides lectum temeravit Achillis:
 Quantum ad Pirithoum, Phædra pudica fuit.
 Hermonem Pylades, quæ Pallada Phœbus, amavit:
 Quodque tibi geminus, Tyndari, Castor erat.
 Si quis idem sperat, & lauras poma myricas
 Speret: & è medio flumine mella petat.
 Nil, nisi turpe, juvat: cura est sua cuique voluptas:
 Hac quoque ab alterius grata dolore venit.

Hec

Heu facinus, non est hostis metuendus amant!

Quos credis fidos, effuge; tuus eris.

Cognatum fratremque cade, statimque sodalem:

Præbebit deros hac tibi turba metus.

Finiturus eram: sed sunt diversa puellis

Pectora: mille animos excipe mille modis.

Nec tellus eadem parti oppida: in ipsis illa

Conuenit, hac oleis: hic bene farra virent.

Pectoribus mores tot sunt, quot in orbe figura:

Qui sapit, innumeris moribus aptus erit.

Uiq; levis Proteus modo se remabat in undas:

Nunc leo, nunc arbor, nunc erat hircus aper:

Hi jaculo pisces, illi capiuntur ab hamis:

Hos cava contento terra fane trahunt.

Nec tibi conueniet cunctos motus unus ad annos

Longius insidiis curua cidebit amas.

Si doctus uidere rudi, perulaspue prudenti,

Diffidet miser a proxima illa fide.

Inde fit, ut quæ se timuit committere honesto,

Vilis in amplexus inferioris eat.

Pars superat capiti, pars est exhausta laboris:

Hic reneat nostras anchora iacta rates.

POVID

P. OVIDII NASONIS
SILMONENSIS DE
ARTE AMANDI.

LIBER II.

Dicite id Paan & id his dicite Paan :
Decidit in casses praeda perita meos.
Lacrimans amens donec viridi mea carmina
palma :
Praefero Ascreo Maoniisque seni.
Talis ab armiferis Priameius hospes Amyclis
Caecida cum rapta coniuge vela dabat.
Talis erat, qui se curru victore ferebat,
Vesta peregrinis Hippodamia rotis.
Quid properas juvenis? mediis tua pinus in undis
Navigat : & longè, quem peto, portus adest.
Non satis inuenisse tibi est me vate puellam :
Arte meâ capta est : arte tenenda meâ est.
Nec minor est virum, quam querere, parva tueri :
Casus inest illis : hic erit artis opus.
Nunc mihi, si quando, puer & Cyberrâ favere :
Nunc Erato : nam tu nomen amoris habes.
Magna paro, quas possit amor remanere per artes,
Disce, tam vasto pervagus orbe puer.
Et levis est, & habet geminas, quibus evolet, alas :
Difficile est illis imposuisse modum.
Hospitis effugio praecluseras omnia Minos :
Audace in pennis repperit illo viam.
Dadalus ut clausis conceptum crigine marris
Semibovemq; virum, semivirumq; bovem :
Sic modus exilio, dixit, iustissime Minos :
Accipiat cineres terra paterna meos.
Et, quoniam in patria satis ageretur iniquis
Vivere non potui, da mihi posse mori.
Da reditum puero, senis est si gratia vills :
Si non vis puero parcere, parce seni.

Dixerat hæc : sed & hæc, & multò plura licebat
 Dicere : at egressus non dabat ille viro.
 Quod simulac sensit. Nunc, nunc, & Dadale, dixit,
 Materiam, quâ sis ingenius, habes.
 Possides & terras, & possides aquora Minos :
 Nec tellus nostra, nec patet unda fuga.
 Restat iter cæli : cælo tentabimus ire :
 Da veniam capro Juppiter alme meo.
 Non ego fidereas affecto tangere sedes :
 Quâ fugiam dominum, nulla, nisi ista via est.
 Per Styga deitur iter : Stygios transibimus undas :
 Sum mihi natura jura novanda mea.
 Ingenium mala sæpe movent. Quis crederet unquam
 Aërias hominem capere posse vias ?
 Remigium volucrum disponis in or dine pennas,
 Et leve per litæ vincula nectis opus.
 Imaque pars cæcis astringitur igne solutis :
 Finitisque nova jam labor artis erat.
 Trahebatur ceramque puer, pennasque renidens :
 Nescius hæc humeris arna parata suis.
 Cui pater, Hic, inquit, patria est adeunda carinis :
 Hac nobis Minos effugiendus opa est.
 Aëra non possit Minos, alia omnia clausit :
 Quâ licet, invectis aëra rumpe meis.
 Sed tibi non virgo Tegea, cornesque Bootes ;
 Ensisfer Orion aspiciendus erit.
 Me perhæsis, sectare datis : ego prævius ito :
 Sit tibi cura sequi : me duce tutus eris.
 Nam siue ætheris vicino sole per auras,
 Ibimus ; impatient ceræ calor erit :
 Sive humides propiore freto jactabimus alas ;
 Mobilis æquoreis penna madescet aquis.
 Inver utrumque viola : ventos quoque, nate, caveo :
 Quaque ferunt auras, vela secunda dato.
 Dum monet, apert opus puero, monstraque moveri :
 Erudit infirmas ut suam mater aves.
 Inde suis factas humeris accommodat alas :
 Perque novum timidus corpora librat iter.

Jamque volaturus parvo dedit oscula nato:

Nec patri lacrymas continuere gena.

Mons minor collis, campis erat altior aquis:

Hinc data sunt misera corpora bina fuga.

Ut mouet ipsa suas, & nati respicit alius

Dadalus: & cursus sustinet usque suos.

Jamque novum delectat iter: postoque nimio

karus audaci fortis arte volat.

Mos aliquis, tremula dum capiat arundine pisces,

Vidit: & inceptum dextra relinquit opus.

Jam Samos à leua fuerat Naxosque reliqua,

Et Paros, & Claro Delos amata Deo.

Dextra Lebinthos erat, sylvisque umbrosa Cadyne,

Cinctaque piscosis Aethyralia vadis.

Cum puer, incautis nimis remerarius annis,

Aliis egit iter, deseruitque patrem.

Vincta labant: & cera Deo propiore liquescit:

Nec tenues venti brachia mora tenent.

Territus à summo despectit in aquora caelo:

Nox oculis pavido venit oborta metu.

Tabuerant cere: nudor quatit ille lacertos:

Est trepidat: nec, quo sustineatur, habet.

Decidit: atque cadens; Pater, & pater, auferor, inquit:

Clauserunt virides ora loquentis aquae.

At pater infelix, non jam pater, Icare, clamat:

Icare, clamat, ubi es? quove sub axe volas?

Icare, clamabat: pennas aspexit in undis:

Ossa tegit tellus: aquora nomen habent.

Non possit Minos hominis compescere pennas:

Ipsè Deum volucrum detinuisse paro.

Fallitur, Harmonias si quis decurrit ad arces,

Datque quod à teneri fronte revellit equi.

Non facient, ut vivat amor, Medoide herba,

Mixtaque cum magicis Marsa venena sonis.

Phasius Aesoniden, Circe tenuisset Ulysses,

Si modo servari carmine posset amor.

Nec data profuerint pallentia philtia puellis:

Philtia nocent animis, vimque furoris habent.

Sit procul omne nefas : ut amaris, amabilis esto :
 Quod tibi non facies, solæ forma dabit.
 Sit licet antiquo Nireus adamans Homero,
 Nâ adâque tenet crimine raptus Hylas.
 Ut dominam teneas, nec te mirare relictum ;
 Ingenii dotes corporis addâ benis.
 Forma bonum fragile est : quam âmq; accedis ad annos,
 Fit minor, & spacio carpinur illa suo.
 Nec semper violæ, nec semper lilia florent :
 Et riget amassa spina relicta rosa.
 Et tibi jam venient cani formosæ capilli :
 Jam venient rugæ, quæ tibi corpus ærent.
 Jam malis animam, qui dures, & astrus formam :
 Solus ad extremos permanet ille rogos.
 Nec levis, ingenuas pedus caluisse per artes,
 Cura sit, & linguas edidisse duas.
 Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses :
 Et tamen equoreas tor sit amore Deos.
 Ah quoties illum doluit propterare Calypso,
 Remigique aptas esse negavit aquas !
 Hæc Troja casus iter âmq; iterâque rogabas :
 Ille referre aliter sæpe solebas idem.
 Littore constiterant : illic quaque pulchra Calypso
 Exigit Odryssi facta cruenta dacies.
 Ille levi virgâ, (virgam nam forsâ tenebat)
 Quod rogas, in spisso litore pingit opus.
 Hæc (inquit) Træa est : (miras in litore fecit)
 Hic tibi sit Simois : hæc mea castra puta.
 Campus erât, (campum fecit) quem cæde Dolonis
 Sparsimus, Hæmanios dum vagil opat equos.
 Illic Sirbonii fuerant tentoria Rhesi :
 Hæc ego sum caput nocte reversus æquis.
 Plurâque pingebat : subitus cion Pergama fluvius
 Abstulit, & Rhesi cum dace castra suo.
 Tum Dea, Quas, inquit, fidem tibi credis ituro,
 Perdiderint unda nomina quævis, vides ?
 Ergo agæ fallaci nimidâ confido figure,
 Quisquis ex æquo aliquid corpore pluris habet.

Dextera præcipuè capit indulgentia mentes :
 Asperitas odium sævique bella mouet.
 Odimus accipitrem, quia vivit semper in armis;
 Et pavidum solitos in pecus ire lupos.
 At caret insidiis hominum, quia misis hirundo est :
 Quasque colat turres, Chæonia ales habet.
 Esse procul lites, & amara prælia lingua :
 Dulcibus est verbis mollis alendus amor.
 Litæ fugant nuptæque viros, nuptasque mariti :
 Inq; vicem credunt rem sibi semper agi.
 Hoc decet uxores : dos est uxoriam, lites :
 Audiat optatos semper amica sonos.
 Non legis jussu lectum venissis in unum :
 Fungitur in vobis munere legis amor
 Blandinias molles, aurissus juvenita verba
 Affer, ut adventu læta sit ipsa nob.
 Non ego divitiibus venio præceptor amandi :
 Nil opus est illi, qui dabit, eris mea.
 Secum habet ingenium, quæ cum liber, Accipe, dicitur :
 Cedimus : invenit plus habet ille mea.
 Pauperibus vates ego sum ; quia pauper amavi :
 Cum dare non possem munera, verba dabam.
 Pauper amet cautè : timeat maledicere pauper :
 Multaque divitiibus non patienda ferat.
 Me memini irarum damine rictasse capillos :
 Hæc mihi quam multos abstulit ira dies !
 Nec puto, nec sensi tunicam laniasse : sed ipsa
 Dixerat : & pretio est illa redempta mea.
 At vos (si sapitis) vestra peccata magistræ
 Effugite, & culpa damna timere mea.
 Prælia cum Parthis, cum cuncta pax sit amica ;
 Et jocus, & causas quicquid amoris habet.
 Si nec blanda satis, nec eris tibi comis amica ;
 Perfer & obdura : postmodo mihi eris.
 Flebitur obsequio curvatus ab arbore ramus :
 Franges, si vires experire tuas.
 Obsequio tranantur aqua : nec vincere possis
 Flumina, si contra, quam rapit unda, nates.

Obsequium tigrisq; domat, tumidusq; leones :
 Rustica paulatim taurus aratra subit.
 Quid fuit asperius Nonacrina Atalania ?
 Succubuit meritis irux, tamen illa viri.
 Sape suos casus nec mirra facta puella
 Flesse sub arboribus Melaniona ferum.
 Sape tulit iusso fallentia retia collo :
 Sape fera torvos cuspide fixit aptos.
 Sensit & Hylai comentum saucius arcum :
 Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
 Non te Manaliis armatum scandere sylvas,
 Nec jubeo collo retia ferre tuo :
 Corpora nec missis jubeo prabere sagittis :
 Artis erunt cauta mollia jussa mea.
 Cede repugnanti : cedendo victor abitis :
 Fac modò, quas partes illa jubebit, agas.
 Arguit, arguito : quicquid probat illa, probato :
 Quod dicit, dicas : quod negat illa, neges.
 Riserit, arride : si flerit, fere memento :
 Imponat leges vultibus illa tuis.
 Seu ludes, numerosq; manu jactabit eburnos ;
 Tu male jactato : tu bene jacta dato.
 Seu jaciēt talos ; victam ne parna sequatur,
 Damnosū facito stem tibi sape canes.
 Siuē latrocinii sub imagine calculus ibit ;
 Fac peteat vitreo miles ab hoste ruas.
 Ipse tene distincta tuis umbracula virgis :
 Ipse face in turba, quā venit illa, locum.
 Nes dubita reteri scammum producere lecto :
 Et tenero solēam deme vel adde pedi.
 Sape etiam domina, quavis horrebis & ipse,
 Argentis manus est calfacienda sinu.
 Nec tibi turpe puta (quavis sit turpe, placebit)
 Ingenūū speculum sustinuisse manu.
 Ille fatigatā vincendo monstra noverca,
 Qui meruit cælum, quod prior ipse tulit ;
 Inter Ioniacas calathum tenuisse puellas
 Creditur, & lanas excolluisse rudes.

Parua imperia domina Tyrannus heros,
 I nunc, & dubita ferré, quod ipse tulit.
 Iussus adesse foro, iussa maturus horâ
 Fac semper venias : nec, nisi serus, abi.
 Occurras aliquid tibi dixerit ; omnia differ :
 Curre, nec inceptum turba morietur iter.
 Nobile domum repetens epulis perfuncta redibis :
 Tunc quoque pro seruo, si vocat illa, veni.
 Rura erit, & dices, Veniam, (amor odii inertes)
 Si rota defuerit, tu pede carpe viam.
 Nec grave est tempus, siuens ve cantacula tardes,
 Nec via per iactas candida facta nive.
 Militia species amor est : discedere segnes :
 Non sunt hac timidis signa tuenda viris.
 Nox, & hyems, longaq; via, saxique dolores
 Mollibus his castris, & labor omnis inest.
 Sape feres imbrem celesti mube solutum :
 Frigidus in mada saepe jaces in humo.
 Cynthia Admeti vacuas paruisse per aestus
 Fertur, & in parua delinuisse casa.
 Quod Phœbus decuit, quem non decet ? ecce fassus,
 Curam mansuri quisquis amor is habes.
 Si tibi per turum placidumque negabitur ira,
 Atque erit opposita janua sulca serâ ;
 At tu per præcepis vello de labore aperto :
 Dei quoque furit uas alia fenestra uias.
 Leta erit, ut causam tibi se fecerit esse pericli :
 Hoc domina certi pignus amoris erit.
 Sape tu poteras. Leandre carere puella :
 Tranabas, animum nasset ut illa tuum.
 Nec pudor ancillas, ut quoque erit ordine prima,
 Nec tibi sit seruos demeruisse pudor.
 Nomine quemque suo (nulla est iactura salutis :
 Juge humiles audiri te preces.
 Sed iamen & seruo (levis est impensa roganti
 Porridge fortune munera parua tua.
 Porridge & ancilla, quâ penas luce pendis
 Lusa maritali Gallica veste manus.

Fac plebem (mihi crede) tuam : sit semper in illa
 Janitor, & ibalani qui ja: et ante fores.
 Nec dominam jubeo precioso munere dones :
 Parva, sed è parvis callidus apta dato
 Cum bene dives ager, cum rami pondere mitant ;
 Afferat in calathæ rustica dona puer.
 Rure suburbano poteris tibi dicere missa
 Illa : tibi in sacra sint licet emptæ viâ.
 Afferat aut uvas, qui quas Amaryllis amabat :
 At nunc castaneas, nunc amat illa nuces.
 Quin etiam turdoque licet, missæque coronâ,
 Te memorem domina testificere tuæ.
 Turpiter his emitur spes mortis, & orba senectus.
 Ah pereant, per quos munera crimen habent !
 Quid tibi præcipiam teneros quoque mittere versus ?
 Hei mihi, non multum carmen honoris habet !
 Carmina laudantur, sed munera magna peruntur :
 Dummodo sit dives barbarus, ille placet.
 Aurea sunt verè nunc secula : plurimus auro
 Venit bonos : auro conciliatur amor.
 Ipse licet venias Musis comitatus Homere ;
 Si nihil annuleris, ibis Homere foras.
 Sunt tamen & doctæ, rarissima turba, puellæ :
 Altera, non doctæ ; sed tamen esse volunt.
 Utraque laudeatur par carmina : carmina lector
 Commendet dulci quælibetque sono.
 His ergo, atque illis, vigilatum carmen in ipsas
 Forsitan exigui muneris instar erit.
 At, quod eris per te facturus. & mihi credis,
 Id tua te facito semper amica roget.
 Libertas alicui fuerit promissa tuorum :
 Hanc tamen à domina fac petat ille tua.
 Si prænam seruo, si vincula sæva remittis,
 Quod facturus eras, debeat illa tibi.
 Utilitas tua sit : ritibus doneatur amica.
 Perde nihil : partes illa petentis agat.
 Sed te, cuiusque est retinenda cura puellæ,
 Attonitum formæ fac putet esse suæ.

Sive erit in Tyriis, Tyrios laudabis amictus :
 Sive erit in Cois, Coa decere puta.
 Aurata est ; ipsi tibi sit pretiosior auro :
 Gausapa si sumit ; Gausapa sumpta proba.
 Astiterit tunicata ; Moves incendia, clama :
 Sed timida caveat frigora voce roga.
 Compositum discrimen erit ; discrimina lauda :
 Torserit igne comam ; torse capille places.
 Brachia saltantis, vocem mirare canentis :
 Et cum desierit, verba querentis habe.
 Ipsos concubitus, ipsum venerere licebit
 Quod iuvat : Et quadam gaudia vocis habe.
 Si fuerit torva violentior ipsa Medusa ;
 Fiet amatori lenis Et aqua suo.
 Tamen nē pateas verbis simulator in illis,
 Effice : nec vulu destrue verba tuo.
 Si lates ars, prodest : affert deprensa pudorem,
 Atque adimit merito tempus in omne fidem.
 Sepe sub autumnum, cum formosissimus annus,
 Plenaque purpureo subrubet uva mero ;
 Cum modo frigoribus premimur, modo solvimur aestu :
 Aëre non certo corpora languor habet.
 Illa quidem valeat : sed si male firma cubabit,
 Et vitium cœli senserit agra sui ;
 Tunc amor Et pietas tua sit manifesta puella :
 Tunc fere, quæ plenâ postmodo falce metas
 Nec tibi morosi veniant fastidia morbi :
 Perque tuas fiant, quæ sinit illa, manus.
 Et videat flentem : nec sedeat oscula ferre :
 Et sicco lacrymas combibat ore tuas.
 Multa vove ; sed cuncta palam : quotiesq; licebit.
 Quæ referas illi, somnia læta vide.
 Et veniat quæ lustrat anus leuicq; locumq; :
 Præferat Et tremulâ sulphur Et ova manu.
 Omnibus his inerat grata vestigia cura -
 In thalamos multis hæc via fecit iter.
 Nē tamen officinis odinum queratur ab agra,
 Sit suus in blanda seculitate modus.

Neve cibos præbe, nec amari pocula succi
 Porrige : rivalis misceat illa tuis.
 Sed non, quo dederas à lixore carbasa, venio
 Utendum est, medio cum potare freato.
 Dum novus errat amor, vires sibi colligit usla :
 Si bene nutrietis, tempore firmus erit.
 Quem taurum metuis, vitulum mulcere solebas :
 Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.
 Nascitur exigui, sed opes acquirit eundo,
 Quæque venit, multas accipis annis aquas.
 Fac tibi consuecat : nihil assuetudine majus :
 Quam tu dum capias, radia nulla fuge.
 Te semper videat : tibi semper præbeat aures :
 Exhibeat vultus noxque diesque mos.
 Cum tibi major erit fiducia posse requiri ;
 Tunc procul absenti cura futurus eris.
 Da requiem : requiescat ager bene credita reddit :
 Terræque celestes arida sorbet aquas.
 Phyllida Demophoon præsens moderatius ussu :
 Exarsit velis acrius illa dapn.
 Penelopem absens solers torquebat Ulysses :
 Phyllacides aberat, Laodameia, tuus.
 Sed mora tuta brevis : lenescunt tempore curæ :
 Vanescitque absens, Et novus imitat amor.
 Diem Menelaus abest, Helene, nè sola faceret,
 Hospitis est repido nocte recepta sinu.
 Quis stupor hic Menelaë fuit ? in salum abibas :
 Nisdem sub lectis hospes Et uxor erant.
 Accipiri timidus credis furiose columbas :
 Plenum montano credis ovile lupo.
 Nil Helene pereat : nil hic communis adulter :
 Quod in, quod faceret quilibet, ille facit.
 Cogis adulterium dando tempusque locumque :
 Quo, nisi consilio est usa puella tuo ?
 Quid faciat ? vir abest, Et adest non rusticus hospes :
 Et timet in vacuo sola cubare tora.
 Videris Atrides : Helenen ego crimine solvo :
 Usa est humani commoditate viri.

Sed neque fulvus aper media tam sævam in ira est,
 Fulmineo rapidos dum rotat ore canes;
 Nec lea, cum catulis lætentibus ubera præbet,
 Nec brevis ignaro vipera lasa pede;
 Fœmina quàm, socii deprensa pellice læti,
 Ardet: & in vultu pignora mentis habet.
 In ferrum flammâsque ruit: positisque decore
 Ferrur, ut Aonis cornibus iſta Dei.
 Conjugis admiſſum, violatâque jura mariti,
 Barbara per natos Phœſias ultia ſuos.
 Altera dira parens (hæc eſt, quam cernis, hirundo)
 Aſpice, ſignatum ſanguine pectus habet.
 Hoc bene compoſitos, hoc firmos rumpit amores:
 Crimina ſunt cautiſta iſta iimenda viris.
 Nec mea vos uni donat cenſura puella:
 Dii melius: vix hoc nupta tenere poteſt.
 Ludite: ſed furto celetur culpa modoſto:
 Gloriâ peccati nulla petenda tui eſt.
 Nec dederis munus, cognôſſe quod altera poſſit:
 Nec ſint nequitia tempora certa tua.
 Et, nè te capias latebris ſibi fœmina notis,
 Non una eſt ſemper convenienda loco.
 Et, quoties ſcribis, totas prius ipſe tabellos
 Inſpicere: plus multa, quàm ſibi miſſa, legunt.
 Leſa Venus juſta arma movet, telâmque remittit:
 Et modo que queſta eſt ipſa, querare facit.
 Dum fuit Atreides unâ contentus, & illa
 Caſta fuit: vitio eſt improba facta viri.
 Audierat, laurâmque manu viriâque ferentem
 Pro nata Chryſen non valuiſſe ſua.
 Audierat Lyrneſi tuos abduſta dolores,
 Bellâque per turpes longius iſſe moras.
 Hæc tantùm audierat: Priameida viderat ipſa:
 Viſtor erat præda præda pudenda ſua.
 Imde Thyefſiaden animo thalamoque recepit:
 Et malè perconiem Tyndaris ultia virum eſt.
 Quia bene celâris, ſiqua tamen æſta parebunt,
 Illa licet faleam, tu tamen uſquè nega.

Tu neque subpeltus, solito neque blandior esto :
 Hac animi multum signa nocentis habent.
 Sed lateri nec parce tuo : pax omnis in illo est :
 Concubitu prior est inficienda Venus.
 Sunt qui præcipiant herbas satureia nocentes
 Sumere : iudiciis ista venena meis.
 Aut piper urticae mordacis semine miscent,
 Tritaque in annoso flava pyretra mero.
 Sed Dea non patitur sic ad sua munera cogi,
 Colle sub umbroso quam tenet alius Eryx.
 Candidus Alcathoei qui mittitur arde Pelasgâ
 Bulbus, & ex horto quæ venit herba salax,
 Ovæque sumantur : sumantur Hymettia mella,
 Quasque rursus folio pinus acuta nutes.
 Docta quid ad magicas Erato converteris artes ?
 Interior curru meta terenda meo est.
 Qui modo celabas monitu tua crimina nostro,
 Fleste iter, & monitu detege furla meo.
 Nec levitas culpanda mea est : non semper eodem
 Impositos vemo panda carina vehit.
 Nam modo Threicio Boreâ, modo currimus Euro :
 Sape tument Zephyro limes, sape Noto.
 Aspice, ut in curru modo det fuitantia rector.
 Lora : modo admissos aris retinet equos.
 Sunt quibus ingratis timida indulgentia servit :
 Et, si nulla subest annula, languet amor.
 Luxuriam animi redus plerumque secundis :
 Nec facile est aquâ commoda mente pari.
 Ut levis absumptis paulatim viribus ignis
 Ipse latet, summo cander in igne cinis ;
 Sed tamen extinctas admoto sulphure flammæ
 Invenit, & lumen, quod fuit ante, reddit :
 Sic, ubi pigra sua, securæque pectora torpent,
 Acribus est stimulis eliciendus amor.
 Fac timeat de te, tepidamque reculface mentem :
 Palkat indicio criminis illa tu.
 O quantum, & quoties numero comprehendere non est
 Felicem, de qua læsa puella dolet !

Quæ, simul inuidiis crimen perveniens ad aures,
 Excidit & misera vixque calorque fugit.
 Ille ego sim, cuius laniet furiosa capillas:
 Illo ego sim, teneras cui petat ungue genas:
 Quem videas lacrymans: quem totius spectet ocellis:
 Quo sine non possis vivere, posse velis.
 Si spatium quæras, breve sit, quo læsa queramus:
 Nè vires leniâ colligas ira morâ.
 Candida jamductum cingatur colla lacertis,
 Inq; tuo flens est accipienda simu.
 Oscula da flentis: Veneri da gaudia flenti:
 Pax erit: hoc uno solvitur ira modo.
 Cum bene sciverit, cùm certa videbitur hostis;
 Tunc pete concubitus fœdera: miris erit.
 Illic depositis habitat concordia telis:
 Illo (crede mihi) gratia nata loco est.
 Quæ modo pugnârant, jungunt sua rostra columbæ,
 Quarum blanditias verbâque murmur habet.
 Prima fuit rerum confusa sine ordine moles:
 Unâque eras facies, sidera, terra, fretum.
 Mox calum impostum est terris: humis aquore cincta
 Inq; suas partes cœssit inane Chaos. (est :
 Sylva feras cepit, volucres agnabilis aër:
 In liquidâ pisees destituitis aquâ.
 Tum genus humanum solus errabas in agris:
 Hisque meræ vires, & rude corpus erat.
 Sylva domus fuerat, cibus herba, cubilia frondes:
 Jâmque diu nulli cognitus alter erat.
 Blanda irucos animos fertur moluisse voluptas:
 Constiterant uno fœmina utq; iovo.
 Quid facerent, ipsi nullo didicere magistro:
 Arte Venus nullâ dulce peregit opus.
 Ales habet quod amet: cum quo sua gaudia jungat,
 Invenit in mediâ fœmina piscis aqua.
 Cerva parem sequitur: serpens serpente tenetur:
 Heret adulterio cum cane nexa canis.
 Lata salitur ovis: tauro quoque lata juvenca est:
 Dissinet immundum sima capella marem.

*In furias agitantur equa, spatioque remore
 Per loca dividuos ante sequuntur equos.
 Ergo age, & irata medicamina fortia prabe :
 Illa feri requiem sola doloris habent.
 Illa Machaonios superant medicamina succos :
 His, ubi peccaris, restituendus eris.
 Hec ego cum canerem, subito manifestus Apollo
 Movit inaurate pollice fila lyra.
 In manibus laurus : sacris inclusa capillis
 Laurus erat : vates ille videndus adest.
 Is mihi, Lascivi, dixit, praeceptor amoris,
 Duc agè discipulos ad mea templa tuos.
 Est ubi diversum famâ celebrata per orbem
 Littera, cognosci quæ sibi quemque jubet.
 Qui sibi notus erit, solus sapienter amabit,
 Atque opus ad vires exiger omne suas.
 Cui faciem natura dedit, spectetur ab illa :
 Cui color est, humerosæ patente cubet.
 Qui sermone placet, taciturna silentia vitet :
 Qui canit arte, canat : qui bibit arte, bibat.
 Sed neque declament medio sermone disertis,
 Nec sua vesanus scripta poeta legat.
 Sic innuit Phœbus : Phœbo pareite monenti :
 Certa Dei sacro est huius in ore fides.
 Ad propiora vocor. Quisquis sapienter amabit,
 Vincet, & è nostra, quod petet, arte feret.
 Credita non semper sulci cum sænore reddunt :
 Nec semper dubiis adjuvat aura vates.
 Quid iuvet, exiguum est : plus est, quod lædit amates :
 Proponant animo multa ferenda sua.
 Quot lepores in Aibo, quot apes pascuntur in Hybla,
 Cerula quot baccas Pallados arbor habet,
 Lirio quot coucha, tot sunt in amore dolores :
 Quæ parimur, multo spicula felle madent.
 Dicta erit isse foras, quam tu fortasse videbis :
 Isse foras, & te falsa videre, puta.
 Clausa tibi fuerit promissâ janua nocte :
 Perfer, & immundâposito corpus humo.*

Forſitan & vultu mendax ancilla ſuperbo
 Dicet, Quid noſtros obſidet iſte fores?
 Poſtibus, & dura ſupplex blandire puella,
 Et capiti demptas limine pone roſas.
 Cùm volet, accedes: etiam te vitabit, abibis.
 Dedecet ingenuos iadia ferre ſui.
 Effugere hinc non eſt quare tibi poſſit amica
 Dicere, non omni tempore ſenſus abeſt.
 Nec maledicta puta, nec verbera ferre puella
 Turpe, nec ad teneros oſcula ferre pedes.
 Quid morer inſparvis? animus maioribus inſtat:
 Magna canam: toto pectore vulgus ades,
 Ardua molimur: ſed nulla niſi ardua virtus.
 Difficilis noſtrâ pſciuntur arte labor.
 Rivalem patienter habe: victoria tecum
 Stabit: eris magni victor in arce Jovis.
 Hac tibi non hominem, ſed quercu crede Pelasgos
 Dicere: niſi iſtis ars mea, majus habet.
 Innuet illa, ferat: ſcriber, nè tange tabellas:
 Unde volet, venias: quæque libebis, eas.
 Hac in legitima præſtant uxorē mariti,
 Cùm tener ad partes tu quoque ſomme venis.
 Hac ego, conſiteor, non ſum perfectus in arte.
 Quid faciam? moniſ ſum minor ipſe meis.
 Mene palam noſtra dei quiſquam ſigna puella?
 Et patiar? nec me quolibet ira ferat?
 Oſcula vir dederat (memini) ſuus: oſcula que ſuis
 Sum data: barbarie noſter abundat amor.
 Non ſemel hoc vitium nocuit mihi: doctior ille eſt,
 Quo veniunt alſi conciliante viri.
 Sed melius neſciſſe fui: ſine furta tegantur,
 Nè fugiat victo ſaſſus ab ore pudor.
 Quò magis. & juvenes, deprendere parcite veſtras:
 Peccent: peccantes verba dediſſe putent.
 Creſcit amor preſſis: ubi par fortuna duorum eſt,
 In cauſam damni perſtat uterque ſui.
 Fabula narratur toto notiſſima cœlo;
 Mulciberis capiti Mârſique Venûſque dolis.

Mars

Mars pater insano Veneris turbatus amore
 De duce terribili factus amator erat.
 Nec Venus oranti (nec enim Dea mollior ulla est)
 Rustica Gradivo difficilisque fuit.
 Ah quoties lasciva pedes risisse mariti
 Dicitur, & duras igne vel arie manus !
 Marte palam simul est Vulcanum imitata ; decebat :
 Multaque cum forma grata mista fuit.
 Sed bene concubitus primo celare solebant :
 Plena verecundi culpa pudoris erat.
 Iudicio Solis (quis Solem fallere possit ?)
 Cognita Vulcano conjugis astra sua.
 Quam mala Sol exempla mores ! pete munus ab ipsa :
 Et tibi, si raceas, quid dare possit, haber.
 Mulciber obscuros, lectum circaque superque,
 Disponit laqueos ; lumine fallit opus.
 Fingit ipse Lemmon : veniant ad fœdus amantes :
 Impliciti laqueis rugis morque jacent.
 Convocat ille Deas : præbent spectacula capiti :
 Vix lacrymas Venerem contrivisse putant.
 Non vultus texisse suos, non denique possunt
 Partibus obscænis opposuisse manus.
 Hic aliquis ridens, In me, fortissime Mevors,
 Si tibi sunt oneri, vincula transfer, ait.
 Vix precibus Neptuno iussu capiva resolvit
 Corpora : Mars Cretæ occupat, illa Paphon.
 Hoc tibi profecit Vulkane, quod ante segebant ;
 Liberiùs faciunt & pudor omnis abest.
 Sæpe tamen demens stultè fecisse fateris :
 Tæque ferunt ira pavuisse tua.
 Hoc vetui : vos ecce verat comprehensa Dionæ
 Insidias illas, quos tulit ipsa, dare.
 Nec vos rivali laqueos disponite : nec vos
 Excepit arcana verba notata manu.
 Ista viri expreni, si jam captanda putabunt,
 Quos faciens justos ignis & unda viros.
 En iterum restor : nil hic, nisi lege remissum :
 Luditur in nostris iustitia nulla jocis.

Quis Cereris ritus audeat vulgare profanus,
 Magnaque Threicia sacra reperta Samo?
 Eximia est virtus prestare silentia rebus;
 At contra gravis est culpa, tacenda loqui.
 Quam bene, quod frustra captatis ardore pomis,
 Tantalus in mediâ garrulus aret aquâ?
 Præcipue Cytherea pueri sua sacra taceri:
 Admoneo, veniat ne quis ad illa loquax.
 Condita si non sunt Veneris mysteria cistis,
 Nec cava vesanis istibus ara sonant:
 Attamen inter nos medio versantur in usu:
 Sic tamen inter hos, ut latuisse velint.
 Ipsa Venus pubem, quoties velamina ponti,
 Protegitur laevâ semitreductâ manu.
 In medio passimque coit pecus: hoc quoque viso
 Avertit vultus saepe puella suos.
 Conveniunt ibalanti furis Et janua nostris:
 Parsque sub injectâ veste pudenda latet.
 Etsi non tenebras, at quiddam nubis opaca
 Quatinus, atque aliquid luce patente minus.
 Tum quoque cum solem nondum prohibebat Et indrem
 Tegula, sed quercus recta cibumque dabat;
 In nemore atq; antri, non sub Jove juncta voluptas:
 Tanta rudi populo cura pudoris erat.
 At nunc nocturnis titulos imponimus ætli:
 Atque emittit magno nil, nisi posse loqui.
 Scilicet excuties omnes, ubi quaque puella est:
 Cuilibet ut dicas, Hæc quoque nostra fuit.
 Nec desinit, quas tu digitis ostendere possis:
 Ut quamque attigeris, fabula turpis erit.
 Parva queror: fingunt quidam quæ vera negarent,
 Et nulli non se concubuisse ferunt.
 Corpora si nequeunt, quæ possunt nomina tangunt:
 Famaque, non factis crimine, crimen habet.
 Inunc, claude fores castos adiose puella:
 Et centrum duris postibus adde seras.
 Quid tui superest, ubi nominis exat adulter,
 Et credi, quod non contigit esse, cupis?

Nos etiam veros parce prostremur amores :

Tedâque sunt solida mystica furtiva fide.

Parcite præcipue vitia ex probare puellis :

Utile quæ multis dissimulasse fuit.

Nec suus Andromeda color est obiectus ab illo,

Mobilis in gemino cui pede penna fuit.

Omnibus Andromache visa est spatiofior aquo :

Unus, qui modicam diceret, Hector erat.

Quod male fers, assuesce ; feres bene : multa vetustas

Lenit : at incipiens omnia sentis amor.

Dum novus in viridi coalescit cortice ramus ;

Concutiat tenerum quælibet aura, ceder.

Mox etiam ventis spatio durata resistit.

Firmâque adoptivas arbor habebis opes.

Eximit ipsa dies omnes de corpore mendas :

Quodque fuerit vitium, desinit esse mira.

Ferre novæ naves taurorum terga recusant :

Affiduo dominas tempore fallit odor.

Nominibus mollire licet mala : fusca vocetur,

Nigrior Illyricâ cui pice sanguis erit.

Si palia est, Venere simili ; si flava, Minerva :

Sit gracilis, mactæ, quæ male visa sua est.

Dic agilem, quæcumq; brevis, quæ iurgida, plenam :

Et lateat vitium proximitate boni.

Nec quotus annus eat, nec quo sit nata require

Consule : quæ rigidus munera censor habet.

Præcipue si flora caret, melior quæ peractum est

Tempus, Et albentes jam ligat illa comas.

Utilis, ô juvenex, aut hæc, aut senior aui :

Iste feret segetes, iste serendus ager.

Dum vires annique sinunt, tolerare labores :

Fam veniet tacito curva senectæ pede.

Aut mare navigis, aut vomere scindite terram,

Aut fera bellicetas addite in arma manus :

Aut latus Et vires, operamque afferre puellis :

Hoc quoque militis est : hoc quoque fecit opes.

Addde, quod est illis operum prudentia major :

Solus Et artifices qui facti, usus adest.

Ille mundi jps annorum damna rependens :

Et faciunt curas, ne videamur anxi.

Uiq; velis, Venerem jungam per mille figuras :

Invenit plures nulla tabella modos.

His semper non irritata voluptas :

Quod juvat, ex quoq; famina virque ferunt.

Odi concubitus, qui non utrinque resolvunt :

Hoc est, cur pueri tangat amore minis.

Odi quæ præbet, quis sit præbere necesse :

Siccæque de lana cognat ipsa sua.

Quæ datur officio non est mihi grata voluptas :

Officium faciat nulla puella mihi.

Me voces audire juvat sua gaudia fuisse :

Uiq; moras, in mox astine amplex, roges.

Aspiciam, domine, victor, amentis ocellis :

Langueat, & tangi se avertet illa diu.

Hæc bona non præmia tribuit natura juvenæ,

Quæ cito post septem, lustræ venire solent.

Qui properant, non multa bibunt : mihi fundat æ-

Consuli bus præfais condinastu meron.

Nec placens, nisi seras, potest obistere ventis :

Et ledunt nudes præta novella pedes.

Scilicet, Hæpiæque Helenæ præponere posses ?

Et melior Gorge, quam suavia, erat ?

Ad Venerem, quicunque, vales attingere seram :

Si modo duras, præmia digna feret.

Conscius ecce, diis, accepit lectus amantes :

Ad thalamum, clausas, Musa, referta fores.

Sponte sua, sunt, te celeberrima verba loquentur :

Nec manus in lecto, lava, jacebis inert.

Invenient digiti quid agant in partibus illis,

In quibus occulta, spicula, tingit amor.

Fecit in Andromache prius hoc fortissimus Hector :

Non solum bellis utilis ille fuit.

Fecit & in capta Lyrneside magnus Achilles,

Cum præperet mollem lassus ab hoste torum.

Illic te manibus tangi Briseis sinebas,

Imbuta Phrygiâ quæ nece semper erat.

An fuit hoc ipsum, quod te lascivum iuvaret,
 Ad tua vietrica stramba venire minus?
 Crede mihi, Veneria non est properanda voluptas,
 Sed sensim tarda perficienda moris.
 Cum loca reppereris, aqua tungi facinus gaudet;
 Non obstat, tangis, quò minus illas pudor.
 Aspicias oculos, tremulo fulgore micantes:
 Ut sol in liquidâ Sapa resfulget aqua.
 Accedant quasi, accedat amabile iuvare,
 Et dulces gemitus, aptaque verba ioco.
 Sed neque in dominum velis majoribus usis
 Desere, nec cursu iuvare cavilla ioco.
 Ad metam properare festinus: tunc plena voluptas,
 Cum pariter videtis facinus ubi que facient.
 Hic tibi servandus honor est, cum libera sumus
 Ocia, furit iuvare, iuvor unget opus.
 Cum mora non tua est, totis incumbere remis
 Viile, & admisso subdere laboris opus.
 Finit adast operi: palmam dare gravis iuvantis:
 Seriatque odoratu murea ferre comas.
 Quantis apud Danaos Podalirius arto melendis,
 Facides dextra postore Nestor erat;
 Quantis erat Calebas extis, Telamonius armis,
 Automedon curru, tantum amaret ego.
 Me vatem celebrare iuris: mibi digne iudex;
 Canteur toto nomine in orbem armis.
 Arma dedi vobis: dederat Vulcanus Achilli;
 Vincite muneribus, vincit in ille, Paris.
 Sed quicunque meo super his Amatoris ferro,
 Inscibat spoliis, blasphemus magister erat.
 Ecce rogant aeneas, sibi quem praecepta, puella;
 Vos eritis charae proxima cura meae.

P. OVIDII NASONIS
SULMONENSIS.

DE ARTE AMANDI. Lib. III.

Riba dedi Danaos in Amazonas arma
superfuit.

Qua tibi dem, & turba, Penthe filia,
me.

Ita in bella pares: vincam, quibus alma

Faverit, & toto qui volat orbe puer. (Digne

Non erat armatis equum concurrere nudas:

Sic etiam vobis vincere turpe viri.

Dixerit è multis aliquis, Cur virtus in angues

Adjicit, & rapidis tradis ovile lupis?

Parcite paucarum diffundere crimen in omnis:

Speketur meritis quaque puella suis.

Si minor Atides Helenen, Helenesque sororem,

Quo premat Atides crimine major habet?

Si scelere Oeclides Talaonia Eriphyles

Vrui, & in vris ad Syga venit equis

Est pia Penelope, iustis errante duobus,

Et totidem iustis bella gerens viro.

Respice Phyllaciden, & quæ comes esse marito

Fertur, & ante annos occubuisse suis.

Fata Phœberiada conjux Pegasæa redemit:

Proque viri est uxor funere lata sui.

Accipe me Capaneu, cineres miscebitur, inquit

Ipbias: in medios defluitque iugos.

Ipsa quoque & culta est & nomine fama virtus:

Nec mirum populosi placet ipsa suo.

Non tamen hæc mentes nostras poscuntur ab arte:

Conveniunt Cymbæ vela minora mea.

Nil, nisi lascivæ per me discuntur amores:

Fœmina præcipio quò sit amanda modo.

Fœmina nec flammæ, nec savos excutit arcum:

Parcius hæc video tela nocere viris.

Sape viri fallunt, tenera non laedo puella :
 Paucisque, si queris, crimina frangis habere.
 Phasiadem matrem fallax dimisit Aeson.
 Venit in Aesonios altera nuptia finis.
 Quantum ad te Theseu, volucres Ariadna marinos
 Pavit, in ignoto solare relicta loco.
 Quare novem cur isse vias dicatur, & audi
 Depositis sylvas Phyllida fesse comis.
 Et famam pietatis habet : tamen bospes & ense
 Præbunt, & causam mortis, Elisa, nec
 Quid vos perdiderit, dicam : Nescistis amara :
 Defuit ars vobis : arte personat amor.
 Nunc quoque nescirent : sed me Cytherea docere
 Fuit : & ante oculos constitit ipsa meos.
 Tum mihi, Quid misera, dixit, meruere puella ?
 Traditur armatis vulgus inermis viris.
 Illos artifices gemini fecere libelli :
 Hac quoque pars monitis erudienda tuis.
 Probra Therapnea qui dixerat ante marito,
 Mox cecinit laudes prosperiore lyra,
 Si bene te nobis, cultas ne lade puellas :
 Gratia, dum vivis, ista petenda tibi est.
 Dixit : & è myrio (myrio nam vineta capillos
 Constiterat) folium, granæque pauca dedit.
 Sensimus acceptum numen quoque : purius aliter
 Fulsit : & è toto pectore cessit onus.
 Dum facit ingenium, petite hinc præcepta puella,
 Quis pudor, & leges, & sua iura sinunt.
 Ventura memores jam nunc estoite senectæ :
 Sic nullum ex his tempus abibit iners.
 Dum licet, & veros etiam nunc edijæ annos,
 Ludite : eum anni more fluentis aqua.
 Nec qua præerit, rursum revocabitur unda :
 Nec qua præerit hora, redire potest.
 Vivendum est ætate : cito pede labitur ætas :
 Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.
 Hos ego, qui carent frutices, violaria, vidi :
 Hac mihi de spinâ græca corona data est.

Tempus

Tempus erit, quo tu, quæ nunc excludis amantes,
 Frigida desertâ nocte jacebis amens.
 Nec tua frangetur nocturnâ janua rixa :
 Sparsa nec inuenies limina manè rosa.
 Quam citò (me miserum !) laxantur corpora rugis,
 Et perit, in nitido qui fuit ore, color !
 Quisque fuisse tibi canas à virgine juras,
 Spargentur subito per caput omni coma.
 Anguibz exuitur tenui cum pelle vetustas :
 Nec faciunt cervos cornua jacta senes.
 Vestra sine auxilio fugiunt bona : carpite florem,
 Qui nisi carptus erit, turpiter ipse cadet.
 Adde, quod & partur faciunt breviora juventa
 Tempora : continua messe senescit ager.
 Lumnus Endymion non est tibi, Luna, rubori :
 Nec Cephalus rosea prada pudenda Dee.
 Ut taceam, dete, quem nunc quoque luget, Adoni ;
 Unde habet Aeneas Harmonienq, Venus ?
 Ite per exemplum genus & mortale Dearam :
 Gaudia nec cupidis vestra negate viris.
 Ut jam decipiant, quid perditis ? omnia constam :
 Mille licet sumant, deperit inde nihil.
 Conteritur ferrum : silices tenuantur ab usu :
 Sufficit, & damni pars caret illa metu.
 Quis veteri opposito lumen de lumine sumi ?
 Quisve cavaum vastas in mare servet aquas ?
 Et tamen ulla viro mulier non expedit, inquit.
 Quid ? nisi quam sumis, dic mihi, perdis aquam ?
 Nec vos prostituit mea vox, sed vana timere
 Damna vetat : damnis munera vestra carere.
 Sed me flaminibus venti majoris iturum,
 Dum sumus in portu, provehat aura levis.
 Ordinar à cultu : cultis bene Liber ab uvis.
 Provenit : & cultio stat seges alta solo.
 Forma Dei manus : formâ quotaqueq, superbit ?
 Pars vestrum tali munere magna caret.
 Cura dabit faciem : facies neglecta peribit ;
 Idalia similis sit liget illa Dea.

242 DE ARTE AMANDI

Corpora si veteres non sic coluere qualla;
 Nec veteres cultus sic habuere uari.
 Si fuit Andromache iunior induta valentes;
 Quid mirum? curi militis uxor erat.
 Scilicet Ajaci coniux ornata ueniret;
 Cui tegmen septem terga fuisse bonum.
 Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma est;
 Et magnas domiti possides orbis opes.
 Aspice, quae nunc sunt Capitolia, quaeque fuerunt:
 Alterius dices illa fuisse Jouis.
 Curia, consilio quae nunc dignissima tanto est,
 De stipulâ, Tatio regna tenente, fuit.
 Quae nunc sub Phœbo ducibusque palatia fulgent,
 Quid, nisi araturis pascua bobus, erant?
 Prisca iuueni alijs: ego me nunc denique natum
 Gratulor: hæc etas moribus optima meis.
 Non, quia nunc terra lentum subducitur aurum,
 Lestique diuersa liustore concha uenit:
 Non, quia decrescunt effosso marmore fontes:
 Nec, quia cerulea mole fugantur aquae:
 Sed quia cultus adest: nec nostros mansit in annos
 Rusticitas prisca illa superstes ævis.
 Vos quoque non caris aures auerare lapillis,
 Quos legit in viridi decolor Indus aqua.
 Nec prodire graves infuso uestibus auro:
 Per quas nos petiit, sepe fugatis, opes.
 Munditijs capimur; nec sine sine lege capilli:
 Admata formam dantque negantque manus.
 Nec genus ornatus unum est: quod quamque decebit,
 Eligat: et speculum consulat ante suum.
 Longa probat facies capitis discrimina patri:
 Sic erat ornata Lædameia cervice.
 Exiguum summâ nocturn sibi fœdâ relinqui,
 Ut pateant aures, ora rotunda uolunt.
 Alterius crines humero iacentur utroque:
 Talis es assumptâ, Phœbe canore, lyrâ.
 Altera succincta religetur more Diana:
 Ut solet, attonitas cùm petit illa feras.

Hanc.

Hanc decet inflator luxu jacuisse capillus :
 Illa sit astrictis impedienda comis.
 Hanc decet ornari testudine Cyllena :
 Sustineat similes stultitibus illa sinus.
 Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes,
 Nec quot apas Hybla, nec quon in Alpe fera :
 Nec mihi tot cultus numero comprehendere fas est :
 Adjicit ornatum proxima quaque dies.
 Et neglecta docet multas coma : saepe jacere
 Hesternam credas : illa reperta modo est.
 Ars casum simulat : sic capta ut vidit in urbe
 Alcides Iolen, Hanc ego, dixit, arno.
 Talem te Bacchus, Satyros clamantibus Eua,
 Sustulit in curru Gnossi relicta suos.
 O quantum indulget vestro natura decori,
 Quarum sunt multis damnanda modis !
 Nos mala detragimur : rapta, atque capilli,
 Ut Boreâ frondes excurrente, cadunt.
 Fœmina canitiem Germanis inficit herbis :
 Et melior verò queritur arte color.
 Fœmina procedit densissima crinibus emptis :
 Proq; suis alios efficit are suos.
 Nec pudor est emisse palam : venisse videmus
 Herculis ante oculos, virginemq; chorum.
 Quid de veste loquat ? non jam segmenta requiro,
 Nec quæ bis Tyrio matrice lana rubet.
 Cum tot prodierint pretio leviores colores ;
 Quis furor est census corpore ferre suos ?
 Aëris ecce color, nam cum sine nubibus aër,
 Nec repidus pluvias comitat Ausfer aquas.
 Ecce tibi similis, qui quondam Phryxon et Hellen
 Diceris Inois eripuisse dolum.
 Hic undas imitatur, habet quoq; nomen ab undis :
 Crediderim Nymphas hac ego veste regi.
 Ille crocum simulat : croceo velatur amicta,
 Roscida luciferos cum Dea jungit equos.
 Hic Paphias myrtos, hic purpureas amethystos,
 Albemêsve rosas, Threiciâmve gruem.

Nec

*Nec glandes, Amygdisti, tua, nec amygdala desunt :
 Et sua velleribus nomina cera dedit.
 Quot nova terra parit flores, cum vere tepenti
 Vitis agit gemmas, pigraque fugit hyems ;
 Lana tot, aut plures succos bibit : elige certos :
 Nam non conveniens omnibus unus eris.
 Pulla deaet niveos : Briseida pulla decebat :
 Cum rapta est, pulla tum quoque veste fuit.
 Alba decens fuscis : albis Cephei placebas :
 Sic tibi vestina pressa Seriphos erat.
 Quam saepe admonui, ne trux caper iret in alas,
 Neve forent duros aspera crura pilis !
 Sed non Caucasæa doceo de rupe puellis :
 Quæq; bibunt undas, Myse Caice, tuas.
 Quid, si præcipiam, ne fuscet inertia demes ?
 Oraque suscepta manè laventur aqua ?
 Scitis & induta candorem querere cerâ :
 Sanguine quæ vero non rubet, arte rubet,
 Aræ supercilii confinia nuda repletis :
 Parvæque sinceras velat alura genas.
 Nec pudor est oculos tenui signare favillâ,
 Vel prope te nato, lucide Cydne, croco.
 Est mihi, quo dixi vestra medicamina forma,
 Parvus, sed curâ grande libellus opus.
 Hinc quoque præsidium læsa petitoræ puella :
 Non est pro vestris ars mea rebus iners.
 Non tamen expositas mensâ deprendat amator
 Pyxidas : ars faciem dissimulata juvet.
 Quem non offendant toto fax illita vultu,
 Cum fuit in tepidos pondere lapsa sinus ?
 Oesopa quid redolenti, quamvis mittantur Athenis,
 Dempus ab immunda vellere succus ovis ?
 Nec coram mistis cervæ sumpsisse medullas,
 Nec coram dentes perfricuisse probem.
 Ista dabunt faciem : sed erunt deformia visu :
 Multaque, cum fiunt, turpis, facta placent.
 Quæ nunc nomen habent operosi signa Myronis,
 Pondus iners quondam, duræque massa fuit.*

Annulus ut fiat, prima colliditur aurum:

Quos geritis vestes, sordida lana fuit.

Cum staret, lapis asper erat, nunc nobile signum:

Nuda Venus madidas exprimit imbre comas.

Tu quoque dum coleris, nos te dormire putamus:

Aptus à summâ conspiciere manu.

Cur mihi nota tui causa est candoris in ore?

Claude fores ibalam, qua rude cogis opus.

Multa viros nescire decet: pars maxima rerum

Offendet, si non interiora tegas.

Autem quæpendent ornato signa iheatro

Inspecte, quam tenuis bractea ligna regat.

Sed neque ad illa licet populo, nisi facta, venire:

Nec nisi summois forma paranda viris.

At non, petendos coram præbere capillos,

Ut jaceant fusi per tua colla, veto.

Illo præcipue, nè sis morosa, cævet

Tempore: nec lapsas sæpe resolve comas.

Tuta sit ornatrice: odi, quæ sauciat ora

Unguibus, & raptâ brachia figit acu.

Devovet, & tangit domina caput illa simulque

Plorat ad invisas sanguinolenta comas.

Quæ malè crinita est, custodem in limine ponat:

Orneturve Bona semper in ade Dea.

Dicitur etiam subito cuidam venisse puella;

Turbida perversas induit illa comas.

Hostibus eveniat tam fædi causa pudoris:

Inq; nurus Parthas dedecus illud eat.

Turpe pecus mutilum: in spissis sine gramine campus,

Et sine fronde fœtex, & sine crine caput.

Non mihi venistis Semele, L. edique docenda,

Perque fretum falso Sidoni vella bove:

Aut Helene, quam non stultè, Menelaë, reposcis;

Tu quoque non stultè, Troice raptor, habes.

Turba docenda venit, tuxpes pulchri aq; puellæ:

Pluræque sunt semper deteriora bonis.

Formosa minùs artis opem præceptaq; querunt:

Est illis sua dos forma, sine arte potens.

Cum mare compositum est, sedatur navis cessat.

Cum tueris, auxiliis affidet ille suis.

Rara tamen mendâ facies caret: vecule mentis.

Quâque potes, vitium corporis abde tui.

Si brevis es, sedeam; nâ stans videare sedere:

Inq; tuo jaceas quamulacumq; toro.

Hic quoque, nâ possit fieri mensura eubantis,

Injetâ laeam fac tibi volve pedes.

Qua nimis est gracilis, pleno velamina filo

Sumat: Et ex humeris hâcis amictus eat.

Pallida purpureis tingat sua corpora virgis.

Nigrior ad Pharii confuge piscis opem.

Res matas in nives semper ceteris atura:

Avida nec viridis erura rosode tuis.

Conveniunt tennes scapulis amelerides ulcis:

Augustum circasascia pectus eat.

Exiguo signet gestu, quodcumque loquatur,

Cui digiti pingues: Et scaber unguis erit.

Cui gravis oris odor, nunquam jejuna loquatur:

Et semper spatium distet ab ore viri.

Si niger, aut ingens, aut non erit ordine natas

Dens tibi; videndo maxima damna feres.

Quis credas? discant etiam videre puella:

Quæritur atque illis hac quoque parte decor.

Sint modici rictus: sint parvæ utrinque lacrimæ:

Et summos dentes ima labella regant.

Nec sua perpetuo contendant illa risu:

Sed leve nescio quid fæmineumque sonem.

Est, quæ perverso distorqueat ora cachinno:

Cum risu lata est altera, flere putes.

Ulla sonat rancum quiddam, atq; inamabile ridet,

Ut rudis à scabrà turpis asella molâ.

Quò non ars penetrat? discunt lacrymare decem:

Quæque volunt plorant tempore, quæque modo.

Quid, cum legitima fraudatur linera voce,

Blasphæ sit jasso lingua coacta sono?

In vitio decor est, quadam malè reddere verba:

Discunt posse minus, quam potuere, loqui.

Omnibus

Omnibus his, quando profum, impendite curam :
 Discite femineo corpora ferre gradu.
 Est & in incessu pars non remittenda decoris :
 Alligat ignotos illa fugaque viros.
 Hac movet arie latus, tuniceque fluentibus auras
 Excipit, extensos ferique superba pedes.
 Illa, velut confusa Umbra rubicunda mariti,
 Ambulat : ingentes varica fertque gradus.
 Sed sis, ut in multis, modus hic quoque rusticus alter
 Motus in incessu, mollior alter erit.
 Pars humeri tamen ima tui, pars summa vacet
 Nuda sit, à lena conspicienda manu.
 Hoc vos precipue nivea decet : hoc ubi videt,
 Oscula ferre humero, quid patet usque, liber.
 Monstra matris Strenes erant, qua voce canora
 Quaslibet admissas resimulare rases.
 His sua Sisyphides auditis pare resolvit
 Corpora : nam sociis illita cetera fuit.
 Res est blanda canor : discant cantare puella :
 Pro facie multum vox sua lena fuit.
 Et modo madmoreis referant audita idearum,
 Et modo Nilivæ carmina lusa modis.
 Nec pleurum dextrâ, citharam tenuisse sinistrâ
 Nesciat, arbitrio fœmina docta meo.
 Saxa ferâsque lyra movit Rhodopeius Orpheus,
 Tartareosque lacus, tergeminiq; canem,
 Saxa tuo cantu, vindeat justissime matris,
 Fecerunt muros officiosa novus
 Quamvis mutus erat, voci fuisse putatur
 Piscis, Arionæ fabula mæa lyra.
 Discite etiam duplici genitalia nabilia palma
 Vertere : conveniunt dulcibus illa joci.
 Sicut Callimachi, sit Cōmæ poëta,
 Sit quoque vinosi Tera Mæsa senis.
 Nota sit & Sappho : quid enim lascivius illa ?
 Cuius pater vafri luditur arte Gepæ.
 Si teneri possis carmen legisse Properti :
 Sive aliquis Gulli, sive, Tibulle, tuum :

Diſſatque Varroniſulvis inſignia villis
 Vellera, germanæ Phœnix querenda tue :
 Et profugum Ænean, alia primordia Romæ,
 Quo nullum Latine clarum extat opus
 Forſitan & noſtrum nomen miſcebitur iſtis :
 Nec mea Lethæis ſcripta dabuntur aquis.
 Atque aliquis dicet, Noſtri lege culta magiſtri
 Carmina, quæ ſ partes inſtans ille duas
 Dêque tribus libri, titulus quos ſignat amorum,
 Elige : quos docili molliter ora legas.
 Vel tibi compoſitâ canentur epistoſa voce :
 Ignoratum hoc aliis ille novavit opus.
 O ita Phœbe velis, ita vos pia numina vatum,
 Inſignis cornu Bacche, pervenque Dee.
 Quis dubitat quin ſcire velim ſaliare puellam,
 Ut moveat poſito brachia juſſa ſono ?
 Artiſces laeris ſcena ſpectacula, amantur :
 Tantum mobilis illa decorus habet.
 Parva monere pudet : taliaſum dicere jactans.
 Ut ſciat, & vires teſſera miſſa iuas.
 Et modo treas jactet numeras : modo cogitet apte
 Quam ſubeat partem callida, quàmque vocet.
 Caraque non ſtultæ lairorum prælia laudat :
 Unus cum gemino calculus hoſte perit.
 Bellatô que ſuo preſſus ſine compare pugnet
 Emulûs inceptum ſape recurat opus.
 Reticulæque pila leves ſundantur aperto :
 Nec, niſi quam tollas, ulla movenda pila eſt.
 Eſt genus in toxidem tenui ratione redactum
 Spicula, quos menſes lubricus annus habet.
 Parva to bello capis tenuis iuring, lapillos,
 In qua viciffe eſt, continuâſſe ſuos.
 Mille fac eſſe jocos : turpe eſt, noſſire puellam.
 Ludere : ludendo ſape paratur amor.
 Sed minime labor eſt ſapienter jactibus uti :
 Majus opus mores compoſuiſſe ſuos.
 Tunc ſumus incauti, ſtudioque aperimur in ipſo :
 Nudâq; per luſus peſſora noſtra patent.

Ira subit, deforme malum, lucriq; cupido,
 Furiarq; Et rixa, sollicitudinq; dolor.
 Crimina dicuntur: resonat clamoribus æther:
 Invocat iratos Et sibi quisque Deos.
 Nulla fides tabulis, qua non per vota petuntur:
 Et lacrymis vidi sæpe madere genas.
 Iuppiter à vobis tam turpia crimina pellat,
 In quibus est ulli cura placere viro.
 Hos ignava jocos tribuit natura puellis:
 Materiam ludunt uberiore viri.
 Sum illis celeresq; pila, jaculumque, trochiq;
 Armæque, Et in gyros ire coactus equus.
 Nec vos campus habet, nec vos gelidissima Virgo:
 Nec Thuscus placidis debebit amnis aquis.
 At licet, Et prodest Pompeias ire per umbras,
 Virginis ætheris cum caput ardet equis,
 Visite laurifero sacra palatia Phæbo:
 Ille Parionis mersit in alia rates.
 Quæq; soror conjuxq; ducis monumenta parant,
 Navalisque gener cinctus honore caput.
 Visite thuricremas vacca Memphitidos aras:
 Visite conspicuis terna iheara locis.
 Spectentur tepido maculata sanguine arena:
 Metæque ferventi circumvoluta rotæ.
 Quod latet, ignotum est: ignoti nulla cupido:
 Fructus abest, facies cum dona teste caret.
 Tu licet Et Thamyram superes æque Orpheæ cantu;
 Non eris ignota gratia magna lyra.
 Si Venerem Cois nunquam pinxisset Apelles;
 Mersa sub aqueis illa lateret aquis.
 Quid petitur sacris, nisi tantum fama, poetis?
 Hoc votum nostri summa laboris habet.
 Cura ducum fuerant olim regumque poetæ:
 Præmiæque antiqui magna tulere chori.
 Sanctæque in uestros, Et erat venerabile nomen
 Varibus: Et large sæpe dabantur opes.
 Emius emertit, Calabris in montibus ortus,
 Contiguus ponti, Scipio magne, tibi.

Nunc hederæ sine honore jacent : operatæque doctis
 Cura vigil Mûsis, nomen meritis habet.
 Sed famæ invigilare juro. Quis nôset Homerum,
 Tias æternum si latuisset opus ?
 Quis Danaën nôset, si semper clausa fuisset,
 Inq; sua turri perlatusset anis ?
 Utiles est vobis formosa cura puella,
 Sæpe vagos extra limina ferrè pedes.
 Ad multas lupa tendit oves, præderit ut unam
 Et Jovis in multas devolat ales aves.
 Se quoq; dei populo mulier speciosa videndam :
 Quem trahet, è multis, forsitan unus erit.
 Omnibus illa locis maneat studiosa placendi :
 Et curam totâ mente decoris agat.
 Casus ubiq; valet : semper tibi pendeat hamus,
 Quo minime credis gurgite, piscis erit.
 Sæpe canes frustra nemorosâ montibus errant :
 Inq; plagas nullo cervus agente cadit.
 Quid minus Andromede potuit sperare revivellâ,
 Quàm lacrymas ulli posse placere suas ?
 Funere sæpe viri vir queritur, ire solutis
 Crinibus, & stans non tenuisse decet.
 Sed virate viros cultum formæque professos :
 Quique suas ponunt in statione comas.
 Quæ vobis dicunt, dixerunt mille puellis.
 Errat, & in nullâ sede moratur amor.
 Fœmina quid faciet, cum vir sit levior ipsa ?
 Forsitan & plures possit habere viros.
 Vix mihi credetis ; sed credite : Troja maneret,
 Præceptis Priami si foret usâ semis.
 Sunt qui mendaci spectre grassantur amoris,
 Përq; aditus tales lucra pendenda perunt.
 Nec coma vos fallat liquidâ miridissima nardo :
 Nec brevis in rugas cingula pressa suat.
 Nec toga decipiat sibi tenuissima : nec si
 Annulus in digitis aliter, & aliter erit.
 Forsitan ex horum numero cultissimus ille
 Fur sit, & uratur vestis amore tua.

Redde meum, clamant spoliata saepe puella :
 Redde meum, tota voce boanie foro.
 Has Venus è templis multo radiantibus auro
 Laeta vides lites, Appiadèsque Dea.
 Sunt quoque non dubia quaedam mala nomina fama :
 Decepta à multis crimen amantis habent.
 Discite ab alterius vestris timuisse querelis :
 Janua fallaci nè sit aperta viro.
 Parcite Cætopides juranti credere Theseo :
 Quos faciens æstas, fecit Cæciliæ Deos.
 Et tibi Demophoon Thesei criminis hæres,
 Phyllide decepta, nulla relinquit fides.
 Si bene propitiis, totidem promittite verbis :
 Si dederim, Cæciliæ gaudia puella date.
 Illa potest agiles flammas extinguere Vesta,
 Et rapere è templis, Inachi, sacra tuis,
 Et dare mista viro tritis aconita cicutis ;
 Accepto Venarem munere siqua negat.
 Fert animus propius consistere : supprime habenas,
 Musa : nec admissis excutere rotis.
 Verba vacuè venient alienis scripta tabellis :
 Accipiat missas apta ministra notas.
 Inspice : datæque leges, ex ipsis collige verbis,
 Fingat, an ex animo, sollicitusque roget.
 Postq; brevem rescribere moram, mora semper amantes
 Incitat, exiguum si modo tempus habet.
 Sed neque te facilem juveni promitte roganti :
 Nec tamen edurè, quod petit ille, nega.
 Fac timeat, speretque simul : quotiesque remittes,
 Spes magis hinc veniat certa, minorque metus.
 Munda, sed è medio, consuetæque verba, puella
 Scribite : sermonis publica forma placet.
 Ah quoties dubiis scriptis exarsit amator,
 Et nocuit forma barbara lingua bona !
 Sed quoniam, quævis vitta careatis honore,
 Est vobis vestros fallere cura viros ;
 Ancilla puerique manus ferat arte tabellas :
 Pignora nec juveni credite vestra novo.

Vidi ego pollentes ista torzore puellas,
 Se vitium miseris tempus in omne pari.
 Perfidus ille quidam, qui talia pignora fecerat:
 Sed tamen Etnæ fulminis instar habet.
 Iudice me, frangit concassa, repellere fraudem:
 Armaque in arceos fumere, jura sinunt.
 Ducere consuescit multas manus una figendo:
 Ah pereant perque ista monenda mihi.
 Nec, nisi deletis, turpius est rescribere, certo
 Nec timeat gemitus una tabella minus.
 Fœmina dicaui scidamur semper amator:
 Illa sit in vestris, qui fuit ille, notio.
 Si licet à parvis amicum ad maiora referro,
 Plenâque curato pendere vela sinis.
 Pertinet ad faciem rapides componere motus.
 Candida pars homines, fricat decet ira ferar.
 Ora tument irâ: nigrescunt sanguine vena.
 Lumina Gorgonæ sœdis angue micant.
 I procul hinc, dixit, non est mihi sibi tanti,
 Ut vidit vulnus Pallas in armis suis.
 Vos quoque si mediâ speculum spectetis in ira,
 Cognoscet faciem vix satis ulla suam.
 Nec minus in vulnè dominata superbia vestro:
 Comibus est oculis elliciendus amor.
 Odimus immodicos, & ex petio credite, J. fastus.
 Sape tacens oculis semine, tuulus habet.
 Spectantem spoila: ridenti mollia ride.
 Innuet, acceptas in quoque redde tonas.
 Sic ubi prælusi, rudibus puer ille relissis
 Spicula de phœrâ prœmi acuta sua.
 Odimus & mœstas. Tacnossam diligit Ajax:
 Nos bilâ em populum fœmina læta capis.
 Nunquam ego te Andromache, nec te Tacnossa roga
 Ut mea, de vobis altera, amica foret.
 Credere vix videor, nisi cogas credere parum,
 Vos ego cum vestris concubuisse viris.
 Scilicet Ajaci mulier massissima dixit,
 Lux mea, quæq; solam verba iuvare viros.

Quis vetat à magnis ad res exempla minore
 Sumere, nec nomen petiuisse duci?
 Dux bonus hunc centum commisit jure regendor:
 Huic equites, illi signa ruenda dedisti.
 Vos quoque de nobis, quem quisque eris apud in usum,
 Inspicite: & terra ponite quævisq; loco.
 Munera det cives: jam qui prostrabitur, absit:
 Facundus causam saepe clientis agat.
 Carmina qui facimus, mirantes carmina ramam:
 Nam chorus ante altor apud amare somas.
 Nos facimus placida laide praecenta forma:
 Nomen habet Nemesi; Cynthia nomen habes.
 Vesper, & Eva novæ Lædida terra:
 Et multi, quæ sit nostra Corinna, rogant.
 Adde, quod insidia sacris à vatibus absunt:
 Et facis ad mores ars quoque nostra bonos.
 Nec nos ambitio, nec nos amor urget habendi:
 Contempto colitur Petrus & umbra foro.
 Sed facile hæremus, vatisque peraritur assu:
 Et nimium certa scimus amare fide.
 Scilicet ingenium placida molitur ab arte:
 Et studio mores convenienter erant.
 Vasis Aoniis faciles estote puella:
 Numen inest illi, Pietatisque favem.
 Est Deus in nobis, sunt & commercia celi:
 Sedibus æthereis spiritus ille venit.
 A doctis pretium sceleris est sperare poetis:
 Me miserum! scelus hoc nulla puella timeat.
 Dissimulare tamen; nec prima fronte rapaces
 Este: novus visio casus resistit amanti.
 Sed neque rector equum, qui nuper sensit habenas,
 Comparibus franget, artificemque regit:
 Nec stabiles annos annis, viridemque juventam
 Ut capiat, idem timet agendus erit.
 Hic rudis, & castus nunc primum notus amoris,
 Qui tetigit solam præda novella tuas,
 Te solam nobis: ut semper inhaereat uni.
 Cingenda est alibi septum ista seges.

Effuge rivalem : vinctus, dum sola tenebis.

Non bene cum sociis regna Venisq; manent.

Ille verus miles sensim & sapienter amabit :.

Multaque tironi non patienda feret.

Nec franget postes, nec saxis ignibus uret,

Nec domina teneras appetet ungue genas.

Nec scindet tunicasve suas, tunicasve puella :

Nec raptus flendi causa capillus erit.

Ista decent pueros, atque & amore calentes :

Hic sera composita à vulnere mente feret.

Ignibus hic lentis uretur, ut humida rade.

Ut modo montanis sylva recisa jugis.

Certior hic amor est : brevis, & fecundior ille :

Qua fugiunt, celeri carpite poma manu.

Omnia tradantur : portae reserabimus hosti,

Ut sit in infida prodicione fides.

Quod datur ex facili longum male nutrit amorem.

Miscenda est laetis rara repulsa jocis,

Ante fores jaceant : Crudelis janua, clament :

Multaque summis, multa manant agant.

Dulcia non ferimus : suceo renovamur amaro :

Sape perit ventis obruta cymba sua.

Hoc est, uxores quod non patitur amari :

Conveniunt illas, cum voluere, viri

Claude fores : duro dicat tibi janitor ore,

Non potes : exclusum te quisque tanget amor.

Ponite jam gladios hebetes : pugnetur acutis :

Non dubito, telis quin petat ipse meus.

Dum cadat in laqueos, captus quoq; nuper amator,

Solum se thalamos speret habere tuos.

Post modo rivalem, partisque fœdera lecti

Sentiat : hac artes tolle, senescit amor.

Tunc bene fortis equus reserato carcere currit,

Cum quos praetereat, quosve sequatur, habet.

Qualibet extinctos injuria suscitatur ignes.

En ego, confiteor, non nisi laesus amo.

Causa tamen nimium ne sit manifesta doloris :

Pluraque sollicitus, quam sciat esse putet.

Incipit

Incitet & fidei tristis custodia servi,
 Et nimium duri cura molesta viri.
 Quæ venit ex tuto, minus est accepta voluptas :
 Ut sis liberior Thaide, finge merus.
 Cum melius foribus possis, admitte fenestrâ :
 Inq; tuo vultu signa timentis habe.
 Callida prosilias, dicatque ancilla, Perimus :
 Tu juvenem trepidum quolibet abde loco.
 Sed miscenda tamen Venus est secunda timori :
 Nè tanti noctes non putet esse tuas.
 Quæ vaser eludi possit ratione maritus,
 Quæque vigil custos, præteriturus eram.
 Nupta virum timeat : rava sit custodia nuptæ :
 Hoc decet : hoc leges, jûsque, pudorque jubent.
 Te quodque servari, modò quam vindicta redemit,
 Quis ferat ? ut fallas, ad mea sacra veni.
 Tot licet observem, adsit modò certa voluntas,
 Quod fuerant Argo lumina ; verba dabis.
 Scilicet obstabis custos, nè scribere possis,
 Sumenda detur cum tibi tempus aqua ?
 Conscia cum possit scriptas portare tabellas,
 Quas tegat in tepido fascia lata sinu ?
 Cum possit soleâ charas celare ligatas,
 Et vincto blandas sub pede ferre notas.
 Cæverit hoc custos : pro charâ conscia tergum
 Præbeat ; inque suo corpore verba ferat.
 Tuta quoque est, fallitque oculos è lacte recentis
 Littera : carbonis pulvere tange, leges.
 Fallit & humiduli quæ fiet acumine lini,
 Et feret occultas pira tabella notas.
 Adsit Acrisio servanda cura puella :
 Hunc tamen illa suo crimine fecit ævum.
 Quid faciet custos ? ekm sine tot in urbe theatra :
 Cum spectet junctos illa libenter equos :
 Cum sedeat Pharia sacris operata juventa :
 Quodque sui comites ire vetantur, eat :
 Cum fugit à templis oculos Bona diva virorum,
 Præteripiam si quid illa venire jubet.

Cum, custode foris tunicam servante puella,
 Celens furivosa balnea multa jocos :
 Cum, quoties opus est, fallax agrata amica,
 Et celer lecto quamlibet agna suo :
 Nomine cum doceat, quid agatur, adulteraq; clavis :
 Quosque petet, non det janua sola vias.
 Fallitur & multo custodis cura Lyao :
 Illa vel Hispana lecta sit nova iugo.
 Sunt quoque quæ faciunt aliorum medicamina sanctorum,
 Viscæque Leihæ lumina nocte premant.
 Nec male delirij odiosum conscia tardia
 Detinet : & longâ jungitur illa morâ.
 Quid jurat ambages præceptaque parva monere ?
 Cum minima custos munera possit emi.
 Munera (crede mihi) placant hominesque Deosque :
 Placatur donis Juppiter ipse datus.
 Quid faciat sapiens : stultus quoque munero gaudet :
 Ipse vir, accepto munere, mirum eris.
 Sed semel est custos longum redimendus in ævum :
 Sepe dabis, dederit quas semel, ille manus.
 Questus eram (memini) mœnuendos esse sodales :
 Non tangit solas ista querela viros.
 Credula si fueris, alia tua gaudia carpen :
 Et levis hinc alia exegitæris eris.
 Hæc quoque qua præbet lectum studiola, lectique,
 (Crede mihi) morum non semel illa suis.
 Nec nimium vobis formosa ancilla ministret :
 Sepe vicem domina præstet illa mihi.
 Quo feror i sapiens : quid aperto pectore in hostem
 Mittor, & indicio prodor ab ipsa meo ?
 Non avis aucupibus monstrat, quæ parte petatur :
 Non docet infestis currere cæva canes.
 Videris utilitas : ego corpora fideliter edam :
 Lemnia dum gladios in mea fata daba.
 Efficite, & facile est, ut nos credimus amari :
 Prona vendi cupidus in sua vota fidet.
 Spectet amabilius juvenum, & suspirat ab imo
 Femina : tam sero cur & quid agna rogor.

Accedant

Accedam lacryma, dolor & de pollice scissus:
 Et laniet digitum illius ora suis.
 Jamdudum persuasus erat: miserebitur ultro:
 Et dicet, Exi & corporis ipsa mei.
 Precipue si ciliis eris, specubus placebit,
 Posse suo tangi crederet amore Vocat.
 Sed te, quatenus es, moderate injuria turbet:
 Nec sis audita pollice mentis inopz
 Nec cito credideris: quantum cito credere laetis,
 Exemplum vobis non leve Procris erit.
 Est prope purpureos colles florentis Hymeni
 Fons sacer, & viridis cespitis mollis humus.
 Sylva nemus non alta facit: tegit arbutus herbari:
 Rosmaris, & laurus, nigraque myrtus olens.
 Nec densum foliis buxum, fragilesque myrica.
 Nec tennes cythri, cultaque pinus adest.
 Lenibus impulsa Zephyris, auræque salubri,
 Tot generum frondes, herbaque summa tremir.
 Grata quies Cephælo: famulis canibusque, restibus
 Lassus in hac juvenis saepe refedit buro.
 Quæq; meos releves astus, caniare solebas,
 Accipienda sunt mobilis aura vent
 Conjugis ad rimulas aliquis male sedulus aures
 Auditor memori detulit aure sonos.
 Procris ut accipit nomen, quasi pellicis, aure;
 Excidit: & subito mota dolore fuit.
 Palluit ut sera, tectum de vite racemis,
 Palescunt frondes, quas nova læsit hyems.
 Quæq; suos circumant matrona cydonia ramos,
 Cornaque, adhuc nostris non satis aqua cibis.
 Vique, arumque rediit, tenues a pectore vestes
 Rumpit: & insignat sauciat ungue genas.
 Nec mora: per medius sparsis furibunda capillis
 Evolat, ut ihyso concina Bacchu, vias.
 Et prope perbentum est, comites in valle reliquit:
 Ipsa nemus tacito clam pede foris inii.
 Quid tibi mentis erat, cum sic male sana lateres
 Procris? quæ tantis pectoris ardor erat?

Jam jam venturam, quacunque erat aura, putabas
 Scilicet : atque oculis probra videnda tuis.
 Nunc venisse piget (neque enim deprehendere velles)
 Nunc juvat : incertus pectora versat amor.
 Credere quæ jubeant, locus est, & nomen, & index,
 Et, quia mens semper, quod timeret, esse putat.
 Vidit ut oppressam vestigia corporis herbam ;
 Pulsantur trepidi corde micante sinus.
 Jamque diæ mediæ tenues contraxerat umbras,
 Inq; pari spatio vesper & ortus erant :
 Ecce redit Cephalus proles Cyllenia filius,
 Oræque fontanâ fervida spargit aquâ.
 Anxia Procris lætes : solitæ jacet ille per herbas :
 Et, Zephyri molles, auræque, dixit, ades.
 Ut patuit miser & jucundus nomen error ;
 Et mens, & rediit verus in ora color.
 Surgit : & oppositas agitato corpore frondes
 Movit, in amplexus uxor itura viri.
 Ille feram sortuisse ratus, juveniliter arcum
 Corripit : in dextrâ tela fuere manu.
 Quid facis infelix ? non est fera : supprime tela :
 Me miseram, jaculo fixa puella tuo est.
 Hei mihi, conclamat, sit isti pectus amicum ;
 Hic locus à Cephalo vulnera semper habet.
 Anæ diem morior, sed nullâ pellice lesa :
 Hoc faciet, positam te mihi terra levem.
 Nomine suspetam mihi spiritus exit in auram :
 Jam morior : charâ lumina conde manu.
 Dixit : & incauto paulatim pectore lapsus
 Excipitur miseri spiritus ore viri.
 Ille sinu domine portenta pectora mæstæ
 Sustinet, & lacrymis vulnera seiva lavat.
 Sed reperamus iter. Nudis mihi rebus agendum est,
 Ut tangat portus fessa carina sinus.
 Scilicet expectas, ut te in convivium ducam :
 Et quætis monitus hac quoque parte meos.
 Sera veni : postaque decens incede lucernâ.
 Grata morâ æquæ : maxima læna mora est.

Et, si turpis eris, formosa videre cunctis :

Et latebras vitiis nox dabit illa tuis.

Carpe cibos digitis : est quidam gestus edendi :

Ora nec immunda tota perunge manu.

Nève diu præsune dapes, sed desine citrà

Quam cupias, paulò quàm potes, esse minis.

Priamides Helenen avidè si spectat edentem;

Oderit, & dicet, Stulta rapina mea est.

Aptius est, decet atque magis potare puellas,

Cum Veneris puero non malè Batche facis.

Hoc quoque quâ patiens caput est : animisq; pedesq;

Constem : nec quâ sinis singula, bina vide.

Turpe jacens mulier multo madefacta Lyes :

Digna est concubitus quoslibet illa pati.

Nec somna tutum est postea succumbere mœnâ :

Per somnos fieri multa pudenda solent.

Uteriora pudet docuisse : sed alma Dione,

Precipue nostrum est, quod pudet, inquit, opus.

Nota sibi sit quæque : modas à corpore certos

Sumite : non omnes una figura decet.

Qua facie præsignis erit, resupina jaceso :

Specietur tergo, cui sua terga placent.

Melanon humeris Alalanta crura ferebat :

Si bona sunt, hoc sunt aspicienda modo.

Parva vehatur equo : quòd erat longissima, nunquam

Thebais Hectoreo nupta resedit equo.

Strata premat genibus paulùm cervicè reflexa

Fœmina, per longum conspicienda latus.

Cui femur est juvenile, carent quoq; cætera mendâ ;

Semper in obliquo fusa sit illa toro.

Nec tibi turpe puta crinem, ut Phylleia mater,

Solvere : & effusis colla reflecte comis.

Tu quoque, cui rugis uterum Lucina notavit,

Urceter aversis utere Parthus equis.

Mille modi Veneris : simplex, minimique laboris,

Cùm jacet in dextrum semisupina latus.

Sed neque Phœbei tripodes, nec corniger Ammon,

Vera magis vobis, quàm mea Musa canet.

Siqua fides arti, quam longo fecimus usu;
 Credite: praeclatum carmina nostra fidem.
 Seniet ex imis Venerem resoluta medullis
 Faemina: Et ex aquo res paret ista duos.
 Nec blanda voces, jucundaque marmura cessant:
 Nec taceant mediis improba verba joci.
 Tu quoque, cui Veneris sensum natura negavit,
 Dulcia mendaci gaudia finge sono.
 Infelix, cui torpet bebet locus ille, puella,
 Quo pariter debent femina virque frui.
 Tamquam, cum finges, ne sis manifesta, caveto:
 Effice per motum lumenque ipsa fidem.
 Quod juvat, Et voces, Et ambobus arguat oris:
 Ah pudet, arcanos pars habet illa notos.
 Gaudia post Veneris quae poscit unum amantem,
 Illa suas nolit pondus habere preces.
 Nec lucem in thalamos votis admittite fenestris:
 Aperta in vestro corpore multa latent.
 Lusus habet finem: cunctis discedere tempus,
 Duxerunt collo qui iugis nostra suo.
 Ut quondam juvenes, ita nunc mea verba puella
 Inscribant spoliis, blaso magister erat.

P. OVID.

**P. OVIDII NASONIS
DE REMEDIO AMORIS
LIBER I.**

L Egerat huius Amor titulum nomenq; libelli;
 Bella mihi (video) bella parantur, ait.
 Parce tuum vatem sceleris damnare Cupida,
 Tradita qui toties te duce regna tuli.
 Non ego Tydides, à quo tua sancta mater
 In liquidum rediit æthera Martis equis.
 Sape tepent alii iuvenes: ego semper amavi:
 Et si quid faciam nunc quoque quaris; Amo.
 Quin etiam docui, quâ posses arte parari:
 Et, qua nunc ratio est, imperium ante fuit.
 Nec te, blande puer, nec nostras prodimus artes:
 Nec nova præteritum Abusa retexit opus.
 Si quis amat quod amare iuvat, feliciter ardet:
 Gaudeat. Et vento naviget ille suo.
 At, si quis malè fert indigna regna puellæ;
 Nè pereat, nostræ senias artis opem.
 Cur aliquis laqueo callum nodatum amator
 A trabe sublimi trista pendens onus?
 Cur aliquis rigido faciat sua pectora ferro?
 Invidiam cædis pacis amator habes.
 Qui, nisi deserit, misero periturus amore est;
 Desinat: Et nulli funeris auctor eris.
 Et puer es: nec te quicquam, nisi ludere, oportet:
 Lude: decens omni mollia regna mori.
 Nam poteris vii nudis ad bella sagittis:
 Sed tua mortifero vulnere tela carent.
 Vitricus Et gladius Et acutâ divicet hastâ:
 Et victor multâ cæde cruentum eat.
 Tu cole maternos, iis quibus vivimus, artes:
 Et quarum vitio nulla sit orba parens.
 Effice nocturnâ frangatur janua rixâ,
 Et tegat ornatos multa corona fores.

Fac coëant furim juvenes timidaq; puella :
 Verbaque dent cauto qualibet arte viro.
 Et modo blanditiis, rigido modo jurgia possi
 Dicat : & exclusus flebile cantet amans.
 His lacrymis contentus eris sine crimine mortis :
 Non tua fax avidos dignâ subire rogos.
 Hæc ego. Mruît Amor gemmatas aureas alas :
 Et mihi, Propositum perfice, dixit, opus.
 Ad mea decepti juvenes præcepta venite,
 Quos suis ex omni parte fefellit amor.
 Discite sanari, per quem didicistis amare :
 Una manus vobis vulnus opemque feret.
 Terra saluiferas herbas, eademque nocentes
 Nutrit : & urtica proxima sæpe rosa est.
 Vulnus Achilleo quæ quondam fecerat hosti,
 Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.
 Sed quæcunque viris, vobis quoque dicta, puella,
 Credite : diversis partibus arma damus.
 E quibus, ad vestros si quid non pertinet usus ;
 Attamen exemplo multa docere potest.
 Utile propositum est sevis extinguere flammis,
 Nec servum vitiiis pectus habere tuum.
 Vixisset Phyllis, si me foret usa magistro ;
 Et per quod novies, sæpius esset iter.
 Nec moriens Dido summâ vidisset ab arce
 Dardanias ventis vela dedisse rates.
 Nec dolor armasset contra sua viscera matrem,
 Quæ socii danno sanguinis ulta virum est.
 Arte meâ Tereus, quavis Philomela placeret,
 Per facinus fieri non meruisset avis.
 Da mihi Pasiphaën ; jam tauri ponet amorem :
 Da Phædræ ; Phædra turpis abibit amor.
 Redde Parin nobis ; Hælenen Menelaus habebit :
 Nec manibus Danaum Pergamæ vixta cadent.
 Impia si nostros legisset Scylla libellos ;
 Hæssisset capiti purpura, Nise, tuo.
 Atte duce, damnosæ homines compescite curas :
 Retraque cum sociis, me duce, navis eat.

Naso legendus erat tunc, cum didicisti amare :

Idem nunc vobis Naso legendus erit.

Publicus assertor vitiiis suppressa levabo

Pectora : vindicta quisque favete sua.

Te precor, & vates, adsit tua laurea nobis,

Carminis, & medica, Phœbe, repertor opis.

Tu pariter vati, pariter succure medenti :

Utraque tutela subdita cura tua est.

Dum licet, & modici tangunt praeordia motus ;

Si piget, in primo limine siste pedem.

Opprime, dum nova sunt, subiti mala semina morbi :

Et tunc, incipiens ire, resistat equus.

Nam mora dat vires : teneras mora percoquit uvae :

Et validas segetes, quæ fuit herba, facit.

Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras,

Quo posita est primum tempore, virga fuit.

Tunc poterat manibus summâ tellure revelli :

Nunc stat in immensum viribus aucta sum.

Quale sit id quod amas, celeri circumspice monte :

Et tua læsus subtrabe colla iugo.

Principiis obsta : sero medicina paratur,

Cum mala per longas invaluere moras.

Sed propera ; nec te venturas differ in horas.

Qui non est hodie, cras minus apertus erit.

Verba dat omnis amor, reperitque alimenta morando :

Optima vindicta proxima quæque dies.

Flumina pauca vides magnis de fontibus orta :

Plurima collectis multiplicantur aquis.

Si citò sensisses quantum peccare parabas,

Non tegeres vultus cortice, Myrrha, tuas.

Vidi ego, quod fuerat primò sanabile vulnus,

Dilarum longa damna tulisse mora.

Sed, quia delectat Veneris decerpere flores,

Dicimus affluat, Cras quoque fiet idem.

Interea tacita serpunt in viscera flamma :

Et mala radices altius arbor agit.

Si tamen auxilii perierunt tempora primum,

Et verus in capto pectore sedit amor.

264 DE REMEDIO AMORIS

Majus opus superest : sed non quia ferior agro
 Advocor, ille mihi destinendus erit.
 Quâla sus fuerat, partem Pœanibus heros
 Debuerat ceteri præsecuisse manu.
 Post tamen hic multos sanatus creditur annis,
 Supremam bellis imposuisse manum.
 Qui modo nascentem properabam pellere morbos,
 Admoveo tardam nunc quoque levis operi.
 Aut nova, si possit, sedare incendia tentes :
 Aut ubi per vires procubuerit suas.
 Dum furor in casu est, currenti cede furori.
 Difficiles aditus imperii omnia habet.
 Sialius, ad obliquo qui cion discedere possit,
 Pugnat in adversas ire nator aquas.
 Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte,
 Respuat, atque odta verba monentis habet.
 Aggrediar melius tum, cum sua vulnera tangi
 Jam sinit, & veris vocibus aptus erit.
 Quis matrem, nisi mentis inops, in funere nati
 Flere vetet : non hoc illa monenda loco est.
 Cum dederit lacrymas, animumq; expleverit agrum
 Ille dolor verbis emoderandus erit.
 Temporibus medicina valet : data tempore profunt,
 Et data non apto tempore vna nocent.
 Quin etiam accendas vitia, vitæque vetando,
 Temporibus si non aggrediare suis.
 Ergo, ubi visus eris nostrâ medicabilis arte,
 Fac monitis fugias otia prima meis.
 Hac, ut ames, faciunt : hac, quæ fecere, tueritur :
 Hac sunt juncti causa cibusque mali.
 Otia si tollas, perire Cupidinis arcus :
 Contemniq; jacent & sine luce facas.
 Quàm placidus ritus gaudet, quàm populus undâ,
 Et quàm limasâ canna palustris humo ;
 Tam Venus otia amat : finem qui quæris amoris,
 (Cedit amor rebus) res age, tutus eris.
 Languor, & immodici sub nullo vindice somni,
 Alcâq; & multo tempora quassa mero,

Eripimus

Eripiunt omnes animo sine vulnere vires :
 Affluit incantis infelix amor.
 Desiderium puer ille sequi soles, olli agentes :
 Da vacua menti, quo teneamur, opus.
 Sunt fora, sunt leges, sunt quæ tuarum amici :
 Vade per urbana splendida castra rage.
 Vel tu sanguinei juvenilia munera Martis
 Suscipe : deficiæ jam tibi terga dabunt.
 Ecce fugax Paribus, magni nova causa triumphæ,
 Jam videt in campis Caesaris arma suis.
 Vince Cupidineas pariter, Paridasque sagittas :
 Et refer ad patrios bina trophæa Deos.
 Ut semel Atollæ Venus est à cuspide lesa ;
 Mandat amatori bella gerenda suo.
 Quaritur, Agrippæ quare sit factus adulter :
 In promptu causa est ; Desidiosus erat.
 Pugnabant alii tardis apud Ilium armis,
 Quò tulerat vires Græciæ tota sum.
 Sive operam bellis vellet dare, nulla gerebat :
 Sive foro, taceant liubus Argos erat.
 Quod potuit, fecit : nè nūc ageretur, amavit.
 Sic venit ille puer, sic puer ille manet.
 Rura quoque oblectant animos, studiūque colendi :
 Quæ libet huic cura cedere cura potest.
 Colla jube domitos oneri supponere tautos,
 Sauciet ut duram vomer uchuncas biuuan.
 Obrue versatâ Cerealia semina terrâ,
 Quæ tibi cum multo facere reddat ager.
 Aspice curvatos pomorum pondere ramos,
 Ut sua, quod peperit, vix ferat arbor onus,
 Aspice labentes incundo marmure rivos :
 Aspice rudentes fertile gramen oves.
 Ecce petunt rape, præruptæque saxa capellæ,
 Ut referant hædis ubera plena suis.
 Pastor inæquâ modulatur æ undine carmen :
 Nec desunt comites, sedula turba, canes.
 Parte sonant alia fides mugitibus alta,
 Et queritur vultum mater adesse suum.

Qui

Quid cùm suppositos fugiunt examina fumos,
 Ut relevent dempti vîmina curua favi?
 Poma dat Autumnus : formosa est messibus Æstas :
 Ver præbet flores : igne leuatur Hyems.
 Temporibus certis maturam rusticus uvam
 Colligit, & nudo sub pede musta fluunt.
 Temporibus certis desectas alligat herbas,
 Et tonsam taropædine verrit humum.
 Ipse potes riguis plantas deponere in hortis :
 Ipse potes rivos ducere lenis aqua.
 Venerit insitio ; fac ramum ramus adoptet :
 Stetque peregrinus arbor operata comis.
 Cùm semel hæc animam cepit mulcere voluptas,
 Debilibus pennis prius exit amor.
 Vel in venandi studium cose : sepe recessit
 Turpiter à Phœbi vîlta sorore Venus.
 Nunc leporem pronum catulo sectare sagaci :
 Nunc in frondosis reia tende iugis.
 Aut pavidos terre variâ formidine cervos,
 Aut cadat adversâ cuspide fossus aper.
 Nocte fatigatum somnus, non cura puella
 Excipit : & pingui membra quiete leuat.
 Lenius est studium, studium tamen, alire capias.
 Aut lino, aut calami, præmia parva sequi :
 Vel, quæ piscis edat avido malè devoret ore.
 Abdere supremis exa reclusis cibis.
 Aut his, aut aliis, donec dediscis amare,
 Ipse tibi furium decipiendus eris.
 Tu tantum, quamvis firmis retinere vinculis,
 I procul, & longas carpere perge vias.
 Flebis, & occurreret deserta nomen amica :
 Stabit & in mediâ pes tibi sæpe via.
 Sed quando minus ire voles, magis ire memento ;
 Perfer : & invitos currere coge pedes.
 Nec pluvias opta : nec te peregrina morentur
 Sabbata ; nec damnis allia nota suis.
 Nec quot transieris, sed quot tibi, quare, super sum
 Millia : nec, maneas ut propè, finge, moras.

Tempora

Tempora nec numera, nec crebrò respice Romam:
 Sed fuge: rursus adhuc Parthius ab hoste fugà est.
 Dara aliquis praecepta vocet mea: dicta fatemur
 Esse: sed, ut valeas, multa dolenda feres.
 Sape bibi succos, quantumvis inuisus, amatos
 Ager: & oranti mensa negata mihi est.
 Ut corpus redimas, ferrum patieris & ignes;
 Arida nec sitiens ora lavabis aqua:
 Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
 At precium pars hac corpore majus habet.
 Sed tamen est artis tristissima janua nostra:
 Et labor est unus, tempora prima pati.
 Aspicis, ut pressos urant iuga prima juvencos?
 Ut nova velocem cingula ledat equum?
 Forsitan à laribus patriis exire pigebit:
 Sed tamen exibis: deinde redire voles.
 Nec te lar patrius, sed amor revocabit amica:
 Pratendes culpa splendida verba tua.
 Cum semel exieris, centum solaria cura
 Et rus, & comites, & via longa dabunt.
 Nec satis esse putes discedere: lenius abesto,
 Dum perdat vires, sique sine igne cinis.
 Qui nisi firmatâ properâris mente reverti;
 Inforet arma tibi caeva rebellis amor.
 Quicquid eris, fueris: sitiens avidisque redibis:
 Et spatium damno cesserit omne tuo.
 Viderit Amonia si quis mala pabula terra,
 Et magicas artes posse juvare putat.
 Ista beneficii verus est via: noster Apollo
 Innocuam sacro carmine monstrat opem.
 Me duce, non tumulto prodire jubebitur umbra:
 Non anis infami carmine rumpei humum,
 Non seges ex aliis alios transibis in agros:
 Nec subito Phœbi pallidus orbis erit.
 Ut solet, æquoreas ibit Tyberinus in undas:
 Ut solet, in niveis Luna vehetur equis.

Nulla recantatas deponent pectora curas :
 Nec fugiet vivo sustineat vultus amor.
 Quid te Phasiacis iuvenit gramina terra,
 Cum caperes patriam, Colchis, manere domo ?
 Quid tibi profuerint, Circe, Perseides herba,
 Cum tibi Nestoras abstulit quæ rantes ?
 Omnia fecisti, nè callidius hospes abiret :
 Ille dedit certa liniea plena fugæ.
 Omnia fecisti, nè te foras ureret ignis :
 Longius at multo pectore sedit amor.
 Vertere quæ poterat homines in mille figuras,
 Non poterat animi vertere iura tui.
 Diceris his etiam, cum iam discedere vellet,
 Dulichium verbum deinceps ducem.
 Non ego, quod primum (memini) sperare solebam,
 Jam precor, ut coniux tu meus esse velis :
 Et tamen, ut coniux essem tua, digna videbar :
 Quod Dea, quod magni filia Solis erat.
 Nè properes oro : spacium pro munere posco :
 Quid minus optari per mea vota potest ?
 Et freta mota vides : Et debes illa timere :
 Utilior velis postmodum ventus eris.
 Quæ tibi causæ fugæ ? non hic nova Troja resurgit :
 Non aliquis socios tuos ad arma vocat.
 Hic amor, hic pax est, in qua male vulneror una :
 Totæque sub regno terra futura tuo est.
 Illa loquebarur : namque solvebat Ulysses :
 Irrita cum velis verba tulere Notæ.
 Ardet, Et assueas Circe tendebat ad arces :
 Nec tamen est illis attenuatus amor.
 Ergo quisquis operam nostram tibi poscit ab arte,
 Deme beneficiis carminibusque fidem.
 Site causa potens domum reitinebit in urbe :
 Accipe, consilium quod sit in ipse meum.
 Optimus ille fuit vindex, Ladæmia pectus
 Vincula qui rupit, dedoluisse semel.

Sed,

Sed, cui tantum animi est, illum mirabor & ipse :

Et dicam, Monitis non eget iste meus.

Tu mihi, quis, quod amas, agere dedisti amare,

Nec potes, & veller posse, docendus eris.

Sape refer tecum scelerata facta puella :

Et pone ante acubis omnia damna tuas.

Illud, & illud habet : nec eâ contenta rapina est :

Sub titulum nostros misit avata lares.

Sic mihi iuravit : sic me iurata fefellit :

Ante suas quoties passa jacere fores ?

Dilgit ipsa alios : à me fastidium amari :

Institor heu nocet, quis mihi non dat, habet.

Hac tibi per doctos marcescant omnia sensus :

Hac refer : hinc odii femina quare tui.

Atque namam posses etiam facundus in illis

Esse : dole tantum, sponte diserris eris.

Hæserat in quadam vuper mea cura puella :

Conveniens animo non erat illa meo.

Curabas propriis ager Podalirius herbis :

Et (fateor) medicus turpiter ager eram.

Profuit assidue vitis insistere amica :

Idq; mihi saltem saepe salubre fuit.

Quàm mala, dicebam, nostra sum crura puella !

Nec tamen, ut verum consteatur, erant.

Brachia quàm non sunt nostra formosa puella !

Nec tamen, ut verum consteatur, erant. (rem :

Quàm brevis est ! nec erat : quàm multum poscit amari.

Hinc odio venit maxima causa mei.

Et mala sunt victima bonis : errore sub illo

Pro vitio virtutis criminis saepe tulit.

Quàm potes, in pejus doctes desolve puella :

Judiciumque brevi limine fallo tuum.

Turgida, si plena est : si fusca est, nigra vocatur :

In gracili macies crimen habere potest.

Et poterit dici peritans, quæ rustica non est :

Et poterit dici rustica, si qua proba est.

Quin etiam quaecunque caret tua dote puella,
 Hanc moveat, blandis usque precare sonis.
 Exige quod canter, siqua est sine voce puella :
 Fac saltet, nescit siqua movere pedem.
 Barbara sermone est ; fac tecum multa loquatur :
 Non didicit chordas tangere ; posce lyram.
 Durius incedis ; fac ut ambulet : omne papilla
 Pectus habent tumida ; fascia nulla tegat.
 Si malè denata est ; narra quod rideat illa :
 Mollibus est oculis ; quod fleat illa, refer.
 Proderis & subito, cum se non fluxerit ulli,
 Ad dominam celeres manè tulisse gradus.
 Auferimur cultu : gemmis atque teguntur
 Omnia : pars minima est ipsa puella sui.
 Sape, ubi sit, quod ames, inter tam multa requiras :
 Decipit hac oculos agide dives amor.
 Improvisus ades ; deprendes tutus inermem :
 Infelix vitiiis excidet illa suis.
 Non tamen huc nimium praecepto credere tutum est :
 Fallit enim multos forma sine arte decens.
 Tu quoque compositis sua cum linis ora venenis ;
 Ad domina vultus, nec pudor obstat, eos.
 Pyxidas invenies, & rerum mille colores,
 Et fluere in tepidos oesopa lapsa sinus.
 Illa tuas redolent Phineu medicamina mensas :
 Non semel hinc stomacho nausea facta meo.
 Nunc tibi, qua medio Veneris praestemus in usu,
 Eloquar : ex omni est parte fugandus amor.
 Multa quidem ex illis pudet est mihi dicere : sed tu
 Ingenio verbis concipe plura meis.
 Nuper enim nostros quidam carpere libellas,
 Quorum censurâ Musa proterva mea est.
 Dummodo sic placeam, dum toto canter in orbe ;
 Quam volet, impugnent unus & alter opus.
 Ingenium magni savor detrectas Homeri :
 Quisquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.

Et tua sacrilega laniarum carmina linguae,
 Pertulit hic villas quo decet Troja Deos.
 Summa petis livor : persans altissima venti :
 Summa potuit dextra fulminamissa Jovis.
 At tu quicumque es, quem nostra licentia ladis,
 Si sapias, ad numeros exige quaque suos.
 Fortia Maonito gaudem pede bella referri :
 Deliciis ille quis locus esse potest ? (nos)
 Grande sonant Tragici : Tragicos decet ira combur-
 Versibus è medijs succus habendus erit.
 Liber in adversos hostes stringatur Iambus :
 Seu celer, extremum seu irabat ille pedem.
 Blanda pharetratos Elegia canet amores :
 Et levis stibitio ludat amica suo.
 Callimachi numeris non est dicendus Achilles :
 Cydippe non est oris, Homere, tu.
 Quis feret Andromachas peragentem Thaida partes ?
 Peccat, in Andromache Thaida quisquis agat.
 Thais in arte mea est : lascivia libera nostra est.
 Nil mihi cum virgine est : Thais in arte mea est.
 Si mea materia responderet Musa jocosa ;
 Vincimus, Et falsi criminis alta rea est.
 Rumpere livor edax : magnum jam nomen habemus :
 Majus erit : raptum, quo pede capiti, eat.
 Sed nimium properas : vivam modo, plura dolebis :
 Et capient anni carmina multa mei.
 Nam prorsus, Et studium fama mihi crescit honore :
 Principio clivi noster anhelat equum.
 Tantum se nobis Elegi debere fatemur,
 Quantum Virgilio nobile debet opus.

P. OVID.

P. OVIDII NASONIS
SULMONENSIS

DE REMEDIO AMORIS. Lib. II.

Hæc æneas inuidia respodimus : attrabe
 Porri, & gyro caræ pota rub. Flora
 Ergo ubi concubam, & opus juvenile
 paratur,
 Et prope promissa tempora noctis erunt;
 Gaudia nè dormina, pleno si corpore somes.
 Te capiant : in eam quamlibet unde velim.
 Quamlibet involvia, in qua tua prima voluptas
 Desinat : à prima proxima fœnis deit.
 Suffrenata Venus gravisissima : frigore solet.
 Sole juvat umbra : gratia sit unda fœtis.
 Et pudet, & dicam : Venere quoque iunge figuram,
 Quâ minime iungi quamque decere puter.
 Nec labor efficere est. Raro tibi veris fœnemur.
 Et nihil est, quod se dedecuisse putem.
 Tunc etiam iubeor, ut quævis se ostendam,
 Tu piâque admissis membra notare vides.
 At, simul ad membra coit finis coaptas,
 Lassaque cum tota corpora mente iacet,
 Dum piger, & nullam mallet tetigisse puellam,
 Tachur usque tibi non videre duc.
 Tunc animo signa, quæcumque in corpore mentis est,
 Luminâque in vultu : illius usque tene.
 Forsitan hæc aliquis (nam sunt quoque) parva voca.
 Sed, quæ non prosunt singula, multa juvant.
 Parva negat morsu spaciosum vipera taurum :
 A cane non magni sepe tenetur aper.
 Tu tantum numero pugna : præceptâque in unum
 Contrabe : de multis grandis acervus eris.

Sed

Sed quæ sunt toridem mores, toridemque figura;

Non sunt iudicia omnia danda meis.

Quo tua non possunt offendi pectora facta,

Forisam hoc, alio iudice, crimen erit.

Ille quod obscenas in aperto corpore partes

Viderat, in cursu qui fuit, hæsit amor.

Ille, quod à Veneris rebus surgens puella

Vidit in immanis signa pendenda toro.

Ludris & si quos potuerunt ista movere,

Afflārant tepida pectora vestra facis.

Attrahit ille puer contentos fortius arcus,

Saucia maiorem turba periculis opem.

Quid, qui etiam latuit redolente obscuro puella,

Et vidit, quæ mor ipse videre velat?

Dii melius, quam nos monemus, ista quæcumque

Ut prosit, non sunt experienda nonem.

Horror & ut pariter bimam habeat amplexu

Fortior est, plures si quis habere possit.

Sella bipartito cum mensa discant utroque

Alterius vitæ subtrahit alter amor.

Grandia per multos tenuantur flamma toros

Magnaque subducto flupile flamma perit.

Non satis una tenet ceteras ancora puppes.

Nec satis est liquidis uniceum humis aquas.

Qui sibi jam pridem solura diu paratibus

Jam pridem summa victor in arce fuit.

At tibi, qui fuerat domine male credens vir,

Nunc saltem nōdū est in omnia mela amor.

Pasiphaes Minos in Prognit perdidit ignes

Cessit ab Idea conjugis ostia prior.

Amphilochi frater nō Phœgida semper amaret,

Callirhoë fecit parva recepta tori.

Et Paris Oenonen summos tenuisset in amplexu

Si non Oebaliâ pellice lasa foret.

Conjugis Odrysi placuisset forma tyranno

Sed melior clausa forma foras erat.

Quid

Quid moror exemplis, quorum me turba fatigat ?
 Successore novo vincitur omnis amor.
 Parcus è multis mater desideret unum,
 Quam qua stens clamat, Tu mihi solus eras.
 Et, nè fortè putes nova me tibi condere jura ;
 (Atque utinam inveni gloria nostra foret)
 Vidit id Atrides (quid enim non ille videret,
 Cujus in arbitrio Græcia tota fuit ?)
 Marte suo captum Chryseïda victor amabat :
 At senior stultè flebat ubique pater.
 Quid lacrymas odiose senex ? bene contigit illi :
 Officio natum ladis, inepte, tuo.
 Quam postquam reddi Calchas ope turis Achillis
 Fuserat, & parvâ est illa recepta domo ;
 Atrides, ait, Est illius proxima forma,
 Et, si prima sinat littera, nomen idem.
 Hanc mihi, si sapias, per se concedat Achilles :
 Sin minus, imperium sentiet ille meum.
 Quod si quis vestram factum hoc accusat Achivi ;
 Est aliquid validâ sceptrâ tenere manu.
 Nam, si rex ego sum, nec mecum dormias illa ;
 In mea Thraciæ regna licebit eas.
 Dixit : & hanc habuit solatia magna prioris :
 Et prior est curâ cura repulsa nova.
 Ergo assue novas amore Agamemnone flammæ ?
 Et tunc in bivio detineatur amor.
 Quæris ubi invenias ? arces tu perlege nostras :
 Plena puellarum jam tibi novis eris.
 Quod si quid præcepta valem mea, si quid Apollo
 Utile mortales docet ore meo :
 Quamvis infelix mediâ torreberis Æmâ,
 Frigidior domina fac videre tua.
 Et sanum formula : nec, si quid fortè dolebis,
 Sentiat : & ride, cum tibi flendus eris.
 Non ego te jubeo medias abrumperè flammæ :
 Non sum imperii tam fera jussa mei.

Quod non est, simulâ, posuîsque imitare furorēs :

Sic facies verè, quod meditatus eris :

Sæpe ego, nè biberem, volui dormire videri :

Dum videor, somno lumina vîlla dedi.

Deceptum rîsi, qui se simulârat amare :

In laqueos auceps deciderâtque suos.

Intrat amor mēa ex usu : dediscitur usu :

Qui poteris sanum fingere, sanus eris.

Dixeris, ut venias pallâ tibi nocte ; venio :

Veneris, & fuerit janua clausa ; ferat.

Nec dic blandissias, nec dic convicia posti :

Nec latus in duro limine pone tuum.

Postera lux aderit careant tua verba querelis :

Et nulla in vultu signa dolentis habe.

Jam ponet fastus, cum te languere videbit :

Hoc etiam nostra munus ab arte feres.

Te quoque fallat amor, dum sit tibi finis amandi.

Propositis franis sæpe repugnat equus.

Utilitas lateat : quod non proficere, fiet.

Quæ nimis apparent reîta, vitat avis.

Nec tibi iam placeat, quod eam contemnere possis :

Sume animos, animis cedat ut illa tuis.

Janua fortè patet ; quanvis revocare, transi ;

Est data nox ; dubia nocte venire data.

Posse pati facile est : tibi nè patientia desit,

Proximus ex facili gaudia ferre licet.

Et præcepta potest quisquam mea dura vocare ?

En etiam partes conciliaviis ago.

Nam, quoniam variant animi, variabimus artes :

Mille mali species, mille salutis erunt.

Corpora vix ferro quadam sanantur acuto :

Auxilium multis succus & herba fuit.

Mollior es, nec abire potes, vinclisq; teneris,

Et tua servus amor sub pede colla premit ;

Desine luctari : referant tua carbasia veni :

Quaque vocam fluctus, hæc tibi ramus eat.

Ex.

Ex plena est sitis ista tibi, quā perditus ardes :

Cepimus : ē medio jam licet anne bibas.

Sed bibe plus etiam quā quod praeordia poscunt :

Gutturē fac pleno sumpta redundet aqua.

Et fruerē usquē tuā, nullo prohibente, puellā :

Illā tibi noctes auferat : illā dies.

Tadia quere mali : faciunt & tadia finem.

Jam quoque, cū credas posse cāere, mane.

Dum bene tu camulas, tibi copia tollis amorem :

Et fastiditā non libet esse dōrio.

Fit quoque longus amor, quē diffidentia nutrit :

Hunc si tu queris ponere, pone merum.

Qui timet, ut sua sit, nē quis tibi subtrahat illam :

Ille Machaonia vix ope sanus erit.

Plus amat ē nātis mater plerūque dābim,

Pro cuius reditu, quod gerit arma, timet.

Est prope Collinā templum venerabile portum :

Imposuit templo nomina celsus Eryx.

Est illic Aethiā amor, qui pectora sanat :

Inq, suas gelidam lampadem addit aquam.

Illic & iudices votis oblivia pascunt :

Et siqua est dāro capta puella viro.

Hic mātē sic dicit : (dubito verusne Cupido,

An somnus fuerit : sed pūro somnus erat)

O, qui sollicitos modo dās, modo dēnis amores,

Adjice praeceptis hoc quoque, Nasō, tuis.

Ad mala quīsq, animum referat sua ; poner amorem ;

Omnibus illā Deus plusq, minusq, dedit.

Qui putat, Junūq, timet, celerēq, calendā ;

Torqueat hūc eris mātē summa sui.

Cui durus pater est ; ut volo cetera cedant,

Hūc pater ante oculos dūm habendus erit.

Hic mātē dotata pauper cū conjuge vivit :

Uxorem fūto credat obesse suo.

Est tibi rure bono generosa fertilis uva

Vinea : nē nascens ustra sit uva, time.

Ille habet in vultu navem : mare semper iniquum
Cogitet, & damno vitæ sua sua.

Filius hunc miles, hunc filia mobilis angat :

Et quis non casus mille doloris habet ?

Ut posses dâsse tuam, Pari, funera fratrum

Debueras animo sæpe referre tuo.

Plura loquebar placide puerili imago :

Destituit somnus, si malo somnus erat.

Quid faciam ? mediâ navem Palmaris in vultu

Deserit : ignotus cæcor inire vias.

Quisquis amas, (loca sola nocem) loca sola cævo !

Quò fugis ? in populo turior esse potes.

Nam tibi secretos augent secreta furores :

Est opus auxilio : turba furæ tibi est.

Tristis eris, si solus eris : dominat, relicta

Anre oculos facies stabit, ut ipsa, tuos.

Tristior idcirco nox est, quàm tempora Phæbi :

Qua relever lustrum turba sodalis abest.

Nec fuge colloquium : nec sit tua janus clausa :

Nec tenebris cæcis flebilis abde tuos.

Semper habe Phyladen aliquem, qui curet Orestem :

Hic quoque amicitia non levis usus erit.

Quid nisi secreta deferant Phyllida Glyce ?

Certa necis causa est, memorata a suis.

Ibat, ut amicus referam, veteris Bacche

Ire soles fufis barbara turba comis.

Et modò, quâ poterat, latenti spectabat in aquor :

Nunc in arenosa lassa jacebat humo.

Perfide Demophoon, sic erat clamabat ad undas :

Rupràque singula verba loquentem erant.

Limes erat vennis longa sub noctibus umbra :

Quâ tulit illa suos ad mare sæpe pedes.

Nona terebatur misere via : Videtis, inquit ?

Et spectat zonam pallida facta suam.

Aspicit & tumos : dubitat, resurgique quod audet :

Et timet, & dignos ad sua colla referri.

278 DE REMEDIO AMORIS

Sit boni tunc certe vellem, nè sola fuisses :

Non fletset possis Phyllida sylvæ comis.

Phyllidis exemplo nimium secreta cavere,

Lasa vir à domina, lesa puella viro.

Præstiterat juvenis quicquid mea Musa jubebat :

Inq; sua portu pene salutis erat.

Decidit, ut cupidos inter devenit amantes :

Et, quæ deciderant tela, resumpsit amor.

Siquis amat, nec vni ; facito contagia vites :

Hæc etiam pecori sæpe nocere solent.

Dum spectum læsos oculi, leduntur & ipsi :

Multaque corporibus transiuntione nocent.

In loca nonnunquam sicca arenia glebis,

De propè currenti flumine manat aqua.

Manat amor testis, si non ab amantie recedas :

Turbæque in hoc omnes ingeniosa sumas.

Alter item jam sanus erat : vicinia læsi :

Occursum domina non tulit ille sua.

Vulnus in antiquum rediit malè firma cicatrix :

Successumque arces non baluere mee.

Proxima à testis ignis defenditur ægrè :

Unè finitimis abstinuisse locis.

Nec, quæ ferre solet spargentem porricus illam,

Te ferat : officium nève colatur idem.

Quid juvat admonitu tepidam recalescere mentem ?

Alter, si possis, orbi habendus eris.

Non facile esuriens possit retinere mensa :

Et mulier saliens incitat unda sitim.

Non facile est taurum viscæ retinere iuvencæ :

Fortis equus visa semper adhibuit equæ.

Hæc ubi præstiteris, ut tandem lit ora tangas,

Non ipsam satis est deseruisse tibi.

Et soror, & mater valeam, & conscia matris,

Et quisquis domina pariter erit ulla tue.

Nec veniat servus : neq; flens ancillula fessum

Suppliciter domina nomine dicat ave.

Nec,

Nec, si scire voles quid agat, tamen ipsa rogabis :

Perfer : erit lucro lingua retenta tuo.

Tu quoque, qui causam fugitivam quæris amoris,

Dæque tua domina multa querenda, refers ;

Paree queri : melius sic te ulciscere tacendo,

Dum desiderijs effluat illa tuis.

Et malim taceas, quàm te desisse loquaris.

Qui nimiam multis, Non amo, dicit, amat.

Sed meliore fide pariatim exinguitur ignis,

Quàm subito : laurè desine, tutum eris.

Flumine perpetuo torrens solet alius ire :

Sed tamen hac brevis est, illa perennis aqua.

Fallat, & in tenues evanidus exeat auræ,

Pèrque gradus mallex emoriatur amor.

Sed modo dilectam scelus est odisse puellam :

Exitus ingenijs convenit iste feris.

Nec curandus adest, odio qui finit amorem :

Aus amat, aut agrè desinit esse miser.

Turpe, vir & mulier, juncti modò, protinus hostes :

Non istas lites Appias ipsa probat.

Sæpe reus faciunt, & amant. Ubi nulla simulas

Incidit, admonitu liber oberrat amor.

Forè aderat juvenis : dominam lætica tenebat :

Horrebant sævis omnia verba minis.

Jàmque vadaturus, Lætica prodeat, inquit :

Prodierat ; visâ conjuge mutus erat.

Et manus, & manibus duplices cecidère tabella :

Venit in amplexus : atque ità, Vincis, ais.

Tutius est, apiumque magis discedere pace,

Quàm petere à thalamis litigiosa fora.

Munera qua dederas, habeat sine lite iubeto :

Esse solent magno damna minora bono.

Quod si vos aliquis casus conducat in unum ;

Mente memor tot à, qua damus arma, tene.

Hic opus est armis : hic, ô fortissime, pugna :

Vincenda est telo, Penthesilea, tuo.

Nunc

289 DE REMEDIO AMORIS

Nunc tibi nullis, nota dictum limen amice,

Nunc sedent mediis irrita verba Deis.

Nunc compone comas, enim sis venturus ad illam:

Nec toga sit laxa conspicienda sine.

Nulla sit ut placeas aliena cura puella:

Jam face ut è multis illa sit una tibi.

Sed, quid præcipue vestris conatibus obset,

Eloquar, exemplo quæque docente suo.

Desistimus tarde, quia nos speramus amari:

Dum sibi quisque placet, credula verba sumus.

At tu nec voces? quid enim fallacius illis?

Crede, nec æternos pondus habere Deos.

Nève puellarum lacrymis movere caveto:

Ut flerent, oculos erudière suos.

Artibus inhumoris meus oppugnat amantem,

Ut lapis æquoreis undique pulsus aquis.

Nec causas apert, quare divortia malis:

Nec dic quid dolens: clam tamen usque dolet.

Nec peccata refer, ne diluam ipsa caveto:

Ut melior causâ causa sit illa rursus.

Qui silet, est infirmus: qui dicit multa puella

Probra, satisfieri postulat ille sibi.

Non ego Daulichius furiali more fugivis,

Nec raptas ausim tingere in amne facos:

Nec nos putidum pueri rescabimus alos:

Nec jacer arte meâ laxior arcus erit.

Consilium est, quodcumque cano: parete caveris.

Utque facis, capitis Phœbe saluber ades.

Phœbus adest, sonat e lyra: sonat phœtræ.

Signa Deum nosco per sua: Phœbus adest.

Confer Amyclis medicamentum vellar ahenis.

Murice cum Tyrio: surpius illud erit.

Vos quoque formosis vestris conferte puellas:

Incipiet domina quemque putere sua.

Utraque formosa Paridi potuero videri:

Sed tibi collatam vincis utramque Venus.

Nec solum faciem ; mores quoque confer, & artes :

Tantum iudicio nã unus obstat amor.

Exiguum est quod deinde canam : sed profuit illud

Exiguum multis : in quibus ipse fui.

Scripta cave relegas blanda servata puella :

Constantes animos scripta relecta movent.

Omnia pone feros (quamvis inuitus) in ignes :

Et dic, Ardoris sit rogas iste mei.

Thestius absentem succendit stipite navam :

Tu timide flammis perfida verba dabis ?

Sipotes, & ceras remove : quid imagine mutâ

Carperis ? hoc periit Laodamia modo.

Et loca saepe nocens : fugito loca conscia vestri

Concubitûs : causis illa doloris habent.

Hic fuit, hic cubuit : thalamoidormivimus illo :

Hic mihi lascivâ gaudia nocte dedit.

Admonitu revocatur amor : vulnêsq; novatum

Scinditur : infirmis culpa pusilla nocet.

Ut penè exinctum cinerem si sulphure tangas,

Vivet & ex minimo maximus ignis erit :

Sic, nisi vitâris quicquid revocabit amorem ;

Flamma redardescet, quæ modò nulla fuit.

Argolica cuperens fugisse Capbarea puppes,

Tæque senex luctus ignibus ultro tuos.

Præteritû cautus Niseide navina gaudet :

Tu loca, quæ nimis grata fuere, cave.

Hæc tibi sunt Syrtes ; hæc Acroceraunia vita :

Hic vomit eporus dira Charybdis aquas.

Sunt, quæ non possunt aliquo cogente juberi :

Sæpe tamen casu facta juvare solent.

Perdas opes Phædra ; parces Neptune nepotî :

Nec faciet pavidos taurus auratus equos.

nostrâ fecisses inopem ; sapienter amâisset :

Divitiis alitur luxuriosus amor.

Bur nemo est Hecalen, nulla est quæ ceperis Ium ?

Nempe quòd aliter egens, altera pauper erat.

Non habet unde suum pauperis pascat amorem :

Non tamen hoc tanti est, pauper ut esse velis.

At tanti tibi sit non indulgere theatris ;

Dum bene de vacuo pectore cedat amor.

Enervant animos cithara, cantusque, lyraq ;

Et vox, & numeris brachia mora suis.

Illic assidue fidei cantantur amantes :

Quid caveas actor, quid juvet, arte docet.

Eloquar invitus : toneros ne tange poetas :

Summoveo votes impius ipse meas.

Callimachum fugito : non est inimicus amor :

Et cum Callimacho tu quoque Coë noces.

Mē certē Sapphō meliorem fecit amica :

Nec rigidos mores Teia Musa dedit.

Carmina quis potuit rursū legisse Tibulli,

Vel tua, cuius opus Cynthia sola fuit ?

Quis potuit lecto durus discedere Gallo ?

Et mea nescio quid carmina tale sonant.

Quod nisi dux operis vatem frustratur Apollo ;

Amulus est nostri maxima causa mali.

At tu rivalem noli tibi fingere quenquam :

Inq; suo solam crede jacere toro.

Acrius Hermionen ideo dilexit Orestes,

Esse quod alterius ceperat illa viri.

Quid Menelae doles ? ibas sine conjuge Creten :

Et poterat nuptā levis abesse tuā.

Ut Paris hanc rapuit, tum demum uxore carere

Non potes : alterius crevit amore tuus.

Hoc & in abducta Briseide flebat Achilles,

Illam Plisthenio gaudia ferre vivo.

Nec frustra flebat : fecit (mibi credite) Atrides,

Quod si non faceret, turpiter esset iners.

Certe ego fecissem, nec sum sapientior illo :

Invidiae fructus maximus ille fuit.

Nam, sibi quod nunquam tallam Briseida jurat

Per sceptrum ; sceptrum non putat esse Deos.

Dii faciant, possis domina transire relicta
 Limina, propositis sufficiantque pedes.
 Et poteris, modo velle tene: nam fortuerare,
 Nunc opus est celeri subdere calcar equo.
 Illo Lotophagos, illo Sirenas in antris
 Esse puta: remis adpice vela tuas.
 Hunc quoque quo quandam nimiam rivale dolebas
 Vellent desinere hostis habere loco.
 Aut certe, quamvis odio remanente, saluta:
 Oscula cum poteris jam dare, sanus eris.
 Ecce cibos etiam (medicina fungar ut omni
 Munere) quas fugias, quosque sequare, dabo.
 Daunius an Libycis bulbus tibi missus ab oris,
 An veniat Megaris, noxius omnis erit.
 Nec minus eruas apium est vitare salaces,
 Et quicquid Veneri corpora nostra negat.
 Quid tibi praeipiam de Bacchi munere, quæris?
 Spe brevius monitus experire meos.
 Vina parant animos Veneri, nisi plurima sumas,
 Ut stupeant, maesto corda sepulta mero.
 Nutritur vento, vento restinguitur ignis:
 Lenis alit flammæ, grandior aura necat.
 Aut nulla ebrietas, aut tanta sit, ut tibi cur
 Eripiat: si qua est inter utrumque, nocet.
 Hoc opus exegi: fesse dare ferra carina:
 Contingimus portum, quæ mihi cursus erat;
 Postmoda redderis sacro pia vota potæ,
 Carmine sanati fœmina utrique meo.

FINIS.

DE NUCE ELEGIA.

Nux ego juncta vi a, cum sum sine crimine vite,
 A populo sacro pretereuntes petar.
 Obruere ista solet manifestos poma nocentes,
 Publica cum lamam non capit ira moram.
 Nil ego peccavi: nisi si procare videtur
 Annua cultori poma referre suo.
 At prius arboribus, tunc cum meliora fuerunt
 Tempora, certamen fertilitatis erat.
 Tunc domini metuentes feris ornare solebant
 Agricola fructu proveniente Deos.
 Sape tuas igitur Liber miratus es uvos:
 Mirata est olei saepe Minerva suas.
 Pomâque lesissent matrem, nisi subdita ramo
 Longa laboranti furca tulisset opem.
 Quin etiam exempla pariebas famina nostro:
 Nullaq; non illo tempore mater erat.
 At postquam pluvialis sterilem præbentibus umbram,
 Uberror quavis arbore venit humor;
 Nos quoque fructifera (si nux modo ponor in illis)
 Cepimus in patulos luxuriare comas.
 Nunc neque continuas nascimur poma per annos:
 Utrâque lesa domum, lesâque hanc a venit.
 Nunc uetum vitiat, qua vult formosa videri:
 Rarâque in hac ævo est, qua velit esse parens.
 Certè ego, si nunquam peperissem, tutior essem:
 Ista Chyemnestra digna querela fuit.
 Si sciat hoc vitis, nascentis suppressat uvos:
 Orbâque, si sciat hoc, Palladis arbor erit.
 Hoc in notitiam veniat malâque pyrâque;
 Destituent sylvas utraq; poma suas.
 Quæ, sibi vario distinguit poma colore,
 Audiat hoc cerasus, stipes inanis erit.
 Non equidem invideo: nunquam tamen ulla feritur,
 Quæ sterilis sola est conspicienda comâ.

Cernite sinceræ omnes ex ordine truncos,
 Qui modò nil quare percutiantur habent.
 At mihi sava nocent mutilatis vulnere ramis :
 Undâque decerpto cortice ligna patent.
 Non odium facit hæc, sed spes indulta rapina :
 Sustineant alia poma ; querentur idem.
 Sic reus ille ferè est, de quo victoria lucro
 Esse potest : inopis vindice facta carent.
 Sic timet insidias, qui se scit ferre viator,
 Quod timeat : tutum carpit maris iter.
 Sic ego sola petor ; soli quia causa petendi est :
 Frondibus intactis cætera turba vitet.
 Nam quidd habent frutices aliquando proxima nobis,
 Fragmina, quod laeso vimine multa jacent ;
 Non istis sua facta nocent : vicinia damno est.
 Excipitur ictu saxa repulsa meo.
 Idq; fide careat, si non, quæ longius absunt,
 Naturæ retinent inviolata decus.
 Ergo, si sapiant, & mentem verba sequantur ;
 Devovant umbras proxima quaq; meas.
 Quàm miserum est, odium damnis accedere nostris,
 Neque ream nimia proximitas agi !
 Sed puto magna meâ est operoso cura colono :
 Inveniat, dederit quid mihi, præter human.
 Spontè meâ facilè contempto nascor in agro :
 Parsque loci, quo sto, publica penè via est.
 Me, sata nè ledam (quoniam sata ledere dicor)
 Imus in extremo margine fundus habet.
 Non mihi falx nimis Saturnia depuat umbras :
 Duratam renovat non mihi fessor humum.
 Sole licet, sicq; sit peritura laborem ;
 Irrigua dabitur non mihi sulcus aquæ.
 At cum maturas fisso nova cortice rimas
 Nux agit ; ad partes peritica sava tenet.
 Peritica dat plenis immittit vulnere ramis,
 Nè possim lapidum verbera sola queri.
 Poma cadunt mensi non interdicta secundis :
 Et conditis lætas parca colona mæci.

Has puer aut certo rectas diverberat istu,
 Aut promas digito bisve semelve petii.
 Quattuor in nucibus, non amplius, alea tota est :
 Cum sibi suppositis additur una tribus.
 Per tabula cironum labi jubet alter : & opat
 Tangat us de multis qualibet una suam.
 Est etiam, par sit numerus qui dicat, an impar :
 Ut divinator auferat augur opes.
 Fit quoque de creta qualem coeleste figura
 Sydus, & in Cracis littera quarta gerit.
 Hac ubi distincta est gradibus, qua constitit initus
 Quot terigii virga, rot capis inde nucer.
 Vas quoque saepe cavum spatio distans locatur,
 In quod missa levi nux cadat una manu.
 Felix secreta qua nata est arbor in agro,
 Et soli domino ferre tributa potest.
 Non hominum stepitis audit, non illa rotarum :
 Non a vicina pulverulenta via est.
 Illa suo, quaecunque tulit, dare dona colono,
 Et plenos fructus gnumerare potest.
 At mihi maturos nunquam licet edere foetus :
 Ante diemque mea decurrimur opes.
 Lamina mollis adhuc : tenero est in lacte, quod intra
 Nec mala sunt ulli nostra furura bono.
 Jam tamen invenias, qui me jaculentur, & istu
 Praefestinato munus inane petant.
 Si fiat rapit, fiat mensura relictis,
 Majorem domini parte viator habet.
 Sape aliquis foliis ubi nuda cacumina vidit,
 Esse parat Borea triste furens is opus.
 Aestibus hic, hic me spoliata frigore credit :
 Est quoque, qui crimen grandinis esse puer.
 At mihi nec grando duris inuisa colonis,
 Nec ventis fraudi, solve, gelive fuit.
 Fructus abest : peperisse nocet : nocet esse feracem :
 Quaeq; fuit mala, est mihi praeda malo.
 Praeda malo, Polydore, fuit tibi : praeda nefanda.
 Conjugis Aonium misit in aula virum.

Hesperii regis pomaria tuta fuissent :

Una sed immensas arbor habebas opes.

At rubus, & sentes tantummodo ladere nate,

Spinæque vindictâ cætera tuta sua est.

Me, quia non noceo, nec aduncis vindicor hamis,

Missâ petunt avidâ saxa protervâ manu.

Quid, si non aptas solem fugientibus umbras,

Finditur Icario cum cane terra, darem ?

Quid, nisi su fugiunt nimbos vitantibus essem,

Non expectatâ cum venit imber aqua ?

Omnia cum faciam, cum præstem sedula cunctis

Officium ; saxis officiosa petor.

Hæc mihi perpeffa, domini patienda querela est :

Causabor, quare sit lapidosus ager.

Quinque repurgat humum, collectâq; saxa remittit ;

Semper habent in me tela parata via.

Ergo invisa aliis, uni mihi frigora prosunt :

Illo me tutam tempore præstat hyems.

Nuda quidem tunc sum : nudam tamen expedit esse :

Nec spoliū de me, quod petat hostis, habet.

At simul induimus nostris sua munera ramis ;

Saxa novos fructus grandine plura petunt.

Forstian hic aliquis dicat, Quæ publica tangunt,

Carpere concessum est : hoc via juris habet.

Si licet hoc, oleas distrigite : cadite menses :

Improbe vicinum carpe viator olus.

Latet et urbanas eadem petulantia portas :

Sitque ius muris, Romule, juris idem.

Quilibet argentum prima de fronte tabernæ

Tollat : & ad gemmas quilibet aliet eat.

Auferat hic aurum, peregrinus ille lapillos :

Et quascunque potest tollere, tollat opes.

Sed neque tolluntur : nec, dominum regit omnia Caesar,

Incolumis tanto præside raptor erit.

Non ille Deus pacem intra mœnia finit :

Auxilium toto sparsit in orbe suum.

Quid tamen hac prodest, mediâ si luce palamque

Verberor, & tutam non licet esse nucem ?

Ergò nec nidos solitis hærere, nec ullam
 Sedibus in nostris stare videtis avem.
 At lapis in ramo sedit quicumque bisurco,
 Hæret, & ut capta victor in arce manet.
 Cætera sæpe tamen potuere admissa negari;
 Et crimen vox est inficiata suum.
 Nostra norat fusco dignos injuria succo,
 Cortice contactas inficiente manus.
 Ille cruor meus est: illo maculata cruore
 Non profectura dextra lavatur aqua.
 O ego, cum longa venerunt tædia vite,
 Optavi quoties arida facta mori!
 Optavi quoties, aut ecco turbine verti,
 Aut valido missi fulminis igna peti!
 Atque vimam subita raperent mea poma procellæ,
 Vel possem fructus excutere ipsa meos.
 Sic ubi devicta est à te tibi causa pericli:
 Quid superest, tutum Pontice Castor habes.
 Quid mihi tunc animi est, cum humis tela viator,
 Atque oculis plaga destinat ante locum?
 Nec vitare licet moro fera vulnera vincto,
 Quem sub humo radice vinclaque curva tenent.
 Corpora præbimus plagis: ut sæpe sagittis,
 Cum populus manicæ deposuisse velat:
 Utve gravem patienti ubi tolli vacca securim,
 Aut stringi cultros in sua colla videt.
 Sæpe meas frondes venio transisse putasti;
 Sed metus in nobis causa tremoris erat.
 Si mercuri, videorque nocens, excidite ferro,
 Nostræque famosis urite membra focis.
 Si merui, videorque nocens; imponite flammæ,
 Et liceat misera dedecus esse semel.
 Si nec cur urar, nec cur excidar habetis:
 Parcite: sic ceptum perficiat iter.

DE MEDICAMEN- TO FACIEI

ELEGIA.

Discite, qua faciem commendet cura puella,
Et quo sit vobis forma tuenda modo.
Cultus humum quondam Cerealia pandere iussit
Munera : mordaces inierit ærubi.
Cultus & in pomis succos emendat acerbos :
Fissaque adopivas accipit arbor opes.
Culta placent : auro sublimia tellus linuntur :
Nigra sub imposito marmore terra latet.
Vellera sæpe eadem Tyrio medicantur abeno :
Sedile deliciis India præbet ebur.
Forsthan antiquæ Tarso sub rege Sabine
Maluerint, quam se, rura paterna coli.
Cum matróna premens alium rubicunda sedile,
Assiduo durum pollice nebat opus.
Ipsaque clauderet, quos filia poverat, agnos :
Ipsa dabat virgas casaque ligna foco.
At vestra teneras matres peperere puellas :
Vultis in aurata corpora veste legi :
Vultis adornatos positi variare capillos :
Conspicuas gemmis vultis habere manus :
Induitis collo lapides Oriente petitos :
Et quantos onus est aure tulisse duos.
Nec tamen indignum, si vobis cura placendi,
Cum comptos habeant secula nostra viros.
Femine à vestri potiuntur lege mariti :
Et vix ad cultus nupta, quod addat, habet.
Per se quaque parat, & quos venet amoris,
Refert : munuscula crimina nulla meret.
Rure latent, finguntque comas : licet arduus illas
Celet Athos, cultas alius habebit Athos.

Est etiam placuisse sibi quaecunque voluptas :
 Virginitatis cordi grauique forma sua est.
 Laudatis homini volucris Junonia pennas
 Explicat : Et formâ mutâ superbit avis.
 Sic potius nos tangit amor, quam fortibus herbis,
 Quos maga terribili subfecat ante manus.
 Nec vos graminibus, nec misto credite succo :
 Nec tenete nocens vitris amantis equa.
 Nec media Marfis finduntur canibus angues :
 Nec redit in fomes unda supina suos.
 Et quamvis aliquis Temesæa removerit ara ;
 Nunquam Luna suis excutietur equis.
 Prima sit in vobis morum tutela : puella
 Ingenio facile conciliante placet.
 Certus amor morum est : formam populabitur ætas :
 Et placidus rugis vultus ætatis erit.
 Tempus erit, quo vos speculum vidisse pigebit :
 Et veniet rugis altera causa dolor.
 Sufficit, Et longum probris perdurat in ævum :
 Perque suos annos hinc bene pendet amor,
 Dic age cum teneros somnus dimiserit artus,
 Candida quod possint ora nitere modo,
 Ordea, qua Libyci ratibus misere coloni,
 Exue de palea regminibusque suis.
 Par erui mensura decem madesiat ab ovis :
 Sed cumulem libris ordea nuda duas
 Hæc ubi ventosus fuerint siccata per auræ,
 Lenta jube scabrâ frangat asella molâ.
 Et quæ prima cadant vitæ cornua cervo,
 Contere : in hæc solidâ sexia face assis eat.
 Namque ubi pulvereæ fuerint confusa farina,
 Protinus in mundis omnia cerne cavos.
 Adice Narcissi bis sex sine cortice bulbos,
 Sirenuæ quos puro marmore dextra terat :
 Sex tantemque trahat gummi cum semine Thuseo :
 Huc novies tanto plus tibi mellis eat.
 Quacunque afficiat salis medicamine vultum,
 Fulgebis speculo lævior illa suo.

Nec tu pallentes dubita nudare lupinos :
 Et simul instantia corpora fuge feta.
 Utique socubabeani aequo discrimine libras :
 Utique da nigris comminuenda molis.
 Nec cerussa tibi, nec nitri spuma rubentis
 Desit, & Illyrica quæ venit iris humo.
 Da validis juvenum pariter subigenda laceris :
 Sed justum tritis uncia pondus eris.
 Addita da querulo volucrum medicamina doni :
 Ore fugant maculas : Halcyonea vocant.
 Pondere si quaris quo sum contentus in illis ;
 Quod trahit in partes uncia sexta duas.
 Ut coeant, apteque lini per corpora possint ;
 Adjice de flavis Attica mella favis.
 Quamvis thura Deos, irataque numina placent ;
 Non tamen accensis omnia danda focis.
 Tibi ubi misceris rademi corpora nitro ;
 Pondèribus justis fac sit utrumque trabens.
 Parte minus quartâ direption cortice gummi,
 Et modicum è myrrhis pinguibus adde cebum.
 Hac ubi contrieris, per densa foramina cerne :
 Pulvis ab infuso melle premendus erit.
 Profuit & maratho: bene olentibus addere myrrhis :
 Quinque parent marathi scrupula, myrrha novem.
 Arentisque rose quamvis manus una prehendat,
 Cùmque Ammoniaco mascula thura sale.
 Ordea quem faciunt, illis infunde cremorem :
 Aequent expensas cum sale thura rosas.
 Tempore sit parvo mulier licet illita vultum ;
 Harebit toto nullus in ore color.
 Vidi quæ gelidâ madefacta papavera lymphâ
 Contereret, teneris illineretque genis.

Cætera desiderantur.

DE

De Pulice Elegia, quam satis constat non esse OVIDII, nec cuiusquam eruditioris.

PArve pulex, & amara lues inimica puellis,
 Carmine quo fungar in tua facta ferax?
 Tu laceras corpus tenerum, durissime, morsu:
 Cujus chin fueris plena cruce cutis,
 Emissis maculas nigro da corpore fuscas:
 Levia membra quibus commaculata rigent,
 Cumque tuum lateri rostrum defleis acutum,
 Cogitur è somno surgere virgo gravi.
 Perq; sinus error: tibi per via cetera membra:
 Is quocunque placet, nil tibi seve lateat.
 Ah piget, & dicam: cum strata puella recumbit,
 Tu ferner avellu, cruraque aperta subis.
 Ausus es interdum per membra libidinis ire,
 Et turbare locis gaudia nata suis.
 Disseream, nisi jam cupiam fieri meus hostis,
 Promptior us fieret ad mea vota via.
 Si sineret natura mihi, quo verteret in te:
 Et quod sum natu, posse redire daret:
 Vel si carinibus possem mutarier ullis:
 Carminibus fierem ad mea vota pulex.
 Aut medicaminibus, si plus medicamina possunt,
 Vellem natura jura natuare mea.
 Carmina Medea, vel quid medicamina Circes
 Contulerint, res est notificata satis.
 His ego mutatus, si sic mutabilis essem,
 Hererem in iunice margine virgineae.
 Indè means per crura mea sub veste puella,
 Ad loca, qua vellem, me citò surriperem.
 Cūque illa dudum ladens nil ipse cubarem:
 Donec de pulice rursus homo fierem.

*Sed si forte mihi virgo portet ita munus
 Exciret famulos ad mea vincula suos;
 Aut remata meis precibus succumberet illa:
 Aut mox ex homine verterer in pulicem.
 Rursus mutans, fundensque precamina mille,
 Afferrem cunctos in mea vota Deos.
 Illam dum precibus, veluti superator haberem,
 Es jam nil mallet, quam sibi me sociari.*

De

*Dulcis amica veni nobis solaria praestans
Inter aves etenim nulla tibi similis Tu Philomela
Voces atque sonum nulla tibi similis
Voces istas omnia
nullo.*

624

DE PHILOMELA

De PHILOMELA Elegia, : nec ea quidem Ovidii.

Dulcis amica veni nobis solaria praestans :
Inter aves etenim nulla tibi similis.
Tu Philomela potes vocum discernina mille,
Mille potes varios ipsa referre modos.
Nam quavis alia volucres modulamina tentent ;
Nulla potest modulis aequivalere tuis
Insuper est avium spaciis garrere diurnis :
Tu cantare simul nocte dièque potes.
Parus enim quavis per noctem tinninet omnem ;
At sua vox nulli jure placere potest.
Dulce Palara sonat, quam dicunt nomine Drosam :
Sed fugiente dic nempe quieta silet.
Et Merulus modulans tam pulchris concinit odis :
Nocte ruente tamen carmina nulla canit.
Vere calente novos componit Acredula cantus,
Matutinali tempore iunc mitilans.
Dum turdus trutilat, Sturnus tunc pistat ore :
Sed quod mandè canunt, vespere non recolunt.
Cacabat hinc Perdix : hinc graiitat improbus Anser :
Et castus Turtur atque Columba gemunt.
Plausitat arboreâ clamans de fronde Palumbes :
Instruvisque natans sorte terrinit Anas.
Otus gruit : inque glomis Cycni prope flumina dren-
Accipiter pipat : Milvus hiânsque lipit. (Sant :
Cucurrit solet Gallus : Gallina gracillat :
Papillat Pavo : trinsat Hirundo vaga.
Dion clangunt Aquila, Vultur pulpate probatur :
Et crociat Corvus : Graculus at figulat.
Glottat immenso de turre Ciconia rostro :
Pessimus at Passer tristia flendo pipit.
Psittacus humanas depromit voce loquelas,
Atque suo domino xâpa valèque sonat.
Pica loquax variis modulatus gutture voces :
Scurrili strepitum, quicquid & audis, ait.

Et

Et cuculi cuculam : friniis rauce Cicade :
 Bombilat ore legens munera mellis Apes.
 Bubulat horrendum ferali carmine Bubo,
 Humano generi tristia fata ferens.
 Strix nocturna sonans, & Vespertilio stridens :
 Noctua lucifuga cucubat in tenebris.
 Ast ululant Ulula lugubri voce canentes :
 Inq; paludiferis Butio bubit aqua.
 Regulus atque Merops, & rubro pectore Prægne
 Consimili modulo singulare senectus.
 Scribere me voces avium Philomela coëgit,
 Quæ canem cunctas exuperat volucres.
 Sed jam quadrupedum fari discrimina vocum
 Nemine cogente nunc ego spontè sequar.
 Tigrides indomiti eruant : rugiantque Leones :
 Panther cæcis amans : Pardus biando felix.
 Dum Lynceæ oreando fremitum, Ursus ferus uncas :
 Ast Lupus ipse ululat : frendet agrestis Aper.
 Et Barrys barrit : Cervi glocitant & Onagri :
 Ast Taurus mugit, & celer hinnit Equus.
 Quirritat Verres : tardus rudit, oncat Asellus :
 Blaſterat hinc Aries, & pia balat Ovis.
 Sordida Sus pascens ruris per gramina grunat :
 At mutire Capris hircæ petulcæ soles.
 Ritè Canis latrat : fallax Vulpecula gannit :
 Glaucitas & Catulus : at Lepores vagant.
 Mus avidus minuat : velox Mustellæq; dinstri :
 Ex Grillus grillas : destitit indè Sorex.
 Ecce venenosus serpens sibilat Anguis :
 Garrula timoris Rana edaxat aquis.
 Has volucrum voces descripsi, quadrupedumque,
 Quas natura illis grata parens tribuit.
 Sed cunctas species animantium nemo notavit :
 Atque sonos ideo dicere quis poterit :
 Cuncta suo doming deponunt munera laudum :
 Seu semper sileant, siue sonare querant.

: qui Bith abq; q; canina unola Fragmen-

Fragmentum Ovidii Nasonis five
somnia, repertum nuper in ve-
tustissimo codice ex Epigrammatis.

Nox erat, & somnus lassos submisit ocellos :
Tertuerant animum talia visa meum.

Colle sub aprico celeberrimas ilice latus

Stabat : & in ramis multa latebat avis.

Area gramineo favebat viridissima prout,

Humida de guttis lentè sonantis aqua.

Ipse sub arboreis vitabum frondibus astitit :

Fronda sub arborea sed tamen astitit erat.

Ecce, petens variis immixtas floribus herbas,

Constitit ante oculos candida vacua meos.

Candidior indubius, tunc cunctos videre vocavit :

In liquidas nondum quàm nova vocat aquas.

Candidior, quàm adhuc spumis sitidentibus albet,

Et modo sicuram lacte reliquit orem.

Taurus erat comes huic, felicitas ille maritus :

Cumque sua teneram conjuge pressus humum.

Dum iacset, & lentè revocatus ramum herbas,

Atque iterum pasto pascitur ante cibo :

Visus erat, summo vires adhieme ferendi,

Cornigerum terrâ deposuisse caput.

Huc levibus cornu pennis alata per auras

Venit, & in viridi garrula sedit humo.

Tercæ bovis niveæ petulantæ pectora rostro

Fodit : & albentes abstulit ora notas.

Illæ locum tantumque diu rursus reliquit :

Sed niger in vacua pectore litor erat.

Uix, procul vidit carpentes pabula riuor :

(Carpebat tauri pabula lora præcul)

Illuc se rapuit, gregibusque immiscuit illis :

Et petiit herba fertilioris opem.

Dic age, nocturne quicunque es imaginis augur,

Si quid habeam veri, visa quid ista ferant.

Sic ego : Nocturna sic dixit imaginis augur,

Respiciens animo singula diæ suo :

Uox erat, & somnus lassos submisit ocellos
Tertuerant animum talia visa meum
Colle sub aprico celeberrimas ilice latus

Quem tu mobilibus foliis vitare volebas,
 Sed malè vitabas, æstus amoris erat.
 Vacca puella tua est : aptus color ille puella est :
 Tu vir, & in vacca compare taurum eras.
 Pectora quid rostro cornix fodiebat acuto ;
 Ingenium domina lena movebat anus.
 Quòd cunctata diu taurum sua vacca reliquit ;
 Frigidus in viduo destituere toro.
 Livor, & adverso macula sub pectore nigra,
 Pectus adulterii labe carere negant.
 Dixerat interpres : gelido mihi sanguis ab ore
 Fugit : & ante oculos nox stetit alia meos.

Ejusdem ex Epigrammatis.

Q Vantum Virgilius magno concessit Homero,
 Tantum ego Virgilio Naso Poëta meo.
 Nec me prælatum cupio tibi ferre potiam :
 Ingenio si te subsequor, hoc satis est.
 Argumenta quidem librorum prima notavi,
 Errorem ignarus nè quis habere queat.
 Bis quinos feci legerent quo carmine versus :
 Æneidos totum corpus ut esse putent.
 Affirmans gravitate meâ, me carmine nullo
 Livore hunc titulum præposuisset tibi.

V Ir magnus bello, nulli pietate secundus,
 Æneas odio Junonis pressus iniquo,
 Italiam quærens Siculis errabat in undis
 Naufragus : & tandem Libycas dimissus ad oras,
 Ignatisque loci fido comitatus Achate,
 Iudicio matris regnum cognovit Elissa.
 Quin etiam nebulâ septus pervenit ad urbem,
 Abreptos undis socios cum classe recepit.
 Hospitiisque usus Didâs per cuncta benigna,
 Ex cidium Troje jussus narrare parabat.

FINIS.